Eser Adı: Leylâ Hanım Dîvânı

Müellifi: Leylâ Hanım

Hazırlayan: Mehmet Arslan

Yayın Yılı: 2018

ISBN: 978-975-17-4079-3

Ana Yayın Numarası: 3610

Kültür Eserleri Dizisi- 598

Adres: Anafartalar Mahallesi, Cumhuriyet
Caddesi, No: 4, B-Blok, 06030 Ulus/ANKARA

Telefon: +90 312 470 80 00

Faks: +90 312 470 54 71

e-posta: yaphaz@kulturturizm.gov.tr

www.kulturturizm.gov.tr-
http://ekitap.kulturturizm.gov.tr

LEYLÂ HANIM

DİVAN

Hazırlayan:
Dr. Mehmet ARSLAN

Ankara
2018

LEYLÂ HANIM'IN HAYATI

İstanbul'da doğduğu bilinen Leylâ Hanım'ın doğum tarihi ile ilgili kaynaklarda bilgi bulunmamaktadır. Babası sudûrdan kazasker Moralızâde Hâmid Efendi'dir. Babasının Receb 1240 (Şubat-Mart 1825) tarihinde vefat etmesi üzerine Murabba nazım şekliyle yazdığı mersiyede:

Çeng-veş kaddin büküp Leylâ fakîr
Derd ü gam itdi anı gençlikde pîr (Mr.3-9)

dediğine göre o tarihte genç olduğu anlaşılıyorsa da kaç yaşında bulunduğu tayin edilemiyeceğinden doğum tarihinin tesbiti de mümkün olmamaktadır. Zaten Leylâ Hanım da babasının vefatından sonra 23 yıl daha yaşamıştır.

Babasını çok sevdiğini ve onun ilmine irfanına değer verdiğini gördüğümüz Leylâ Hanım, onun vefâtı üzerine Murabba nazım şekliyle "El-firâk âh el-firâk âh el-firâk" nakaratlı 9 bendlik bir mersiye kaleme almıştır (3. Murabba). Bu mersiyede Leylâ Hanım babasını "allâme, ehl-i hüner, ehl-i irfân" gibi sıfatlarla niteliyor, aynı özelliklere sahip olan babasının yakın arkadaşı Mollacıkzâde Râ'if'i de anıyor

"Gazel-i Sûz-nâk" başlığını koyduğu ve babasının ölümünden sonra yazdığını tahmin ettiğimiz bir gazelinde yine babası için şöyle diyor:

Geydi pederim âh ki bir câme-i esfîd
'Aynımda degil şimdi benim ferve-i semmûr (G39-5)

Nûr-ı fer-i çeşmimden ayırdı felek eyvâh
Mahşer güni bârî beni sen eyleme mehcûr (G39-6)

Annesi, Keçeziâde İzzet Molla'nın ablası olan Hadîce Hanım'dır. Leylâ Hanım, câriyeleri Seyyâre'nin 1240/1824 yılında vefatı üzerine yazdığı bir tarih manzûmesinde annesinin adının Hadîce Hanım olduğunu zikretmektedir:

Hüzn ü fürkatde kodı şimdi Hadîce Hanım'ı
Bir perestârı idüp 'azm-i reh-i dâr-ı bekâ (T53-2)

Vâlidem anı çerâg itmek ümîdindeydi âh
"İrci'î" emrini gûş itdikde bulmadı rehâ (T53-3)

Kaynaklar, Leylâ Hanım'ın Atâullâh Mehmed Efendi ve Nûrullâh Mehmed Efendi adlı iki kardeşi olduğundan bahsediyor. Ancak dîvânı'ndaki bir Terkîb-i Bend'den (5. Terkîb-i Bend) anlaşıldığına göre Leylâ Hanım'ın Hâlid Efendi adında genç yaşta ölen bir kardeşi daha vardır. Leylâ Hanım tarafından çok sevildiği anlaşılan Hâlid Efendi de Leylâ Hanım gibi Mevlânâ'ya bağlıdır. Bu kardeşi Bursa'da oturmakta iken İstanbul'a gelmiş ve orada vefat etmiştir. Leylâ Hanım da vefâtı üzerine Terkîb-i Bend tarzında bir mersiye yazmıştır.

Leylâ Hanım'ın 1238 (1822) yılında Mora cenginde yaşlı olduğu halde şehit olan Ahmed Efendi adlı bir süt amcası (bkz. 43. Târih); yine 1238 (1822) yılında genç iken vefat eden Emine Hanım adlı bir süt kızkardeşi vardır (Bkz. 45. Târih).

Mevlânâ medhinde yazdığı bir Murabba'da Mevlânâ'ya:

Vatan-ı ceddime sen serversiñ
Fukarâ kullarıña rehbersiñ (Mr.1-3)

şeklinde hitap eden Leylâ Hanım'ın dedelerinin Konyalı olduğu düşünülebilir. Dayısı Keçecizâde İzzet Molla'nın Konyalı bir aileden geldiğini biliyoruz. Bu durumda anne tarafından Konyalı olduğunu söyleyebiliriz.

Pîrîzâde Yahyâ Bey'in ikinci defa olarak 1244 (1828) yılında Rumeli kazaskerliğine tayini üzerine Leylâ Hanım'ın yazdığı tarih manzûmesinde o zaman Sivas'ta sürgünde bulunan Keçecizâde İzzet Molla kastedilerek:

Sekiz mâh oldı kim bu bende-gânıñ deşt-i gurbetde
İderken çarh-ı gaddârıñ elinden nâle vü feryâd (T23-6)

Hidîvâ zâtıñı medh itmede 'afv eyle noksânım
Sühan kanda bulur şâkird menfâda ola üstâd (T23-9)

denmektedir ki İzzet Molla'nın Leylâ Hanım'ın dayısı olduğu buradan da anlaşılmaktadır.

Leylâ Hanım'ın Bursa ile bir alakası olduğu da şiirlerinden anlaşılmaktadır. Kendisi de Bursa'ya gitmiş mi, bir süre orada kalmış mı bu konu karanlıktır. Ancak babasının ve genç yaşta vefat eden kardeşi Hâlid Efendi'nin bir süre Bursa'da bulundukları dîvândaki bazı şiirlerden anlaşılıyor. Babası Bursa'ya sürgün olarak mı gitmiş yoksa çevresindekilerin kadrini bilmemesinden mi oraya sığınmış bu konu da açık değildir. Leylâ Hanım Müsemmen tarzında yazdığı bir manzûmede bu durumu şöyle belirtiyor:

Mürüvvet kalmadı ehl-i dile sûy-ı ahibbâda
Ne rind-i nükte-dânında ne kat'â ehl-i takvâda
Yine terk-i diyâr itdi anıñçün Morevî-zâde
İşitdim ki okur bu matla'ı Şehr-i Burûsâ'da (Ms.1-3)

Kardeşi Hâlid Efendi de bir müddet Bursa'da ikâmet etmiştir:

Bir zamân olmuş iken Şehr-i Burûsa'da mukîm
Getürüp hâtırına âh ki hubbü'l-vatanı (Tb.5-14)

Bir gazelinde de Leylâ Hanım Bursa'nın Pınarbaşı semtini anmaktadır:

Burûsa'nıñ Pıñarbaşı'na itmem ser-fürû şimdi
Dü-çeşmim iftirâkıñla pıñar-ı hasret olmuşdur (G26-3)

Leylâ Hanım ilk ilmî ve edebî bilgilerini aile çevresinden almıştır. Belirttiğimiz gibi Keçecizâde İzzet Molla (1786-1829), Leylâ Hanım'ın dayısıdır. Fatîn'in: "Keçeci-zâde İzzet Efendi Merhûmdan bir mikdâr tahsîl-i hüner ü ma'rifet eylemiş..."; Lugat-ı Târihiyye ve Coğrâfiyye'nin: "Keçeci-zâde İzzet Monla vâsıtasıyla tahsîl-i ma'ârif-i edîbe eylemiş..."; Sicill-i Osmânî'nin: "Keçeci-zâde İzzet Efendi'nin şâkirdi idi." şeklinde belirttikleri gibi Leylâ Hanım tahsilinin büyük kısmını dayısı olan İzzet Molla'nın vasıtasıyla tamamlamış ve onun öğrencisi olduğu ilgili kaynaklar tarafından vurgulanmıştır. Keçecizâde İzzet Molla'yı Her zaman üstadı olarak andığı görülen Leylâ Hanım, bu ilk hocasına olan minnet borcunu asla unutmamış, ona saygı göstermekte bir kusur işlememiştir. Zaten Leylâ Hanım da yazdığı şiirleri İzzet Molla'nın tashih ettiğini, onun velînimeti olduğunu, izzine ve rif'atine onun sebeb olduğunu, kendisiyle sohbetler ettiğini belirtmektedir.

Anne ve baba tarafından aydın, okuyan yazan, edebiyata âşinâ bir aile ortamı içinde yetiştiğini hayat hikayesinden ve şiirlerinden anladığımız Leylâ Hanım özellikle bu çevrede kendisi için gerekli bilgileri edinmiş, belki özel hocalardan ders almış ve şartlar elverdiği ölçüde ilim ve edebiyat sohbetlerinde de bulunmuştur.

Saray çevresine de yakın olduğunu bildiğimiz Leylâ Hanım II. Mahmûd (salt. yıl. 1808-1839) ve I. Abdülmecid'in (salt. yıl. 1839-1861) saltanat sürdüğü yılları idrak etmiştir. I. Abdülhamid'in kızları ve o zaman saltanat tahtında bulunan II. Mahmud'un kızkardeşleri olan Hibetullâh Sultan'a bir Bahariyye kasidesi sunmuş; Esmâ Sultan övgüsünde de bir Tercî'-i Bend yazmıştır. Ayrıca Sultan Mahmud'un kızları Atiyye Sultan, Münîre Sultan ve Fâtıma Sultan'ın doğumlarına; şehzâdeleri Abdülmecid ve Abdülaziz'in sünnetlerine; Abdülmecid Han'ın cülusuna; Padişah Abdülmecid'in kızları Refî'a Sultan ve Naîme Sultan'ın doğumlarına; Sultan Mahmud'un kızının (Mihrimah Sultan) Sa'id Paşa ile evlenmesine târih manzûmeleri yazmıştır. Bunun yanında yine saray çevresinden vâlide kethudasının genç iken ölen oğlu Ârif Bey'in ölümüne tarih yazmıştır ki Leylâ Hanım, bu Ârif Beyin sütkardeşi olduğunu belirtmektedir:

Gitdi 'âlemden redâ'an dâderim
Gülşen-i me'vâyı kıldı cilve-gâh (T36-1)

Görüldüğü gibi Leylâ Hanım, neredeyse sarayla içli dışlı olabilen aristokrat bir aileden gelmektedir ve böyle bir ortamda yetişmiştir. Klasik Osmanlı konaklarında o devirde hükmünü sürdüren cariyelik geleneği Leylâ Hanım'ın evinde de mevcuttur. Bunu evlerinde bulunan Sa'âdet ve Seyyâre adlı iki câriyenin (besleme, halayık) vefâtı üzerine duyduğu teessürü belirten iki ayrı tarih manzumesinden de anlıyoruz. (Bkz. 39 ve 53. târih).

Böyle aristokrat bir aileden gelmesine rağmen Leylâ Hanım, şiirlerinden anlaşıldığı kadarıyla çok maddi sıkıntı çekmiş, çektiği sıkıntılardan dolayı da genç yaşta ihtiyar bir görünüm almış, beli bükülüp saçları ağarmıştır:

Çeng-veş kaddin büküp Leylâ fakîr
Derd ü gam itdi anı gençlikde pîr (Mr.3-9)

Başıma sevdâ-yı 'aşkıñla neler geldi neler
Derd ü mihnetle şebâbetde agardı mûy-ı ser (Ts.1-2)

Kalmadı çekmedigim renc ü mihen ‘âlemde
Genc iken derd ü elem mûy-ı serim itdi sefîd (Tc.1-13)

O kadar maddi manevi sıkıntı çekmiştir ki artık doğduğuna bile pişmandır:

Kimisi fakr ile bî-kes kimidir şâh-ı cihân
Kimi Leylâ gibi togdıgına nâdim el’ân (Th.11-5)

Özellikle babasının vefâtından sonra çektiği maddî sıkıntılar artmış, alacaklılar nesi varsa yağmalamış, külbe-i ahzânında metâ-ı köhne bile kalmamış, o kadar borçlanmış ki insanlardan kaçar olmuş, hatta ıssız bir yerde gölgesini görse onu alacaklıları sanırmış. Padişah II. Mahmud övgüsünde yazdığı bir kasidede bütün bunları anlatarak ondan inâyet ümit etmektedir:

Âh ben ‘âcizeniñ münfiki olan pederim
Deşt-i hasretde kodı bizleri böyle şâhâ (K1-11)

Yani dâ‘î-i kadîmiñ Morevî-zâde fakîr
Sag ol pâdişehim eyledi ‘azm-i ‘ukbâ (K1-12)

Kalmadı külbe-i ahzânda metâ‘-ı köhne
Guremâ eylediler her ne ki varsa yagmâ (K1-13)

Şöyle kim kılmasa ümmîd-i ‘inâyet imdâd
‘Ömrümüz eyler idi renc ü meşakkat ifnâ (K1-14)

Var idi vahşeti bir rütbe dil-i mahzûnuñ
Dâyinim sanur idim sâyemi görsem tenhâ (Tc.1-25)

Sultan I. Abdülmecid'e yazdığı Ramazâniyye'den sıkıntısının devam ettiğini anlıyoruz, ondan da yardım beklemektedir:

Eylese ikdâr Leylâ kuluñı cûduñ eger
Sâye-i lutfuñda gelse tab‘ıma tâb u tüvân (K3-13)

Şöyle merdâne hüner-perdâz olurdı ki sözüm
Fıtnat'ıñ âsârını eylerdi bî-nâm u nişân (K3-14)

Mehmed Ali Paşa'ya yazdığı kasidesinde feleğin siteminden şikayet ederek fikr-i gam mâni olmasaydı onu daha mükemmel bir şekilde öveceğini, bu konuda Fıtnat'ın âsârını bile bî-nâm u nişân edeceğini vurguluyor ve ondan da yardım istiyor:

Hayli demdir heves-i medhiñ iderdim ammâ
Fikr-i gam mâni‘ olup koymadı bende dermân (K5-25)

Zât-ı zî-şânıñı ben böyle mi vasf eyler idim
Olmayaydım sitem-i çarh ile bî-tâb u tüvân (K5-26)

Neyse evvel yüzime gülmüş idi oldukça
Şimdicek gördigim âzâr-ı gam Allâh'a ‘ayân (K5-27)

Lîk lutfuñla tüvân gelse dil-i nâ-şâda
Fıtnat'ıñ eylerim âsârını bî-nâm u nişân (K5-28)

Padişaha yakınlığıyla bilinen Reîsü'l-Etibbâ Abdulhak Efendi'ye yazdığı kasidede ise derd ü mihnete esir, renc ü illete mübtelâ olduğunu; felekten gördüğü cevr ü meşakkatin nihâyetsiz olduğunu; iflasın cisminde baştanbaşa yaralar açtığını; bu derdin çaresinin ise ancak re’îs-i ehl-i hikmet olan Abdulhak Efendi'de olduğunu belirtiyor ve dolayısıyla ondan da yardım istiyor:

Göñül hayli zamândır kim esîr-i derd ü mihnetdir
Humâr-ı derd-i serle mübtelâ-yı renc ü ‘illetdir (K6-1)

Gam-ı derd-i dilimden gerçi şekvâ eylemem ammâ
Felekden gördigim cevr ü meşkkat bî-nihâyetdir (K6-2)

Ne gûnâ hâk-i pâya ‘arz u şekvâ eyleyim bilmem
Çekilmez vaz‘-ı nâ-hemvârı çarhıñ bâr-ı minnetdir (K6-3)

O rütbe yâre açdı cism-i zâra ser-be-ser iflâs
Bu derdiñ çâresi ancak re’îs-i ehl-i hikmetdir (K6-4)

Bu arada daha önce Abdullah Efendi'nin vefat eden kardeşinden ihsan gördüğünü dolayısıyla saraya yakın olduğunu anlıyoruz:

Öpüp dâmânın evvel dâder-i zî-şânı merhûmuñ
Dehânımdan o lezzet gitmedi hâlâ o lezzetdir (K6-12)

Unutmam gördigim ihsânı bâbından Hudâ ‘âlim
Felekde iftihârım olsa da ancak o devletdir (K6-13)

Hekimbaşı Abdulhak Efendi'den maddî yardım istemenin yanında Leylâ Hanım, çektiği sıkıntıları ve durumunu padişaha arz etmesi için ondan ayrıca aracılık yapması ricasıyla da yardım istemekte, devrin büyüklerinin şâirlere inayeti adet olduğu gibi büyük sultanlara da buna uygun davranmanın, onların da şâirlere yardım etmesinin sünnet olduğunu fade ediyor:

Melâzâ bu perîşân ‘arz-ı hâlim ‘arz idüp şâha
Şifâ-yâb it dil-i bîmârımı vakt-i ‘inâyetdir (K6-15)

Kenîzeñde ‘inâyâtıña istihkâk yok ammâ
Bu ihsânıñ olursa vâlidim merhûma hürmetdir (K6-16)

‘İnâyet ‘âdet ise şâ‘ire sûy-ı ekâbirden
Selâtîn-i ‘izâma ittihâz itmek de sünnetdir (K6-17)

II. Mahmud'un Kızkardeşi Esmâ Sultan için yazdığı medhiye muhtevalı Tercî-i Bend'de, Esmâ Sultan'dan defalarca yardım gördüğünü anlıyoruz:

Eser-i feyzi yine virdi dile şevk-i cedîd
Rûşen olsa nola hurşîd gibi çeşm-i ümîd (Tc.1-11)

Bir zamân olmuş iken gûşe-nişîn-i ‘uzlet
Çekdigim mihnete hayrân idi ehl-i tecrîd (Tc.1-12)

Kalmadı çekmedigim renc ü mihen ‘âlemde
Genc iken derd ü elem mûy-ı serim itdi sefîd (Tc.1-13)

Meskenim olmuş iken ya‘ni harâb u vîrân
Himmeti bu dil-i vîrânemi kıldı tecdîd (Tc.1-14)

Bezl-i ihsânını saysam o kerîmü't-tab‘ıñ
Şükrini eyleyemem tâ-be-kıyâmet îfâ (Tc.1-23)

Hâne-i kalbimi ma‘mûr idüp ihsânıyla
Eyledi beyt-i Hudâ'yı yedi lutfıyla binâ (Tc.1-24)

Leylâ Hanım o kadar zor durumdadır ki aynı Tercî‘-i bendde durumunu padişaha arz etmesini, artık iflas derecesine geldiğini ve hânesinin masrafı için kendisine padişah tarafından gümrükten maaş bağlatılmasını âdeta yalvararak niyâz ediyor:

Oldı çok bendeleriñ kesb-i ma‘âşa nâ’il
Ne revâ gûşe-i gamda kalayım ben mehcûr (Tc.1-32)

Bir niyâz idecegim eyleme red başıñ içün
Dâmen-i ‘afv ile noksânımı eyle mestûr (Tc.1-34)

‘Arz idüp şâh-ı cihâna kulıñı gümrükden
Hânemiñ masrafı ta‘yîn ile eyle mesrûr (Tc.1-35)

Zahm-ı iflâsıma olmaz ise lutfuñ merhem
Dil-i dîvâne kalur tâ-be-kıyâmet rencûr (Tc.1-38)

En sonunda da Leylâ Hanım, niyetinin şikayet olmadığını, muradının ancak aczini ve durumunu arzetmek olduğunu utana sıkıla söylüyor:

Hâk-i pâyıña murâd ‘aczimi ‘arz eylemedir
Ey veliyyü'n-ni‘amım sanma anı şekvâdır (Tc.1-48)

1256 (1840) yılında yani ölümünden 8 yıl kadar önce belki de bu Tercî‘-i Bend'in etkisiyle kendisine 150 kuruş maaş bağlandığını biliyoruz.

Çektiği bunca sıkıntılarda kimin dahli vardır, bu pek açık değil, dîvânındaki şiirlerden bunu anlayamıyoruz. Ancak 1239 (1823)'da Rahmi Bey'in Anadolu sadaretine getirilmesi vesilesiyle yazdığı tarihte Rahmi Bey'den önce Anadolu sadaretinde bulunan adını belirtmediği ve "nâ-kes-i dûn", "şahs-ı bî-irfân" gibi kötü sıfatlarla nitelediği kişinin kendisine zulm ettiğini ifade ediyor ve bu göreve gelmesi vesilesiyle de kendisini ondan kurtardığı için ona teşekkür ve dua ediyor. Yoksa bu kişi evlenip hemen ayrıldığı kocası mıdır? Dîvânda ve hayatından bahseden kaynaklarda bu konuyu açıklayan bir bilgiye rastlayamıyoruz:

Husûsâ bendesin bir nâ-kes-i dûndan halâs itdi
O mîriñ ‘ömrini ikbâlini efzûn ide Yezdân (T17-5)

Baña ol şahs-ı bî-‘irfân ile gadr eylemişken çarh
Yedinden kurtarup bahş eyledi gûyâ yeñiden cân (T17-6)

Kaynaklar Leylâ Hanım'ın gençliğinde evlendiğini, evlenmesinin haftasında da ayrıldığını belirtmekle yetiniyor, neden hemen ayrıldığı, kocasının kim olduğu hakkında ise bilgi vermiyorlar. Yalnız İbnülemin'in "Son Asır Türk Şâirleri" adlı eserinin "Leylâ Hanım" maddesinde şu bilgileri buluyoruz:

"Cevdet Paşa'nın kızı Fatma Âliye Hanım "Nâmdârân-ı Zenân-ı İslâmiyân" nâmındaki eserinde diyor ki: "... Düğün gecesi Leylâ, gelin elbisesiyle telli duvağı ile bulunurken zevc Efendi, ilk gecesinden zevcesini hizmetine alışdırmak ve kendini saydırmak fikrine itikâden mi olacak ne olacak; "Hanım, gel şunu değişdir" diye nohud yakısı bulunan kolunu geline uzatmış. Leylâ dışarı fırlamış ve artık içeriye gitmeyeceğini etrafındakilere söylemiş. Akribâ ve taallukâtı telâşa düşüp kendisini kandırmağa uğraşmışlarsa da mümkin değil kızcağızı hücre-i zifâfa gönderememişler. Leylâ, "ömrüm oldukça beni nohudlu yahni yemekten iğrendiren bir herifin yüzünü görmeğe mümkin değil tahammül edemem" demiş. Leylâ gibi bir kızı öyle bir erkeğe vermek, Leylâ'nın aslâ kadrini nazar-ı i‘tibâr ve i‘tinâya almamak demek olmaz mı? En sonunda bîçâre Leylâ'yı,

"İç bâdeyi gülşende ne derlerse desinler
Âlemde sen eglen de ne derlerse desinler

Âlemde nedir farkı bana medh ile zemmin
Sağ olsun ahibbâ da ne derlerse desinler"

demeğe kadar vardırmışlardır. O kadar zemler, hücumlar Leylâ'yı susdurmak içün de değil. Anı söyletmek de istiyorlardı. Bir yandan kadınların okuyup yazdıklarını dahi istemedikleri halde bir yandan da Leylâ'yı söyletmek içün olanca zekalarını, irfanlarını sarfediyorlardı."

İbnülemin Fatma Âliye Hanım'ın verdiği bu bilgilere ihtiyatla yaklaşarak şunları söylüyor: "Bu, Leylâ'nın terceme-i hâlinde pek mühim bir meseledir. akat me‘haz, hangi eser, hangi zat? Fatma Âliye Hanım, bu vak‘ayı babasından, yâhud sözüne i‘timâd olunur diğer bir zâtdan işidüp de nakletmiş ise söylemeliydi. Menkûlâtta me’haz göstermemek, insanı tereddüde düşürüyor. Bir eserin şâyân-ı i‘timâd ve hâ’iz-i kıymet

olması arzû olunuyorsa mutlakâ me’haz gösterilmeli, vesîka ibrâz etmelidir. Me’hazsız, vesîkasız eserleri kıymet-i ilmiyeden mahrûmdur."

İbnülemin, Fatma Âliye Hanım'ın verdiği bilgilere ihtiyatla yaklaşmasına rağmen şu ağır ve biraz da asabi yorumu yapmaktan da kendini alamıyor: "Nohud yakısı maddesi hakîkaten vâki‘ ise Leylâ'nın kocasından ayrılmakta yerden göğe kadar hakkı vardır. Yüzünü henüz gördüğü bir Kadıasker kızına -kopası- kolundaki yarayı gösteren, temizlenmesini emreden bir herifin, zaman geçip de iki tarafın da yüzü açıldığında neler göstermeğe, neler temizletmeğe kalkışacağını keşfetmek pek kolaydır. Öyle tabiatsiz, terbiyesiz, hissiz bir herifin firâş-ı izdivâcına girmek, birlikte yaşamak için Leylâ gibi hassâs, ince bir kız, bâ-husûs bir şâir değil, o herif gibi kaba bir nâdân, bir hayvan olmak lâzımgelir. Leylâ'yı ilk hamlede erkekten tevahhuş ve teneffür ettiren, bilâhare düşnâma uğratan, hayâtını, şerefini ve istikbâlini rahnedâr eden o kalın kafalı herif, bîçâre kadına isnâd olunan fi‘l-i gayr-i tabî‘înin de hakîkî mes‘ûlüdür."

İbnülemin'in dışında diğer kaynaklar bu hadisenin detayına girmeden Leylâ Hanım'ın evliliği ve hemen ayrılması hakkında kısaca şu bilgileri veriyorlar:

"... Evâ’il-i hâlinde bir hafta mikdârı ârâyiş-nümâ-yı hacle-geh-i izdivâc olmuş ise de zen ü şevher beyninde keşîde olan bisât ihtilâtı derîde ve o sırada merbût olan rişte-i inbisâtı bürîde eyleyüp gûşe-gîr-i tecerrüd oldugu hâlde..."

"... Bir hafta müddet te’ehhül etdiyse de mutallaka oldı"

"Tezevvüc itmiş ise de zevciyle imtizâc idemeyüp çok geçmeden müfârakat vukû‘ bulmuş..."

Kaynakların verdiği bilgilerden anlaşılan şudur ki, Leylâ Hanım sebebi ne olursa olsun evliliğini ancak bir hafta sürdürebilmiş daha sonra boşanarak kendini ilme ve şiire vermiştir.

Hayatı bâdireler, sıkıntılar içinde geçen Leylâ Hanım her fâni gibi ömrünü tamamlamış ve 1264 (1848) yılında vefat ederek Mevlevî olduğu için Galata Mevlevîhânesi hazîresine defnedilmiştir. Vefâtı için bazı şâirlerin yazdıkları târihler şu şekildedir:

Kıbrısîzâde Hakkı:

"Aldı **Leylâ**'yı telef itdi ecel Mecnûn'ı" (1264)

Osmanlı Müelliflerinde:

"Evvelüñ zâ’idi sânîsine oldı merhûn
Tûti-i şekker-i eş‘âr idi göçdi **Leylâ**
Kıldı erbâb-ı dili rıhlet-i **Leylâ** mecnûn" (1264)

Son Asır Türk şâirlerinde İbnülemin'in aşağıdaki târih kıt‘asını aldığı yeri belirtirken söylediği gibi "Bu kıt'ayı ihtivâ eden Mecmû‘ada Kıbrısîzâde İsmâ‘il Hakkı Efendi ile İşkodralızâde Hasan Hakkı Paşa'nın manzûmeleri ve târihleri vardır. Kıt‘a Hakkılar'dan hangisine âid olduğu anlaşılmıyor", hangisi olduğu tesbit edilemeyen Hakkı adında bir şâire ait târih kıt‘ası:

"Cihândan gitdi **Leylâ** kaldı dillerde yazık nâmı
Olup hem ‘âkıle hem şâ‘ire dervîşe vü âgâh

Didi mecnûn-ı ‘aşk târîh-i fevtin Hakkiyâ şöyle
Dem-â-dem rûhına ve'l-leyl okunsun gitdi **Leylâ** âh (1264)

Bize göre Leylâ Hanım'ın vefâtına en güzel târihi hemcinsi ve kendisi gibi şâir olan Şeref Hanım söylemiştir:

"Hazret-i Leylâ Hanım göçdi virür elbet Şeref
Hüzni tab‘-ı şâ‘irâna nazm-ı mevzûna halel

Sag olaydı dirdi Mecnûn fevtiniñ târîhini
‘Adne aldı gitdi **Leylâ** Hanım'ı Kays-ı ecel" (1264)

DİVAN'DAKİ NAZIM ŞEKİLLERİ

1- KASÎDELER:

I- Leylâ Hanım Dîvânı'nda 6 adet kasîde bulunmaktadır.

II- 1. Kasîde: Aruzun "Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün" kalıbıyla yazılan ve sultan Mahmûd övgüsünde bir medhiye olan bu kasîde 16 beyittir. Muhtevâ olarak bir kasîde olmasına rağmen bu manzûme bir "kıt‘a-i kebîre" gibi kâfiyelendirilmiştir. Yani ilk beyit (matla beyti) kendi arasında kâfiyeli (musarra) değildir.

2. Kasîde: Bu kasîde "Asâkir-i Mansûre'nin övüldüğü bir medhiyedir. Toplam 26 beyit olan ve "Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün" kalıbıyla yazılan bu kasîde de muhtevâ olarak kasîde özelliği taşımasına rağmen 1. kasîdede olduğu gibi "kıt‘a-i kebîre" şeklinde kâfiyelendirilmiştir. Yani ilk beyit musarra (kendi arasında kâfiyeli) değildir. Buna rağmen şâir manzûmenin son beytinde bunun bir kasîde olduğunu "Bu kâsîdem gûş iden şâ‘irler olsun neş’e-yâb" şeklinde belirtmektedir.

3. Kasîde: 16 beyit olan bu kasîde aruzun "Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün" kalıbıyla kaleme alınmıştır. Sultan Abdülmecid'e sunulan bir "Ramazâniyye" olan kasîde padişahın övgüsüne de önemli bir yer ayırmıştır.

4. Kasîde: Bu da bir medhiyedir ve padişahın kızı Hibetullâh Sultân'ı övgü bâbında yazılmıştır. "Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün" kalıbıyla yazılan kasîde 24 beyittir.

5. Kasîde: Bu kasîde Hicaz fâtihi Mehmed Ali Paşa övgüsünde bir medhiyedir. "Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün" kalıbıyla yazılan kasîde 35 beyittir.

6. Kasîde: Reîsü'l-Etibbâ Abdülhak Efendi övgüsünde bir medhiyedir. 20 beyitlik bu kasîde aruzun "Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün" kalıbıyla yazılmıştır.

III- Kasîdelerin toplam beyit sayısı 137'dir. Beyit sayısı olarak kasîdeler dîvânın % 5.8'ini teşkil etmektedir.

IV- 6 kasîdenin ikisi 16, birisi 20, birisi 24, birisi 26, birisi de 35 beyittir. Yani kasîdelerin en kısası 16, en uzunu 35 beyittir.

V- 1. kasîde "â" kâfiyesiyle; 2. kasîde "âb" kâfiyesiyle; 3. kasîde "ân" kâfiyesiyle; 4. kasîde "ân" kâfiyesi ve "-a" redifiyle; 5. kasîde "ân" kâfiyesiyle"; 6. kasîde "et, at" kâfiyesiyle ve "-dır, -dir" redifiyle yazılmıştır.

VI- 4. Kasîdede 7 beyitlik; 5. kasîdede 5 beyitlik "tegazzül" bölümü bulunmaktadır. Dolayısıyla bu iki kasîdede mahlas iki defa kullanılmıştır.

VII- Kasîdelerde 3 ayrı aruz kalıbı kullanılmıştır. 2 kasîde "Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün" kalıbıyla; 2 kasîde "Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün" kalıbıyla; 2 kasîde de "Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün" kalıbıyla yazılmıştır.

VIII- Kasîdelerin tümünde mahlas kullanılmıştır.

2- MURABBA'LAR:

I- Dîvânda 3 Murabba‘ bulunmaktadır.

II- 1. Murabba‘ 9 benddir (18 beyit). Aruzun "Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün" kalıbıyla yazılmıştır. Hz. Mevlânâ'nın medhinde yazılan murabba‘da Mevlânâ'dan meded istenmektedir. Bir mütekerrir murabba‘dır ve kâfiye şeması "aAaA, bbbA, cccA..." şeklindedir.

2. Murabba‘ "Mef‘ûlü Mefâ‘îlü Mefâ‘îlü Fe‘ûlün" kalıbıyla yazılmıştır ve 6 benddir (12 beyit). Münâcât muhtevâlı bu mütekerrir murabba‘ın kâfiye şeması "aaaA, bbbA, cccA..." şeklindedir.

3. Murabba‘ 9 benddir (18 beyit) ve aruzun "Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün" kalıbıyla yazılmıştır. Bir mersiye olan bu mütekerrir murabba‘ın kâfiye şeması "aAaA, bbbA, cccA..." şeklindedir.

III- Murabba‘ların toplam bend sayısı 24'tür, beyit hesabıyla 48 beyittir.

IV- Murabba‘lar beyit sayısı olarak dîvanın % 2.03'ünü teşkil etmektedir.

V- Üç murabba‘da üç ayrı aruz kalıbı, "Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün"; "Mef‘ûlü Mefâ‘îlü Mefâ‘îlü Fe‘ûlün"; "Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün" kalıpları kullanılmıştır.

VI- Hepsi de mütekerrir olan murabba‘larda iki ayrı kâfiye sistemi kullanılmıştır.

VII- Üç murabba‘dan ikisi 9 bendli, birisi 6 bendlidir.

VIII- Murabba‘ların hepsinde mahlas kullanılmıştır.

3- MUHAMMESLER:

I- Dîvânda 5 adet Muhammes yer almaktadır.

II- 1. Muhammes aruzun "Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün" kalıbıyla yazılmıştır ve 6 benddir. Mevlânâ övgüsünde yazılmış bir müzdevic muhammes olan manzûmenin kafiye şeması "aaaaa, bbbba, cccca..." şeklindedir

2. Muhammes de "Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün" kalıbıyla yazılmıştır. 7 benddir. Bir mütekerrir muhammes olan bu manzûmenin kâfiye şeması "aaaaA, bbbbA, ccccA..." şeklindedir.

3. Muhammes "Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün" kalıbıyla yazılmıştır ve 5 benddir. Neş'et Efendi'ye nazîre olarak yazılan bu Muhammes de mütekerrirdir. Kâfiye şeması "aaaaA, bbbbA, ccccA..." şeklindedir.

4. Muhammes "Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün" kalıbıyla yazılmıştır ve 6 benddir. Mütekerrir bir Muhammes olan bu manzûmenin kâfiye şeması "aaaAA, bbbAA, cccAA..." şeklindedir.

5. Muhammes 4 benddir ve aruzun "Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün" kalıbıyla yazılmıştır. Bir mütekerrir Muhammes olan bu manzûmenin kâfiye şeması "aaaaA, bbbbA, ccccA..." şeklindedir.

III- Muhammeslerin toplamı 28 benddir (70 beyit).

IV- Muhammeslerin beyit olarak divandaki oranı % 2.9'dur.

V- Muhammeslerde "Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün" ve "Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün" olmak üzere 2 ayrı aruz kalıbı kullanılmıştır.

VI- 5 Muhammes'ten biri müzdevic, dördü mütekerrirdir.

VII- Mütekerrir Muhammeslerde iki ayrı kâfiye sistemi kullanılmıştır.

VIII- Muhammeslerin tümünde mahlas kullanılmıştır.

4- TAHMÎSLER:

I- Dîvânda 13 adet tahmîs yer almaktadır ki bu Leylâ Hanım'ın Tahmîs'e diğer musammatlardan daha fazla rağbet gösterdiğinin bir ifadesidir.

II- 1. Tahmîs 13 benddir ve Sıddîk Ali Baba'nın bir na‘tının tahmîsidir. "Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün" kalıbıyla yazılmış olan bu tahmîsin kâfiye şeması "aaa(aa), bbb(ba), ccc(ca)..." şeklindedir.

2. Tahmîs 7 benddir ve Sıdkî'nin bir gazelinin tahmîsidir. "Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün" kalıbıyla yazılmıştır ve kâfiye şeması "aaa(aa), bbb(ba), ccc(ca)..." şeklindedir.

3. Tahmîs Bâkî'nin bir gazelinin tahmîsidir. "Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün" kalıbıyla yazılmıştır. 5 benddir. Kâfiye şeması "aaa(aa), bbb(ba), ccc(ca)..." şeklindedir.

4. Tahmîs yine Bâkî'nin bir gazelinin tahmîsidir. 5 bendlik bu tahmîs aruzun "Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün" kalıbıyla yazılmıştır. Kâfiye şeması "aaa(aa), bbb(ba), ccc(ca)..." şeklindedir.

5. Tahmîs de Bâkî'nin bir gazelinin tahmîsidir. 5 bendlik bu tahmîs aruzun "Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün" kalıbıyla yazılmıştır. Kâfiye şeması "aaa(aa), bbb(ba), ccc(ca)..." şeklindedir.

6. Tahmîs, İzzet'in bir gazelini tahmîstir, "Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün" kalıbıyla yazılmıştır ve 5 benddir. Kâfiye şeması "aaa(aa), bbb(ba), ccc(ca)..." şeklindedir.

7. Tahmîs Nebîl'in bir gazelinin tahmîsidir. 7 bendlik bu tahmîs aruzun "Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün" kalıbıyla yazılmıştır. Kâfiye şeması "aaa(aa), bbb(ba), ccc(ca)..." şeklindedir.

8. Tahmîs Âsaf'ın bir gazelinin tahmîsidir. 5 bendlik bu tahmîs aruzun "Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün" kalıbıyla yazılmıştır. Kâfiye şeması "aaa(aa), bbb(ba), ccc(ca)..." şeklindedir.

9. Tahmîs Nihâd'ın bir gazelinin tahmîsidir. 6 bendlik bu tahmîs aruzun "Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün" kalıbıyla yazılmıştır. Kâfiye şeması "aaa(aa), bbb(ba), ccc(ca)..." şeklindedir.

10. Tahmîs kadın şâirlerden Nesîbâ'nın bir gazelinin tahmîsidir. 5 bendlik bu tahmîs aruzun "Mef‘ûlü Mefâ‘îlü Mefâ‘îlü Fe‘ûlün" kalıbıyla yazılmıştır. Kâfiye şeması "aaa(aa), bbb(ba), ccc(ca)..." şeklindedir.

11. Tahmîs de Bâkî'nin bir gazelinin tahmîsidir. 5 bendlik bu tahmîs aruzun "Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün" kalıbıyla yazılmıştır. Kâfiye şeması "aaa(aa), bbb(ba), ccc(ca)..." şeklindedir.

12. Tahmîs Nedîm'in bir gazelinin tahmîsidir. 4 bendlik bu tahmîs aruzun "Mef‘ûlü Mefâ‘îlü Mefâ‘îlü Fe‘ûlün" kalıbıyla yazılmıştır. Kâfiye şeması "aaa(aa), bbb(ba), ccc(ca)..." şeklindedir.

13. Tahmîs Nûrî'nin bir gazelinin tahmîsidir. 5 bendlik bu tahmîs aruzun "Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün" kalıbıyla yazılmıştır. Kâfiye şeması "aaa(aa), bbb(ba), ccc(ca)..." şeklindedir.

III- Tahmîslerin toplam bend sayısı 77'dir (193 beyit).

IV- Tahmîslerin beyit sayısı olarak dîvândaki oranı % 8.1'dir

V- Tahmîslerde 4 ayrı aruz kalıbı kullanılmıştır. 6 tahmîs "Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün" kalıbıyla; 3 tahmîs "Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün" kalıbıyla; 2 tahmîs "Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün" kalıbıyla; 2 tahmîs de "Mef‘ûlü Mefâ‘îlü Mefâ‘îlü Fe‘ûlün" kalıbıyla yazılmıştır.

VI- Tahmîslerin tümünde hem tahmîsi yapan şâirin mahlası hem de tahmîs edilen şiirin şârinin mahlası bulunmaktadır.

VII- Tahmîslerin hepsinde klasik tahmîs kâfiye sistemi olan "aaa(aa), bbb(ba), ccc(ca)..." sistemi kullanılmıştır.

5- MÜSEDDESLER:

I- Leylâ Hanım Dîvânında 2 adet Müseddes yer almaktadır.

2- 1. Müseddes 5 benddir ve "Müstef‘ilün Müstef‘ilün" kalıbıyla yazılmıştır. Hz. Ali'den istimdâd muhtevâlı bu müseddes bir mütekerrir müseddestir. Kâfiye şeması "aaaaAA, bbbbAA, ccccAA..." şeklindedir.

2. Müseddes 8 benddir ve aruzun "Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün" kalıbıyla yazılmıştır. Felekten şikâyet muhtevâlı bu Müseddes de mütekerrirdir ve kâfiye şeması "aaaaAA, bbbbAA, ccccAA..." şeklindedir.

III- Müseddeslerin toplam bend adedi 13'tür (39 beyit).

IV- Müseddeslerin beyit olarak dîvan içindeki oranı % 1.6'dır.

V- Müseddeslerde "Müstef‘ilün Müstef'ilün" ve Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün" olmak üzere iki ayrı aruz kalıbı kullanılmıştır.

VI- Müseddeslerin ikisi de mütekerrir müseddes özelliği taşımaktadır ve kâfiye sistemleri "aaaaAA, bbbbAA, ccccAA..." şeklindedir.

6- TESDÎSLER:

I- Leylâ Hanım Dîvânı'nda 3 adet Tesdîs bulunmaktadır.

II- 1. Tesdîs "Müfte‘ilün Müfte‘ilün Fâ‘ilün" kalıbıyla yazılmıştır ve 10 bendden oluşmaktadır. Her bendde Mevlânâ'nın meşhûr beytinin (Âh mine'l-aşk ve hâlâtihi / Ahraka kalbî bi-harârâtihi) üzerine 4 mısra eklenmek suretiyle meydana getirilmiştir. Kâfiye şeması "aaaa(BB), cccc(BB), dddd(BB)..." şeklindedir.

2. Tesdîs İzzet Molla'nın bir beytinin üzerine 4 mısra eklenmek suretiyle meydana getirilmiştir. 6 benddir ve aruzun "Mef‘ûlü Mefâ‘îlü Mefâ‘îlü Fe‘ûlün" kalıbıyla yazılmıştır. Kâfiye şeması "aaaa(AA), bbbb(AA), cccc(AA)..." şeklindedir.

3. Tesdîs Mîr Nebîl'in bir beytinin üzerine 4 mısra eklenmek suretiyle meydana getirilmiştir. 5 benddir ve aruzun "Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün" kalıbıyla yazılmıştır. Kâfiye şeması "aaaa(AA), bbbb(AA), cccc(AA)..." şeklindedir.

II- Tesdîslerin toplam bend sayısı 21'dir (63 beyit).

III- Tesdîslerin beyit sayısı olarak dîvandaki oranı % 2.6'dır.

IV- Tesdîslerde "Müfte‘ilün Müfte‘ilün Fâ‘ilün"; "Mef‘ûlü Mefâ‘îlü Mefâ‘îlü Fe‘ûlün"; "Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün" olmak üzere üç ayrı aruz kalıbı kullanılmıştır.

V- Üç Tesdîs'te "aaaa(BB), cccc(BB), dddd(BB)..." ve "aaaa(AA), bbbb(AA), cccc(AA)..." şeklinde olmak üzere iki ayrı kâfiye sistemi kullanılmıştır.

VI- Tesdîslerden birincisinde şiiri tesdîs edilen şâirin adı zikredilmemekte; diğer ikisinde ise hem tesdîsi yapan şâirin mahlası hem de tesdîs edilen şiirin şârinin mahlası bulunmaktadır.

7- TESBÎ‘:

I- Dîvânda 1 adet Tesbî' bulunmaktadır. Bu Tesbî‘ İzzet Molla'nın bir beytinin üzerine 5 mısra eklenmek suretiyle meydana getirilmiştir. 5 bend olan bu Tesbî‘ aruzun "Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün" kalıbıyla yazılmıştır. Kâfiye sistemi "aaaaa(AA), bbbbb(AA), ccccc(AA)..." şeklindedir.

II- 5 bend (17 beyit) olan bu Tesbî‘in beyit sayısı olarak dîvândaki manzûmelere oranı % 0.7'dir.

III- Tesbî‘de hem Tesbî‘i yapan şâirin mahlası hem de Tesbî‘ edilen şiirin şâirinin mahlası bulunmaktadır.

8- MÜSEMMEN:

I- Leylâ Hanım Dîvânı'nda 1 adet Müsemmen yer almaktadır. Aruzun "Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün" kalıbıyla yazılan bu Müsemmen 5 benddir (20 beyit). Bir mütekerrir manzûme olan bu Müsemmen'in kâfiye şeması "aaaaaaAA, bbbbbbAA, ccccccAA..." şeklindedir.

II- 5 bend (20 beyit) olan bu Müsemmen'in beyit sayısı olarak dîvândaki manzûmelere oranı % 0.8'dir.

III- Müsemmen'in son bendinde şairin mahlası yer almaktadır.

9- TESMÎNLER:

I- Leylâ Hanım Dîvânı'nda 2 adet Tesmîn yer almaktadır.

II- 1. Tesmîn "Müfte‘ilün Müfte‘ilün Fâ‘ilün" kalıbıyla yazılmıştır ve 6 bendden oluşmaktadır. Her bendde Mevlânâ'nın meşhûr beytinin (Âh mine'l-aşk ve hâlâtihi / Ahraka kalbî bi-harârâtihi) üzerine 6 mısra eklenmek suretiyle meydana getirilmiştir. Kâfiye şeması "aaaaaa(AA), bbbbbb(AA), cccccc(AA).." şeklindedir.

2. Tesmîn "Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün" kalıbıyla yazılmıştır ve 5 bendden oluşmaktadır. Her bendde Mahmûd Nedîm'in bir beytinin üzerine 6 mısra

eklenmek suretiyle meydana getirilmiştir. Kâfiye şeması "aaaaaa(AA), bbbbbb(AA), cccccc(AA).." şeklindedir.

III- Tesmînlerin toplam bend sayısı 11'dir (44 beyit).

IV- Tesmînlerin beyit sayısı olarak dîvândaki manzûmelere oranı % 1.8'dir.

V- İki Tesmîn'de "Müfte‘ilün Müfte‘ilün Fâ‘ilün" ve "Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün" olmak üzere iki ayrı aruz kalıbı kullanılmıştır.

VI- İki tesmînde de kâfiye şeması "aaaaaa(AA), bbbbbb(AA), cccccc(AA).." şeklindedir.

VII- İki Tesmîn'de de şâirin mahlası geçmektedir fakat tesmîn edilen şiirin şârinin mahlası zikredilmemektedir.

10- TERKÎB-İ BENDLER:

I- Leylâ Hanım Dîvânı'nda 8 adet Terkîb-i Bend yer almaktadır.

II- 1. Terkîb-i Bend bir mersiyedir. Aruzun "Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün" kalıbıyla yazılmıştır. 5 bendden oluşan bu terkîb-i Bend'in her bendinde 6 beyit vardır ki toplam 30 beyittir.

2. Terkîb-i Bend de bir mersiyedir. Aruzun "Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Fe‘ûlün" kalıbıyla yazılmıştır. 5 bendden oluşan bu terkîb-i Bend'in her bendinde 8 beyit vardır, sadece 2. bend 7 beyitlidir ki toplam 39 beyittir.

3. Terkîb-i Bend bir mersiyedir. Aruzun "Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün" kalıbıyla yazılmıştır. 5 bendden oluşan bu terkîb-i Bend'in her bendinde 5 beyit vardır ki toplam 25 beyittir.

4. Terkîb-i Bend de bir mersiyedir. Aruzun "Mef‘ûlü Fâ‘ilâtü Mefâ‘îlü Fâ‘ilün" kalıbıyla yazılmıştır. 5 bendden oluşan bu terkîb-i Bend'in her bendinde 6 beyit vardır ki toplam 30 beyittir.

5. Terkîb-i Bend de bir mersiyedir. Aruzun "Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün" kalıbıyla yazılmıştır. 4 bendden oluşan bu terkîb-i Bend'in her bendinde 6 beyit vardır ki toplam 24 beyittir.

6. Terkîb-i Bend Bağdatlı Rûhî'nin Terkîb-i Bend'ine nazîredir. Aruzun "Mef‘ûlü Mefâ‘îlü Mefâ‘îlü Fe‘ûlün" kalıbıyla yazılmıştır. 6 bendden oluşan bu terkîb-i Bend'in her bendinde 6 beyit vardır ki toplam 36 beyittir.

7. Terkîb-i Bend aruzun "Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün" kalıbıyla yazılmıştır. 5 bendden oluşan bu terkîb-i Bend'in her bendinde 5 beyit vardır ki toplam 25 beyittir.

8. Terkîb-i Bend de bir mersiyedir. Aruzun "Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün" kalıbıyla yazılmıştır. 4 bendden oluşan bu terkîb-i Bend'in diğer bendlerinde 7 beyit olduğu halde 2. bendde 6 beyit vardır ki toplam 27 beyittir.

III- 8 Terkîb-i Bend'de 5 ayrı aruz kalıbı kullanılmıştır: 4 Terkîb-i Bend'de "Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün"; 1 Terkîb-i Bend'de "Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Fe‘ûlün"; 1 Terkîb-i Bend'de "Mef‘ûlü Fâ‘ilâtü Mefâ‘îlü Fâ‘ilün"; 1 Terkîb-i Bend'de Mef‘ûlü Mefâ‘îlü Mefâ‘îlü Fe‘ûlün"; 1 Terkîb-i Bend'de ise "Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün" kalıbı kullanılmıştır.

IV- 8 Terkîb-i Bend'den 5 tanesi 5 bendli; 2 tanesi 4 bendli; 1 tanesi de 6 bendlidir.

V- 8 Terkîb-i Bend'den 4 tanesinde bendlerdeki beyit sayıları 6; 2 tanesinde 5; 1 tanesinde 8; 1 tanesinde ise 7'dir.

VI- Dîvân'daki Terkîb-i Bendler'in toplam beyit sayısı 236'dır. Terkîb-i Bendler'in beyit sayısı olarak dîvândaki diğer manzûmeler içerisindeki yeri % 10'dur.

VII- Terkîb-i Bendlerin hepsinde mahlas kullanılmıştır ve mahlaslar manzûmelerin tümünde son bendlerde görülmektedir.

VIII- Terkîb-i Bendlerin tümünde aynı kâfiye sistemi kullanılmıştır ki şöyledir: "aa, ba, cc, da, ee"; "ff, gf, hf, if, jj"... Yani her bendin ilk beyti gazel gibi kendi arasında kâfiyeli, sonra gelen beyitler ilk beyitle kâfiyeli, bendiye/vasıta beyitleri de yine kendi arasında kâfiyelidir.

11- TERCÎ'-İ BEND:

I- Dîvân'da 1 adet Tercî'-i Bend yer almaktadır. Bu Tercî'-i Bend padişahın kız kardeşi Esmâ Sultân hakkında yazılmış bir medhiyedir. Zaten matbu nüshalarda bu Tercî'-i Bend'e "Kasîde" başlığı konulmuştur. Her bendi 10 beyitten meydana gelen bu 5 bendlik Tercî'-i Bend'in toplam beyit sayısı 50'dir. Manzûme aruzun "Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün" kalıbıyla yazılmıştır.

II- 50 beyitlik bu Tercî'-i Bend'in dîvândaki diğer manzûmeler arasındaki beyit açısından oranı % 2.1'dir.

II- Bu Tercî-i Bend, klasik Tercî'-i Bend kâfiye sistemiyle kâfiyelendirilmiştir ki şöyledir: "aa, ba, ca, da, EE"; "ff, gf, hf, if, EE"... Yani her bendin ilk beyti kendi arasında kâfiyeli; diğer beyitlerin birinci mısraları serbest, ikinci mısraları ilk beyitle kâfiyeli; bendiye/vasıta beyitleri ise her bendde nakarat olarak tekrar edilmektedir.

12- TÂRÎHLER:

I- Leylâ Hanım Dîvânı'nda 55 adet Târih manzûmesi bulunmaktadır.

II- Yoğunluk sırasına göre dîvân'da 7 beyitli 15 târih; 5 beyitli 14 târih; 2 beyitli 10 târih; 9 beyitli 4 târih; 11 beyitli 4 târih; 10 beyitli 2 târih; 13 beyitli 2 târih; 6 beyitli 1 târih; 8 beyitli 1 târih; 15 beyitli 1 târih; 16 beyitli 1 târih yer almaktadır. Görüldüğü gibi târih manzûmelerinin uzunluğu 2 ile 16 beyit arasında değişmekte fakat şâir daha çok 7, 5 ve 10 beyitli târihler yazmayı tercih etmektedir.

III- Şâir 9 konuda târih manzûmesi yazmış diğer bir deyişle bu konularda târih düşürmüştür. Dîvân'daki târih manzûmelerinin yazıldığı konulara göre dökümü yoğunluk sırasına göre şöyledir: 21 vefât târihi; 16 nasb (bir göreve getirilme) târihi; 9 vilâdet (doğum) târihi; 3 binâ yapımı (inşâ veya tamir) târihi; 2 cülûs (tahta çıkma) târihi; 1 menzil (ok atarak rekor kırıp taş dikme) târihi; 1 hıtân (sünnet edilme) târihi; 1 izdivâc (evlenme) târihi; 1 lıhye (sakal bırakma) târihi. Görüldüğü gibi şâir en çok vefât, nasb ve vilâdet târihleri yazmayı tercih etmiştir.

IV- Dîvân'daki târih manzûmelerinin toplam beyit sayısı 366'dır. Buna göre târih manzûmelerinin beyit olarak dîvândaki oranı % 15.5'tir.

V- 29, 31, 38, 39, 40, 43, 44 ve 54. târihlerde yani 8 târihte mahlas kullanılmamış; diğer 47 târihte mahlas kullanılmıştır.

VI- 8, 9, 10, 16, 17, 19, 20, 21, 22, 34 ve 53. târihlerde yani 11 târih manzûmesinde gazel kâfiyesi (aa, ba, ca, da...) kullanılmış; diğer 44 târih manzûmesinde ise kıt'a kâfiyesi (ab, cb, db, eb...) tercih edilmiştir.

VII- Târih manzûmelerinde 8 ayrı aruz kalıbı kullanılmıştır ki yoğunluk sırasına göre şöyledir:

a- "Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün" (18 adet).
b- "Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün" (18 adet).
c- "Müstef‘ilün Müstef‘ilün Müstef‘ilün Müstef‘ilün" (5 adet).
d- "Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün" (5 adet).
e- "Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Fe‘ûlün" (3 adet).
f- "Mef‘ûlü Fâ‘ilâtün Mef‘ûlü Fâ‘ilâtün" (2 adet).
g- "Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün" (2 adet).
h- "Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün" (2 adet).

13- GAZELLER:

I- Leylâ Hanım Dîvânı'nda toplam 122 adet gazel vardır.

II- Gazellerin toplam beyit sayısı 747'dir.

III- Gazellerin beyit sayısı olarak Dîvân içindeki oranı % 31.7'dir.

IV- Dîvân'da 4 beyitli 4; 5 beyitli 48; 6 beyitli 21, 7 beyitli 33; 8 beyitli 10; 9 beyitli 6 gazel bulunmaktadır. Şâirin daha çok 5 ve 7 beyitli gazel yazmayı tercih ettiği görülmektedir ki bu da divan şiirinin genel gazel anlayışına uygun düşmektedir.

V- Gazellerin % 3.2'si 4 beyitli; % 39.3'ü 5 beyitli; % 17.2'si 6 beyitli; % 27'si 7 beyitli; % 8.1'i 8 beyitli; % 4.9'u 9 beyitlidir.

VI- Şâir lâmelif dışında Arap alfabesindeki her harften gazel yazmıştır. Hangi harften kaç gazel yazıldığı yoğunluk sırasına göre şöyledir: Re harfinden 17; Mim harfinden 16; Ye harfinden 14; He harfinden 12; Elif harfinden 8; Be ve Nûn harflerinden 7; Kef ve Lâm harflerinden 5; Ze, Şın, Fe, Kaf harflerinden 3; Cim, Dal, Zı, Gayn harflerinden 2; Te, Se, Hâ, Hı, Zel, Sin, Sad, Dâd, Tı, Ayn, Vav harflerinden 1.

VII- 13, 41 ve 122. gazellerde yani toplam üç gazelde mahlas kullanılmamıştır. Bunlardan 41 ve 122. gazeller nâkıs (nâ-tamâm) gazel hüviyetindedir.

VIII- 2, 3, 4, 6, 10, 20, 22, 25, 30, 34, 36, 42, 48, 49, 60, 63, 66, 68, 71, 73, 75, 81, 86, 93, 100, 101, 108, 109, 110, 113. gazellerde yani toplam 30 gazelde mahlaslar son beyitte değil, sondan önceki beyit veya beyitlerdedir. 89 gazelde ise mahlaslar son beyittedir.

IX- 122 gazelden ikisi (15 ve 35. gazel) Farsça, diğerleri Türkçedir.

X- 11, 15, 18, 21, 35, 38, 50, 51, 53, 54, 57, 64, 70, 76, 77, 82, 83, 87, 97, 115, 117, 120. gazellerde yani toplam 22 gazelde "Redd-i Matla‘" yapılmıştır. "Redd-i Mısra‘" yapılan gazel yoktur. Bilindiği gibi "Redd-i Matla‘", matla‘ın birinci yahut ikinci mısra‘ını makta‘ın son mısra‘ı olarak aynen tekrarlamaktır. "Redd-i Matla‘" yapılan gazellerin diğer gazellere oranı % 18'dir. Yani neredeyse gazellerin beşte birinde "Redd-i Matla‘" yapılmıştır.

XI- 62, 93 ve 113. gazeller Musammat Gazel hüviyetindedir.

XII- 122 gazelden 18'inin "Nazîre" olduğu anlaşılmaktadır. 2 ve 30. gazeller Fıtnat'a; 3. gazel Şeyh Gâlib'e; 6. gazel Hasbî'ye; 10 ve 20. gazeller İzzet Molla'ya; 24, 44, 49 ve 81. gazeller Nûrî'ye; 42. gazel Şem‘î'ye; 47 ve 100. gazeller Vâsıf'a; 66. gazel Râ‘if'e; 90. gazel Vahîd'e; 71, 112 ve 113. gazeller Nesîbâ'ya nazîredir. Buna göre Leylâ Hanım Dîvânı'ndaki gazellerin % 14.7'si yani yaklaşık yedide biri nazîredir.

XIII- Gazellerde 14 ayrı aruz kalıbı kullanılmıştır ki yoğunluk sırasına göre şu şekildedir:

a- "Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün" (31 gazelde).
b- "Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün (25 gazelde).
c- "Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün" (22 gazelde).
d- "Mef‘ûlü Mefâ‘îlü Mefâ‘îlü Fe‘ûlün" (20 gazelde).
e- "Mef‘ûlü Fâ‘ilâtü Mefâ‘îlü Fâ‘ilün" (9 gazelde).
f- "Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün" (4 gazelde).
g- "Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Fe‘ûlün" (4 gazelde).
h- "Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün" (1 gazelde).
i- "Müstef‘ilâtün Müstef‘ilâtün" (1 gazelde).
j- "Fe‘ilâtün Mefâ‘ilün Fe‘ilün" (1 gazelde).
k- "Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün" (1 gazelde).
l- "Müfte‘ilün Fâ‘ilün Müfte‘ilün Fâ‘ilün" (1 gazelde).
m- "Mef‘ûlü Mefâ‘îlün Mef‘ûlü Mefâ‘îlün) (1 gazelde).
n- "Mef‘ûlü Mefâ‘ilün Fe‘ûlün" (1 gazelde).

14- MÜSTEZÂDLAR:

I- Dîvânda toplam 5 adet müstezâd vardır.

II- 1. müstezâd 7; 2, 4 ve 5. müstezâdlar 5; 3. müstezâd ise 6 beyitlidir.

III- Müstezâdların toplam beyit sayısı 28'dir. Beyit olarak müstezâdların dîvanın geneline oranı % 1.1'dir.

IV- Müstezâdların hepsi klasik müstezâd vezniyle yani uzun mısralarda aruzun "Mef‘ûlü Mefâ‘îlü Mefâ‘îlü Fe‘ûlün"; kısa mısralarda ise "Mef‘ûlü Fe‘ûlün" kalıbıyla yazılmıştır.

V- 1. Müstezâd, diğer dîvânlarda örneğine nâdir rastlanacak bir şekilde târih muhtevâlıdır. Bu müstezâd, adı belirtilmeyen bir vezirin Sivas'a müşîr olarak gönderilmesi üzerine yazılan bir târih manzûmesi hüviyetindedir.

VI- Müstezâdların tümünde mahlas kullanılmıştır.

VII- Müstezâdların tümü şu şekilde kâfiyelendirilmiştir:

———————— a
——— a
———————— a
——— a

———————— b
——— b
———————— a
——— a

———————— c
——— c
———————— a
——— a

....

15- ŞARKILAR:

I- Dîvân'da 21 adet şarkı vardır.

II- Bütün şarkılardaki bendler dörder mısradan meydana gelmiştir.

III- 21 şarkıdan 8'i 5 bendli; 13'ü 4 bendlidir.

IV- Şarkıların toplam bend sayısı 92'dir (184 beyit). Şarkıların beyit olarak dîvândaki diğer manzûmelere oranı % 7.8'dir.

V- Şarkılarda 9 ayrı aruz kalıbı kullanılmıştır ki yoğunluk sırasına göre şöyledir:

a- "Mef‘ûlü Mefâ‘îlü Mefâ‘îlü Fe‘ûlün" (6 şarkıda).

b- "Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün" (6 şarkıda).

c- "Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün" (2 şarkıda).

d- "Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün" (2 şarkıda).

e- "Müstef‘ilün Müstef‘ilün" (1 şarkıda).

f- "Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün" (1 şarkıda).

g- "Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün" (1 şarkıda).

h- "Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün" (1 şarkıda).

i- "Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Fe‘ûlün" (1 şarkıda).

VI- 2 şarkıda (4 ve 10. şarkılarda) mahlas kullanılmamış, diğer 19 şarkıda mahlas kullanılmıştır.

VII- 21 şarkıdan 5'i (6, 7, 19, 20, 21. şarkılar) müzdevic; 16'sı mütekerrir şarkı hüviyetindedir.

VIII- Müzdevic şarkılarda üç ayrı kâfiye sistemi uygulanmıştır ki şöyledir:

a- "aaba, ccca, ddda..."
b- "abab, cccb, dddb..."
c- "aaaa, bbba, ccca..."

IX- Mütekerrir şarkılarda iki ayrı kâfiye sistemi uygulanmıştır ki şöyledir:

a- "aaaA, bbbA, cccA..."
b- "aAaA, bbbA, cccA..."

X- 21. Şarkı Hoca Neş’et'e nazîredir.

16- LUGAZLAR:

I- Leylâ Hanım Dîvânı'nda 5 adet Lugaz vardır.

II- 1. lugaz 14; 2. lugaz 8; 3. lugaz 9; 4. lugaz 7; 5. lugaz 10 beyitlidir.

III- Lugazların toplam beyit sayısı 48'dir. Lugazların dîvân içindeki beyit sayısına oranı % 2.03'tür.

IV- 5 lugazda üç ayrı aruz kalıbı kullanılmıştır: 1. Lugaz "Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün" kalıbıyla; 2 ve 3. lugazlar "Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Fe‘ûlün" kalıbıyla; 4 ve 5. lugazlar ise "Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün" kalıbıyla yazılmıştır.

V- 1, 2, 3 ve 5. lugazda mahlas kullanılmış; 4. lugazda mahlas kullanılmamıştır.

VI- Lugazların tümü mesnevî kâfiyesiyle yani "aa, bb, cc, dd..." şeklinde yazılmışlardır.

VII- Lugazların tümü de klasik lugaz başlangıçlarıyla yani "nedir, nedir ol, ol nedir kim" ifadeleriyle başlamaktadır.

VIII- 1. lugazın cevâbı "aşk"; 2. lugazın cevâbı "micmer, buhurdân"; 3. lugazın cevâbı "gül ve bülbül"; 4. lugazın cevâbı "ayakkabı, çizme"; 5. lugazın cevâbı ise "ipek böceği"dir.

17- RUBÂ‘ÎLER:

I- Dîvân'da 23 adet Rubâ‘î yer almaktadır.

II- Rubâ‘îlerin beyit olarak karşılığı 46'dır. Beyit olarak Rubâ‘îlerin dîvândaki diğer manzûmelere oranı % 1.95'tir.

III- Rubâ‘îlerde Rubâ‘î kalıplarının dışında aruz kalıpları da kullanılmıştır. Rubâ‘ilerde 7 ayrı aruz kalıbı kullanılmıştır ki yoğunluk sırasına göre şöyledir (15. Rubâ‘îde 2 ayrı aruz kalıbı kullanılmıştır):

a- "Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün" (14 Rubâ‘de).

b- "Mef‘ûlü Mefâ‘îlü Mefâ‘îlü Fe‘ûlün" (4 Rubâ‘de).

c- "Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün" (2 Rubâ‘de)..

d- "Mef‘ûlü Mefâ‘îlü Mefâ‘îlün Fa‘" (1 Rubâ‘de).

e- "Mef‘ûlü Mefâ‘îlü Mefâ‘îlü Fa‘ûl" (1 Rubâ‘de)

f- "Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün" (1 Rubâ‘de).

g- "Mef‘ûlü Fâ‘ilâtü Mefâ‘îlü Fâ‘ilün" (1 Rubâ‘de).

IV- 23 adet Rubâ‘îden 22'sinde klasik Rubâ‘î kâfiye sistemi olan "aaba" şekli kullanılmış; 1 Rubâ‘îde ise (18. Rubâ‘î) "abab" kâfiye şekli kullanılmıştır. Zâten bu 18. Rubâ‘î bir nüshada "Kıt‘a" başlığıyladır.

V- 23 Rubâ‘îden 21'i Türkçe; 2'si (17 ve 18. Rubâ‘îler) Farsçadır.

VI- 23 Rubâ‘îden 11'inde mahlas kullanılmış, 12'sinde kullanılmamıştır.

18- KIT‘ALAR:

I- Leylâ Hanım Dîvânı'nda 7 adet Kıt‘a yer almaktadır.

II- Kıt‘aların beyit sayısı olarak karşılığı 14'tür. Kıt‘aların beyit sayısı olarak Dîvân'daki diğer manzûmelere oranı % 0.59'dur.

III- 7 Kıt‘ada 3 ayrı aruz kalıbı kullanılmıştır ki yoğunluk sırasına göre şöyledir:

a- "Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün" (3 Kıt‘ada).

b- "Mef‘ûlü Mefâ‘îlü Mefâ‘îlün Fa‘" (2 Kıt‘ada).

c- "Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün" (2 Kıt‘ada).

IV- 7 Kıt‘adan 4'ünde mahlas kullanılmış, 3'ünde kullanılmamıştır.

V- Kıt‘alarda iki ayrı kâfiye sistemi kullanılmıştır ki şöyledir: "ab, cb" (4 Kıt‘ada); "aa, ba" (3 Kıt‘ada).

19- MÜFREDLER:

I- Dîvân'da 4 adet müfred yer almaktadır. Yani müfredler toplam 4 beyittir. Dîvân içindeki diğer manzûmelere oranı % 0.16'dır.

II- Müfredlerin hiçbirinde mahlas kullanılmamıştır.

III- Her müfredde ayrı aruz kalıbı kullanılmıştır. 1. müfred "Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'îlü Fâ'ilün" kalıbıyla; 2. müfred "Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün" kalıbıyla; 3, müfred "Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün" kalıbıyla; 4. müfred ise "Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün" kalıbıyla yazılmıştır.

IV- Nazariyat kitaplarındaki tanımların aksine dîvândaki müfredlerin hepsi de musarra' ve mukaffâdır yani kendi arasında (aa) şeklinde kâfiyelidir. Çünkü geleneksel bilgilere ve tanımlara göre kendi arasında kâfiyeli beyitlere "musarra', mukaffâ, matla'" denildiği halde; kendi arasında kâfiyeli olmayan beyitlere "ferd ya da müfred" adı verilmektedir. Böyle olmasına rağmen müfredlerin yer aldığı dîvân nüshalarında bu manzûmeler "müfred" başlığı altında verildiği için biz de buna uyarak bunlara "müfred" demeyi tercih ettik.

Sonuç olarak:

1- Dîvânda sırasıyla "6 Kasîde, 3 Murabba, 5 Muhammes, 13 Tahmîs, 2 Müseddes, 3 Tesdîs, 1 Tesbî', 1 Müsemmen, 2 Tesmîn, 8 Terkîb-i Bend, 1 Tercî'-i Bend, 55 Târih, 122 Gazel, 5 Müstezâd, 21 Şarkı, 5 Lugaz, 23 Rubâ'î, 7 Kıt'a, 4 Müfred" olmak üzere **19** ayrı nazım şekliyle yazılmış **287** manzûme bulunmaktadır.

2- Dîvândaki manzûmelerin toplam beyit sayısı **2354**'tür.

3- Muhtelif nazım şekilleriyle yazılmış 287 manzûmede 20 değişik aruz kalıbı kullanılmıştır.

NÜSHA TAVSİFLERİ

Leylâ Hanım Dîvânı'nın tesbit ettiğimiz kadarıyla yalnızca Ankara Milli Kütüphane'de 4 adet yazma nüshası bulunmaktadır. Araştırmalarımıza rağmen Dîvân'ın başka nüshalarını tesbit edemedik. Aşağıda görüleceği gibi yazma nüshaların hiçbiri tam değildir. Edisyon-kritik sonucu ortaya çıkan şiirlerin toplamına bakıldığında bu yazmalardan her birinde önemli sayıda şiirin eksik olduğu görüldü. Dolayısıyla metin kurulurken bu nüshalardan hiçbiri esas alınmadı. Nüshalar karşılaştırılarak en geniş şekliyle bir metin ortaya konulmaya çalışıldı. Matbu nüshalar da incelenerek yazma nüshalarda olmayan şiirler metne dâhil edildi.

Leylâ Hanım Dîvânı'nın Yazma nüshaları ve nüsha tavsifleri:

M1-) Ankara Milli Kütüphane, Yz. A. 731: 30 varak. 208x155, 172x95 mm. ölçülerinde. 28 satır. Yazı rik'a. Cedid İstanbul kağıt. Siyah mürekkeple, sözbaşları kırmızı mürekkeple. Mukavva kaplı cilt. İstinsah kaydı yok. Bu nüshada: "1 Murabba', 1 Müseddes, 1 Tesdîs, 1 Terkîb-i Bend, 95 gazel, 4 Müstezâd, 8 Şarkı, 4 Lugaz, 19 Rubâ'î, 4 Kıt'a, 4 Müfred" bulunmaktadır.

M2-) Ankara Milli Kütüphane, Yz. A. 413. 47 varak. 228x155, 172x95 mm. ölçülerinde. 24 satır. Yazı ta'lîk. Beyaz âharlı suyolu filigranlı kağıt. Siyah mürekkeple, sözbaşları kırmızı mürekkeple. Kırmızı, cedid mukavva cilt. İstinsah kaydı yok. Bu nüshada: "2 Kasîde, 1 Muhammes, 13 Tahmîs, 1 Müseddes, 2 Tesdîs, 1 Tesbî', 1 Müsemmen, 2 Tesmîn, 5 Terkîb-i Bend, 1 Tercî'-i Bend, 41 Târih, 106 Gazel, 5 Müstezâd, 20 Şarkı, 4 Lugaz, 8 Rubâ'î, 3 Kıt'a" bulunmaktadır.

M3-) Ankara Milli Kütüphane, Yz. A. 2918/3. 33b-55b varakları arasında. 215x150, belirsiz, muhtelif mm. ölçülerinde. Muhtelif satır. Yazı rik'a. Taçlı, salkım filigranlı kağıt. Siyah mürekkeple, sözbaşları kırmızı mürekkeple. Vişne çürüğü meşin

cilt. İstinsah kaydı yok. Bu nüshada: "1 Murabba, 2 Muhammes, 10 Tahmîs, 1 Müseddes, 1 Tesdîs, 1 Tesmîn, 2 Terkîb-i Bend, 76 Gazel, 2 Müstezâd" bulunmaktadır.

M4-) Ankara Milli Kütüphane, Yz. A. 2846/2. 26b-73b varakları arasında. 224x126, 166x77 mm. ölçülerinde. 19 satır. Yazı ta'lîk. Taç filigranlı kağıt. Siyah mürekkeple, sözbaşları kırmızı mürekkeple. Yeşil meşin sırtlı, sarı yaldız bordörlü, yeşil karton kapaklı cilt. İstinsah kaydı yok. Bu nüshada: "3 Kasîde, 2 Murabba', 1 Muhammes, 12 Tahmîs, 1 Müseddes, 2 Tesdîs, 1 Tesbî', 1 Müsemmen, 2 Tesmîn, 3 Terkîb-i Bend, 36 Târih, 99 gazel, 3 Müstezâd, 10 Şarkı, 5 Lugaz, 9 Rubâ'î, 4 Kıt'a" bulunmaktadır.

Leylâ Hanım Dîvânı 4 defa basılmıştır. Matbû Dîvânların özellikleri şunlardır:

1-) Dîvân-ı Leylâ Hanım, Bulak 1260 (1844). 43+59 sayfa.

2-) Dîvân-ı Leylâ Hanım, Litograf, baskı yeri ve baskı târihi yok. 110 sayfa.

3-) Dîvân-ı Leylâ Hanım, Takvimhâne-i Âmire Matbaası, İstanbul 1267 (1851). 111 sayfa.

4-) Dîvân-ı Leylâ Hanım, Vâlide Hanı'nda Şirket-i İrâniyye Destgâhı, Litograf, İstanbul 1290 (1873). 118 sayfa.

Matbu nüshalarda olup da yazma nüshalarda olmayan manzûmeler ki toplam 18 manzûmedir, bunları da matbu nüshalardan alarak metne dahil ettik: 3, 5, 6. Kasîdeler; 1, 2, 3. Muhammesler; 1. Terkîb-i Bend; 7, 8, 13, 20, 21, 22, 28, 29, 33, 54, 55. Târihler; 42. Gazel.

DİVAN METNİ

DÎVÂN-I LEYLÂ HANIM

KASÎDELER

Bismillâhirrahmânirrahîm

1- Der Sitâyiş-i Sultân-ı Zamân Mahmûd Hân Meddallâhu Nasrahu

(Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün)

1 Merhamet-vâye şehen-şâh-ı zamân Hân Mahmûd
Ki odur ümmet-i merhûmeye râhat-bahşâ

2 Zâtı Hak'dan bize bir mevhibe-i ‘uzmâdır
Şükrin îfâ idemez cânını virse dünyâ

3 Bestedir silsile-i ‘adline târ-ı râhat
Kaldı mecnûn gibi zindân-ı ‘adem içre cefâ

4 Gâlib-i mutlak-ı a‘dâ idügi şeksizdir
Oldı maglûb hilâfında olan ehl-i şekâ

5 Olmuş iken bir alay hasm-ı kavî bergeşte
Mora kâfirleri bir iş mi bi-lutf-ı Mevlâ

6 Cümlesi tu‘me-i şemşîr olur inşâ’allâh
İşte âsâr-ı zafer olmadadır rûy-nümâ

7 Husrevâ dâd-gerâ pâdişeh-i ‘adl-ârâ
Buldı zâtıñla şeref tâc u serîr-i vâlâ

8 Sen o hâkân-ı hüner-ver şeh-i ‘âlemsiñ kim
Kanda ben ‘âciz-i vasfıñ bülegâ-yı şu‘arâ

9 Lîk lutfuñla tüvân gelse dil-i nâ-şâda
Reşk ider şi‘r-i metînime ricâl-i fusahâ

---

1. Kasîde M1 ve M3'te yok. Başlık: **İlticâ Ez-Veliyyü'n-Ni‘met-i ‘Âlem** M2
6a- Cümlesi / Cümleten M4
7b- tâc u / tâc-ı M4

10 Ya‘ni haddimce dür-i medhiñi nazm eyler idim
Dest-gâh-ı kalemim düzgün olaydı ammâ

11 Âh ben ‘âcizeniñ münfiki olan pederim
Deşt-i hasretde kodı bizleri böyle şâhâ

12 Ya‘ni dâ‘î-i kadîmiñ Morevî-zâde fakîr
Sag ol ey pâdişehim eyledi ‘azm-i ‘ukbâ

13 Kalmadı külbe-i ahzânda metâ‘-ı köhne
Guremâ eylediler her ne ki varsa yagmâ

14 Şöyle kim kılmasa ümmîd-i ‘inâyet imdâd
‘Ömrümüz eyler idi renc ü meşakkat ifnâ

15 Yetişir şekve-i gerdûn du‘âya başla
Rikkat-i kalb ile ol husreve gayri **Leylâ**

16 Yerde yatdıkça peder şâh-ı cihân sag olsun
Gice gündüz dil-i mahzûna budur hayr-du‘â

11b- şâhâ / şehâ M2
14b- renc ü / renc M4

2- Medhiye Berây-ı ‘Asâkir-i Mansûre

(Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün)

1 Sâyesi dâ’im ola Mahmûd Hân'ıñ kim odur
Dîn ü islâmı mü’eyyed eyleyen bî-irtiyâb

2 Lutfı var olsun mu‘allem ‘asker îcâd eyledi
Bende-gânıñ cümlesin kıldı bu yüzden feyz-yâb

3 Cümle kullar emrine ez-cân u dil baş egdiler
Hüsn-i tedbîrine hep hayretde kaldı şeyh u şâb

4 Virdi fetvâ eşkıyânıñ katline müfti'l-enâm
Yâveridir şübhesiz Peygamber-i ‘âlî-cenâb

5 Öyle şâhdır kim felekde hâliyâ yanmakdadır
Pertev-i ikbâline reşk eylemekde âfitâb

6 Şevket-i ikbâline kim kec bakarsa ol şehiñ
Hâne-i idbârını ide Cenâb-ı Hak harâb

7 Bir kul oglı olmaga görse bu şân u şevketi
Şübhesiz dergâhına Husrev iderdi intisâb

8 Görse bezm-i devletin bir dem Hüseyn-i Baykarâ
Reşk ile bî-çâre eylerdi hemân câhın serâb

9 Öyle bir şâhdır o kim görse anı Sâsâniyân
Sâyis olmaga kapusında olurdı kâm-yâb

10 Olsa der-bânı eger Dârâ o şâh-ı ekremiñ
Ol şâhıñ elbetde bâbında olurdı behre-yâb

11 Görse deryâlar gibi ihsânını Hâtem eger
Da‘vet ü lutf u keremden eylemez miydi hicâb

12 Yâd iderken gonca-i evsâfını ol husreviñ
Bir gazel kalbe safâ bahş eyledi mânend-i âb

13 Dîde-i mahmûrını gördüm yine mest ü harâb
Hûn-ı dil nûş itdirir ‘uşşâka mânend-i şarâb

2. Kasîde M1, M2 ve M3'te yok.

14 İtmedi üftâdegâna bir nigâh-ı iltifât
Gamze-i cellâdı itmez hîç Hak'dan ictinâb

15 Lutfı var olsun ki geldi sûy-ı dilberden sabâ
Yâd-ı zülf ile yine aldım bu şeb bûy-ı gül-âb

16 Ka‘be-i rûyuñda cevr itmek revâ mı sevdigim
Kimseye olmuş mıdır firdevs-i a‘lâda ‘azâb

17 İtmesün bu rütbe **Leylâ**'ya ki bir devrân cefâ
Ben ki kenz-i şâh-ı ‘asrım aña itmez mi ‘ikâb

18 Kandadır Fıtnat gelüp olsun benimle imtihân
İşte meydân-ı sühân işte kalem işte kitâb

19 Sâyesinde kulları zevk eylesün gam görmesün
Şevk ile eflâke çıksun nagme-i çeng ü rebâb

20 Medhini itmek ne haddimdir o şâh-ı ekremiñ
Şi‘rimiñ her beyti olsa bir kitâb-ı müstetâb

21 Feyz-i mihr-i iltifâtıñdır ki şâhım tab‘ımız
İtdi rengîn nüktelerle ma‘den-i la‘l-i müzâb

22 Sâye-i devr-i hümâyûnuñda bezm-i ma‘rifet
Sûz-ı şi‘r ü reşha-i hâmemle buldı âb u tâb

23 Kıl du‘â-yı devletin **Leylâ** yeter çok söz yeter
Bu du‘âmı eyle dergâhıñda yâ Rab müstecâb

24 Görmeye cem‘iyyet-i hâtır yüzi a‘dâları
Sâdık-ı devlet olanlar eyleye feyz iktisâb

25 Gösterüp Mevlâ aña encüm gibi şeh-zâdegân
Kendüsi tahtında var olsun ilâ yevmi'l-hisâb

26 Medh-i sultân-ı cihânda eyledim tenşît-i nâs
Bu kasîdem gûş iden şâ‘irler olsun neş’e-yâb

3- Ramazâniyye Der-Hakk-ı Sultân ‘Abdü'l-Mecîd Hân

(Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün)

1 Tâli‘ oldı neyyir-i burc-ı sa‘âdet nâ-gehân
Togdı necm-i tâli‘-i âfâk bî-şekk ü gümân

2 Sâha-i dünyâyı hem-reng-i behişt itdi yine
Salınup seyrâna çıkdı sû-be-sû hûrî-veşân

3 Söz bir itdi vâ‘iz ü zâhid bu günlerde meger
Başların pek hırkaya çekmekde rindân-ı zamân

4 Her menâre şeb-çerâg-efrûz olup i‘lân ider
Lem‘a-rîz oldı diyü feyz-i Cenâb-ı Müste‘ân

5 Hazret-i ‘Abdü'l-mecîd Hân'ıñ nevâl-i lutfınıñ
Mâh-ı rûze şükrini tekrâr ider rûz u şebân

6 ‘Ahd-i ‘adl-i devletiniñ her şebi Kadr-i sa‘îd
Rûz-ı fîrûz-ı hümâyûn-himmeti ‘îd-i cihân

7 Dâver-i gerdûn-eser dâd-âver-i ‘âlî-güher
Menba‘-ı feyz ü zafer Hâkân-ı İskender-tüvân

8 Kurretü'l-‘ayn-ı kerâmet nasb-ı ‘ayn-ı ma‘delet
Serv-i gülzâr-ı kerâmet server-i gîtî-sitân

9 Feth u nusretdir kapucıbaşısı dergâhınıñ
Pâs-bân-ı âsitân-ı şevketi baht-ı cüvân

10 ‘Âlemi şöyle ihâta itdi ‘adl ü dâdı kim
Oldı tev’em mîş ile ülfetde her şîr-i jiyân

11 Savlet-i şâhânesi sermâye-i fevz ü zafer
Himmet-i ferzânesi ârâyiş-i kevn ü mekân

12 Ey şehen-şâh-ı kerem-pîşe seniñ evsâfıña
Çok sözüm vardır güher-veş kîse-i dilde nihân

13 Eylese ikdâr **Leylâ** kuluñı cûduñ eger
Sâye-i lutfuñda gelse tab‘ıma tâb u tüvân

---

3. Kasîde M1, M2, M3 ve M4'te yok, matbu nüshalardan alındı.

14 Şöyle merdâne hüner-perdâz olurdı ki sözüm
Fıtnat'ıñ âsârını eylerdi bî-nâm u nişân

15 Tâ ki ‘âlem pây-dâr ola cihânda var olup
Eyle cümle kullarıñ ihsânıñ ile şâd-mân

16 Mâh-ı tâbân-ı hilâfet ide Mevlâ zâtıñı
Rûz u şeb devr eyledikçe mâh u sâl-i neyyirân

4- Bahâriyye Der-Sitâyiş-i Hibetullâh Sultân-ı ‘Aliyyetü'ş-Şân

(Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün)

1 Bahâr eyyâmı geldi başladı bülbüller efgâna
Nola reşk eylese cennet bu mevsimde gülistâna

2 Akarsular sirişk-i ‘âşıkân-âsâ hurûş itdi
Leb-i cûda görünce servi beñzer kadd-i hûbâna

3 Ne ra‘nâ yâsemenler sîne-i dilber gibi ammâ
Hele pek beñziyor şeb-bû da gîsû-yı cüvânâna

4 Ruh-ı dildâra beñzer lâleler güller karanfüller
Muhassal her biri bir zevk bahş itmez mi insâna

5 Veliyyü'n-ni‘metim ol sûya teşrîf eyleyüp bir şeb
Sürûrından şakâyık kıpkızıl olmuşdı dîvâne

6 Benefşe itmede her câyı mesken tarh-ı gülşende
Katı hercâyi dilber rahmı yok mı dâg-ı pinhâna

7 Bi-hamdillâh Cenâb-ı Hazret-i Sultân-ı ‘âlî-şân
Kudûmiyle tarâvet virdi bir kat sünbülistâna

8 Dem-â-dem ‘andelîb efgân idüp ‘arz eyler ahvâlin
Lisân-ı hâl ile gûyâ Hibetullâh Sultân'a

9 Perîşân oldı ‘aklım zülf-i dilber gibi hayretle
İdince çeşm-i ‘ibretle nazar bu feyz-i Yezdân'a

10 Bitürdüm gülsitân-ı hâmeden bir tâze vü ter kim
Gâzel tarzında gûyâ beñzedi bir verd-i handâna

11 Nedendir itmez oldı âteşim te’sîr cânâna
Yanup yakıldıgım gördükçe hayrân oldı pervâne

12 Tutuşdı kalmadı kat‘â tenimde mûlarım bir bir
Fetîl-efrûz olunca şem‘-i ‘aşkı sîne-i câna

---

4. Kasîde M1 ve M3'te yok. Başlık: **Bahâriyye Der-Hakk-ı Hibetullâh Sultân** M2
3a- ra‘nâ / hoşdur M4
5a- şeb / kez M2

13 Der-i kûyuñda feryâd eylesem de eyleme ta‘yîb
Gedâlar hâlini ‘arz eyler elbet şâh-ı devrâna

14 Görünce çeşmini Allâh Allâh oldı feryâdım
O kâfir merhamet itmez mi âyâ ehl-i îmâna

15 Güzeller ‘âşık-ı dil-hastegâna zulmi az itsün
Dil-i bîmârımız tâkat getürmez cevr-i hûbâna

16 Dil-i mahzûnumuz bâg-ı cihâna iltifât itmez
Nola beñzerse dahi anda nergis çeşm-i mestâna

17 Dil-i mecrûhumuz da lâle-âsâ dâg dâg oldı
Bu nâr-ı ‘aşk ile **Leylâ** komuşdur başı meydâna

18 Bu bâg-ı ‘âlemiñ hâr u hasından ebkem olmuşdum
Bahâr-ı tab‘ım olmuşken baña bu gamla bîgâne

19 Görüp nûr-ı cemâliñ gonca-i ümmîdim açıldı
Safâ bahş itdi eş‘ârım yine bu cân-ı nâlâna

20 Nola fahr eylese **Leylâ** kulı şimden girü zîrâ
Keşîde kıldı nâm-ı Hazret-i Sultân'ı dîvâna

21 Degil ey hâme vasf-ı zâtını bir vech ile haddiñ
Du‘â eyle hulûs-ı kalb ile sultân-ı zî-şâna

22 Hudâ eksikligin göstermeye bu ‘abd-i nâçîze
Emânet ola ancak zâtı Hayy-i Rabb-i Mennân'a

23 Gül-i tab‘ı açılsun biñ sene bu bâg-ı ‘âlemde
Anı bagışlaya Mevlâ şehen-şâh-ı cihân-bâna

24 Gülistân içre evrâd-ı zebân-ı bülbülân olsun
Kasîdem medh-i sultân ile irdi gayri pâyâna

---

13. beyit M2'de yok.
17a- mecrûhumuz / bîmârımız M2
21b- hulûs-ı / huzûr-ı M2
22a- göstermeye / göstermesün M4

5- Der-Menkabet-i Fâtih-i Hicâz Hazret-i Mehemmed ‘Alî Paşa

(Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün)

1 Bârekallâh zihî âsaf-ı sâhib-devrân
Nice âsâf ki ‘Alî-sîret ü Şîr-i Yezdân

2 Nice âsâf ki olup ‘aklına ‘âlem meftûn
Re’y ü tedbîrine Ristûları eyler hayrân

3 Nice âsâf ki eger ‘azm-i gazâ eylerse
Rahşınıñ na‘li ider rûy-ı zemîni lerzân

4 O nizâm-âver-i ahvâl-i cihân kim zâtın
Zîver-i devlet ü dîn itmese Hayy-i Sübhân

5 Çokdan olmuşlar idi râh-rev-i mülk-i ‘adem
Gayret-i devlet ü dîn ile olan bî-sâmân

6 Rezme çıkdıkda o destûr-ı megâzî-pîşe
Feth u nusret iki peyk oldı yanında her ân

7 Cân virürler idi a‘dâ kılıcı havfından
O hudâvend-i cihân tîgın ideydi ‘uryân

8 Zerredir kevkeb-i ikbâline nisbet hurşîd
Katredir kulzüm-i ihsânı yanında ‘ummân

9 Hâtem'iñ nâmını tayy itdi o rütbe şânı
Bermekî görse kapusında olurdı der-bân

10 Vüzerâ bendesi olmaklıgıla fahr eyler
‘Ulemâ emrine münkâd ne itse fermân

11 Dergehi çünki melâz-ı ‘ulemâ-yı a‘lâm
Bâb-ı ihsânı medâr-ı vüzerâ-yı zî-şân

12 Sen o destûr-ı kerem-haslet ü ‘âdilsiñ kim
Fukarâ sâye-i lutfuñda bulur emn ü emân

13 Fâtih-i beyt-i Hudâ kıble-güşâdır zâtıñ
Yâveriñ çünki seniñ ‘avn-i Cenâb-ı Mennân

---

5. Kasîde M1, M2, M3 ve M4'te yok, matbu nüshalardan alındı.

14 Şübhesiz Hazret-i Peygamber'i itdiñ hoşnûd
Eyleyüp Ka‘be binâ hem-çü Halîl-i Rahmân

15 Eylediñ ol kadar evkâtıñı hayra masrûf
Sû-be-sû reşk-i na‘îm olmada sâyeñde cihân

16 Kim çekerdi bu kadar dîn ugurında zahmet
Gelsün eslâf eger var ise işte meydân

17 Şevk-i medhiyle o Cem-câh-ı felek-mertebeniñ
Bir gazel tarh ideyim ki vire dil-mürdeye cân

18 Sînemi çarh-ı sitem-perver idince sûzân
Kaldı hayretde o dem hâlime ehl-i nîrân

19 Rûzgârıñ sitemi serde hevâ-yı kâkül
Buña taş olsa da eyler mi tahammül insân

20 Dil-i pür-sûzımı itfâ idemez kulzüm-i Nîl
Eşk-i pür-hûnum olup mey ciger oldı biryân

21 Bu kadar nâlelerim taglara itdi te’sîr
Yine dâd itmedi feryâdıma kat‘â cânân

22 Zâhid eylerse nola sûziş-i ‘aşkı ta‘yîb
Bilür ahvâl-i dil-i zârıñı **Leylâ** rindân

23 Medh-i destûr ile aldım elime kilk ü devât
Bikr-i fikr-i sühanımla bula zînet dîvân

24 Sözlerim çok seniñ evsâfıña masrûf idecek
Kîse-i dilde olup dürr ü güher-veş pinhân

25 Hayli demdir heves-i medhiñ iderdim ammâ
Fikr-i gam mâni‘ olup koymadı bende dermân

26 Zât-ı zî-şânıñı ben böyle mi vasf eyler idim
Olmayaydım sitem-i çarh ile bî-tâb u tüvân

27 Neyse evvel yüzime gülmüş idi oldukça
Şimdicek gördigim âzâr-ı gam Allâh'a ‘ayân

28 Lîk lutfuñla tüvân gelse dil-i nâ-şâda
Fıtnat'ıñ eylerim âsârını bî-nâm u nişân

29 Âsafâ çâre-resâ dâd-gerâ mültemesâ
Ey ki dergâhı olan ehl-i dile bâg-ı cinân

30 Bilmedi kimse hazef-pâre kadar kıymetimi
Şi‘r-i pür-sûzıma tahsîn ider iken Hassân

31 Benem ol şâ‘ir-i mu‘ciz-nefes ü ‘Îsî-dem
Medh-i destûr ile virmekde sözüm mürdeye cân

32 Benem ol şâ‘ir-i rûşen-dil ü pâkîze-edâ
Bikr-i mazmûnıma itmez mi cihân istihsân

33 Gayri fahriyye yeter başla du‘âya **Leylâ**
O hudâvend-i cihân-bâna hemân rûz u şebân

34 Tâ ki virdikçe ziyâ dehre fürûg-ı re’yi
Mihr-veş eyleye tenvîr cihânı her ân

35 Hânedânın idüp Allâh kederden mahfûz
‘Ömr ü ikbâlini efzûn ide Hayy-i Mennân

6- Der-Sitâyiş-i Re’îsü'l-Etibbâ-i Sultânî ‘Abdü'l-Hak Efendi

(Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün)

1 Göñül hayli zamândır kim esîr-i derd ü mihnetdir
Humâr-ı derd-i serle mübtelâ-yı renc ü ‘illetdir

2 Gam-ı derd-i dilimden gerçi şekvâ eylemem ammâ
Felekden gördigim cevr ü meşakkat bî-nihâyetdir

3 Ne gûnâ hâk-i pâya ‘arz u şekvâ eyleyim bilmem
Çekilmez vaz‘-ı nâ-hemvârı çarhıñ bâr-ı minnetdir

4 O rütbe yâre açdı cism-i zâra ser-be-ser iflâs
Bu derdiñ çâresi ancak re’îs-i ehl-i hikmetdir

5 Sudûruñ âb-ı rûyı ya‘ni ‘Abdü'l-Hakk Efendi kim
Zülâl-i nutkı ehl-i derde iksîr-i sa‘âdetdir

6 Felekler rûşenâdır hikmetü'l-işrâk-ı re’yinden
Mu‘allâ-pâye mihr-i âsumân-ı rahm u şefkatdir

---

6. Kasîde M1, M2, M3 ve M4'te yok, matbu nüshalardan alındı.

7 Felâtûn-ı zamân Ristû-hıred dâniş-ver-i ‘âlem
Hüner bâbında bende hem-dem ü yâri dirâyetdir

8 İder bir sözle Câlînûs'ı mülzem cânı isterse
Ma‘ârifde fezâ’ilde kelâmı sırr-ı hikmetdir

9 Hicâbından soguk der dökdürürdi İbni Sînâ'ya
Ma‘ârifle o rütbe zâtı zîrâ germ-ülfetdir

10 Tabîb-i pâdişâhân-ı cihândır zâtı ced-ber-ced
Vücûd-ı bî-nazîri revnak-ı gülzâr-ı devletdir

11 Vücûdın Hak Ta‘âlâ merhametle eyleyüp hem-zâd
Der-i devlet-medârı ehl-i derde cây-ı râhatdır

12 Öpüp dâmânın evvel dâder-i zî-şânı merhûmuñ
Dehânımdan o lezzet gitmedi hâlâ o lezzetdir

13 Unutmam gördigim ihsânı bâbından Hudâ ‘âlim
Felekde iftihârım olsa da ancak o devletdir

14 Degil evsâfıñı haddim murâd ‘arz-ı ‘ubûdiyyet
Anı ‘arz-ı hüner zann itme yâhud şâ‘iriyyetdir

15 Melâzâ bu perîşân ‘arz-ı hâlim ‘arz idüp şâha
Şifâ-yâb it dil-i bîmârımı vakt-i ‘inâyetdir

16 Kenîzeñde ‘inâyâtıña istihkâk yok ammâ
Bu ihsânıñ olursa vâlidim merhûma hürmetdir

17 ‘İnâyet ‘âdet ise şâ‘ire sûy-ı ekâbirden
Selâtîn-i ‘izâma ittihâz itmek de sünnetdir

18 Yeter **Leylâ** du‘âya başla tatvîl-i kelâm itme
Du‘â ol zât-ı ‘âlî-şâna hakkâ ki ‘ibâdetdir

19 Du‘âsı nezd-i Hak'da bî-kesânıñ çünki makbûldür
Hemân eyle du‘â kaldır eliñ vakt-i icâbetdir

20 Kederden hıfz idüp evlâd u ahfâdıyla Hak zâtın
Disünler hânedânı haşre dek a‘lâma zînetdir

MUSAMMATLAR

MURABBA‘LAR

1- Der- Medh-i Hazret-i Mevlânâ Kuddise Sırruhu'l-İsnâ

(Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün)

1 Sırr-ı ‘aşkıñ dile itsün te’sîr
Meded it bendeñe yâ Hazret-i Pîr
Dil-i vîrânemi eyle ta‘mîr
Meded it bendeñe yâ Hazret-i Pîr

2 Şâh-ı ‘aşkıñ dile itdikde cülûs
Cesedim oldı misâl-i fânûs
Keremiñden beni itme me’yûs
Meded it bendeñe yâ Hazret-i Pîr

3 Vatan-ı ceddime sen serversiñ
Fukarâ kullarıña rehbersiñ
İki ‘âlemde dahi ekbersiñ
Meded it bendeñe yâ Hazret-i Pîr

4 Cürmüm añdıkça hele sultânım
Dem-be-dem ‘arşa çıkar efgânım
Sen bagışla kerem it ‘isyânım
Meded it bendeñe yâ Hazret-i Pîr

5 Câna kâr eyledi nâr-ı fürkat
Fürkatiñ çekmege yokdur tâkat
Hâlime eyle nigâh-ı şefkat
Meded it bendeñe yâ Hazret-i Pîr

6 Dîdeme hâk-i rehiñ ey hünkâr
Tûtiyâ oldıgına şübhe mi var
Nâleler itmededir bu dil-i zâr
Meded it bendeñe yâ Hazret-i Pîr

---

1. Murabba‘ M1'de yok. Başlık: **İstimdâd Ez-Cenâb-ı Mevlânâ Kuddise Sırruh** M2
5. Bend M3'te yok
6. Bend M3'te yok

7 Ne kadar olsa fakîriñ rencûr
Dest-i lutfuñla idersiñ ma‘mûr
Dil-i mahzûnımı eyle mesrûr
Meded it bendeñe yâ Hazret-i Pîr

8 Eser-i ‘aşkıñ ile şems ü kamer
Hep semâ‘ıñ gibi devrân eyler
Merhamet senden olur eyle nazar
Meded it bendeñe yâ Hazret-i Pîr

9 Gülmemişdir geleli dünyâya
Merhamet eyle kuluñ **Leylâ**'ya
Yüzi agıyla götür ‘ukbâya
Meded it bendeñe yâ Hazret-i Pîr

2- Münâcât

(Mef‘ûlü Mefâ‘îlü Mefâ‘îlü Fe‘ûlün)

1 ‘Afvıñ dile bâdî-i huzûr oldı Hudâyâ
Kârım bu cihânda şer ü şûr oldı Hudâyâ
Gûyâ baña şîven dahi sûr oldı Hudâyâ
Dil mu‘terif-i cürm ü kusûr oldı Hudâyâ

2 Geşt itmedeyim ‘âlemi pejmürde-kıyâfet
Yok varmaga dergâhıña tâ‘ât u ‘ibâdet
Mu‘tâdım olup subh u mesâ fısk u kabâhat
Dil mu‘terif-i cürm ü kusûr oldı Hudâyâ

3 Dünyâda ne gam olmasa da yâr u penâhım
Var rahm idici Hazret-i Monlâ gibi şâhım
Hâcet ne su’âle baña mahşerde günâhım
Dil mu‘terif-i cürm ü kusûr oldı Hudâyâ

---

7. Bend M2 ve M3'te yok.
8. Bend M3'te yok
9. Bend M3'te yok
2. Murabba‘ M3 ve M4'te yok.
2b- tâ‘ât u / tâ‘ât M1
2c- subh u / subh M1

4 ‘İsyân ile âfâka çıkup şâm u seher âh
Rahm eylemedi hâlimize yâr u ne hem-râh
Başdan yine çıkdı meded it bu dil-i güm-râh
Dil mu‘terif-i cürm ü kusûr oldı Hudâyâ

5 Kol kol yine etrâfımı şeytân alupdur
Bu fülk-i dil orsa-poca şaşup da kalupdur
Bî-çâre yine kulzüm-i ‘isyâna taluptur
Dil mu‘terif-i cürm ü kusûr oldı Hudâyâ

6 Kullar olup ‘isyân ile sen ‘afv ile meşhûr
‘Afvıñla idersin dil-i vîrânemi ma‘mûr
Leylâ kuluñ olsun mı bu efkâr ile mehcûr
Dil mu‘terif-i cürm ü kusûr oldı Hudâyâ

3- Dîger Mersiye-i Murabba‘

(Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün)

1 Cânıma kâr itdi nâr-ı iştiyâk
El-firâk âh el-firâk âh el-firâk
Olmasun mı tâkatim hasretle tâk
El-firâk âh el-firâk âh el-firâk

2 Çarh-ı dûn ‘irfâna olmaz âşinâ
Sundıgı ehl-i dile zehr-i belâ
Gitdi ‘âlemden peder vâ-hasretâ
El-firâk âh el-firâk âh el-firâk

3 Mollacık-zâde idince ‘azm-i râh
İtmedi bir kez peder kevne nigâh
Dehre olmuşlardı anlar mihr ü mâh
El-firâk âh el-firâk âh el-firâk

4 İki ‘allâme bulup gamdan necât
Bahş iderlerken dil ü câna hayât
Gitdi hem Râ’if Efendi gibi zât
El-firâk âh el-firâk âh el-firâk

4a- şâm u / şâm M1
3. Murabba‘ M1 ve M3'te yok. Başlık M2'de yok.
3b- kevne / dehre M4

5 Kalmadı anlar gibi ehl-i hüner
‘İlm ile olmuşlar idi mu‘teber
Açdılar firdevse togrı bâl ü per
El-firâk âh el-firâk âh el-firâk

6 Birbiriyle hayli ülfet itdiler
Sanmañız kim ‘ayş u ‘işret itdiler
Bâb-ı kısmetde hükûmet itdiler
El-firâk âh el-firâk âh el-firâk

7 Anlara yok kalmadı hayr-ı halef
İtmediler mâl-ı eytâmı telef
Âhımız nây olmasun mı sîne def
El-firâk âh el-firâk âh el-firâk

8 Mevti hâlinde baña bakdı peder
Bu dil-i vîrânemi yakdı peder
Zîr-i hâke su gibi akdı peder
El-firâk âh el-firâk âh el-firâk

9 Çeng-veş kaddin büküp **Leylâ** fakîr
Derd ü gam itdi anı gençlikde pîr
Bu dil-i mecrûha Hak'dır dest-gîr
El-firâk âh el-firâk âh el-firâk

9b- Derd ü / Derd M4

MUHAMMESLER

1- Muhammes Der-Vasf-ı Hazret-i Monlâ-yı Rûm

(Fâʻilâtün Fâʻilâtün Fâʻilâtün Fâʻilün)

1 Genc-i esrâr-ı nihândır Hazret-i Monlâ-yı Rûm
Cism-i dervîşâna cândır Hazret-i Monlâ-yı Rûm
Şems-veş dehre ʻayândır Hazret-i Monlâ-yı Rûm
Reh-nümâ-yı sâlikândır Hazret-i Monlâ-yı Rûm
Şemʻ-i bezm-i ʻâşıkândır Hazret-i Monlâ-yı Rûm

2 İtmiş ol hünkârı Mevlâ cümle şâhânıñ şehi
Dergeh-i vâlâsına mensûb olan çıkmaz tehî
Şems ü Mevlânâ degil mi ʻâlemiñ mihr ü mehi
Rûşenâyî bahş-ı dildir hâk-i râh-ı dergehi
Dest-gîr-i bî-kesândır Hazret-i Monlâ-yı Rûm

3 Mihr-i vechin eyleyüp güm-râha Hak nûr-ı şafak
Naʻt-ı pâkiyle leb-â-lebdir anıñçün her varak
Mesnevî-h*â*n ol da fehm eyle nedir esrâr-ı Hak
Âşinây-ı remz-i Hak müşkil-güşâ-yı her sebak
Pâdişâh-ı ʻârifândır Hazret-i Monlâ-yı Rûm

4 Rızk içün hiç ferdi incitmez sitignâ-meşrebiz
Dergehinden gayriye gitmez sitignâ-meşrebiz
Matbahından aşımız bitmez sitignâ-meşrebiz
Gam yimez ferdâyı fikr itmez sitignâ-meşrebiz
Farkımızda sâye-bândır Hazret-i Monlâ-yı Rûm

5 Deff ü neyle bende-gânı turmayup devrân ider
Devr-i ʻaşkın görse kâfirler dahi îmân ider
Hem-çü bülbül gülşen-i ʻaşkında ney efgân ider
Şemm-i bûy-ı feyzi taʻtîr-i meşâm-ı cân ider
Nefha-bahşâ-yı cihândır Hazret-i Monlâ-yı Rûm

6 Şehler olmuş kâse-lîs-i matbah-ı ihsânı hep
Yâ nasıl olmaz kulı kurbânı **Leylâ** da ʻaceb
Şevk-i âteş-bâz ile yansa derûnı rûz u şeb
Bende-i dergâh-ı ʻulyâsı olan çekmez taʻab
Câzimâ dârü'l-emândır Hazret-i Monlâ-yı Rûm

---

1. Muhammes M1, M2, M3 ve M4'te yok, matbu nüshalardan alındı.

2- Muhammes

(Fâ'lâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün)

1 'Arşa çıkdı âh-ı âteş-zâd elinden göñlümüñ
Pek yıkıldım olmadım âbâd elinden göñlümüñ
Haşre dek olmaz mıyım âzâd elinden göñlümüñ
Bunca yıllardır esîrim dâd elinden göñlümüñ
Dâd elinden göñlümüñ feryâd elinden göñlümüñ

2 Sîne-i mecrûhıma açmakdadır her lahza dâg
Turmayup tek hükm-i nâ-bercâ ider oldukça sag
Hîç rüsvâ oldıgın kayd eylemez tag üsti bâg
Bendeyim 'ömrüm tükendi dahi itmez mi çerâg
Dâd elinden göñlümüñ feryâd elinden göñlümüñ

3 Nûş idüp zehr-i sitem dildâr elinden kanmadı
Sırrını bir kerre erbâb-ı 'ukûle anmadı
Hey nice derd ü belâ çekdi yine uslanmadı
'Âkıbet dilden benim bîhûde cânım yanmadı
Dâd elinden göñlümüñ feryâd elinden göñlümüñ

4 Olmadı bir kerre râhat eyleyüp 'uzlet-nişîn
Gicelerde âh-ı âteş-nâkime oldı mu'în
Bî-vefâ dildâra meyl içün bulur yüz biñ zemîn
Olmadım eyvâh bir dem mekr ü âlinden emîn
Dâd elinden göñlümüñ feryâd elinden göñlümüñ

5 Göñlümüñ itdüklerin yâr-i cefâ-kâr eylemez
Beñzer ol tıfl-ı ziyân-kâra sözüm kâr eylemez
Sûzişin izhâr ider hiç ketm-i esrâr eylemez
Öyle bir dîvânedir kim kimseden 'âr eylemez
Dâd elinden göñlümüñ feryâd elinden göñlümüñ

6 Eylemem kat'â şikâyet baht-ı nâ-hemvârdan
Düşmenimdir tâli'im bahs eylemem agyârdan
Hep kabâhat göñlümüñdür şekve itmem yârdan
Dahi itmez mi hazer ol gamze-i hûn-h*a*rdan
Dâd elinden göñlümüñ feryâd elinden göñlümüñ

---

2. Muhammes M1, M2 M3 ve M4'te yok, matbu nüshalardan alındı.

7 Derd-i dil itdi beni bu rütbe zâr u bî-mecâl
Eylemem **Leylâ** anıñçün kimseye hîç infi‘âl
Göñlümüñ kesb-i yedidir yâr itmezse su‘âl
Ben dahi bu mısra‘-ı rengîni itdim hasb-i hâl
Dâd elinden göñlümüñ feryâd elinden göñlümüñ

3- Nazîre-i Neş’et Efendi

(Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fi‘ilün)

1 Hâtır-ı yâr içün agyâra bugün yâr oldum
Dil ü cândan dahi bu derd ile bîzâr oldum
Hem-çü bülbül giceler tâ-be-seher zâr oldum
Çıkası cânım ile cânıma da bâr oldum
Sabrı güç çâresi güç derde giriftâr oldum

2 Sûziş-i gam beni bir rütbede itdi sûzân
Bilse rahm eyler idi hâlime ba‘zı yârân
Keşf olunmaz nideyim âh bu sırr-ı pinhân
Zulm idüp ‘âşıka zann ider ‘adâlet cânân
Sabrı güç çâresi güç derde giriftâr oldum

3 Kâfir itseñdi nolur cevri vefâya tahvîl
Bu kadar zulmi ne Kur’ân yazar ne İncîl
‘Aşk itmez mi dahi fürkati vasla tebdîl
Meger Allâh ide bu sûziş-i ‘aşkım teshîl
Sabrı güç çâresi güç derde giriftâr oldum

4 Pek harâbım o bütüñ ‘aşkına mey sun sâkî
Çünki bu bezm-i cihân kimseye olmaz bâkî
Görmesün bâri gözüm târ ideyim âfâkı
Kimseye beñzemiyor sevdigimiñ ahlâkı
Sabrı güç çâresi güç derde giriftâr oldum

5 Küşte olsam da seniñ gamze-i hûn-h*â*rıñdan
Yine kendim çekemem zülf-i siyeh-kârıñdan
Bâri **Leylâ**'yı ba‘îd eyleme dîdârıñdan
Sorsa ahbâb eger hâl-i dil-efgârıñdan
Sabrı güç çâresi güç derde giriftâr oldum

---

3. Muhammes M1, M2 M3 ve M4'te yok, matbu nüshalardan alındı.

4- Muhammes

(Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün)

1 Bezm-i ‘aşk içre görüp bu çeşm-i giryânım benim
İtdiler ta‘yîb ‘âlem âh u efgânım benim
Görmemişler gâlibâ ol mâh-ı tâbânım benim
Nûr-ı vech-i dilberâna yok mı îmânım benim
Turfa mecnûnum ki bî-‘akl olmadır şânım benim

2 Dilde gam derd ü mihen itse eger bir dem zuhûr
‘Îd idüp hâsıl iderdim sînede şevk-i sürûr
Vâdi-i gamda refîkimdir benim vahş u tuyûr
Nûr-ı vech-i dilberâna yok mı îmânım benim
Turfa mecnûnum ki bî-‘akl olmadır şânım benim

3 Dilberi gördükçe bülbül gibi feryâd eylerim
Vasl-ı yâri buldıgım dem fürkati yâd eylerim
Mezheb-i ‘aşkda hele Mecnûn'ı irşâd eylerim
Nûr-ı vech-i dilberâna yok mı îmânım benim
Turfa mecnûnum ki bî-‘akl olmadır şânım benim

4 İstemem derd-i derûna vasl-ı yâr olsa devâ
Gûşe-i gamda dem-â-dem fikr-i dilberdir safâ
İftihâr eylerdim olsa meskenim dârü'ş-şifâ
Nûr-ı vech-i dilberâna yok mı îmânım benim
Turfa mecnûnum ki bî-‘akl olmadır şânım benim

5 Ben güneh-kâr olmadım ‘aşkıñla oldumsa helâk
Fikr-i ‘aşkıñla dem-â-dem oldı göñlüm derd-nâk
Hây hûlarla girîbânım idersem çâk çâk
Nûr-ı vech-i dilberâna yok mı îmânım benim
Turfa mecnûnum ki bî-‘akl olmadır şânım benim

6 Saplayup tâ cânıma gamzeñ ile biñ kerre tîr
‘Aşk ile kaddim büküp itdiñ beni gençlikde pîr
Var mı Hak'dan gayri **Leylâ'**ya mu‘în ü dest-gîr
Nûr-ı vech-i dilberâna yok mı îmânım benim
Turfa mecnûnum ki bî-‘akl olmadır şânım benim

---

4. Muhammes M1'de yok.
2a- derd ü / derd-i M3
3c- ‘aşkda / dilde M2
5b- ‘aşkıñla / zülfüñle M3, M4; dem-âdem oldı göñlüm / dil-i dîvâne oldı M4

5- Muhammes

(Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün)

1 Sâkiyâ başıñ içün dîdelerim kan eyle
Mest ü bî-hûş iderek vechiñe hayrân eyle
Ehl-i ‘aşkıñ cigerin âteş-i sûzân eyle
O harâret ile cân murgını biryân eyle
Zülfüñ-âsâ dil-i ‘uşşâkı perîşân eyle

2 Sâkiyâ sînecigim çâk ideyim şâne gibi
Eşk ile toldurayım çeşmimi peymâne gibi
Yanayım âteş-i ruhsârıña pervâne gibi
Bend idüp kâkülüñe ‘âşık-ı dîvâne gibi
Zülfüñ-âsâ dil-i ‘uşşâkı perîşân eyle

3 Baña cevr eyle hemân cevriñ ise ‘ayn-ı vefâ
Bunı bil ey gül-i ter derdiñ olur derde devâ
Bezme teşrîfiñ ile gülşene vir feyz-i sabâ
Biz de sâyeñde seniñ eyleyelim zevk u safâ
Zülfüñ-âsâ dil-i ‘uşşâkı perîşân eyle

4 Sâkiyâ bâdeyi nûş eyle seniñdir meydân
Zevkiñ öldürmek ise gamzeñe eyle fermân
Nice ben eyleyeyim hasret ile âh u figân
Saña **Leylâ** kuluñ Allâh içün olsun kurbân
Zülfüñ-âsâ dil-i ‘uşşâkı perîşân eyle

5. Muhammes M1, M2 ve M4'te yok.

TAHMÎSLER

1- Tahmîs-i Na‘t-ı Sıddîk ‘Alî Baba Ez-Tarîk-i Nakş-bend

(Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün)

1 Kerem senden dil-i gurbet-nişîne yâ Resûlallâh
Düşürme gayri iblîsiñ peşine yâ Resûlallâh
Nazar kıl lutf ile kalb-i hazîne yâ Resûlallâh
Senâ vü hamd Rabbü'l-‘Âlemîne yâ Resûlallâh
Ki ba‘s itdi seni Hak ‘âlemine yâ Resûlallâh

2 Cihân bâgında sultânım esîr-i gurbet olduk biz
Dil ü cândan dem-â-dem vakf-ı derd ü mihnet olduk biz
Yine sâyeñde şâhım dâhil-i cem‘iyyet olduk biz
Müyesser oldı mı bir ümmete kim ümmet olduk biz
Bu devlet Rahmeten-li'l-‘âlemîne yâ Resûlallâh

3 Seniñ mihr-i cemâliñ eyledi tenvîr eflâki
Göreydi Yûsuf eylerdi fedâ hep cân u emlâki
Bu esrâra yetişmez kimseniñ hiç ‘akl u idrâki
Dahi bî-rûh iken Âdem Nebî'niñ kâleb-i pâki
Oturduñ sen nübüvvet mesnedine yâ Resûlallâh

4 Cenâb-ı Hakk ile bir oldı bî-şübhe o rûh-ı pâk
Bu sırra ‘aklım irmez ‘ârif-i billâh ider idrâk
Yoluñda Gavs-i A‘zam eylemez mi cism-i pâkin hâk
Tezellül ‘arz ider oldı iderken iftihâr eflâk
Togunca gün gibi zâtıñ zemîne yâ Resûlallâh

5 Şehen-şâhâ eger teşrîf ideydiñ cümleden akdem
Olurdı ümmetiñ elbetde İbni Hazret-i Meryem
Nice fahr eylemez şâhım saña mensûb olan âdem
Anaydı ‘Îsi-i Meryem hulûs-ı kalb ile bir dem
İrerdi âsumân-ı heftümîne yâ Resûlallâh

---

1. Tahmîs M1 ve M3'te yok. Başlık: **Na‘t-ı Muhammes** M4, Başlık M2'de yok.
3a- Fedâ eylerdi Yûsuf görse hüsnüñ cân u emlâki M2, M4
3b- Göreydi rûh-ı pâküñ seyr iderken cümle eflâki M2, M4
4c- eylemez mi cism-i pâkin / cism-i pâkin eylemez mi M4

6 Sen ol sultân-ı a‘zamsıñ ki ravzañ nûr ile memlû
Gubâr-ı dergehiñ bir kerre çeksem dîdeme yâ hû
Hevâsı cism ü câna rûh-bahşâ hâki ‘anber-bû
Fezâsı dil-güşâ âbı hayât-efzâ güli hoş-bû
Degil mi cennetü'l-me’vâ Medîne yâ Resûlallâh

7 Sen ol şâh-ı mu‘azzamsıñ ki mahbûb eyledi Hâlık
Der-i lutfuñda kurbân eylemez mi cânını ‘âşık
İki dünyâyı râhıñda fedâ eylerse de lâyık
Harîm-i ravza-i pâkiñ degişmez ‘âşık-ı sâdık
Degil dünyâya firdevs-i berîne yâ Resûlallâh

8 Cihân halk olmadan evvel cihâna himmetiñ toldı
Efendim gonca-i maksûdı sâyeñde kimiñ soldı
Sikender âb-ı hayvâna kanup dünyâda şâd oldı
Hicâb-ı zulmeti kat‘ eyleyüp maksûda yol buldı
Çekenler hâk-i pâyıñ dîdesine yâ Resûlallâh

9 Seniñ ism-i şerîfiñ Ka‘be'de ol dem ki yâd oldı
Minâ'da cânları ‘aşkıñla sultânım mezâd oldı
Seni zikr eyleyen cânlar iki ‘âlemde şâd oldı
Alup nakd-i murâdı el açanlar ber-murâd oldı
Der-i devlet-medârıñdan eline yâ Resûlallâh

10 Saña ‘âşık olan esrâr-ı Mevlâ'ya olur âgâh
Açılur şübhesiz ol demde kurb-ı Hakk'a togrı râh
Olup ‘isyânına tâ’ib iderse derd ile biñ âh
Güneh-kâr u tebeh-kâr olsa da ‘afv eyler ol Allâh
Yazılan bende bendeñ defterine yâ Resûlallâh

11 Mu‘înisiñ dü-‘âlemde gedâ vü şâh-ı devrânıñ
Kapusından tehî çıkmaz seniñ gibi kerem-kârıñ
Erir hep pûte-i ‘aşk içre kalmaz cânı insânıñ
Girer mi h*â*b-ı râhat ‘aynına ‘âşık olan cânıñ
Var iken tende cân sen meh-cebîne yâ Resûlallâh

12 Nazar kılsañ nigâh-ı merhametle ehl-i îmâna
Devâ ihsân idersiñ lutf ile rencûr-ı ‘isyâna
Seniñ zikr-i şerîfiñ feyz bahş itmez mi insâna
Dizince sübha-i na‘tıñ bu ‘abdiñ rişte-i câna
Göñül vird itdi şevkiñle diline yâ Resûlallâh

13 Kılup âhir nefesde dînimi îmânımı terfîk
Kuluñ **Leylâ**'ya vir râh-ı hüdâda vaslıña tevfîk
Huzûr-ı Hak'da sensiñ müznibîne eyleyen teşfîk
O deñlü teşne-leb âb-ı hayât-ı vaslıña **Sıddîk**
Hilâfım yok degil mâlik özine yâ Resûlallâh

2- Tahmîs-i Gazel-i Sıdkî Halîfe-i Ümmî Sinân Kuddise Sırruh

(Fâʻilâtün Fâʻilâtün Fâʻilâtün Fâʻilün)

1 Nâr-ı ʻaşkıñ dilde besdir gayri mihmân istemez
Ketm idüp esrâr-ı ʻaşkı çeşm-i giryân istemez
Cânını Hakk'a virür bir başka cânân istemez
Vâsıl-ı billâh olanlar gayri ihsân istemez
Seyr iden yâriñ cemâlin özge seyrân istemez

2 Vech-i Hakk'ı görmege ey dil bugün âmâdesin
Râh-ı ʻaşkında ümîd-i vasl ile dildâdesin
Şöyle kim mahbûb olursa terk ider üftâdesin
Şol ki cânânıñ elinden içdi ʻaşkıñ bâdesin
Ol ebed hiç bilmedi ʻakl ile ʻunvân istemez

3 İki ʻâlem terkine bil ʻaşk-ı Mevlâ'dır sebeb
Cân u emlâki bu yolda virdiler yagmâya hep
Mey yerine kâse kâse zehr içerse rûz u şeb
Derd-i dildâr ʻâşıkıñ dermânıdır eyler taleb
Ol belâdan hazz ider derdine dermân istemez

4 ʻÂşık-ı billâh olanlar nûş ider hûn-ı ciger
Münkiriñ taşından aslâ anlara gelmez zarar
Gayb idüp nâmûs u ʻârı koydılar meydâna ser
Cennete çekmez tahassür eylemez gayre nazar
Köşk ü bâg u ravza vü hûrî vü gılmân istemez

5 Pend-i pîri kim bu demde cân u dilden gûş ider
Bâga karşu nâlesi bülbülleri hâmûş ider
Sâki-i rûz-ı ezel ehl-i dili ser-hoş ider
Dest-i kudretden şarâb-ı zindegânî nûş ider
Tâ ebed mahmûr olur ʻilm ile ʻirfân istemez

---

2. Tahmîs M1'de yok. Başlık: **Gazel-i Sıdkî Tahmîs-i Leylâ** M4, M2'de başlık yok.
1. Bend M3'te yok. 1e- iden / idüp M2
2. Bend M2 ve M4'te yok.
3b- Cân / Mâl M2, M4
3. Bend M3'te yok.
4a- billâh / Allâh M2
4. Bend M3'te yok.

6 Târik-i dünyâ olan bir mülke mâlik oldı kim
Tâlib-i ‘ukbâ olan bir mülke mâlik oldı kim
‘Aşk ile rüsvâ olan bir mülke mâlik oldı kim
‘Âşık-ı Mevlâ olan bir mülke mâlik oldı kim
Ma‘nide şâh oldı bes mülk-i Süleymân istemez

7 Taht-gâh-ı mülk-i kalbiñ bir ulu hâkânısıñ
‘Âşık-ı dil-mürdegânıñ cânı içre cânısıñ
Haste **Leylâ**'nıñ Hudâyâ derdiniñ dermânısıñ
Cânımıñ cânânısıñ dil tahtınıñ sultânısıñ
Sıdki'ye sen cân yetersiñ bir dahi cân istemez

3- Gazel-i Bâkî Tahmîs-i Leylâ

(Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün)

1 Buyur bâga seniñle ‘âşık-ı nâ-çârı görsünler
Yoluñda rûyını ferş eyleyen ezhârı görsünler
Gözüm yaşıyla hâsıl itdigim eşcârı görsünler
Açıl bâgıñ gül ü nesrîni ol ruhsârı görsünler
Salın serv ü sanavber şîve-i reftârı görsünler

2 Görünse ‘âşık-ı dil-hasteye ol mâh-ı tâbânım
Virürdüm mâ-melek hep kalmayup hiç sabr u sâmânım
Şehîd-i ‘aşk olup cânâ boyandı kana dâmânım
Açıldı dâglar sînemde çâk oldı girîbânım
Mahabbet gülşeninde açılan gül-nârı görsünler

3 Niçün kûyuñda feryâd eyliyor bilsem ‘aceb göñlüm
Seniñ ‘aşkıñ ile tolmuş gibi ey gonca-leb göñlüm
Yine nâr-ı firâka yakdı kendin bî-sebeb göñlüm
Kapıñda hâsıl itdi bu devâsız derdi hep göñlüm
Ne derde mübtelâ oldı dil-i bîmârı görsünler

7a- hâkânısıñ / sultânısıñ M2, M3
7d- Göñlümüñ sultânısıñ hem cânımıñ cânânısıñ M2, M3
3. Tahmîs M1'de yok. Başlık: **Tahmîs-i Gazel-i Bâkî** M2
1b- Yoluñda rûyını / Kudûmüñde yüzin M3
3a- eyliyor / eyleyüp M4

4 İderse ârzû kasd itmege öz cânıma dilber
Çekerse sîneme şol gamze-i hûn-rîzi hançerler
Yolunda virmege işden mi billâhi anıñ bir ser
Ten-i zâr ile pehlûm üstüh*â*nı sayılur yer yer
Beni seyr itmeyen ahbâb mûsîkârı görsünler

5 Eger bir katre mey ihsân iderse ʻâşıka sâkî
Pür eyler nâle vü efgân ile **Leylâ** bu nüh tâkı
Degişdi ʻasrımızda hamd ola hûbânıñ ahlâkı
Güzeller mihribân olmaz dimek yañlışdır ey **Bâkî**
Olur vallâhi billâhi hemân yalvarı görsünler

4- Gazel-i Bâkî Tahmîs-i Leylâ

(Mefâʻîlün Mefâʻîlün Mefâʻîlün Mefâʻîlün)

1 Beni ser-mest ü hayrân eyleyen ol yâr-i cânımdır
Tarâvet bahş iden bâga benim serv-i revânımdır
Mahabbet gülşeninde murg-ı göñlüm bâg-bânımdır
Ruhuñ ʻaksiyle sahn-ı dîde bâg u gülsitânımdır
Hayâl-i nahl-i kaddiñ hayliden hâtır-nişânımdır

2 Cihânda çeşmime zindân olupdur sevdigim bâglar
Seniñ ʻaşkıñla peydâ eyledim bu sînede dâglar
Firâkıñla gözüm yaşı dem-â-dem su gibi çaglar
Göñül iñler gamıñdan dem-be-dem rûh-ı revân aglar
Bu bâgıñ çeşme-sârı hep benim eşk-i revânımdır

3 Bilürken nâr-ı ʻaşkıñla benim hâl-i perîşânım
Nigâh-ı merhamet kılmaz mısın bir kerre sultânım
Terahhum eyle bir kerre görüp bu âh u efgânım
Temâşâ-yı gül ü gülşende ârâm eylemez cânım
Ser-i kûyında cânânıñ garaz ârâm-ı cânımdır

4e- itmeyen / itmegin M4
4. Tahmîs M1'de yok.
2a- çeşmime / sevdigim; sevdigim / çeşmime M3
2b- eyledim bu / oldı hep bu M3
2d- gamıñdan / gamıñla M3
3a- nâr-ı ʻaşkıñla benim / ʻâteş-i ʻaşkıñ ile M3
3c- bir kerre görüp / bir kez gûş idüp M3
3d- gül ü / gül-i M4

4 Leyâl-i gamda yâd itdikçe ben ol kadd-i şimşâdı
Unutdurdı fesânem kıssa-i Mecnûn u Ferhâd'ı
Gören hayretde kaldı ‘âşık-ı mecrûh u nâ-şâdı
Şerâr-ı nâr-ı âhımla sipihriñ tâs-ı pûlâdı
Döner her dem belâ bezminde câm-ı zer-nişânımdır

5 Getür her dem hayâl ü hâtıra ol çeşm-i fettânı
Sirişkiñ var iken yâd itme **Leylâ** bahr-i ‘ummânı
Seniñ sâyeñde peydâ itdigimdir hep ciger kanı
Yaşım deryâdır ey **Bâkî** içinde şâh-ı mercânı
Hayâl-i nahl-i bâlâ-yı nihâl-i ergavânımdır

5- Gazel-i Bâkî Tahmîs-i Leylâ

(Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün)

1 Nice bir fikr-i dilber ile ‘âşıklar hayâl olsun
Hayâl-i zülf-i yâr ile za‘îf ü bî-mecâl olsun
Biraz keşf-i nikâb it ‘âşıka ‘arz-ı cemâl olsun
Gam-ı hattıyla yâriñ nice bir dil pür-melâl olsun
Sür ey sâkî ayagı mûr-ı gussa pây-mâl olsun

2 Dimişler ‘âşıkân pinhân ider mi sırr-ı mektûmı
Niçün ketm eyleyim bây u gedânıñ cümle ma‘lûmı
Bütün üftâdegânıñ rûz u şeb cânâ bu meczûmı
Visâliñ bezmine tek mahrem eyle cân-ı mahrûmı
İçerlerse harâmî gözleriñ kanım helâl olsun

3 Eger teşrîf iderse verd-i handânım bu gülzâra
Tarâvet bahş iderse çeşm-i fettânım bu gülzâra
Şeref virsün dem-â-dem âh u efgânım bu gülzâra
Yeter sît ü sadâ-yı cân-ı nâlânım bu gülzâra
Çemen bülbülleri şimden girü hâmûş u lâl olsun

4 Gice bülbül gibi kûyuñda feryâd olmasun dirseñ
Sirişkim ile cânâ hâk-i râhıñ tolmasun dirseñ
Figânımla o lâle-haddiñ ey meh solmasun dirseñ
Ser-i kûyuñda ger gavgâ-yı ‘uşşâk olmasun dirseñ
Rakîb-i kâfiri öldür ne ceng ü ne cidâl olsun

4a- Leyâl-i gamda yâd itdikçe ben / Temâşâ eyleyelden beri M2, M4 / Temâşâ idelden beru M3
5a- hayâl ü / hayâl-i M4
5. Tahmîs M1'de yok.
4a- Göñül her dem safâdan gayri bir gam bulmasun dirseñ M2, M4

5 Dil âgâh oldı şimdi sâye-i ‘aşkıñda her fenden
Fedâ olsun nice gencîneler ister iseñ benden
Seniñ râhıñda **Leylâ** dahi geçdi cân ile tenden
Dirîg eyler mi **Bâkî** cânı kurbân oldıgım senden
Yoluña cümle varı tek hemân ‘îd-i visâl olsun

6- Tahmîs-i Gazel-i ‘İzzet

(Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün)

1 ‘Aşkı pinhân idemem nâle vü efgândır bu
Nice âh itmeyeyim fürkat-i cânândır bu
Aglarım şâm u seher dîde-i giryândır bu
Gerçi sabr it diyemem âteş-i hicrândır bu
Var ise sabrıñ eger vasldan âsândır bu

2 Kendiñi çâh-ı zenah-dâna düşürme ey dil
Görüp âfet gibi dilberleri olma mâ’il
Hâl-i dünyâyı saña añladayım ve'l-hâsıl
Hârını gül gülini hâr görendir ‘âkil
Zâg ider bülbülini başka gülistândır bu

3 ‘Âşık-ı zârıña bir kerre naZar kıl cânâ
Hasret-i rûyuñ ile âh iderim subh u mesâ
Neyleyim sende de âsâr-ı vefâ yok kat‘â
Ben usanmam gözümüñ nûrı cefâdan ammâ
Ne kadar olsa cefâdan usanur cândır bu

4 Gice tâ subha dek efgân iderim ey gül-i ter
Öyle Zann eyleme kim itmeye feryâd **Ω**arar
Derd ü âhım benim eflâke çıkar şâm u seher
Çarha te’sîr iden ey meh saña itmez mi eser
Hazer it âh-ı dil-i sîne-i sûzândır bu

5a- Yine âgâh iken bu ‘âşık-ı bî-çâre her fenden M3
5d- eyler mi / eylerdi M4
6. Tahmîs M1'de yok.
1e- sabrıñ / sabrım M2
2b- mâ’il / kâ’il M3
3c- vefâ / kerem M4
3e- cefâdan usanur / usanur cefâdan M3
4a- Gice tâ subha dek / Nâr-ı ‘aşkıñ ile M3
4c- Derd ü / Derd-i M4

5 Yine **Leylâ**'yı kebâb itmede sîh-i mihnet
Pek sakın eyleme nâ-dân ile ‘ayş u ‘işret
Ehl-i ‘aşkıñ derine cân ile eyle hıdmet
Merkez-i dâ’ire-i pîrde tur ey **‘İzzet**
Bir gün elbetde döner başıña devrândır bu

7- Tahmîs-i Gazel-i Nebîl

(Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün)

1 Göñülde nâr-ı ‘aşkıñ ahkeri meknûndur sensiz
Dil-i ‘uşşâkıñı Zann eyleme memnûndur sensiz
Duhân-ı âteşi peyveste-i gerdûndur sensiz
Tutuşdı ‘âşıkıñ her yanı dîger-gûndur sensiz
Firâkıñ âteşiyle gûyiyâ kânûndur sensiz

2 ‘İnâyet demleridir vaslıñ ikrâr eyle ‘uşşâka
Nolur bûs-ı lebiñ bir kerre iş‘âr eyle ‘uşşâka
Kadem bas hâneme isterseñ âzâr eyle ‘uşşâka
Gelüp ey âfet-i cân ‘arz-ı dîdâr eyle ‘uşşâka
Hayâliñle dem-â-dem dîdeler pür-hûndur sensiz

3 Çalınsun meclis-i ‘işretde sâz ‘âşıklarıñ gülsün
Saña her rûz u şeb eyler niyâz ‘âşıklarıñ gülsün
Buyur bezm-i safâya itme nâz ‘âşıklarıñ gülsün
Gelindi verd-i handânım biraz ‘âşıklarıñ gülsün
Bu hâr-zâr-ı gamda cümlesi mahzûndur sensiz

4 Tahammül eyleyen varsa salâ bu âh u feryâda
Seniñ ‘aşkıñla ben rahmet okutdum Kays u Ferhâd'a
Yine sen ‘âşık-ı mehcûrıña gelmezsiñ imdâda
Seni görsün de ‘aşkıñla bir iş mi varma Bagdâd'a
Dü-çeşm-i ‘âşıkân nehr-i Şat u Ceyhûndur sensiz

5 Bahâr eyyâmı geldi gülşen eyle hâne-i kalbim
Eger âbâd iderseñ de sen eyle hâne-i kalbim
Mürüvvet kıl kudûmüñle şen eyle hâne-i kalbim
Gelüp ey âfitâbım rûşen eyle hâne-i kalbim
Şeb-i hecriñde derdim gün-be-gün efzûndur sensiz

5b- ‘ayş u / ‘ayş-ı M4
5c- derine / segine M3
7. Tahmîs M1 ve M3'te yok.
4e- nehr-i / ‘ayn-ı M2

6 Yine her lahzada bir aldanur vasl ihtimâliyle
Mükedder oldı sâkîniñ göñüller infi‘âliyle
Hayâle döndi cismim dilberânıñ mekr ü âliyle
Tolar peymâne-i çeşmim gül-i rûyuñ hayâliyle
Sirişkim bezm-i gamda bâde-i gül-gûndur sensiz

7 Kuluñ **Leylâ**'ya bak ‘aşkıñla oldı ‘âleme rüsvâ
Hevâ-yı ‘aşka düşdi başına zindân olup dünyâ
Gezer mecnûn u ser-gerdân olup uslanmadı hâlâ
Nebîl-i zârı gel zencîre ur ey saçları leylâ
Bu sahrâ-yı mahabbetde gezer mecnûndur sensiz

8- Tahmîs-i Gazel-i Âsaf

(Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün)

Bir bilür yok mübtelâ-yı derd-i hicrân oldum âh
Yandım ammâ âteşe şâyân-ı ihsân oldum âh
Şem‘-i bezm-i yâr olup sûzân u giryân oldum âh
Reşk ider ‘âlem çerâg-ı hâs-ı cânân oldum âh

2 Bâ‘is-i feryâdım olduñ sen benim ey gonca-leb
‘Akl u fikrim nakd-i cânım zülf-i zencîriñde hep
Bilmek isterseñ yine efgânıma neymiş sebeb
Ey gül-i şâd-âb ümmîd-i visâliñle bu şeb
Tâ seher mânend-i bülbül zâr u nâlân oldum âh

3 İtse bir kerre eger ‘uşşâkına ‘arz-ı cemâl
Nâvek-i müjgân ile biñ kerre eyler pây-mâl
Nûr-ı vechiñ seyr idince kalmadı bende mecâl
Püşt-ber-dîvâr-ı hayret kaldım âyîne-misâl
Resm-i ebrû-yı hilâl-i yâre hayrân oldum âh

6a- Mısra M2'de yok.
6b- Mükedder oldı / Hayâle döndi M2
6c- Mısra M2'de yok.
7b- düşdi / uydı M2
8. Tahmîs M1'de yok.

4 Ehl-i derd ahvâlin añlatmak saña emr-i muhâl
‘Âşık-ı mehcûrıña senden vefâ emr-i muhâl
Bir bölük üftâdeye zevk ü safâ emr-i muhâl
Ba‘d-ez-în cem‘iyyet-i hâtır baña emr-i muhâl
Kim esîr-i dâm-ı gîsû-yı perîşân oldum âh

5 Gam ocagında kebâb-âsâ yakup cân u tenim
Külhan itdim âteş-i mihnetle **Leylâ** gülşenim
Sûziş-i ‘aşka yine handân olur ol gül-tenim
Sîh-i cevri cânıma kâr eyledi **Âsaf** benim
Nâr-ı ‘aşk-ı yâr ile sûzân u biryân oldum âh

9- Tahmîs-i Gazel-i Nihâd

(Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün)

1 Cevri az eyleme ‘uşşâkıña ey mâh-likâ
Bu kadar cevriñe kâ’il degil ‘âşık cânâ
Âh u feryâdımı gûş eylemiyorsuñ kat‘â
Cân fedâ itmege âmâdeyim ey şûh saña
Ne kadar cevr ü cefâ eyler iseñ eyle baña

2 Çeşm-i cellâdıñı fikr eyler isem şâm u seher
Günde biñ ‘âşıkınıñ katline fermân eyler
Virürüm cânımı da istese elbet dilber
Kasd-ı cân eyler ise gamze-i hûn-rîzi eger
Eylerim cânımı biñ cân ile dildâra fedâ

3 Derd-i hasretle ben efgân iderim leyl ü nehâr
Kurudı âteş-i âhım ile hayli eşcâr
Nola tâ subha kadar eyler isem nâle vü zâr
Ben gücenmem bilürüm nâlemi gûş itmese yâr
Gelmiyor çâre nedir hâtırına nâm-ı vefâ

4a- derd / derdiñ M3
5b- mihnetle / hasretle M2, M3
9. Tahmîs M1'de yok. Başlık M2'de yok.
1b- degül ‘âşık / degülüm ben M3
1c- Âh u efgânımı gûş itme misin sen aslâ M3; eylemiyorsun / eyleme misin M4
3a- Derd-i / Derd ü M2; hasretle ben / hasret ile M3
3b- âteş-i / nâle-i M2; âhım ile hayli / ‘aşkım ile bâg u M3
3e- çâre nedir hâtırına / hâtırına çâre nedir M2, M3

4 O şehim mahrem-i vasl eylese de agyârı
Bezm-i mihnetde bıraksa bu dil-i bîmârı
Çâre ne sevdi göñül gamzeleri sehhârı
Kabre girsem de yine yâd iderim dildârı
Haşre dek itse usanmam baña her bâr cefâ

5 Olalıdan ben o meh-rûyuña cânâ hasret
Gelmez ol fikr ile hiç çeşmime h*â*b u râhat
Gayri dilberler ile eylemem üns ü ülfet
Kendi kendimden ayırdı beni tîg-i fürkat
Böyle bir bî-kese rahm eylemediñ gitdi şehâ

6 Beni hicrânıñ ile eylediñ ʻömrüm ber-bâd
Görse hayretde kalur hâlimi Kays u Ferhâd
Yine **Leylâ** dahi bülbül gibi eyler feryâd
Gice tâ subha kadar agladı bî-çâre **Nihâd**
Bir haber var mı o meh-rûdan ʻaceb söyle sabâ

10- Tahmîs-i Gazel-i Nesîbâ

(Mefʻûlü Mefâʻîlü Mefâʻîlü Feʻûlün)

1 İtmekde iken bu dil-i pür-yâreme tedbîr
Ol çeşm-i siyâh eyledi murg-ı dili teshîr
Saplandı hemân sîne-i mecrûhıma biñ tîr
Tîr-i nigehiñ eyledi öz cânıma te'sîr
Cânâ bu kemân-keşlik ile pîr olasıñ pîr

2 Cürmüm ne idi söylemediñ ey gül-i raʻnâ
Bezm-i gam-ı mihnetde bırakdıñ tek ü tenhâ
Rahm eylemediñ hâl-i perîşânıma katʻâ
Şol nâvek-i gamzeñ idi dilden geçen ammâ
Çekdi yine ebrû-yı siyeh sîneme şemşîr

4d- iderim / iderdim M4
5a- ben o / beri M3
5b- ol / o M2, M4
6a- ʻömrüm / ʻömrüñ M3
6b- hâlimi / hâlini M2, M4
6c- Yine / Hele M3
10. Tahmîs M1'de yok. Başlık M2'de yok.
1a- Eylerdi göñül derdini bu vechile takrîr M3
1c- Saplandı hemân sîne-i mecrûhuma biñ / Ebrûñı çeküp sîneme kıldıñ müjeñi M2; hemân / benim M3
2c- katʻâ / aslâ M3

3 Hasretle yanup yakılarak bu dil-i bîmâr
Vakt ola figânından ider ‘âlemi bîzâr
Dikkatle nigâh eyleyüp ol şûh-ı sitem-kâr
Sevdâ ile dîvâneligim gördi benim yâr
Kıldı o siyeh kâkülini boynuma zencîr

4 Kimdir bu cihânda saña beñzer sanemâ kim
Dünyâda seniñ var mı nazîriñ ‘acebâ kim
Hurşîdi saña beñzeden ey mâh-likâ kim
Ben Yûsuf-ı sânî disem olmaz mı saña kim
Çün eylediler dilberi bu hüsn ile ta‘bîr

5 ‘Afv itmese noksânını erbâb-ı mürüvvet
İtmezdi bu **Leylâ** dahi tahmîse cesâret
‘Arz itmege ahvâlini yok dilde liyâkat
Lutfuñdan eger olsa **Nesîbâ**'ya da ruhsat
Biñden birisin eyleye ahvâlini takrîr

11- Gazel-i Bâkî Tahmîs-i Leylâ

(Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün)

1 Kimi ‘âlemde ider nâle vü efgân ancak
Kimi fürkatde kimi vâsıl-ı cânân ancak
Kimi pervâne gibi yanmada el’ân ancak
Hâl-i ‘âlem ezelî böyle perîşân ancak
Kimi handân kimi nâlân kimi giryân ancak

2 Kimi zevk içre olup nâ’il-i vasl-ı dildâr
Kimi Mecnûn gibi dünyâyı ider geşt ü güzâr
Dil-i dîvâne ise ‘aşk ile her şeb bîdâr
Kimi bülbül gibi nâlân-ı gül-i ‘ârız-ı yâr
Kimi pervâne-i şem‘-i ruh-ı cânân ancak

3a- Hasretle yanup yakılarak / Mecnûn'a dönüp hasret ile M3
4a- bu cihânda saña beñzer / saña beñzer bu cihânda M3
5a- erbâb-ı / ashâb-ı M2, M3
5c- itmege / itmeye M3
11. Tahmîs M1'de yok. Başlık M2 ve M3'te yok.
1e- nâlân / giryân; giryân / nâlân M3
2d- Kimi bülbül gibi / Kimisi Bülbül-i M4

3 Hele âbâd olalıdan beri bu mülk-i fenâ
Kimine zehr içürür kimine dârû-yı şifâ
Herkesiñ kısmetini destine virdi Mevlâ
Bu cihân kimine kasr-ı tarab-ı ‘ayş u safâ
Kiminiñ mihnet ile başına zindân ancak

4 Vâdi-i gamda refîk olmuş idim Mecnûn'a
Hep su’âl eyler idim hâlimi ol mahzûna
Dir idi çâre mi vardır bu dil-i pür-hûna
Pây-mâl olmada âhir şütür-i gerdûna
Pâdişâhıyla gedâsı hele yek-sân ancak

5 Kimisi fakr ile bî-kes kimidir şâh-ı cihân
Kimi **Leylâ** gibi togdugına nâdim el’ân
Kimi ‘âciz kimi sultân kimi memdûh-ı zamân
Bâkiyâ hân-kah-ı ‘âlem-i hayretde hemân
Her gelen kimse bir esrâr ile hayrân ancak

12- (Tahmîs-i Gazel-i Nedîm)

(Mef‘ûlü Mefâ‘îlü Mefâ‘îlü Fe‘ûlün)

1 Bir meclise vardım ki tarâvet var içinde
Üftâdelere lutf u mürüvvet var içinde
‘Uşşâkınıñ ahvâline şefkat var içinde
Bir söz didi cânân ki kerâmet var içinde
Dün giceye dâ’ir bir işâret var içinde

2 Rahm eyleyüp ‘uşşâkıña gel meclise cânâ
Kıl mug-beçeniñ raksını dikkatle temâşâ
Teşrîfiñe biñ cân ile müştâk ahibbâ
Mey-hâne mukassî görinür taşradan ammâ
Bir başka ferah hoşça letâfet var içinde

3 Bil râz-ı derûnum benim ey şûh nigârım
Feyziñle açılsam yine gâhîce hezârım
Ben nâr-ı mahabbetle yakarken dil-i zârım
Eyvâh o üç çifte kayık aldı karârım
Şarkı okuyup geçdi bir âfet var içinde

4a- olmuş idim / oldum idi M3, M4
4b- hâlimi / ‘aşkımı M3
4c- Dir idi çâre mi vardır / Didi çâre bulamaz kimse M3
5c- sultân / kâdir M4
12. Tahmîs M1, M3 ve M4'te yok.

4 Bir kerre hep ‘uşşâk ile Kandilli'ye gitdik
Bir cur‘a içüp ‘aşk ile mecnûnlıga yetdik
Leylâ ile şeb-tâ-be-seher sohbetiñ itdik
Ey şûh **Nedîmâ** ile bir seyriñ işitdik
Tenhâca varup Göksu'ya ‘işret var içinde

13- Gazel-i Nûrî Tahmîs-i Leylâ

(Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün)

1 İşitdim bir mahalde bir bölük ‘uşşâk oturmuşlar
O dem birbirlerine intihâ-yı ‘aşkı sormuşlar
Yine her neyse ‘aşkın mâyesin yapmış yogurmuşlar
Vesîle-cûy-ı vuslat oldıgım yâre tuyurmuşlar
Nifâk itmişler anlar ma‘nevî himmet buyurmuşlar

2 Bir şeb rü’yâda gördüm ben rakîb-i dîv-etvârı
Kucagında uyutmuşdı baña nisbetle dildârı
Mu‘azzeb itmede rü’yâda olsun ‘âşık-ı zârı
Eyü ma‘nî degil yanında gördüm düşde agyârı
Egerçi korkulı rü’yâ soñını hayra yormuşlar

3 Visâliñ bezmine görmez misiñ cânâ beni lâyık
Güneh-kâr olmadım oldumsa da meh-rûyuña ‘âşık
Visâliñ demleriyle kande kaldı ni‘met-i sâbık
Nevâl-i vuslata h*â*hiş-ger olmaz ‘âşık-ı sâdık
Dil-i zârı hayâl-i yâr ile egler tuyurmuşlar

4 Bu şeb göñlüm olup şem‘-i cemâl-i yâre pervâne
Ümîd eyler idim rahm eyleye bu çeşm-i giryâna
O demde meclis-i ‘aşka degilken ben de bîgâne
Hele bîdâri-i bahtımla vardım bezm-i cânâna
Temâşâ eyledim keyfimce mest olmuş uyurmuşlar

---

13. Tahmîs M1'de yok.
1b- O dem / Yine M3
1c- Yine / Hele M3
1d- yâre / mâha M3
2a- Bir şeb rü’yâda gördüm ben / Bu şeb dildâr ile gördüm M3
2b- Ferâmûş eylemişdiñ gûyâ bu ben dil-figârı M3
2c- Mu‘azzeb / Mükedder M2
3a- Visâliñ bezmine görmez misiñ cânâ / Sihâm-ı cevriñe cânâ niçün gördüñ M3
4b- Ümîd eyler idim / Ümîdim bu idi M3

5 Nola mest eyleseñ bir iki meyle çeşm-i fettânı
Çekerdim ben de **Leylâ** sîneme ol mihr-i rahşânı
Rakîbiñ gûş idince gelmesün mi agzına cânı
Lebiñ şevkiyle teng eylerdim agyâra bu meydânı
Semend-i himmet-i **Nûrî**'yi lâkin pekçe yormuşlar

5d- teng / terk M3

MÜSEDDESLER

1- İstimdâd Ez-Hazret-i Haydar Kerremallâhu Vecheh*

(Müstef‘ilün Müstef‘ilün)

1 Ey fâtih-i Hayber ‘Alî
Vey melce’-i ahkar ‘Alî
Kerrâr hem Haydar ‘Alî
Mevlâ-yı her Kanber ‘Alî
Ey Sâki-i Kevser ‘Alî
Dâmâd-ı Peygamber ‘Alî

2 Sen derd-i dil dermânısın
Dil-mürde-gânıñ cânısın
‘Âşıklarıñ îmânısın
Hem mülk-i dîn hâkânısın
Ey Sâki-i Kevser ‘Alî
Dâmâd-ı Peygamber ‘Alî

3 Ol dem ki cem‘ ola ‘usât
Senden olur fevz ü necât
Eyle ‘atâ mâ’ü'l-hayât
Hayy it beni ba‘de'l-memât
Ey Sâki-i Kevser ‘Alî
Dâmâd-ı Peygamber ‘Alî

4 Ey şehr-yâr-ı evliyâ
Vey mahrem-i Fahrü'n-Nisâ
Sıhr-ı Habîb-i Kibriyâ
Şîr-i Hudâ Şîr-i Hudâ
Ey Sâki-i Kevser ‘Alî
Dâmâd-ı Peygamber ‘Alî

5 Oldum yine nefse esîr
Ahvâlime sensin habîr
‘Âsîlere lutfuñ kesîr
Leylâ'ya sen ol dest-gîr
Ey Sâki-i Kevser ‘Alî
Dâmâd-ı Peygamber ‘Alî

2- (Müseddes)

---

* 1. Müseddes M2, M3 ve M4'te yok.

(Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün)

1 Saña ben neyledim ey sâhir ü mekkâr felek
Ne idersiñ beni her derde giriftâr felek
Cânıma yetdi gamıñla gam-ı agyâr felek
Gûşe-i gamda bırakdıñ beni bîmâr felek
Hîç ‘âr itme misiñ Hak'dan a bî-‘âr felek
Sen ne virdiñ ki ne istersiñ a gaddâr felek

2 Gülemem açılamam gelse de eyyâm-ı bahâr
Kurudur âteş-i âhım dahi hayli eşcâr
Bu gam-ı hecr ile ‘aynımda mı sandıñ bahâr
Müjde olsun saña gelmekde baña her idbâr
Hîç ‘âr itme misiñ Hak'dan a bî-‘âr felek
Sen ne virdiñ ki ne istersiñ a gaddâr felek

3 Beni dûr eylediñ ol çeşm-i siyâhımdan sen
İncinür misin ‘aceb yâre nigâhımdan sen
Hazer itmez misin oldukça günâhımdan sen
Bir gün elbet yanacaksın benim âhımdan sen
Hîç ‘âr itme misiñ Hak'dan a bî-‘âr felek
Sen ne virdiñ ki ne istersiñ a gaddâr felek

4 Kays u Ferhâd'a birer zâlimi câsûs itdiñ
Yine Leylâ'sını Şîrîn'ini mahbûs itdiñ
Vasldan ol iki bî-çâreyi me’yûs itdiñ
Beni de şimdi yakup cismimi fânûs itdiñ
Hîç ‘âr itme misiñ Hak'dan a bî-‘âr felek
Sen ne virdiñ ki ne istersiñ a gaddâr felek

5 Bulmayaydım dil-i mahzûnıma ben çâre eger
Derd olurdı ser-i bî-bahtıma bir zâhid-i har
Elem ü hecr ile kan aglar iken şâm u seher
Yogidi hâl-i perîşânıma bir rahm eyler
Hîç ‘âr itme misiñ Hak'dan a bî-‘âr felek
Sen ne virdiñ ki ne istersiñ a gaddâr felek

6 Ne bu cevr ü sitemiñ merhametiñ yok mı seniñ
Câhilin kadri var ‘indiñde yok ehl-i sühanıñ

---

2. Müseddes M1'de yok.
1a- sâhir ü / sâhir-i M3
2c- hecr / derd M4
3. Bend M2 ve M4'te yok.
4. Bend M2 ve M4'te yok.
5c- Elem ü hecr ile / Bu gam-ı derd ile M3

Böyle dîvâne-sıfat şa‘iriñ açma deheniñ
Pîrime ‘arz iderim çekdigini cân u teniñ
Hîç ‘âr itme misiñ Hak'dan a bî-‘âr felek
Sen ne virdiñ ki ne istersiñ a gaddâr felek

7 Gel seniñle gidelim dergeh-i Mevlânâ'ya
Orada haddiñ ise söz açagör da‘vâya
Hırs ile aldıñ elimde komadıñ sermâye
Saña kan yutdururum başlasam âh u vâya
Hîç ‘âr itme misiñ Hak'dan a bî-‘âr felek
Sen ne virdiñ ki ne istersiñ a gaddâr felek

8 İtme **Leylâ'**ya bu rütbe sitem-i cevr ü cefâ
Mey-i hamrâ gibi nûş itdi yeter zehr-i belâ
Der-i ihsâna varup senden iderse şekvâ
Benim âvârecigim dirse cenâb-ı Monlâ
Hîç ‘âr itme misiñ Hak'dan a bî-‘âr felek
Sen ne virdiñ ki ne istersiñ a gaddâr felek

TESDÎSLER

1- Tesdîs

(Müfte‘ilün Müfte‘ilün Fâ‘ilün)

1 Bezme kadem bassañ ey ârâm-ı cân
Pâyıña yüz sürse o dem ‘âşıkân
Eylemeyüp dâg-ı derûnum nihân
‘Aşk ile bu beyti okurdum hemân
Âh mine'l-‘aşk ve hâlâtihi
Ahraka kalbî bi-harârâtihi

2 Mey yerine rûz u şeb ey verd-i ter
Nûş iderim ‘aşk ile hûn-ı ciger
Yandıgımıñ aslı bu şâm u seher
Fikr-i hayâliñ beni mecnûn ider
Âh mine'l-‘aşk ve hâlâtihi
Ahraka kalbî bi-harârâtihi

3 Hayli zamân ‘aşk ile ey gonca leb
Nâle vü efgânıma olduñ sebeb
Cân u dilim ‘aşkıñ ile yandı hep
Şimdi bu beyti okurum rûz u şeb
Âh mine'l-‘aşk ve hâlâtihi
Ahraka kalbî bi-harârâtihi

4 Görse gözüm dîdesi mestâneyi
Hayret alur yanıcı pervâneyi
Toldururum kan ile hum-hâneyi
Ferş iderim eşk ile mey-hâneyi
Âh mine'l-‘aşk ve hâlâtihi
Ahraka kalbî bi-harârâtihi

5 Baglanıladan beri gîsûsına
Mâ’ilim ol dîde-i âhûsına
Pek bakamam gamze-i câdûsına
Hû çekerim ol siyeh ebrûsına
Âh mine'l-‘aşk ve hâlâtihi
Ahraka kalbî bi-harârâtihi

---

1. Tesdîs M1 ve M3'te yok. Bu manzûme M2'de "Şarkılar" arasında kayıtlıdır.

6 Pâdişehim zulmini efzûn ider
Dîdeleri ‘âşıka efsûn ider
Hasret ile bagrımı pür-hûn ider
Bir gün o ‘uşşâkını mecnûn ider
Âh mine'l-‘aşk ve hâlâtihi
Ahraka kalbî bi-harârâtihi

7 Âteş-i dîdârıña yandı göñül
‘Aşk ile gafletden uyandı göñül
Eşk ile al kana boyandı göñül
Cevr ile cânından usandı göñül
Âh mine'l-‘aşk ve hâlâtihi
Ahraka kalbî bi-harârâtihi

8 Dikkat ile bir gün o çeşm-i siyâh
‘Âşık-ı bîmârına itdi nigâh
Kâ’ilim olsam da aña hâk-i râh
Yakdı ciger-gâhımı âh âh âh
Âh mine'l-‘aşk ve hâlâtihi
Ahraka kalbî bi-harârâtihi

9 Olmuş iken dîdeleriñ gibi mest
Alnıma yazıldı bu rûz-ı elest
‘Aşk ile âh oldı gönül mey-perest
Eylediñ âyîne-i kalbim şikest
Âh mine'l-‘aşk ve hâlâtihi
Ahraka kalbî bi-harârâtihi

10 Hasret ile olalı hâmûş âh
Zehr-i firâk eyliyorum nûş âh
Eyleme **Leylâ**'yı ferâmûş âh
‘Arz idiyor hâlin o medhûş âh
Âh mine'l-‘aşk ve hâlâtihi
Ahraka kalbî bi-harârâtihi

7a- yandı / yansunM2
7b- uyandı / uyansunM2
7c- boyandı / boyansun M2
7d- usandı / usansun M2
9a- iken / idim M2, M4
9c- ‘Aşk ile âh / ‘Aşkıñ ile M4
10b- eyliyorum / eyler idim M4

2- Tesdîs-i Beyt-i ‘İzzet Rahimehullâh

(Mef‘ûlü Mefâ‘îlü Mefâ‘îlü Fe‘ûlün)

1 Nutkum tutılur vuslat-ı dildâra irince
Ol zülf-i perîşân ile ‘aklım giderince
Söz var mı o meh-rûya her etvârı yerince
Sardı yine fermâyişini ince belince
Mecnûn gibi ‘âşıkları var zülfi telince
Leylâ sözi efsânedir ol mâha gelince

2 Geldi yine bezme o mehim bir geliş ammâ
İtdi nice biñ hîle ile ‘aklımı yagmâ
Bir yerde bulunsun tutalım ‘âşık-ı şeydâ
El mi deger ahvâlini ‘arz itmege tenhâ
Mecnûn gibi ‘âşıkları var zülfi telince
Leylâ sözi efsânedir ol mâha gelince

3 ‘Âdetdir o kim yârelere merhem urulmaz
Kanlar dökülür râh-ı mahabbetde sorulmaz
Sözdür bu ki sular da bulanmazsa turulmaz
Ol şûhı arar rûz u şeb ‘uşşâkı yorulmaz
Mecnûn gibi ‘âşıkları var zülfi telince
Leylâ sözi efsânedir ol mâha gelince

4 Kûyında iderlerse de bülbül gibi feryâd
Rahm eylemez ‘âşıklara ol şûh-ı perî-zâd
Günden güne itmekde yine zulmini müzdâd
Biñ ‘âşık-ı mehcûrına eyler mi bir imdâd
Mecnûn gibi ‘âşıkları var zülfi telince
Leylâ sözi efsânedir ol mâha gelince

5 Görseñ ne kıyâmetdir o nevreste nihâli
Zülfine sarıl var ise boynuma vebâli
Gamla geçiyor ‘âşıkıñ eyyâm u leyâli
Bir kimseniñ ahvâlini yok ‘arza mecâli
Mecnûn gibi ‘âşıkları var zülfi telince
Leylâ sözi efsânedir ol mâha gelince

---

2. Tesdîs M3'te yok. Başlık M2'de yok. Başlık M4'te "Müseddes" şeklinde. Bu manzûme matbu nüshalarda "**Tahmîs**" olarak kayıtlıdır.
2c- bulunsun / buluna M1
3. Bend M1 ve M2'de yok.
4b- ‘âşıklara / ‘uşşâkına M2
4c- Günden güne / Hep gün-be-gün M1
4d- mehcûrına / mecrûhına M1; eyler mi / itmezdi M2, itmez mi M4
5a- o / ol M1

6 ‘Uşşâk ile zeyn olsa eger meclis-i ‘işret
Degmez birine hâlini ‘arz itmege nevbet
Ol şûh nigâh itmege **Leylâ**'ya ne zahmet
Bu matla‘ı yâd itmededir hazret-i **‘İzzet**
Mecnûn gibi ‘âşıkları var zülfi telince
Leylâ sözi efsânedir ol mâha gelince

3- Tesdîs-i Beyt-i Mîr Nebîl

(Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün)

1 Ey dil ey dil saña kim itdi cefâ noldı saña
Aglayup yanmadasın subh u mesâ noldı saña
Yok mı hâtırda ‘aceb zevk u safâ noldı saña
Gizli gizli nedir ol âh u bükâ noldı saña
O perî-rûyı mı sevdiñ ‘acebâ noldı saña
Sende var ‘aşk eseri söyle dilâ noldı saña

2 Dün gice cân atup ol âteş-i dîdâra hemân
Yine tâ subha kadar eylediñ âh u efgân
Beni sen bir güle bülbül gibi itdiñ nâlân
Var ise işledi öz cânıña tîr-i müjgân
O perî-rûyı mı sevdiñ ‘acebâ noldı saña
Sende var ‘aşk eseri söyle dilâ noldı saña

3 H*â*b-ı râhat göremezsin sebeb efkâra nedir
Dil-i sâfıñda olan tâ bu kadar yâre nedir
Yohsa ‘âşık mısıñ ol çeşm-i siyeh-kâra nedir
Saklama sûz-ı dili benden a bî-çâre nedir
O perî-rûyı mı sevdiñ ‘acebâ noldı saña
Sende var ‘aşk eseri söyle dilâ noldı saña

4 Şaşırup kendiñi dîvâne misiñ rûz ile şeb
Tâ bu rütbe ne ola nâle vü feryâda sebeb
Bir acır yok mı saña gûşe-i mihnetde ‘aceb
Yine sevdâ-yı cünûn ‘aklıñı yagmaladı hep
O perî-rûyı mı sevdiñ ‘acebâ noldı saña
Sende var ‘aşk eseri söyle dilâ noldı saña

---

5. bend M2 ve M4'de yok.
6b- Degmez birine hâlini ‘arz itmege / Dâmânına yüz sürmege gelmez idi M2, M4
6c- Ol şûh / Bir nîm M2, M4; zahmet / minnet M4
3. Tesdîs M1, M2 ve M4'te yok.

5 ‘Aşk ile mûy-ı serim oldıgı dem lâne-i mûm
Dâsitân oldı yine dildeki sırr-ı mektûm
Hüzn-i fürkat ile **Leylâ**'yı görince magmûm
Didi bu beyti o dem Mîr **Nebîl**-i merhûm
O perî-rûyı mı sevdiñ ‘acebâ noldı saña
Sende var ‘aşk eseri söyle dilâ noldı saña

TESBÎ‘

1- Tesbî‘-i Beyt-i ‘İzzet

(Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün)

1 Çâk çâk eyler isem ‘ayb eyleme pîrâheni
Sanma kim bîhûdedir göñlümde âh u şîveni
Çeşm-i cellâdıñ degil mi cism-i zârım düşmeni
Âteş-i gayretle ifnâ eyledim cân u teni
‘Âzim-i râh-ı ‘adem olmak degil mi ehveni
Sevdigim kim kurtarur zencîr-i zülfüñden beni
Görmemek yegdir görüp dîvâne olmakdan seni

2 Başıma sevdâ-yı ‘aşkıñla neler geldi neler
Derd ü mihnetle şebâbetde agardı mûy-ı ser
Eylemez misiñ ‘aceb ey şûh Mevlâ'dan hazer
Hep seniñ sâyeñde hâsıl itdigüm derd ü keder
Turmayup âh eylerim bülbül gibi şâm u seher
Sevdigim kim kurtarur zencîr-i zülfüñden beni
Görmemek yegdir görüp dîvâne olmakdan seni

3 Her gören bir kerre tarz u tavrıña meftûn olur
Mâh-rûyuñ görmeyen tâ haşre dek mahzûn olur
Hasret-i la‘liñle hep seyl-i sirişki hûn olur
Âteş-i dîdârıña yandıkça dil memnûn olur
Sen saçı leylâya çok ehl-i hıred mecnûn olur
Sevdigim kim kurtarur zencîr-i zülfüñden beni
Görmemek yegdir görüp dîvâne olmakdan seni

4 Giceler tâ subha dek bülbül gibi nâlânıñım
Hançer-i hecriñle mecrûh eyleme vîrânıñım
‘Âkıbet cânâ şehîd-i nâvek-i müjgânıñım
Dil halâs olmak ne mümkin bende-i fermânıñım
Hem esîr-i kâkülüñ hem mest ü ser-gerdânıñım
Sevdigim kim kurtarur zencîr-i zülfüñden beni
Görmemek yegdir görüp dîvâne olmakdan seni

---

1. Tesbî‘ M1 ve M3'te yok. M4'te başlık "Müsebba‘" şeklinde. Bu manzûme matbu nüshalarda "**Tahmîs**" olarak kayıtlıdır.

5 Ol cefâ-cûnuñ hele bak incedir gâyet beli
Seyr idüp endâmını **Leylâ** da olmaz mı deli
Ben gibi biñ ʻâşıkı bend eyledi zülfüñ teli
Hâlini ʻarz itmege bir kimseniñ degmez eli
ʻİzzet'iñ bu beytini yâre meger ʻarz itmeli
Sevdigim kim kurtarur zencîr-i zülfüñden beni
Görmemek yegdir görüp dîvâne olmakdan seni

MÜSEMMEN

1- Müsemmen

(Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün)

1 ‘Aceb ol mâh-rû kimlerle ünsiyyetdedir şimdi
Rakîb-i har-menişle korkarım ülfetdedir şimdi
Safâ-yâb oldı a‘dâ meclis-i ‘işretdedir şimdi
Cihânda rûy-ı râhat görmesün râhatdadır şimdi
Dil-i dîvâne hayfâ vâdi-i mihnetdedir şimdi
Cüdâ oldı vatandan âteş-i fürkatdedir şimdi
Mekânı gülşen iken külhan-ı zilletdedir şimdi
Belâ-keş ‘âşık-ı şûrîde-dil gurbetdedir şimdi

2 Felek bir şâ‘iri mehcûr kıldı hânumânından
Yanarsam gam degil havf itmedi sûz-ı lisânından
Geçüp bir dilberiñ yıllarca tâk-ı ebruvânından
Usandırdı cihânı nâle vü âh u figânından
Diyâr-ı gurbete âmed-şüd eyler yok mekânından
Ayırmaz rûz u şeb bu matla‘-ı garrâyı yanından
Mekânı gülşen iken külhan-ı zilletdedir şimdi
Belâ-keş ‘âşık-ı şûrîde-dil gurbetdedir şimdi

3 Ne rütbe âh u feryâd itse bülbül bâg-ı dünyâda
Meseldir söylenür bûy-ı vefâ yok verd-i hamrâda
Mürüvvet kalmadı ehl-i dile sûy-ı ahibbâda
Ne rind-i nükte-dânında ne kat‘â ehl-i takvâda
Yine terk-i diyâr itdi anıñçün Morevî-zâde
İşitdim ki okur bu matla‘ı şehr-i Burûsâ'da
Mekânı gülşen iken külhan-ı zilletdedir şimdi
Belâ-keş ‘âşık-ı şûrîde-dil gurbetdedir şimdi

4 Lebiñsiz tevbe şimden soñra cânâ bâde-i nâba
Ki sensiz çıkmadım ey mâh-rû bir kerre meh-tâba
Dil-i dîvâne dûr oldı vatandan düşdi gird-âba
Bu şeb hulyâ-yı cânân ile ben dahi varup h*â*ba
Göründi âşinâlar cümle bir bir çeşm-i pür-tâba
Didim bu beyt-i dil-sûzı yanup yakıldım ahbâba
Mekânı gülşen iken külhan-ı zilletdedir şimdi
Belâ-keş ‘âşık-ı şûrîde-dil gurbetdedir şimdi

Müsemmen M1 ve M3'te yok. Başlık M2'de yok. Bu manzûme matbu nüshalarda "Tercî‘-i Bend" başlığıyladır.

5 Cihân bâzîçesinden olmadıñ âgâh bilmezsiñ
Seniñçün çekdigim derd ü belâyı vâh bilmezsiñ
Bilürsün gâhice **Leylâ**'yı ammâ gâh bilmezsiñ
Güzelsiñ gerçi ammâ hîç resm ü râh bilmezsiñ
Amân bilmezsiñ ey şûh-ı cefâ-cû âh bilmezsiñ
Su’âl eyle ne derde mübtelâ ey mâh bilmezsiñ
Mekânı gülşen iken külhan-ı zilletdedir şimdi
Belâ-keş ‘âşık-ı şûrîde-dil gurbetdedir şimdi

TESMÎNLER

1- (Tesmîn-i Beyt-i Meşhûr-ı Mevlânâ)

(Müfte‘ilün Müfte‘ilün Fâ‘ilün)

1 Levha-i dilde ben o şâhen-şehi
Seyr idüp oldum o zamân vâlihi
Geşt iderek deşt-i kazâda rehi
Eyledi âhım kara mihr ü mehi
Âhımı zann eylediñ ammâ tehî
Nâle vü feryâd eser eyler gehî
Âh mine'l-‘aşk ve hâlâtihi
Ahraka kalbî bi-harârâtihi

2 ‘Aşka uyup bir nice dîvâneler
Zerre tehî kalmadı mey-hâneler
Toldı mey-i eşk ile peymâneler
Nûş idiyor ‘âşık-ı mestâneler
‘Aşk ile söndi nice biñ hâneler
Agladı bu derd ile çok analar
Âh mine'l-‘aşk ve hâlâtihi
Ahraka kalbî bi-harârâtihi

3 Sînecigim gülşen-i derd oldı âh
Hûn-ı dilimdir aña berg-i giyâh
Eşk-i terimle sularım gâh gâh
Seyrine geldikde o çeşm-i siyâh
Eylemedi cism-i nizâra nigâh
Cânımı hem ‘ömrimi kıldı tebâh
Âh mine'l-‘aşk ve hâlâtihi
Ahraka kalbî bi-harârâtihi

---

1. Tesmîn M1 ve M3'te yok. Başlık M4'te "Müsemmen" şeklinde. Bu manzûme M2'de "Şarkılar" arasında kayıtlıdır.
1c- kazâda / fezâda M2
3d- çeşm-i / çeşmi M2
3f- ‘ömrimi / hâlimi M4

4 Bâde-i hicrânıña kandı göñül
Zehr içerek kana boyandı göñül
Bülbül uyanmadan uyandı göñül
Uyhu uyumaga utandı göñül
'Aşkı mahabbet gibi sandı göñül
Bilmeyerek âteşe yandı göñül
Âh mine'l-'aşk ve hâlâtihi
Ahraka kalbî bi-harârâtihi

5 Gamzeleriñ teşne olup kanıma
Gelme füsûn ile benim yanıma
Sehmiñi urma dil-i vîrânıma
Soñra gözüñ kasd ider îmânıma
Merhamet it çâk-ı girîbânıma
Eyle kerem kıyma benim cânıma
Âh mine'l-'aşk ve hâlâtihi
Ahraka kalbî bi-harârâtihi

6 Yagmaladıñ nakd-i dili ey perî
'Aşk ile **Leylâ**'yı idüp serserî
Lutf u mürüvvetle geleydüñ beri
Râhıña kurbân ider idim seri
Neyleyeyim silmediñ eşk-i teri
Âhım eger 'arşa çıkarsam yeri
Âh mine'l-'aşk ve hâlâtihi
Ahraka kalbî bi-harârâtihi

2- Tesmîn-i Beyt-i Mahmûd Nedîm

(Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün)

1 Şeb-i fürkatde baña eşkim olup yâr u penâh
Bize göstermedi gün zerre kadar baht-ı siyâh
Tîr-veş cânıma geçdi o gazûbâne nigâh
Ne 'aceb vuslat-ı dildâra göñül bulmadı râh
Rahm idüp hâlimize eylemedi lutf u nigâh
Beni kan agladarak gitdi yine ol yüzi mâh
Âh ey çarh-ı felek yandım elinden sad âh
Seni Allâh ide derd ü gam-ı dilden âgâh

6f- çıkarsam / çıkarsa M2
2. Tesmîn M1'de yok. Başlık M2'de yok. Başlık M4'te "Müsemmen" şeklinde. Bu manzûme matbu nüshalarda "Tahmîs" olarak kayıtlıdır.
1e- lutf u / lutf-ı M4
1h- Allâh / Rabbim M4

2 Bezme biñ şevk ile geldikçe o mâh-ı tâbân
Yıkılur na‘ra-i yâhû ile gülzâr-ı cihân
Zerre rahm itmeyüp ‘uşşâkına ol kaşı kemân
Turmayup cânıma kasd eyler o çeşm-i fettân
Benim ahvâl-i perîşânıma ‘âlem hayrân
Bir tarafdan dahi sen çeşmimi itdiñ giryân
Âh ey çarh-ı felek yandım elinden sad âh
Seni Allâh ide derd ü gam-ı dilden âgâh

3 Yine pek cânıma kâr eyledi rûz-ı hasret
Giremem bâg-ı behişte olunursam da‘vet
Yârsız eglenemem olsa da kasr-ı cennet
Dil-i zârım ile üns eyledi hüzn ü mihnet
Beni bir rütbe ‘alîl eyledi derd-i fürkat
Şimdi ma‘cûn-ı Felâtûn ile gelmez sıhhat
Âh ey çarh-ı felek yandım elinden sad âh
Seni Allâh ide derd ü gam-ı dilden âgâh

4 Bu kadar cevre göñül söyle tahammül mi ider
Kasdı öldürmek idi şimdi tegâfül mi ider
Bezme teşrîfe o hercâyi tenezzül mi ider
Verd-i ruhsârına gûyâ beni bülbül mi ider
Yohsa ol serv-i semen zülfini sünbül mi ider
Gerden-i ‘âşıka zencîr-i teselsül mi ider
Âh ey çarh-ı felek yandım elinden sad âh
Seni Allâh ide derd ü gam-ı dilden âgâh

5 Fikr-i dildâr ile sen bagrımı pür-hûn itdiñ
Dem-be-dem sevdigimiñ zulmini efzûn itdiñ
O şehe cevr ü cefâyı yine kânûn itdiñ
Vuslat-ı yâr ile a‘dâları memnûn itdiñ
Cevr ile ‘âşık-ı bî-çâreyi mahzûn itdiñ
Zülf-i leylâsına **Leylâ**'yı da mecnûn itdiñ
Âh ey çarh-ı felek yandım elinden sad âh
Seni Allâh ide derd ü gam-ı dilden âgâh

2a- mâh-ı / bedr-i M2, M3
2h- Allâh / Mevlâ M4
3e- derd-i / derd ü M2
3h- Allâh / Mevlâ M4
4b- Bu mısra M3'te yok.
4c- Bu mısra M3'te yok.
4h- Allâh / Mevlâ M4
5d- a‘dâları / a‘dâmızı M2
5h- Allâh / Mevlâ M4

TERKÎB-İ BENDLER

1- Mersiye-i Zîbâ Der Hakk-ı Şehîd-i Kerbelâ

(Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün)

I

1 Ey gözüm turma hemân agla Muharrem geldi
Hâb-ı gafletden uyan agla Muharrem geldi

2 Yâd-ı gül-gonca-i gülzâr-ı nübüvvetle hemân
Ser-be-ser kana boyan agla Muharrem geldi

3 Gül gibi hûn-ı Hüseyn açdı cigerde yâre
Sen de bu derd ile kan agla Muharrem geldi

4 Eyleme meyl-i tebessüm bu fenâ gülşende
Sûziş-i ‘aşk ile yan agla Muharrem geldi

5 Nâleler eyledi bu günde semâvât u zemîn
Karalar geydi cihân agla Muharrem geldi

6 Gice gündüz añup ol demleri feryâd eyle
Ey göñül ‘âlemi bir âh ile ber-bâd eyle

II

7 Eyleyüp dînine ‘aklınca nasârâ hıdmet
Tâlib-i cennet olup eyler ümîd-i rahmet

8 Bak Yezîd'e ne utanmazmış o harr-ı nâ-pâk
Bu kadar zulme neden eyledi bilmem cür’et

9 Çünki kâfirden eşedd oldıgına burhândır
İtmedi zerre kadar âl-i Resûl'e hürmet

10 Ehl-i ‘aşkız ‘Alevî Mustafavîyüz zâhid
Gice gündüz ideriz cân-ı Yezîd'e la‘net

11 Zîver-i ‘arş-ı Hudâ gurre-i ‘ayn-ı Zehrâ
Server-i Âl-i ‘abâ verd-i riyâz-ı cennet

---

1. Terkîb-i Bend M1, M2, M3 ve M4'te yok, matbu nüshalardan alındı.

12 Teşne-leb eyledi gülzâr-ı na‘îmi me’vâ
Haricîler ne revâ eyleye bu rütbe ezâ

III

13 Âh ey çarh-ı denî dâd eliñden sad âh
Ne denâ’et ki bir içim suya degmedi o şâh

14 Sâki-i Kevser ola vâlid-i ‘âlî-şânı
Cedd-i zî-şânı iken Hazret-i Mahbûb-ı İlâh

15 Utanup âb-ı Furât eşk-i nedâmet döksün
Bitmesün mahşere dek Kûfe diyârında giyâh

16 İktidâ eylediler hayf Yezîd'e sad hayf
Ehl-i derde bu felâket nedir Allâh Allâh

17 İhtirâz eylemeyüp seyf-i ‘Alî'den kat‘â
Ne cesâretle hücûm itdi sefîh-i bed-h*â*h

18 Katı bî-dîn idi havf eylemeyüp Mevlâ'dan
Hîç ‘âr eylemedi Fâtıma-i Zehrâ'dan

IV

19 Seng-dil kâfir idi Şimr ü Yezîd ü Mervân
Ehl-i beyte nice kasd eyleye îmânı olan

20 İbni Âdem ola hâşâ o gürûh-ı mekrûh
Zulm ile ‘âlemi bu ümmete itdi zindân

21 İntikâmın komaz Allâh iki şeh-zâdeleriñ
Olıcak ‘arsa-i mahşerde anıñçün dîvân

22 Görürüz oldıgını Gebr ü Yehûd'a rüsvâ
Gülecekdir köpegiñ hâline cümle insân

23 Ehl-i dûzah görüp ol kelbi iderler nefret
Meger ol kâfire mahsûs ola ancak nîrân

24 Yerde kalmaz dem-i sultân-ı melâ’ik-leşker
Toldurur dûzahı ceyşiyle Yezîd-i ekfer

V

25 Kıl ‘inâyet revâ ey nûr-ı dü çeşm-i Zehrâ
Eyledi bâr-ı elem kaddimi bir rütbe dü-tâ

26 Cedd-i zî-şânıña ‘arz eyle görüp ahvâlim
İlticâ itmege yoksa iderim istihyâ

27 Defterimde yazılan cürm ü ma‘âsîdir hep
Elde sermâye hemân âh u enînimle bükâ

28 Hıfz it îmânımı âhir nefesimde yâ Rab
İtme **Leylâ**'yı amân düşmen-i dîne rüsvâ

29 ‘Afv it ‘isyânımı ol günde be-câh-ı sıbteyn
Ayak altına bırakma kulıñı bî-ser ü pâ

30 Âl ü evlâd ile ashâbına yâ Rab bu du‘âm
Her nefesde ola biñ kerre tahiyyât u senâ

2- Vâveylâ Der-Musîbet-i Âl-i ‘Abâ

(Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Fe‘ûlün)

I

1 Yine geldi meded mâh-ı Muharrem
Gözümden hûn rîzân olacak dem

2 Yine bir yâre açdı çarh-ı gaddâr
Bu yanık sîneme yok aña merhem

3 Muhammed ümmeti kan aglamaz mı
Garîk-i hûn ola mahdûm-ı a‘zam

4 Neden lâyık bu rütbe cevre hâşâ
Dü-çeşm-i Mustafâ sıbteyn-i ekrem

5 Muhibb-i hânedân ehl-i hakîkat
Bu günde nûş ider su yerine sem

6 Bu günde kasd idüp âl-i ‘abâya
Yezîd ibni sefîh ehl-i cehennem

7 Degildir âdemî ol bed-meniş hûk
Bu zulmi irtikâb eyler mi âdem

8 Ne cür’et ile bilmem kahbe hınzîr
Hüseyn'i eyledi bu rütbe dil-gîr

II

9 O şâhı sûretâ itdi mükedder
Nihâl-i kaddini hâke berâber

10 Hakîkatde Hudâ itmişdi ammâ
Gürûh-ı evliyâya tâc-ı ber-ser

11 İki gül-goncasıdır Mustafâ'nıñ
İmâm-ı evliyâ evlâd-ı Haydar

12 Hakâret zann idüp sûretde hınzîr
Şeh-i ehl-i semâya çekdi hançer

---

2. Terkîb-i Bend M2, M3 ve M4'te yok.

13 Müsilmânlık idermiş iddi‘â hayf
Bu günden soñra ol mel‘ûn-ı ebter

14 Yarın dîvân-ı Hak'da seyr iderler
O kanlı kâfiri hep ehl-i mahşer

15 İki dünyâda da Bârî Ta‘âla
Anı Gebr ü Yehûd'a itdi rüsvâ*

III

16 Delîl ü rehber isterseñ Hudâ'ya
Yüzüñ sür hâk-i pây-ı Murtazâ'ya

17 Anup ey dil o rûz-ı rüstahîzî
Hemân agla şehîd-i Kerbelâ‘ya

18 Virüp Zeynü'l-‘İbâd'ıñ nûr-ı vechi
Cihânda zîneti arz u semâya

19 Muhammed Mehdî ile ihtidâ it
Ki bunlar oldı serdâr etkıyâya

20 Kibâr-ı dîn idüp ma‘sûmları Hak
Müşâbih her birisi enbiyâya

21 Der-i "İsnâ ‘Aşer"den gayri bâba
Gider mi ehl-i bâtın ilticâya

22 Dem-â-dem ‘arz-ı hâcât eyle ey dil
Cenâb-ı Fâtıma hayrü'n-nisâya

23 İlâhî eyle yarın rûz-ı mahşer
Penâhım zevce-i Sâkî-i Kevser

IV

24 Bu kem-ter bendeñe eyle ‘inâyet
Meded ey Hazret-i Şâh-ı Velâyet

25 Yeter yandık yeter sûz-ı firâka
‘Itâşa âb-ı Kevser eyle himmet

* Bu beş bendlik terkîb-i bendin bütün bendleri 8 beyitten meydana geldiği halde bu ikinci bendde 7 beyit vardır.

26 Terahhum itmeyüp bir seng-dil hîz
Hüseyn'e ide bu rütbe ihânet

27 Der-i vâlâsına mensûb olanlar
Olurlar mazhar-ı feyz-i kerâmet

28 Şehîd-i Kerbelâ mahdûm-ı zî-şân
Susuz nûş eyledi câm-ı şehâdet

29 O dem mâ'ü'l-hayâtı zulmete gark
Anıñçün eylemişdir Rabb-i 'İzzet

30 Ne kâfir rû-siyeh bir bî-amândır
Yezîd'iñ âl ü a'vânına la'net

31 Yeter küfrine burhân bu mesâ'ib
Cehennemde ola yâ Rab mu'azzeb

V

32 Bu vîrân-hâneyi zann itme ma'mûr
Degil cây-ı meserret olma mesrûr

33 Harâb olmuşdı vakt-i Kerbelâ'da
Olur mı köhne dünyâ gayri ma'mûr

34 Hemân evsâf-ı âl-i beyte 'ömrüm
Cihânda tâ-be-mahşer ola mahsûr

35 Bu kara yüzli **Leylâ**'yı İlâhî
Der-i "İsnâ 'Aşer"den eyleme dûr

36 Melâz u melce'im âl-i 'abâ kıl
O dem 'isyân ile oldukda mahşûr

37 Ola her bir nefesde biñ tahiyyât
Hudâ meşhedlerin itdikçe pür-nûr

38 Bagışla cürmimi hayrü'l-Betûl'e
Gözümden nûr-ı vechiñ itme mestûr

39 'Usâta 'âdeti lutf u 'atâdır
Şefî'im Binti Mahbûb-ı Hudâ'dır

3- Mersiye Berây-ı Pedereş Morevî-zâde Hâmid Efendi

(Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün)

I

1 Bâ‘is-i mefharetim gitdi cihândan eyvâh
Baña bu derd ile gözyaşını kıldı hem-râh

2 Çok mıdır yaksam anı meş‘ale-i âhımdan
Âh gaddâr felek yakdı ciger-gâhımı âh

3 Gözimiñ nûrı gibi çıkdı gözümden dünyâ
Aglasun hâl-i dile dîde-i hurşîd ile mâh

4 O veliyyü'n-ni‘ama yâ nice kıydı gerdûn
Şimdiden soñra baña sabrını virsün Allâh

5 Göñlümüñ gülşeni hem gonca-i gülzârım idi
Gûşe-i gamda benim yâr-ı vefâ-dârım idi

II

6 Öyle bir zât-ı şerîf idi vücûdı nâ-yâb
Nûş idüp câm-ı ecelden cigerim itdi kebâb

7 Çâk çâk eyler isem sînemi itmeñ ta‘yîb
‘Âlemi âh u figânımla idersem de harâb

8 Bıragup gûşe-i mihnetde beni gitdi peder
Çıkmasun haşre kadar ebr-i siyehden meh-tâb

9 Bezm-i ‘âlemde baña zehr ola ‘ayş u ‘işret
Şimdi ben nûş ideyim eşkimi mânend-i şarâb

10 Sûziş-i sînem ile çarh-ı felekler tutuşur
Âh ider isem eger gökde melekler tutuşur

III

11 Yûsuf'ından ki cüdâ düşdi Cenâb-ı Ya‘kûb
‘Aybdır derd-i dile itme tesellî matlûb

---

3. Terkîb-i Bend M1 ve M3'te yok. Başlık: **Mersiye Der-Hakk-ı Peder-i Merhûm** M2
8a- gitdi / yakdı M4

12 Dil-i mahzûnıma hem-dem idi hem-mahrem idi
Kalb-i vîrânıma olmuş idi gûyâ mahbûb

13 ‘Âlemi âhım ile yaksam utanmam billâh
Felegiñ ben nesini gördüm olayım mahcûb

14 Vâsıl-ı kurb-ı Hudâ ola be-‘aşk-ı Haydar
Bize tâ mahşere dek hem vire sabr-ı Eyyûb

15 Virdügi gibi yine aldı Hudâ-yı ekber
Nûr-ı vechiyle müşerref ide rûz-ı mahşer

IV

16 Yâ nic'oldı kanı evlâd-ı Resûlü's-sekaleyn
Şeref ü ‘izz ile dünyâya virürler idi zeyn

17 ‘Âkıbet anlara rahm eylemeyüp kıydı felek
Ben kimim böyle gam-ı dehri görince Haseneyn

18 Pederim yâd idüp ol demleri aglardı hemân
Şübhesiz aña şefî‘ oldı iki kurre-i ‘ayn

19 İtdi koç başını kurbân Resûlullâh'a
Rûz-ı mahşerde meded-resdir o şâh-ı kevneyn

20 Hûr u gılmân ile ikrâm ide Rabb-i Erham
Hâmid'imdir diye cennetde Resûl-i Ekrem

V

21 O veliyyü'n-ni‘amım eyledi **Leylâ**'yı yetîm
Çâre ne eyler isem kendimi kendim tesmîm

22 Bir dahi bakmayayım kahbe felek her ne ise
Gülşen-i ‘âlem ola dîdemize nâr-ı cahîm

23 Sûy-ı Mevlâ'ya gidüp hem-dem-i Sıddîk oldı
Çok mı eglence olursa aña gülzâr-ı na‘îm

24 Bakamam ‘âleme bir dahi ‘ıyâzen-billâh
Gözimiñ nûrını çok gördi baña çarh-ı ‘akîm

25 Âh ey çarh-ı felek dîdemi pür-hûn itdiñ
Vâlidim aldıñ elimden beni mahzûn itdiñ

16b- Şeref ü / Şeref-i M2
20b- cennetde / ‘ukbâda M2

4- Mersiye Der-Hakk-ı Kiçeci-zâde ‘İzzet Efendi Merhûm

(Mef‘ûlü Fâ‘ilâtü Mefâ‘îlü Fâ‘ilün)

I

1 Kan aglasun bu dîdelerim haşr olunca tâ
Kıydı veliyy-i ni‘metime çarh-ı bî-vefâ

2 ‘İzzet Efendiydi sebeb-i ‘izz ü rif‘atim
Çok gördi âhir anı da çarh-ı denî baña

3 Ma‘sûmlar eyledikçe bu fürkatle nâleler
Dünyâyı tutdı şimdi hemân bâng-ı hasretâ

4 Yandık İlâhi nâr-ı gama yakma dûzaha
‘Âsîye iki kerre cehennem degil revâ

5 Bu çarh-ı gaddâr itmeyüp Allâh'dan hazer
İtdi beni bir olmayacak derde mübtelâ

6 Bende bu derdi görse belâ eyleyüp hazer
Yanımdan el-‘iyâz ile eyler idi güzer

II

7 ‘Aşk-ı ebedle eyle hisâb ism-i ‘İzzet'i
Yakmaz mı cânı meş‘ale-i nâr-ı fürkati

8 Sâkî-i dehr câma bedel kâse kâse âh
Gurbetde sundı baña zehir-nâk şerbeti

9 Âsâr-ı feyz-bahşına bakdıkça şâ‘irân
Almazdı yâda Sâ’ib ü Tûsî ve Şevket'i

10 Gitdi ne çâre eyledi h*î*şâna yâdigâr
Dört dâne dürr-i pâkini Allâh emâneti

11 Ey iki yüzli çarh-ı denî bir alay kilâb
Memnûn-ı lutfuñ olmasa itmem şikâyeti

---

4. Terkîb-i Bend M1, M3 ve M4'te yok.

12 Bilmem ne cür’et ile aña kıydıñ ey felek
Yandı bu sûz-ı gamla hep ins ü perî melek

III

13 Merd-i zarîf ü şâ‘ir-i mu‘ciz-beyân idi
Billâhi nâ-dîde-i devr-i zamân idi

14 Nutk-ı şerîfi zinde idüp mürde dilleri
Bâg-ı fenâda bülbül-i şîrîn-zebân idi

15 Monlâ-yı Rûm'a hıdmet idüp baş u cân ile
‘Aşk-ı İlâhî nâsiyesinde ‘ayân idi

16 Erbâb-ı ‘aşkı şimdi yetîm eyledi dirîg
Lutfı hemîşe ehl-i dile râygân idi

17 Hâkân-ı ‘âlem itmedi bîhûde i‘tibâr
Zât-ı şerîfi ‘ilm ile cân-ı cihân idi

18 ‘İlm ü hünerle virmiş iken dehre fer dirîg
Gitdi cihânda söndi çerâg-ı hüner dirîg

IV

19 Ey nâr-ı gamla kalbimi sûzân iden felek
Ey ehl-i derde gülşeni nîrân iden felek

20 Hûn-ı sirişki bâde-i hamrâ idüp benim
Bezm-i cihânda cânımı biryân iden felek

21 Defn eyleyüp de hâke o nâ-dîde gevheri
Ey genc-i ‘ilm ü hikmeti vîrân iden felek

22 Mihr-i cemâlini gözimizden nihân idüp
Bâg-ı cihânı çeşmime zindân iden felek

23 Çarhıñ kırıla kalmadı bir söz ki söyleyim
Ey baña ragmen ‘aksine devrân iden felek

24 Ey çarh-ı gaddâr itme sakın hîç iştibâh
Bir gün olur ki saña eser eyleye bu âh

13b- Bu mısrada vezin bozuk.

V

25 Sîvâs ilinde eyledi ‘ukbâya rıhlet âh
Bir yâre açdı bagrımıza derd-i fürkat âh

26 Mahşerde yâ Rab Hazret-i Monlâ ola şefî‘
Eylerdi zîrâ dergeh-i hünkâra hıdmet âh

27 Yakmazdı belki cânımı bu rütbe fürkati
Kâşkî benimle itmemiş olsaydı sohbet âh

28 Âhımla tâs-ı çarhı şikest eylesem yeri
Sad-pâre itdi sînecigim tîg-ı hasret âh

29 Dünyâyı dûd-ı âh ile itsem nola siyâh
Leylâ'yı şimdi yakdı bu nâr-ı harâret âh

30 Gitdi ne çâre eyledi me’vâyı cilve-gâh
‘Ukbâda mahşûr eyleye Hassân ile ilâh

5- Mersiyye Der-Hakk-ı Birâder-i Merhûm

(Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün)

I

1 Bulmamışken dil-i mecrûhıma bir çâre dahi
Açdı gaddâr felek sîneme bir yâre dahi

2 Yandı âteşlere âhım işidüp ins ü perî
Eser itmez mi ‘aceb çarh-ı sitem-kâra dahi

3 Nûr-ı çeşmim benim el çekdi yalan dünyâdan
Gidemem hem-çü na‘îm olsa da gülzâra dahi

4 Yanmasun kimse benim tâli‘imiñ nârına âh
Yandı hep mihr-i felek encüm-i seyyâre dahi

5 Zehr içürdi baña sahbâ yerine sâki-i dehr
‘Ukde-i hâtırımız bezm-i kadeh-kâra dahi

6 ‘Ayb mı yansa eger cân u tenim âh âh âh
Dâderim ‘azm-i bekâ itdi benim âh âh âh

II

7 Nice kan aglamaya dîdelerim şâm u seher
Yâ nice yanmasun âteşlere bu cân u ciger

8 Nûş idüp zehr-i gam olmuşken esîr-i gurbet
Cigerim itdi kebâb âh vefât-ı dâder

9 Eyledi ‘azm-i bekâ Hâlid Efendi eyvâh
"İrci‘î"ye olup ez-cân u göñül fermân-ber

10 Kalmadı acımadık aglamadık ‘âlemde
Bu firâka nice sabr eyleyebilsün mâder

11 İrtikâb itmedi dünyâ içün Allâh ‘alîm
Rûz-ı mahşer dahi hoşnûdı ola Peygamber

12 Dâne-i ‘ömri meded bâg-ı fenâdan bitdi
Murg-ı rûhı süzilüp bâg-ı na‘îme gitdi

---

5. Terkîb-i Bend M1, M3 ve M4'te yok.

III

13 Kanı ol nûr u fer-i çeşmim ‘aceb noldı kanı
Gitdi eyvâh bekâya kodı dâr-ı miheni

14 Bir zamân olmuş iken şehr-i Burûsa'da mukîm
Getürüp hâtırına âh ki hubbü'l-vatanı

15 Gidüp İstanbul'a itdikde bekâyı menzil
Fürkati başıma tar itdi bu beytü'l-hazeni

16 Bezm-i ‘âlemde cihân ‘ayş u safâ itdikçe
Hûn-ı dil sundı baña câma bedel çarh-ı denî

17 Çâre ne bu dil ü câna vire sabrın Mevlâ
Rûz-ı mahşerde şefî‘ ide Hüseyn ü Hasan'ı

18 Melce’im yok benim âh âh u nevâdan gayri
Kalmadı yâr u ne hem-râh Hudâ'dan gayri

IV

19 Sıdk ile bende idi Hazret-i Mevlânâ'ya
Dest-gîr ola İlâhî o mu‘allâ-pâye

20 Şems-veş rûyın idüp rûz-ı cezâda tâbân
Hak anı Hazret-i Hünkâr'a ide hem-sâye

21 Hayf kim düşmen-i erbâb-ı ma‘ârifdir çarh
Çekdirür anıñ içün bâr-ı mihen **Leylâ**'ya

22 İşte nâm-ı Morevî-zâde cihândan bitdi
Komadı bende felek zerre kadar sermâye

23 Dönmedi çarh murâdımca benim bir kerre
İtmeyem ben de tekâpû bu yalan dünyâya

24 ‘Âkıbet itdügi cevre beni itdi hayrân
Nola tâ mahşere dek eylesem âh u efgân

---

20. beyit M2'de yok, matbu nüshalardan alındı.
21. beyit M2'de yok, matbu nüshalardan alındı.
24. beyit M2‘de yok, matbu nüshalardan alındı.

6- Terkîb-i Bend-i Nazîre-i Rûhî-i Bagdâdî

(Mef‘ûlü Mefâ‘îlü Mefâ‘îlü Fe‘ûlün)

I

1 Zâhid bizi ta‘n itme ki Allâh-perestiz
Ol şevk-i mahabbet ile peymâne-şikestiz

2 Tâ rûz-ı elestden beri mey nûş ide geldik
Sanmañ bizi zâhirdeki mey-hânede mestiz

3 Hâk-i rehiyiz cur‘a-sıfat pîr-i mugânıñ
Düşdük der-i mey-hâneye biz hâk ile pestiz

4 Yetmez mi ‘azîzim bize bu lutf u keremler
Hep ehl-i ma‘ârif ile biz dest-be-destiz

5 Her gûşe-i mey-hâne bizim meskenimizdir
Çokdan bu harâbâtda biz bâde-perestiz

6 Ez-cân u göñül gûş ideriz nây u rebâbı
Mey-hânede nûş eylemişiz köhne şarâbı

II

7 Ey dil sakınup zevkine aldanma cihânıñ
Cân gözleriñ aç aslına ir sırr-ı nihânıñ

8 Mey-hânede mey nûş iderek mest ü harâb ol
Biñ cân ile düş ayagına pîr-i mugânıñ

9 Semmûrı geyüp tantanayı başıña alma
Zevk ister iseñ kadrini bil köhne ‘abânıñ

10 Dîvâne gibi râh-ı tevekkülde mukîm ol
‘Akla özenüp diñleme pendin ‘ukalânıñ

11 Eglence idiñ kendiñe zencîr-i cünûnı
Gîsûsına baglan hele bir mâh-likânıñ

---

6. Terkîb-i Bend M1'de yok. Başlık M2'de yok.
I. Bend M3'te yok.
II. Bend M3'te yok.

12 Âyîne gibi ‘ârız-ı dildâra nazar kıl
Ey cân u göñül ‘aşk-ı hakîkîye güzer kıl

III

13 Kan aglamadan şimdi dü-çeşmim tolu nemdir
Çarhıñ baña bahş eyledigi hecr ile gamdır

14 Erbâb-ı hüner hâk-i mezelletde dem-â-dem
Şimdi cühelâ zümresi şâyân-ı keremdir

15 Ahbâbıma ‘arz eylesem ahvâli bunı dir
Ehl-i dile eglence olan derd ü elemdir

16 Sen olma mükedder görüp ikbâl-i cihânı
Geydükleri billâhi kefen içdügi semdir

17 Ammâ beni bir hâle kodı neş’e-i gurbet
Nûş eyledigim mey yerine zehr-i sitemdir

18 Yâ Rab baña rahm eyle ki âteşlere yandım
Billâh bu bâr-ı gamı çekmekden usandım

IV

19 Gögsüñde eger var ise sâkî seniñ îmân
Sun bâdeyi ‘ayyâşıñı kıl hurrem ü handân

20 Dil-teşneligim söyler isem ben saña sâkî
Kâfir dahi rahm eyler o dem kanda müsilmân

21 Dilde yeriñ olmasa vü çeşmimde hayâliñ
Sahbâ-yı firâkıñ beni eyler idi sûzân

22 Derd ü gam-ı hicrân ile geçmekdedir ‘ömrüm
Hayfâ baña olmazsa eger himmet-i pîrân

23 Bir kerre nigâh it dil-i dîvâneye şâhım
Bülbül gibi kûyuñda ider nâle vü efgân

24 Dil bülbül-i nâlân ise bu ten kafesimdir
Sâkî getür ol bâdeyi âhir nefesimdir

III. Bend M3'te yok.
17b- zehr-i / zehr Ü M4
22a- gam-ı / gam u M4

V

25 Ol gamzesi fettân ideli ‘aklımı zâ’il
Her lahZada mecrûh u harâb olmadadır dil

26 ‘Âşık dil-i dîvâneden eyler mi şikâyet
Her gördigi meh-rûya eger olmasa mâ’il

27 Ol çeşm-i sühan-gûları da böyle kalursa
Çok kan idecekdir bilürüm gamze-i kâtil

28 Zâhid nola münkir ise envâr-ı cemâle
Âsâr-ı Hudâ'yı ‘aceb añlar mı o gâfil

29 Ögrenmeden evvel der-i medreseyi sûfî
Ben mekteb-i ‘aşk içre degildim yine câhil

30 Ey dil yine sen râz-ı dili eyleme pinhân
Bir gün ola ahvâlimize rahm ide yârân

VI

31 Ben bir büte dil baglayalı hayli zamândır
‘Akl almada kâfir ne yaman rind-i cihândır

32 Ahvâl-i perîşânımı söylersem o şâha
Dir ki şu‘arâ sözleri billâh yalandır

33 Cân virmeyicek zulmine ol kafir inanmaz
Al cânımı yâ Rab o cefâ-kârı inandır

34 Âyîn-i kadîm ise eger ‘aşk ile yanmak
Leylâ kuluñı âteş-i hicrânıña yandır

35 Ey bâd-ı sabâ gözleri mahmûra giderseñ
Bu matla‘ı yâd eyle o dildârı uyandır

36 Vechiñde görelden beri biz nûr-ı Hudâ'yı
Ol şevk ile terk eylemişiz râh-ı hevâyı

28b- ‘aceb / begim M3
32a- şâha / yâre M4
32b- billâh / billâhi M3

7- (Terkîb-i Bend)

(Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün)

I

1 Sevdigim başıñ içün dâd eyle
Ger esîriñ isem âzâd eyle

2 Felegiñ derd ü gamın gördükçe
Baña itdükleriñi yâd eyle

3 Gûşe-i gamda yeter aglatdıñ
Gözimiñ nûrı nolur şâd eyle

4 Dil yine oldı harâb-ı ‘aşkıñ
Yed-i lutfuñla gel âbâd eyle

5 Eser itmez mi dahi feryâdım
‘Acebâ yok mıdır isti‘dâdım

II

6 Yine agyâr ile itdiñ sohbet
Gâlibâ sende yok insâniyyet

7 Beni ferdâlara saldıñ âhir
Kanda kaldı ‘aceb eski ülfet

8 Dahi yetmez mi tegâfül zâlim
İşledi cânıma tîr-i hasret

9 ‘Âşıka zulmüñ olunca efzûn
Bana derd ü elem oldı kısmet

10 Söndürür birgün olur hânemizi
Agladır âteş-i ‘aşk anamızı

---

7. Terkîb-i Bend M1 ve M3'te yok. M2'de başlık yok. Başlık M4'te "Mu‘aşşer" şeklinde.
4b- Yed-i lutfuñla gel / Dest-i lutfuñ ile M4
6b- Gâlibâ sende yok / Yok imiş sende hiç M4

III

11 ‘Âşık oldum da cemâl-i yâre
Kendimi atdım elimle nâra

12 Nâr-ı gayretle tamâm oldum ben
Kalmadı şimdi bu derde çâre

13 İdüp ‘uşşâkı visâlinden dûr
Dâ’imâ hem-dem olur agyâra

14 Âferîn açdı eliyle dil-dâr
Dil-i mecrûha yeñiden yâre

15 Mahrem-i râzı rakîb-i bed-hû
Maksadı baña cefâ nolsun bu

IV

16 Bu dahi sîneme bir dâg olsun
Yüzi itdügi kadar ag olsun

17 Beni dil-dâr fedâ kıldıysa
Yine ‘âlemde serim sag olsun

18 İderim ‘azm-i çemen-zâr elbet
Gülşen olmazsa dahi bâg olsun

19 Hâlime nâleler itsün mürgân
‘Andelîb olmaz ise zâg olsun

20 Kalmadı gayri mecâlim âha
İşimiz kaldı bizim Allâh'a

V

21 Râz-ı pinhânımı yâre andım
Kendime yâr-ı muvâfık sandım

22 Bî-vefâ oldıgını sen şâhıñ
Çâre ne bilmeyerek aldandım

23 Bu gice yâd-ı lebiñle ammâ
Nûş idüp bâde-i ‘aşkı kandım

17a- kıldıysa / kıldı ise M4

24 Şu seniñ âteş-i hicrânıñdan
Tutuşup başdan ayaga yandım

25 Telef olsun mı gamıñla **Leylâ**
Sende yokdur gibi havf-ı Mevlâ

8- Mersiye-i Âl-i ‘Abâ

(Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün)

I

1 İtmeyüp lutf-ı Hudâ'dan hele biz kat‘-ı ümîd
İderiz mâtemin ol şâh-ı Hüseyn'iñ tecdîd

2 Ehl-i cennet itmesün mi bu fenâdan şekvâ
Virdi ruhsat yine bir kâfire bu çarh-ı ‘anîd

3 Hîç ‘âr eylemeyüp Hazret-i Peygamber'den
Kıydı evlâd-ı Resûl'e o Yezîd ibni Yezîd

4 Zerre ‘âr itmeden ol şâhıma hançer-keş olup
Ne sanur kendini bilmem ‘aceb ol hınzîr-i pelîd

5 Nice ol Zâlime kâfir dimeyin subh u mesâ
İtd şeh-zâdeleri mâh-ı Muharrem'de şehîd

6 Bilmem ol kelbi cehennem de kabûl eyler mi
İtdigi Zulmi kadar olsun ‘azâbı teşdîd

7 Ya niçün şerm ü hicâb itmedi Hak'dan nekbet
İdelim âline a‘vânına yüz biñ la‘net

II

8 Pek sakın rengine boyanma bu dünyâ fânî
İñledir gûşe-i mihnetde dil-i nâlânı

9 Hazer it zevkine aldanma bu çarh-ı dûnuñ
Gör hele neyledi şeh-zâde-i ‘âlî-şânı

10 Hâk-i Zehrâ'ya dahi itmedi zerre hürmet
Hasmiyânıñ eline virdi iki sultânı

11 Gör belânıñ büyügüni bu günehden soñra
Müslimânım dir idi hiç yogidi îmânı

---

8. Terkîb-i Bend M1, M2 ve M4'te yok. Bu Terkîb-i Bend'in bütün bendleri 7 beyitten meydana geldiği halde II. Bend 6 beyitlidir.
2a- Bu mısrada vezin bozuk.
4b- Bu mısrada vezin bozuk.

12 Ne turur bilsem ‘aceb gördi anı çarh-ı felek
Mahv olurdı su gibi olsa anıñ iz‘ânı

13 Geliñ efgân idelim bülbül-i gûyâ yerine
Eşk-i pür-hûn içelim bâde-i hamrâ yerine

III

14 Haseneyn ‘aşkına gel sînemizi çâk idelim
Şerhalarla dil-i mecrûhı zahım-nâk idelim

15 Eşk-i gül-gûn içelim mey yerine şâm u seher
Çeşm-i pür-hûnımızı eşk ile nem-nâk idelim

16 Yâd idüp mâtemini gözlerimizden her ân
Akıdup kanları zahm-ı dile tiryâk idelim

17 Râh-ı ‘aşkında anıñ aglayup âh eyleyerek
Gerd-i gamdan göñül âyînesini pâk idelim

18 Fikr idüp şâm u seher ‘âkıbet-i ahvâli
Bî-vefâdır bu cihânı hele idrâk idelim

19 Bir gün ola budur ümmîd huzûr-ı Hak'da
Hâk-i pâyında o şâhıñ yüzimiz hâk idelim

20 Ehl-i ‘aşka umarız eyleye şefkatle nigâh
Anlarıñ hürmetine mahv ola hep cürm ü günâh

IV

21 Eylemem çarha bîhûde yere da‘vâyı
Gör ne hâle kodı ol mihr-i cihân-ârâyı

22 Câh-ı dünyâ içün oldı bu belâlar zâhir
İstemem ben dahi bu yok olası dünyâyı

23 Nice âh eylemeyim ol güni yâd itdikçe
İns ü cin hûr u melek aglasa yok mı câyı

24 Renc-i ‘isyâna devâdır çekeyim kuhl-âsâ
Dîdeme hâk-i reh-i Fâtımatü'z-Zehrâ'yı

21a- Bu mısrada vezin bozuk.

25 Hâk-i pâyında Hudâyâ bizi mahşûr eyle
Baña itdirme o günlerde de vâveylâyı

26 Nâr-ı şiddetden emîn eyle be-‘aşk-ı Haydar
Dûzaha yakma kerem eyle kuluñ **Leylâ**'yı

27 Lutf idüp ‘afv eyle cürmimizi yevm-i ‘arasât
İdelim âline ashâbına yüz biñ salavât

27a- Bu mısrada vezin bozuk.

TERCÎ‘-İ BEND

1- Göft Der-Hakk-ı Hâher-i Şâh-ı Cihân Esmâ Sultân-ı ‘Aliyyetü'ş-Şân

(Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün)

I

1 Zîb-i ekvân u gül-i gülşen-i âl-i ‘Osmân
Melce’-i ehl-i hüner hâher-i şâh-ı devrân

2 Zerredir kevkebe-i şânına nisbet hurşîd
Katre olmaz yem-i ihsânı yanında ‘ummân

3 Lutfıdır eyleyecek mürde-dilânı ihyâ
Cism-i bîmâra bir iş mi nola bahş eylese cân

4 Çok göñül olmada âbâd yed-i lutfıyla
İşte ez-cümle bu bî-çâre-i bî-tâb u tüvân

5 Dil-i mahzûnımı bir mertebe itdi mesrûr
Haşre dek hâmem anı eyleyemez vasf u beyân

6 Pây-ı hâkân-ı cihâna yüzümi sürdürdi
Yetişür bu dil-i âgâha delîl ü burhân

7 Ben kimim ki ola bu ni‘mete istihkâkım
Olayım sâye-i lutfuñda garîk-i ihsân

8 Şâh-ı devrâna yine bildirecek ahvâlim
Hâher-i a‘zamıdır Hazret-i Allâh'a ‘ayân

9 Bu da hep kullarına lutf-ı firâvânıñdır
Düşe erbâb-ı hüner pâyıña üftân u hîzân

10 Meh-i burc-ı ‘azamet hâmi-i ehl-i ‘irfân
Hâher-i şâh-ı cihân Hazret-i Esmâ Sultân

Tercî‘-i Bend M1, M3 ve M4'te yok. Matbu nüshalarda başlık "**Kasîde Der-Hakk-ı Esmâ Sultân-ı ‘Aliyyetü'ş-Şân**" şeklindedir.

II

11 Eser-i feyzi yine virdi dile şevk-i cedîd
Rûşen olsa nola hurşîd gibi çeşm-i ümîd

12 Bir zamân olmuş iken gûşe-nişîn-i ‘uzlet
Çekdigim mihnete hayrân idi ehl-i tecrîd

13 Kalmadı çekmedigim renc ü mihen ‘âlemde
Genc iken derd ü elem mûy-ı serim itdi sefîd

14 Meskenim olmuş iken ya‘ni harâb u vîrân
Himmeti bu dil-i vîrânemi kıldı tecdîd

15 Bahs ideydim ben eger tâli‘-i nâ-sâzımla
Sa‘da devr eylemesi olmuş iken emr-i ba‘îd

16 Nûr-ı vechin görüp açıldı gül-i ümmîdim
Baña şimden girü cevr eyleyemez çarh-ı ‘anîd

17 Sâyesinde ben o sultân-ı kerem-fermânıñ
Nola eylersem eger şevk ile ‘îd üstine ‘îd

18 Tâli‘i yâver olup düşmeni makhûr olsun
‘Ömrini devlet ü ikbâlini Hakk ide mezîd

19 Dâder-i a‘zamı âfâka ziyâ virdikçe
Bâg-ı devletde ola gonca-i ikbâli bedîd

20 Meh-i burc-ı ‘azamet hâmi-i ehl-i ‘irfân
H*á*her-i şâh-ı cihân Hazret-i Esmâ Sultân

III

21 Ne kadar ehl-i hüner medhiñ ider ise sezâ
Eylemiş kadrini Allâh felekden bâlâ

22 Çâre-sâz-ı zu‘afâ melce’-i erbâb-ı hüner
Zât-ı zî-şânıdır ehl-i dile râhat-bahşâ

23 Bezl-i ihsânını saysam o kerîmü't-tab‘ıñ
Şükrini eyleyemem tâ-be-kıyâmet îfâ

24 Hâne-i kalbimi ma‘mûr idüp ihsânıyla
Eyledi beyt-i Hudâ'yı yed-i lutfıyla binâ

25 Var idi vahşeti bir rütbe dil-i mahzûnuñ
Dâyinim sanur idim sâyemi görsem tenhâ

26 Bir zamân eyler iken cevr-i felekden feryâd
Şimdi sâyeñde sipihre ideyim istignâ

27 Himmetiñle bu siyeh rûz-ı gamı eyle çerâg
Rûz u şeb kârı yed-i himmetiñiñ bezl-i ‘atâ

28 İftihârımdır ‘ubûdiyyetim izhâr itmek
Maksadım ‘arz-ı hüner itme degildir hâşâ

29 Melce’ ü çâre-resâ zâtıñ olunmaz tavsîf
Hâk-i pâyıña garaz kullugum itmek inhâ

30 Meh-i burc-ı ‘azamet hâmi-i ehl-i ‘irfân
H*â*her-i şâh-ı cihân Hazret-i Esmâ Sultân

IV

31 Dil-i pâkiñ şeref-i ‘izz ile olsun ma‘mûr
Kec bakan düşmen-i bed-h*â*hıñı Mevlâ ide kûr

32 Oldı çok bendeleriñ kesb-i ma‘âşa nâ’il
Ne revâ gûşe-i gamda kalayım ben mehcûr

33 Halk-ı ‘âlem de hemân ‘ayş u safâ itdikçe
Gamla ben nâlemi ney sînemi itdim santûr

34 Bir niyâz idecegim eyleme red başıñ içün
Dâmen-i ‘afv ile noksânımı eyle mestûr

35 ‘Arz idüp şâh-ı cihâna kulıñı gümrükden
Hânemiñ masrafı ta‘yîn ile eyle mesrûr

36 Beni Hakk eylemeye gayri kapuya muhtâc
Olmayam tâ-be-kıyâmet der-i lutfuñdan dûr

37 Âsumân-menziletâ dâd-gerâ çâre-resâ
Ey ki dergâhı olan lutf u himemle meşhûr

38 Zahm-ı iflâsıma olmaz ise lutfuñ merhem
Dil-i dîvâne kalur tâ-be-kıyâmet rencûr

38. beyit M2'de yok, matbu nüshalardan alındı.

39 Ey kerem-pîşe ‘aceb şimdi seniñ sâyeñde
Bu kühen hânede yok mı bize bir cây-ı sürûr

40 Meh-i burc-ı ‘azamet hâmi-i ehl-i ‘irfân
H*â*her-i şâh-ı cihân Hazret-i Esmâ Sultân

V

41 Zurefâ dergeh-i sultâna cebîn-fersâdır
Nefesi âdeme sermâye-i rûh-efzâdır

42 Zâtıdır gevher-i gencîne-i âl-i ‘Osmân
Cedd-i pâkinde de geldiyse nazîri nâdir

43 Dergehi melce’-i ehl-i dil olup Mevlâ'dan
Zât-ı zî-şânı bize mevhibe-i ‘uzmâdır

44 Çeşm-i bînâ idemez nûr-ı cemâlin inkâr
Nûr-ı vechinde de âsâr-ı Hudâ peydâdır

45 Güliniñ bülbül-i hoş-nagmesi hâmem gûyâ
Midhatiñ bir çemenistân-ı cihân-pîrâdır

46 Bî-kesiñ hâline rahm eyle eyâ rahm-âyîn
Yine ihsânıña şâyân kuluñ **Leylâ**'dır

47 Dâder-i a‘zamıñıñ devr-i hümâyûnında
Bir gün elbetde murâdımca döner dünyâdır

48 Hâk-i pâyıña murâd ‘aczimi ‘arz eylemedir
Ey veliyyü'n-ni‘amım sanma anı şekvâdır

49 Söz tamâm oldı yeter eyle hulûs ile du‘â
‘Ömr ü ikbâlini efzûn idecek Mevlâ'dır

50 Meh-i burc-ı ‘azamet hâmi-i ehl-i ‘irfân
H*â*her-i şâh-ı cihân Hazret-i Esmâ Sultân

---

39. beyit M2'de yok, matbu nüshalardan alındı.

TÂRÎHLER

1- Târîh Berây-ı Tîr-Endâzî-i Şâh-ı ‘Âlem

(Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün)

1 Atup tîri nişânı yek-süvâre dikdi Hân Mahmûd
‘Aceb görmüş mi böyle kahramânı dîde-i dünyâ

2 Kemân-keşlikde görse kuvvet-i bâzûsını Rüstem
Sitem-âlûd olurdı reşk ile ol pür-dil-i hod-râ

3 Ne şehler geldi geçdi gelmedi ol şeh gibi aslâ
Hele çok pehlevânıñ kaddini bükdi kemân-âsâ

4 ‘Adûlar tir tir ditrer kemânın destine alsa
Amân virmez o rütbe nevk-i tîri kimseye aslâ

5 Efendisine kul haddi degildir mâ-melek virmek
Eger kânûn olaydı ben virürdüm cânımı ammâ

6 O şâh-ı a‘zama birşey midir cânı fedâ itmek
Fedâ olsun anıñ bir mûyına dünyâ vü mâ-fîhâ

7 Sihâm-âsâ atıldıkça şihâbı kavs-i gerdûnuñ
Hudâ a‘dâ-yı bed-h*a*hın ide nâ-bûd u nâ-peydâ

8 Nice yüz biñ sene devletde kılsun bendegânın şâd
Cihânda düşmen-i bed-kîşi sıhhat görmeye kat‘â

9 Kulı **Leylâ** didi harf-i mücevher ile târîhin
"Yine hâkân-ı ‘âlem dikdi taşı kahr ola a‘dâ" (1240)

Târih Manzûmeleri M1 ve M3'te yok.
Başlık: **Göft Berây-ı Tîr-Endâzî-i Hazret-i Şehriyârî** M2
3a- şehler / şehdir M2
4a- destine alsa / alsa destine M2

2- Târîh-i Vilâdet-i ‘Atiyye Sultân

(Mef‘ûlü Fâ‘ilâtün Mef‘ûlü Fâ‘ilâtün)

1 Bir subh-dem cihâna togdı sürûr u şâdî
Ebnâ-yı ‘âlem oldı bi'l-cümle şâd u handân

2 Sordum bu feyzin aslın bâ-şevk-i dil didiler
Mahmûd Hân'a Mevlâ bir duhter itdi ihsân

3 İsmi ‘Atiyye olmak bir fâl-i hayr el-hak
Ey dîde ba‘d-ez-în bak bergeşte olur ‘udvân

4 Vasfında her sühan-sâz ‘âciz iken bilâ-reyb
Zerre hünerle **Leylâ** olmaz mı ya‘ni hayrân

5 ‘İzzet kuluñ ki dâ’im tashîh iderdi şi‘rim
Şimdi burada yok kim olsun baña nigeh-bân

6 Üç oglı vardır el’ân hasretle eyler efgân
‘Afvıñla eyle mesrûr ey pâdişâh-ı devrân

7 Hak'dan ‘atâ vü ihsân geldi ‘Atiyye Sultân
‘Ömrini ide efzûn ol Hayy-i Rabb-i Mennân

8 Başı içün o mâhıñ ‘afv it anıñ günâhın
Ey şâh-ı merhamet-kâr eyle karîn-i ihsân

9 **Leylâ** kuluñ yazup bu târîh-i cevherîyi
"Buldı ‘Atiyye Sultân togdukda zîver ekvân" (1239)

3- Târîh-i Vilâdet-i Münîre Sultân

(Mef‘ûlü Fâ‘ilâtün Mef‘ûlü Fâ‘ilâtün)

1 ‘Alem münevver oldı togdı Münîre Sultân
Olmakda ehl-i ‘irfân bi'l-cümle şâd u hurrem

2 Biñ kez şükür Hudâ'ya şâhen-şeh-i zamâna
Bir duhter itdi ihsân ol Hayy-i Rabb-i Ekrem

Başlık: **Târîh-i Mevlid-i ‘Atiyye Sultân** M4
6b- şâdân / mesrûr M2
Başlık: **Târîh-i Tevellüd-i Münîre Sultân** M4

3 İsmi Münîre oldı kılsun cihânı tenvîr
Mesrûr ola o hâkân hayr-ı haberle her dem

4 Eyyâm-ı devletiñde birkaç cevâr-ı memlûk
Var idi evvel ammâ fevt oldı bundan akdem

5 Vasf-ı şerîfiñ el'ân ben böyle eylemezdim
Ey pâdişâh-ı a'zam oldum bu gamla ebkem

6 Ol cism-i pâki sıhhat bulsun da sâyesinde
Hep bendegânı dil-şâd a'dâsı ola pür-gam

7 Geldikde virdi el-hak mehd-i vücûda revnak
Zıll-i Hudâ'ya ancak hayr-ı du'âdır elzem

8 'Ömrin idüp ziyâde Hak bahtını güşâde
Dâ'im olup safâda a'dâsı ola pür-gam

9 Hakk eyledikçe ihsân şehzâde-gân u sultân
Gün gibi dehri tâbân itsün o şâh-ı 'âlem

10 **Leylâ** kuluñ ki harf-i mu'cemle yazdı târîh
"Togdı Münîre Sultân memnûnı oldı 'âlem" (1240)

4- Târîh-i Vilâdet-i Fâtıma Sultân

(Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün)

1 Cenâb-ı Hân Mahmûd-ı 'adâlet-güsteriñ el-hak
Cihânda görmedi misl ü 'adîlin dîde-i devrân

2 Olurdı re'yine re'y-i Aristû cân ile meftûn
O şâh-ı 'âlemiñ 'akl-ı Felâtûn 'aklına hayrân

3 Nola tayy itse nâm-ı Hâtem'i cûd u semâhatla
Olur Ca'fer anıñ gencîne-i ihsânına der-bân

3a- kılsun / kıldı M4
6b- pür-gam / ebkem M4
7. beyit M2 ve M4'te yok, matbu nüshalardan alındı.
8. beyit M2 ve M4'te yok, matbu nüshalardan alındı.
9. beyit M2 ve M4'te yok, matbu nüshalardan alındı.
10b- memnûnı / memnûn M4
1b- Mahmûd-ı / Mahmûd'uñ M4
1b- misl ü / misl-i M2
2b- şâh-ı 'âlemiñ / şâhıñ şübhesiz M4
3a- cûd u / cûd-ı M2

4 Dil-i dünyâyı rûşen eylemez mi pertev-i re'yi
Gubâr-ı dergehidir tûtiyâ-yı dîde-i şâhân

5 Kudûmın sa'd ide Mevlâ şehen-şâh-ı cihân-bâna
Yine bir duhter-i sa'd-ahter itdi yümn ile ihsân

6 Togınca burc-ı şevketden misâl-i mâh-ı 'âlem-tâb
Fürûg-ı cebhesi rûy-ı cihânı eyledi tâbân

7 O dürr-i şâh-vârıñ gûş idince dehre teşrîfin
Hulûs ile du'âya başladı cümle sühan-sencân

8 Budur leyl ü nehâr ihlâs ile hayr-ı du'âmız kim
Serîr-i saltanatda eyleye nusretle Hak şâdân

9 Nice şeh-zâdelerle eyleyüp mesrûr o hâkânı
Riyâz-ı şevketinde eyleye güller gibi handân

10 Bulup ehl-i cihân hep sâyesinde emn ü âsâyiş
Muzaffer eyleye şâh-ı cihânı Hazret-i Yezdân

11 Kulı **Leylâ** didi bu mısra'ı biñ şevk ile târîh
"Münevver itdi ekvânı kudûm-ı Fâtıma Sultân" (1244)

5- Târîh-i Hıtân-ı Şeh-zâdegân

(Müstef'ilün Müstef'ilün Müstef'ilün Müstef'ilün)

1 Zıll-i Hudâ şâh-ı cihân Mahmûd Hân-ı kâm-rân
İtdi bu dem sûr-ı hıtân sa'd ide Mevlâ Hazreti

2 Şâhen-şeh-i Dârâ-haşem kemter kulı bâbında Cem
Görse eger şâh-ı 'Acem eyler o şâha hıdmeti

3 Mu'tâdı ihsân u 'atâ yanında Hâtem bir gedâ
İtsün o şâha ilticâ her kimiñ olsa hâceti

4 Ol şâh 'aceb sûr eyledi dünyâyı mesrûr eyledi
Âfâkı pür-nûr eyledi hakkâ fürûg-ı himmeti

9b- eyleye / eylesün M4
5. Târih M4'te yok.

5 Zühre alup sâzın ele virdi cihâna velvele
Sûr-ı hümâyûn sa‘d ile reşk-âver itdi cenneti

6 Seyr eyledikde her yeri olmaz mı Zühre müşterî
Görmüş degil ins ü perî hiç böyle bir cem‘iyyeti

7 Tâ haşre dek subh u mesâ farz oldı ol şâha du‘â
İtsün münevver dâ’imâ dünyâyı mihr-i tal‘atı

8 Eyle o şâhı şâd-kâm yâ Rab ilâ yevmi'l-kıyâm
Zevk u safâda ber-devâm olsun vücûd-ı devleti

9 Kılsun anı Hayy-ı İlâh tâ haşr olınca pâdişâh
Şeh-zâdegânıyla o şâh virsün cihâna zîneti

10 Sâde hurûf ile hemân târîh kıl **Leylâ** ‘ayân
Yâd it dü-mısra‘la beyân nahl-i riyâz-ı şevketi

11 "Kevne virüp şevk-i cedîd yâ Rab bu sâl olsun sa‘îd
Şâh-zâdemiz ‘Abdü'l-Mecîd ‘Abdü'l-‘Azîz'iñ sünneti"

6- Târîhi-i İzdivâc-ı Dâmâd-ı Şehriyârî

(Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün)

1 Meh-i burc-ı hilâfet Hazret-i Sultân Mahmûd'uñ
Cihânda görmedi misl ü ‘adîlin dîde-i dünyâ

2 Muvâfık eyleyüp tedbîrini Allâh takdîre
Şerefle eyleyüp sûr oldı dünyâya sürûr-efzâ

3 Yine bir zât-ı zî-şânı şerefle eyleyüp dâmâd
Kudûmiyle bedîdâr oldı feyz-i Hazret-i Mevlâ

4 İlâ-rûz-ı cezâ ol şehriyâra dinse lâyıkdır
Veliyy-i ni‘met-i ‘âlem şehen-şâh-ı kerem-fermâ

5 Sezâdır böyle dâmâd ancak ol hâkân-ı devrâna
Nizâm-âmûz-ı devlet müsteşâr-ı ma‘delet-pîrâ

6 Felekde mihr ile mâh iktirân itdikde sa‘d ile
‘Utârid zer kalemle nâme-i sûr eyledi inşâ

---

6. Târih M4'te yok. Başlık: M2'de yok, matbu nüshalardan alındı.

7 Hüner-perver mekâdir-âşinâ zîb-i vezâret kim
NaZîri gelmeyenlerdendir ol destûr-ı bî-hemtâ

8 Nice dem hazret-i sultân ile devletde olsun pîr
Budur dil-hǻhımız ancak be-hakk-ı Ka‘be-i ‘ulyâ

9 Nola gül-gonca-veş açılsa **Leylâ** tâm târîhim
"Becâdır sıhr-ı sultân-ı zamân oldı Sa‘îd Paşa"

7- Târîh-i Cülûs-ı ‘Abdü'l-Mecîd Hân Dâme Mâ-Dâme'l-Melevân

(Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün)

1 Zîb-i evreng-i hilâfet oldı Hân ‘Abdü'l-Mecîd
‘Ömr ü ikbâlin mü’ebbed ide Rabbü'l-‘âlemîn

2 Pertev-i şemşîri olsun sâye-bahş-ı kâ’inât
Eylesün eyyâmını Allâh ‘îdi'l-mü’minîn

3 Emrine fermânına tedbîrine ol dâveriñ
Rûh-ı eslâf-ı kirâmî itdi yek-ser âferîn

4 Bâg-ı dehri gülsitân-ı nusret itsün şevketi
Hâk-ber-ser eyleyüp a‘dâyı ol sultân-ı dîn

5 Hak Ta‘âlâ itsün ol hâkân-ı ‘âlî-himmete
Lutfını yâver hemîşe Hazret-i Hızr'ı karîn

6 Bende-gânın dâmen-i haşra kadar kılsun Hudâ
Sâye-i şâhânesinde kâm-yâb u kâm-bîn

7 Söyledi **Leylâ** kulı cevher gibi târîhini
"İtdi Hak ‘Abdü'l-Mecîd Hân'ı imâmü'l-müslimîn"

8- Dîger (Târîh-i Cülûs-ı ‘Abdü'l-Mecîd Hân)

(Müstef‘ilün Müstef‘ilün Müstef‘ilün Müstef‘ilün)

1 ‘Abdü'l-Mecîd Hân'ı İlâh itdi cihâna pâdişâh
Tahsîn itdi mihr ü mâh ikbâline bî-iştibâh

---

7. Târih M2 ve M4'te yok, matbu nüshalardan alındı.
8. Târih M2 ve M4'te yok, matbu nüshalardan alındı.

2 Zîb oldı taht-ı âbnûs ʻadliyle şâd oldı nüfûs
Saʻd ile itdikde cülûs ol husrev-i encüm-sipâh

3 Kılsun o şâh-ı kâm-kâr aʻdâyı yek-ser târ-mâr
Feth u zafer leyl ü nehâr dergâhını itsün penâh

4 Hep sâyesinde şâd-kâm olsun ilâ yevmi'l-kıyâm
Peyveste cümle hâs u ʻâm her ʻabd-i hâs-ı hayr-h*â*h

5 Cevherle **Leylâ** bendesi zeyn eyledi târîhini
"İtsün hümâyûn devrini ʻAbdü'l-Mecîd Hân'ıñ İlâh"

9- Târîh-i Vezîr-i Aʻzam-Şoden-i Gâlib Paşa

(Mefâʻîlün Mefâʻîlün Mefâʻîlün Mefâʻîlün)

1 Şeh-i kadr-âşinâ Mahmûd Hân-ı maʻdelet-pîrâ
Muvaffak eyledi her bir umûrında anı Mevlâ

2 Vekîl-i mutlak oldı işte bir destûr kim re'yin
Pesend eylerdi gûş itse bekâda Bû-ʻAlî Sînâ

3 Fünûn-ı hüsn-i tahrîr içre anıñ zâde-i tabʻın
Göreydi İbni ʻAbbâd andan ahz eyler idi inşâ

4 Semâʻ itdi kudûmiyle Sitanbul halkı eyvallâh
Aña yardımcı olsun evvel âhir Hazret-i Monlâ

5 Senâsında Kelîm-i nükte-dân olsa dahi ʻâciz
Ne mümkin lâyıkıyla vasf ide bu kilk-i bî-imlâ

6 Hemân envâʻ-ı feyz ile makâmında bekâ bulsun
Budur evrâd-ı mevrûdum be-hakk-ı Kaʻbe-i ʻulyâ

7 Didi harf-i mücevher ile **Leylâ** tâm târîhin
"Takındı mühr-i sultânı vezîr-i Gâlibü'l-aʻdâ" (1239)

Başlık: **Târîh Göft Sadr-ı Aʻzam Şoden-i Gâlib Paşa** M2
2a- oldı / itdi M2
5. beyit M2'de yok.

10- Târîh-i Vâlî-i Edirne

(Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün)

1 Zîb-i evreng-i hilâfet Hazret-i Mahmûd Hân
Şâh-ı 'âlem zıll-i Hak ârâyiş-i mülk-i cihân

2 Sâye-i 'adlinde buldı ehl-i Rûm âsâyişi
Eyleyüp tedbîri heft-iklîmi mânend-i cinân

3 Cûd ile teşbîh olur mı hîç o şâha Bermekî
Gıbta eyler bir vezîrine anıñ 'Abbâsiyân

4 Re'yini takdîrine Mevlâ muvâfık eyleyüp
Her umûrında muvaffak itdi Rabb-i Müste'ân

5 İşte ez-cümle vezîri Mustafâ Pâşâ ile
Zîb ü fer virmekde dünyâya o hâkân-ı zamân

6 'İzz ile bu sâl Edirne mansıbın tevcîh idüp
"En tü'eddû" nassınıñ ma'nâsını kıldı 'ayân

7 Böyle lâyık pâdişâh-ı a'zama ancak vezîr
Hayret-efzâ-yı Aristû hem zarîf-i nükte-dân

8 Zât-ı 'âlî-şânına şâyeste bir ta'bîr yok
Vasf-ı zâtında anıñ 'âciz gürûh-ı şâ'irân

9 İtme ıtnâb-ı sühan gayri yeter terk-i edeb
Sıdk ile eyle du'â-yı devletin vird-i zebân

10 Pâdişâh-ı dehr ile ekvânı tenvîr eyleyüp
'Ömrini ikbâlini efzûn ide Mevlâ hemân

11 Bendesi **Leylâ** didi tebrîk idüp târîhini
"Mustafâ Pâşâ ile câh-ı Edirne buldı şân"

---

10. Târih M4'te yok.

11- Târîh-i Def'a-i Sâlis-i Meşîhat-ı İslâmiyye Mekkî-zâde

(Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün)

1 Cenâb-ı fâzıl-ı takvâ-şiyem 'Âsım Efendimiz
Yine 'izz ü şerefle zîb-bahş-ı sadr-ı fetvâdır

2 Hidîv-i muhterem hem-nâm-ı pâk-i Mefhar-i 'âlem
Kemâl-i 'ilm ü 'irfân ile bî-mânend ü hemtâdır

3 Mu'allâ-menzilet Mekkî Efendi-zâde kim zâtı
Bihâr-ı devlet-i 'Osmâniyâna dürr-i yektâdır

4 Muhammer tıyneti âb u gil-i 'ilm ü fazîletden
Salâh u 'iffet ü perhîz ile zâtı mürebbâdır

5 Olur elbetde mülzem meclis-i fazlında ol zâtıñ
Gerek İbni Kemâl olsun gerekse İbni Sînâ'dır

6 Nola haddimce fahriyye idersem ben de eflâke
Veliyy-i ni'metim üç kerre zîrâ zîb-i fetvâdır

7 Efendim oldıgıçün vasfın itmem hadd-i zâtında
Cihâna gelmedi misli eger geldiyse de nâdir

8 Emel-bahşâ-yı 'âlem eyleyüp Hak hâme-i lutfın
Der-i devlet-medârı melce'-i ehl-i temennâdır

9 Vücûd-ı bî-nazîri 'ilm ile mümtâz-ı 'âlemdir
Fürûg-ı nûr-ı takvâ vech-i pâkinde hüveydâdır

10 Olur olmaz himem-kârân-ı 'asrı eylemem tavsîf
Benim memdûh-ı tab'ım hazret-i müftî-i dânâdır

11 Cenâb-ı hazret-i müfti'l-enâmıñ kand-i vasfıyla
Kalem destimde bir şîrîn-zebân tûtî-i gûyâdır

12 Degil 'arz-ı hüner dergâhına haddim degil hâşâ
Merâmım hâk-i pâya cûd u lutfın 'arz u inhâdır

13 O zât-ı ekremiñ yok vasfına şâyeste bir ta'bîr
Du'â-yı devletin ihlâs ile vird itmek evlâdır

11. Târih M4'te yok.

14 Makâmında mü'ebbed eyleye ikbâl ile Allâh
Disünler kadri dâ'im ber-ter-i çarh-ı mu'allâdır

15 Kadîmî bendesi **Leylâ** didi târîh-i tebrîkin
"Yine 'Âsım Efendi müjde kim zîb-i fetâvâdır"

12- Târîh-i Vâlî-i Aydın

(Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün)

1 Zıll-i Hak Hazret-i Sultân Mahmûd
Kılup 'adliyle cihânı ihyâ

2 İtdi tedbîre muvâfık re'yin
Her umûrında muvaffak Mevlâ

3 "En-tü'eddû"yı idince tefsîr
Ehline kıldı emânet i'tâ

4 Âsafın itdi yeñiden mükrem
Bak o hâkân-ı mekârim-pîrâ

5 Böyle destûrı felek görmüş mi
Ne anıñ gibi şeh-i 'adl-ârâ

6 Bermekî zâtına ednâ bende
H*â*n-ı ihsânı cihâna yagmâ

7 Bende-gânından olurdı ma'dûd
Görse dârâtın egerçi Dârâ

8 Dinse şâyân müşîr-i a'zam
Şîr-i Yezdân aña fahrü'l-vüzerâ

9 Zâde-i tab'ını görmüş olsa
İbni 'Abbâd ider ahz-ı inşâ

10 Fikr iderken yem-i endîşemde
Yine cûş eyledi mevc-i deryâ

11 Sâyesinde ne keremler gördüm
Şükrini hîç idebilmem îfâ

---

12. Târih M4'te yok.

12 Ben du‘âcısıyım Allâh bilür
Sanmasunlar bunı süm‘a vü riyâ

13 Şâh ile dehre ziyâ virdikçe
Reşk ile kahr ola yâ Rab a‘dâ

14 İtdi âfâkı efendiñ tenvîr
Müjde müjde gözüñ aydın **Leylâ**

15 İki mısrâ‘ ile itdim tebrîk
Beyt-i târîhin idince imlâ

16 "Aydın'ı eyledi pür-zîb bu sâl
Yümn ü ikbâl ile Tâhir Pâşâ" (1254)

13- Târîh-i Vilâdet-i Refî‘a Sultân

(Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün)

1 Hân Mecîd'iñ ola encüm gibi nesli efzûn
Oldı bir duhteri ârâyiş-i mehd-i devrân

2 Mihr-veş başına alsa nola lâlâ-yı felek
İtdi zîb ‘âlemi ol lü’lü-i hâkân-ı cihân

3 ‘İzz ü ikbâl ü sa‘âdetle tulû‘ itdikde
Rûy-ı dünyâyı idüp yümn-i kudûmi tâbân

4 ‘Âdeti kullarıñ âmâlini bahş itmekdir
Şâhıñ eltâf-ı hümâyûnına yokdur pâyân

5 Geçer elbetde sözi duhter-i sa‘d-ahteriniñ
Nola tevsît idüp eylersem ümîd-i ihsân

6 Encüm-âsâ alup etrâfına şeh-zâdeleri
Kendüsi var ola tahtında çü mihr-i rahşân

7 Kulı **Leylâ** didi hakkâ ki bir a‘lâ târîh
"Sa‘d ola zînet-i mehd oldı Refî‘a Sultân"

---

13. Târîh M2 ve M4'te yok, Matbu nüshalardan alındı.

14- Târîh-i Def'a-i Sâniye Rûm İli Berây-ı Halîl Paşa-zâde 'Ârif Begefendi

(Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün)

1 Münevver kıldı câh-ı sadr-ı Rûm'ı eyleyüp teşrîf
Yine 'izz ile 'Ârif Begefendimiz bi-hamdillâh

2 İde şâh-ı cihânıñ Hak Ta'âlâ 'ömrini efzûn
Virür her mansıbı erbâbına dâ'im o şâhen-şâh

3 Kudûmiyle müzeyyen eyleyüp fer virdi eflâke
O zâtın kevkeb-i ikbâline reşk eylemez mi mâh

4 İder etyâma hürmet kendi evlâdı gibi ol zât
Husûsâ olmada bî-çâregânıñ hâline âgâh

5 O zâtın medhini haddiñ midir ey kilk-i bî-imlâ
Du'â eyle aña her maksadında Hızr ola hem-râh

6 İdüp evlâd u ahfâdıyla şâdân sadr-ı devletde
O mîr-i ekreme renc ü keder göstermeye Allâh

7 Bu târîhimle tebşîr itdi **Leylâ** ehl-i 'irfâna
"Yine sad müjde geldi sadr-ı Rûm'a 'Ârif-i billâh (1242)

15- Târîh-i Sadâret-i Rûm İli Berây-ı Nakîbü'l-Eşrâf Sıddîk Begefendi

(Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün)

1 Müjdeler erbâb-ı 'ilme şimdi bir 'âlî-neseb
Sadr-ı Rûm oldı sezâdır 'ilm ile iclâl ile

2 Sâdık-ı devlet sadîk-i şâh-ı 'âlemdir o zât
Hak müreccah eylemiş akrânına ifdâl ile

3 Keffe-i mîzân-ı 'âlemde nazîri var mıdır
Tartılur mı cevher-i zâtı anıñ emsâl ile

4 Mültecâ-yı derd-mendândır Hudâ var eylesün
Kıl du'â-yı devletin ey dil hulûs-ı bâl ile

Başlık: **Târîh-i Halîl Hamîd Pâşâ-zâde Tekerrür-i Sadr-ı Rûm** M2
Başlık: **Târîh-i Sadr-ı Rûm Şoden-i Sıddîk Begefendi** M2

5 Bendesi **Leylâ** didi tebrîk idüp târîhini
"Câh-ı sadr-ı Rûm'a lâyıkdır nakîb ikbâl ile" (1241)

16- Târîh-i Sadâret-i Rûm İli Berây-ı Yahyâ Beg Hafîd-i Pîrî-zâde

(Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün)

1 Sadr-ı Rûm'ı ehline virdi yine Mahmûd Hân
Makdemiyle şâd u handân oldılar ehl-i zamân

2 Müjdeler erbâb-ı 'irfâna melek-haslet budur
Görmemiş mislin dü-çeşm-i mihr ü mehle âsumân

3 Görmüş olsa pertevin 'allâme-i eslâf eger
Her biri reşkinden 'ukbâya atarlar idi cân

4 Vasfınıñ tahrîri haddiñ mi o mîr-i ekremiñ
Kıl du'â-yı devletin ey kilk-i ter vird-i zebân

5 Sag olup evlâd u ahfâd-ı kirâmıyla o zât
Dâmen-i ikbâli olsun anlar üzre sâye-bân

6 Nâsa tebşîr eyleyüp **Leylâ** didi târîhini
'Add idüp harf-i mücevherle dü-mısrâ'ı hemân

7 "'İlm ile iclâl ile geldi Hudâ meymûn ide
Câh-ı sadr-ı Rûm'a Yahyâ Beg Efendi virdi şân" (1238)

17- Târîh-i Sadâret-i Anatolı Berây-ı Rahmî Beg

(Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün)

1 Süleymân-ı zamân Mahmûd Hân-ı ma'delet-'unvân
Sezâ Hâtem olursa dergeh-i iclâline der-bân

2 İder her mansıbı erbâbına birden bire teslîm
O şâh-ı 'âlemiñ 'akl-ı Felâtûn 'aklına hayrân

3 Bu sâl ol şâh-ı a'zam bende-gânın eyledi mesrûr
Yine sadr-ı Anatolı'yı bir zâta idüp ihsân

Başlık: **Göft Sadr-ı Rûm-Şoden-i Yahyâ Begefendi** M2
Başlık: **Göft Sadr-ı Anatolı-Şoden-i Rahmî Beg** M2

4 O mîr-i muhterem sadra şeref virdi kudûmiyle
Nazîrin görmedi fazl u hünerde dîde-i devrân

5 Husûsâ bendesin bir nâ-kes-i dûndan halâs itdi
O mîriñ ‘ömrini ikbâlini efzûn ide Yezdân

6 Baña ol şahs-ı bî-‘irfân ile gadr eylemişken çarh
Yedinden kurtarup bahş eyledi gûyâ yeñiden cân

7 Didim teşrîfine tebrîk idüp **Leylâ** bu târîhi
"Anatol sadrı müjde yümn ile Rahmî Beg'e şâyân" (1239)

18- Târîh-i Şeyhu'l-İslâmî-i Kâdî-zâde Tâhir Efendi

(Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün)

1 Cenâb-ı Hazret-i Tâhir Efendi'niñ bi-hamdillâh
Kudûmı sadr-ı iftâyı münevver eyledi hâlâ

2 Muhibb-i pîr-i Gîlân oldıgı vechinde zâhirdir
Nazîriñ görmedi fazl u hünerde dîde-i dünyâ

3 Seniñ medh eylemek haddiñ degil ol zât-ı zî-şânı
Du‘â eyle hulûs-ı kalb ile ey kilk-i bî-imlâ

4 Mü’eyyed eyleye Allâh zâtın sadr-ı iftâda
Budur maksûdımız ancak be-hakk-ı Hazret-i Mevlâ

5 Gelüp bir bendesi **Leylâ**'ya tebşîr itdi târîhin
"Becâ Tâhir Efendi geydi müjde ferve-i iftâ" (1241)

19- Târîh-i Sarây-ı Hazret-i Şehriyârî Der-Sâhil-i Beglerbegi

(Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün)

1 Şehen-şâh-ı zamân Mahmûd Hân-ı ma‘delet-pîrâ
Mücedded kıldı sa‘d ile sarây-ı şevket ü a‘lâ

5a- dûndan / hardan M4
Başlık: **Berây-ı Meşîhat-ı İslâmiyye Tâhir Efendi** M2
4a- Mü’eyyed / Mü’ebbed M2
19. Târih M4'te yok.

2 Zihî sâhil-sarây-ı saltanat dâr-ı meserret kim
Nazîrin görmedim ben görmedi hem dîde-i dünyâ

3 Zihî sâhil-sarây-ı saltanat reşk-âver-i cennet
Hevâsı rûh-bahş-ı dil-güşâ âbı hayât-efzâ

4 Sezâdır gıbta-fermâ-yı gülistân-ı na‘îm olsa
Ki oldı yümn ü ikbâl ile sakfı çarhdan bâlâ

5 Binâ-yı devleti yümn ile tezyîn itdi dünyâyı
Münevver eyleyüp Beglerbegi'n bâg-ı behişt-âsâ

6 Ahâlîsin idüp mesrûr eltâf-ı hümâyûnı
Kudûm-i şâh-ı ‘âlem eyledi her gûşesin me’vâ

7 Yem-i ihsânına nisbetle bî-şek katredir ‘ummân
Ki zerre pertev-i ikbâline mihr-i cihân-ârâ

8 Du‘âya başla ihlâs ile ey hâme degil haddiñ
Seniñ meddâh-ı sultân-ı cihân-bân olmak aslâ

9 Du‘âm oldur serîr-i saltanatda dâ’im oldukça
Bütün dünyâyı teshîr itsün ol şâh-ı kerem-fermâ

10 Açıldıkça der-i şevket-me’âbı feth u nusretle
Kapansun dîde-i a‘dâ be-hakk-ı sûre-i "Tâhâ"

11 Didi mesrûr olup **Leylâ** kulı târîh-i itmâmın
"‘Aceb ra‘nâ bu mesrûriyye mes‘ûd eyleye Mevlâ"

20- Târîh-i Muvakkit-hâne-i Câmi‘-i Sultân Ahmed

(Müstef‘ilün Müstef‘ilün Müstef‘ilün Müstef‘ilün)

1 Şâhen-şeh-i Hâtem-nişân Zıll-i Hudâ Mahmûd Hân
‘Adli cihâna sâye-bân münkâd-ı fermânı cihân

2 Tecdîd idüp her hâneyi ol şeh nice vîrâneyi
Yapdı Muvakkit-hâne'yi bî-şübhe mânend-i cinân

3 Şâd oldı cedd-i emcedi Hak vire ‘ömr-i sermedî
Meydân-ı Sultân Ahmed'i itmekde reşk-i gülsitân

8b- Bu mısrada vezin bozuk.
20. Târih M2 ve M4'te yok, matbu nüshalardan alındı.

4 Devrinde mîkât-ı felek itmez tahallül haşre dek
Vâbestedir bî-reyb ü şek emrine sâ‘ât-i zamân

5 Dâ’im o şâhıñ ‘âdeti itmekde hayra niyyeti
Biñ sâl olup her sâ‘ati kesb-i safâ kılsun hemân

6 **Leylâ** bu târîhim güzel cevherle yazılsa mahal
"Mîkât-gâh-ı bî-bedel yapdı şehen-şâh-ı zamân"

21- Târîh-i Vilâdet-i Na‘îme Sultân

(Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün)

1 Mâ-bihi'l-fahr-ı selâtîn-i cihân
Hân Mecîd dâver-i deryâ-ihsân

2 Emr ü fermânına ‘âlem münkâd
Bende-i dergehi şâhân-ı zamân

3 O şehen-şâh-ı cihânıñ Mevlâ
Ni‘metin ‘âleme itmiş erzân

4 Oldı tevfîki hemîşe yâver
Her umûrında bi-feyz-i Yezdân

5 Yine lutf itdi Hudâ bir duhter
Makdemi kıldı cihânı şâdân

6 Gonca-i verd-i riyâz-ı şevket
Oldı ârâyiş-i mehd-i devrân

7 Şübhesiz fâl-i meserretdir bu
Revnak-ı gülşen-i âl-i ‘Osmân

8 Yâ Rab ol pâdişeh-i meh-tal‘at
Haşre dek mihr-veş olsun rahşân

9 Rub‘-ı meskûnı İlâhî teshîr
İde ol şâh-ı ‘adâlet-‘unvân

10 Top atıldıkça tonanmasında
Ola a‘dâsına mesken nîrân

---

21. Târih M2 ve M4'te yok, matbu nüshalardan alındı.

11 Nice şeh-zâdeler etrâfında
Haşre dek tura çü bedr-i tâbân

12 Didi kem-ter kulı **Leylâ** târîh
İki mısrâ‘la itdikde beyân

13 "Yümn ile revnak-ı gehvâre olup
Geldi ekvâna Na‘îme Sultân"

22- Târîh-i Ferîk-i Sa‘îd Paşa Necl-i Ercemend-i Vâlî-i Mısr Mehemmed ‘Alî Paşa

(Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün)

1 Cenâb-ı Zıll-i Hak ‘Abdü'l-Mecîd Hân-ı kerem-pîrâ
Yine bir necl-i ‘âlî-şânı mesrûr eyledi ber-câ

2 İdüp ‘izz ile bahriyye ferîki ol himem-kârı
Bu yüzden mükrem itdi vâlid-i zî-şânını hakkâ

3 O hâkân-ı hüner-pîrâya bende böyle lâyıkdır
Hüner-mend ü ma‘ârif-senc ü ‘âkil necl-i bî-hemtâ

4 Cahîm eyler cihânı havf-ı şemşîrinden a‘dâya
Dilerse ‘afvın ol dem âb-ı cûdiyle ider itfâ

5 Kerîm ibni kerîm ü kâm-rân u âsumân-pâye
Nola olsa vücûd-ı devleti kevne şeref-efzâ

6 Göre ol necl-i pâki vâlideyni pîr-i rûşen-dil
Budur me’mûlümüz ancak be-hakk-ı Ka‘be-i ‘ulyâ

7 Didim tebşîr idüp dünyâya **Leylâ** tâm târîhin
"Bu sâl ‘izz ile yümn ile ferîk oldı Sa‘îd Pâşâ"

23- Târîh-i Def‘a-i Sâniye-i Rûm İli Berây-ı Yahyâ Begefendi

(Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün)

1 Meh-i burc-ı fazîlet âfitâb-ı matla‘-ı himmet
Cihân-ı cûd u re’fet zât-ı vâlâ-yı bülend-ecdâd

---

22. Târih M2 ve M4'te yok, matbu nüshalardan alındı.
Başlık: **Göft Tekerrür-i Sadr-ı Rûm-Şoden-i Yahyâ Beg** M2

2 Tevâzu‘-kâr u sa‘d-âsâr Yahyâ Beg Efendi kim
Vücûdın Hak Ta‘âlâ merhametle eylemiş hem-zâd

3 Tekerrürle olunca câh-ı sadr-ı Rûm'a zîb-efzâ
Kudûmiyle cihânı kıldı bî-şek hurrem ü dil-şâd

4 Kemâl-i ‘adl ile oldı o sadr-ı mekrümet-kârıñ
Der-i devlet-medârı mültecâ-yı bende vü âzâd

5 Kadîmî bende-i dergâhıyım eski efendimdir
Degildir ‘ayb idersem ben dahi bâbından istimdâd

6 Sekiz mâh oldı kim bu bende-gânıñ deşt-i gurbetde
İderken çarh-ı gaddârıñ elinden nâle vü feryâd

7 Firâk-ı dâder ile mâderim âh eyleyüp her gâh
Felekden çekdigim cevr ü sitem olmaz iken ta‘dâd

8 Peyâm-ı müjde-i teşrîfiñi sadra idince gûş
Bi-hamdillâh yeñiden feyz kesb itdi dil-i nâ-şâd

9 Hidîvâ zâtıñı medh itmede ‘afv eyle noksânım
Sühan kanda bulur şâkird menfâda ola üstâd

10 ‘İnâyet kıl terahhum vaktidir lutfuñla şâd eyle
Ferâmûş itme ihsânıñla dâ’im bendeñi kıl yâd

11 Yeter **Leylâ** şikâyet söz tamâm oldı du‘â eyle
İde Bârî Ta‘âlâ ‘ömrini ikbâlini müzdâd

12 Hatâlardan idüp mahfûz evlâd-ı kirâmıyla
Şebin Kadr eyleyüp her rûzını Mevlâ ide a‘yâd

13 Bu vâlâ mısra‘ı hâtif didi teşrîfine târîh
"Sezâdır yine sadru'r-Rûm‘a Yahyâ Beg mübârek-bâd" (1244)

24- Târîh-i Sadâret-i Anatolı Berây-ı Hamdullâh Efendi

(Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün)

1 Müjdeler âfâka kim bir fâzıl-ı takvâ-şiyem
Anatol sadrın müzeyyen eyledi iclâl ile

Başlık: **Târîh-i Sadr-ı Anatolı-Şoden-i ‘Arab-zâde Efendi** M2

2 Ol meh-i evc-i himem müşkil-güşâ genc-i hikem
Gıbta-fermâ-yı selefdir ‘ilm ile efdâl ile

3 Söz açarsa meclisinde Fahr u Sa‘d u Seyyidî
Mülzem eyler cümle fende nüshasın ikmâl ile

4 ‘İlm ü hilm ü fazl ile şimdi o zât-ı ekremiñ
Yok nazîri münferiddir ahsen-i ef‘âl ile

5 Öyle bir ‘allâme-i ‘âlem ki erbâb-ı hüner
Nâ’il-i me’mûl olur dergâhına rû-mâl ile

6 Dürr-i bahr-i ma‘delet kim rüşd ü isti‘dâd ile
Hak bilür kim fâ’iku'l-akrândır her hâl ile

7 Söz tamâm oldı yeter kâbil degil vasfın edâ
Kıl du‘â-yı devletin **Leylâ** hulûs-ı bâl ile

8 Hak mehâdîm-i kirâmıyla idüp ‘âlemde şâd
Eyleye efzûn ‘ömr ü devletin ikbâl ile

9 Şevk-i teşrîfiyle iki mısra‘ı bu beytimiñ
Nasbına târîh düşdi böyle hayr-i fâl ile

10 "Geçdi sadr-ı Anatolı'ya ide Mevlâ sa‘îd
Müjde Hamdullâh Efendi ‘izz ile iclâl ile" (1244)

25- Târîh-i Sadâret-i Rûm İli Berây-ı Rahmî Beg

(Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün)

1 Müjde Rahmî Begefendi kim ‘uluvv-i şân ile
Eyleyüp teşrîf câh-ı sadr-ı Rûm'ı kıldı câ

2 Gûş idüp teşrîfini a‘lâm fahr itse nola
Dergeh-i iclâlidir ehl-i dile kıble-nümâ

3 Pertev-i iclâli fer virsün cihâna haşre dek
Zâtına da‘vât-ı hayriyye budur subh u mesâ

1b- müzeyyen / münevver M4
8b- Eyleye efzûn ‘ömr ü devletin / ‘Ömrini ikbâlini efzûn ide M4
25. Târih M2'de yok.

4 Necl-i dürr-i pâkini Hak gösterüp ‘âlemde pîr
Birbirinden haşre dek ayırmaya Hayy-ı Hudâ

5 Bendesi **Leylâ** didi tebrîk idüp târîh-i tâm
"Câh-ı sadr-ı Rûm'a Rahmî Begefendimiz revâ" (1243)

26- Târîh-i Lıhye Berây-ı Mîr-i Müşârün-İleyh

(Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün)

1 Cenâb-ı Mîr Yahyâ-yı mehâsin-şîmeniñ necli
Güşâd-ı lıhye ile virdi rûy-ı pâkine zînet

2 O mahdûm-ı hüner-perver idince hattını izhâr
Yazıldı şübhesiz levh-i cemâle nûrdan âyet

3 ‘Aceb ra‘nâ bitürdi gülde Mevlâ tâze sünbüller
Güşâd ola dem-â-dem ol gülistâna der-i devlet

4 Göre ol necl-i pâki vâlideyni pîr ü rûşen-dil
Budur subh u mesâ **Leylâ**'ya da‘vât-ı safâ-gâyet

5 Yazılsun vecne-i hûra hat-ı târîh-i cevher-dâr
"Sefîd ide Hudâ irsâl kıldı lıhye Mîr ‘İsmet" (1240)

27- Târîh-i Ser-Çavûşân Şoden-i Necîb Efendi

(Müstef‘ilün Müstef‘ilün Müstef‘ilün Müstef‘ilün)

1 Bahr-i kerem evc-i himem ya‘nî Necîb Efendi kim
Oldı sezâdır yümn ile ikbâl ile ser-çâvuşân

2 Görse Aristûlar eger re’yin o zât-ı ekremiñ
Bî-şübhe atarlardı ol dem reşk ile ‘ukbâya cân

3 Ol kulzüm-i cûd u kerem tayy itdi nâm-ı Hâtem'i
Emvâc-ı lutfı olmada bî-keslere her dem revân

4 İtmekde dîn ü devlete hıdmet sadâkatla müdâm
Ragbet ider miydi tehî ol zâta sultân-ı zamân

Başlık: **Târîh-i Lıhye M2**
27. Târih M4'te yok.

5 Fâ’ik disem akrânına her hâl ile hakdır sözüm
Zîrâ semâhatla nazîrin görmedi çeşm-i cihân

6 İkbâlini müzdâd ide Mevlâ idüp ‘ömrin füzûn
İhlâs ile eyle du‘â-yı devletin **Leylâ** hemân

7 Tebrîkine harf-i mücevherle didim târîhini
"Çâvuşbaşı oldı Necîb Efendi kevne virdi şân"

28- Târîh-i Vilâdet-i Necl-i Mevlevî Mehemmed Efendi

(Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fa‘ilün)

1 Mesnevî-h*â*n Mevlevî hem-nâm-ı Fahr-i Enbiyâ
Sulb-i pâkinden gelüp dünyâya bir necl-i ‘afîf

2 Hân-kâh-ı Mevlevî'de açılup bir verd-i ter
Gülşen-i dehri mu‘attar eyledi bûy-ı latîf

3 Mihr-veş geldikde ekvânı münevver eyleyüp
Makdemiyle şâd u handân oldı ol merd-i zarîf

4 Himmet-i Monlâ ile olsun mu‘ammer haşre dek
Dergehinde eyleyüp çok münkiri pâk u nazîf

5 Pîr-dâşım togdı **Leylâ** söyledim târîhini
"Zîb-i dehr oldı şerefle ‘izz ile ‘Abdu'l-Latîf"

29- Târîh-i Vilâdet-i Necl-i Feyzî Efendi

(Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün)

1 Mübârek ola sulb-i Hazret-i Feyzî Efendi'den
Gelüp dünyâya bir mahdûm Hakk'ıñ oldı ihsânı

2 Zihî nûr-ı mücessem makdemi ekvâna fer virdi
Sezâ dirler ise ol tıfl-ı pâke Yûsuf-ı sânî

3 ‘Alî-nâm u Rızâ-sîret kımâta oldı zîb-efzâ
Görenler vechini yâd itmeyüp cennetde gılmânı

---

28. Târih M2 ve M4'te yok, matbu nüshalardan alındı.
29. Târih M2 ve M4'te yok, matbu nüshalardan alındı.

4 Hemîşe var idüp ‘âlemde Mevlâ vâlideyniyle
Mu‘ammer ola tûl-i ‘ömr ile bâ-feyz-i Subhânî

5 Didim mîlâdına harf-i mücevher ile târîhin
"Rızâ'nıñ mevlidi şâd eyledi ‘izz ile ekvânı"

30- Târîh-i Vilâdet-i Nâfiz Efendi

(Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün)

1 Sa‘îd olsun Kebîre Hanım'a Hak virdi bir mahdûm
Burûsa'da gelüp ekvâna kıldı ‘âlemi dil-şâd

2 Didim mevlûdına **Leylâ** mücevher harf ile târîh
"Sa‘âdet-gerd-i Mevlâ mevlid-i Nâfiz mübârek-bâd" (1244)

31- Târîh-i Vilâdet-i Sâmih Beg

(Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün)

1 Virdi bir mahdûm Hak şimdi Behiyye Hanım'a
Makdemini atvel-i ‘ömr ile meymûn eyleye

2 Şâd olup harf-i mücevherle didim târîhini
"Mîr Sâmih togdı Mevlâ ‘ömrin efzûn eyleye" (1240)

32- Târîh-i Câh-ı Edirne Der-Nasb-ı Münîr Beg

(Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün)

1 Necl-i pâk-i kethudâ-yı vâlide
Yok nazîri ya‘ni o hayr-ı halef

2 Anı teşbîh eylemem akrânına
Bir midir cevherle hiç seng-i hazef

3 Hem kemân-keşlikde mâhirdir o zât
Kuvvet-i bâzûyı çok itdi telef

Başlık: **Târîh-i Mevlid-i Mîr Nâfiz** M2
2a- mevlûdına / teşrîfine M4
31. Târih M2'de yok.
32. Târih M4'te yok.

4 Pây-ı hâkân-ı cihânı bûs idüp
İtdügiçün tîrine sîne hedef

5 Şâh-ı ‘âlem eyleyüp anı çerâg
Edrine mollası oldı bi'ş-şeef

6 ‘İzz ü ikbâlin Hudâ efzûn idüp
Gerd-i gam bâbından olsun ber-taraf

7 Nasbına **Leylâ** didi târîh-i tâm
"Edrine buldı Münîr Beg'le şeref" (1249)

33- Târîh-i Müsteşâr-ı Bahriyye Mîr ‘Âtıf

(Fâ‘ilâtün Fâ‘lâtün Fâ‘ilün)

1 Zıll-i Mevlâ şehr-yâr-ı ‘âlemiñ
‘Ömrin efzûn ide Hayy-ı Kirdgâr

2 Sa‘y idüp tersâneniñ i‘mârına
İtdi ‘Âtıf Beg Efendiyle medâr

3 Hak bilür kim fâ’iku'l-akrândır
‘İlm ile olsa nola şöhret-şi‘âr

4 Şübhesiz şimdi hıred-mendân-ı ‘asr
İtmede zâtıyla anıñ iftihâr

5 Müstedâm olup o mîr-i muhterem
Sîne-i hussâdı olsun dâg-dâr

6 Harf-i cevher-dâr ile târîhdir
İki mısrâ‘ ile **Leylâ** it şümâr

7 "Hamdü-lillâh yümn ile bahriyyeye
Bâ-şeref ‘Âtıf Beg oldı müsteşâr"

---

33. Tarih M2 ve M4'te yok, matbu nüshalardan alındı.

34- Târîh-i İntikâl-i El-Hâc ‘Alî Baba El-Burûsevî

(Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün)

1 Cenâb-ı şeyh-i himmet hazret-i El-Hâc ‘Alî Baba
Cihândan göçdi gülzâr-ı na‘îmi eyledi me’vâ

2 Münevver olmuş idi pertev-i envâr-ı zikrullâh
Cebîninde o gavs-i ekremiñ mihr-i münîr-âsâ

3 Hayâtında idüp dâ’im seyâhat-der-vatan ol zât
Derûnı sırr-ı ‘ilmullâh ile memlû idi hakkâ

4 Tarîk-i Nakş-bendî'de idüp tekmîl devrin bu
Velî ‘aşk-ı İlâhî ile kıldı ‘ömrini ifnâ

5 Olup cism-i latîfi hubb-i Mevlânâ ile me’lûf
Anıñçün Hazret-i Sıddîk'a hem-dem eyledi Mevlâ

6 Cenâb-ı Şeyh Cünûnî'niñ civârında olup medfûn
Bir oldı şimdi Mevlâ ile el-hak rûh-ı Mevlânâ

7 Gelüp gülbâng-ı tevhîd ile murg-ı rûhı pervâza
Gülistân-ı cinânda ola yâ Rab bülbül-i gûyâ

8 Çıkup bi'l-cümle istikbâline kerrûbiyân-ı ‘arş
Olunca rûh-ı pâki vâsıl-ı ser-menzil-i a‘lâ

9 Didi ümmîd-i ihsân ile **Leylâ** fevtine târîh
"Behişte vâsıl oldı göçdi ‘âlemden ‘Alî Baba" (1244)

35- Târîh-i Vefât-ı Kiçeci-zâde ‘İzzet Mollâ Efendi

(Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün)

1 Ey felek feryâd zulmüñden seniñ tâ haşre dek
Kasd-ı cân itmekdesin gelmez saña hîç intibâh

2 Sen ne cür’et ile kıydıñ bilmem ey gerdûn-ı dûn
Gitdi gurbetde re’îs-i şâ‘irân ‘ukbâya âh

Başlık: **Târîh-i Fevt-Şoden-i El-Hâc ‘Alî Baba** M2
7b- gûyâ / Tûbâ M4
35. Târih M4'te yok.

3 Cism-i pâki olmuş iken dürr-i bahr-i ma‘rifet
‘Âkıbet hâk içre pinhân itdiñ ey çarh-ı siyâh

4 Hazret-i Hassân ile rûz-ı cezâda haşr idüp
Darb-ı nutk ile halâs ide anı Hayy-ı İlâh

5 Hak Ta‘âlâ eyleyüp hem-sâye-i Monlâ-yı Rûm
Rûh-ı Mecdü'd-dîn-i Sîvâsî ola yâr u penâh

6 Geç günâhından anıñ yâ Rab be-‘aşk-ı Mevlevî
Bâ‘is-i ‘afv oldugı meşhûrdur cürm ü günâh

7 Yazdı **Leylâ** hûn-ı eşk-i çeşm ile târîhini
"Hây dünyâdan meded ‘İzzet Efendi gitdi âh" (1245)

36- Târîh-i Vefât-ı ‘Ârif Beg

(Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün)

1 Gitdi ‘âlemden redâ‘an dâderim
Gülşen-i me’vâyı kıldı cilve-gâh

2 Ya‘ni necl-i kethudâ-yı vâlide
Genc iken itdi cihândan ‘azm-i râh

3 Her gelen kimse bu dünyâdan gider
‘Âkil eyler mi bu ekvâna nigâh

4 Aglamakdan gayri şimdi çâre ne
Merkadin pür-nûr ide Rabb-i İlâh

5 Fevtine **Leylâ** didi târîhini
"Mîr ‘Ârif genc idi fevt oldı âh" (1242)

37- Târîh-i İrtihâl-i Silahdâr-zâde Mehemmed Beg

(Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün)

1 Olmayup dest-i ecelden kimse ‘âlemde halâs
‘Âkıbet câm-ı ecelden nûş ider ednâ vü bây

1b- Gülşen-i me’vâyı kıldı / Kıldı gülzâr-ı na‘îmi M4
Başlık: **Târîh-i Vefât-ı Silahdâr-zâde Ez-Mevâlî** M2
1b- câm-ı ecelden / bu câm-ı mevti M4

2 Hâke saldı şimdi bir zât-ı şerîfi çarh-ı dûn
Nâle eylerken ‘ilelden nice müddet hemçü nây

3 Hayf kim Seyyid Mehemmed Beg silahdâr-zâdeniñ
Murg-ı rûhı şimdi bu bâg-ı fenâdan uçdı vây

4 Bulmayup derdine kat‘â çâre ‘âlemde tabîb
"İrci‘î"ye imtisâlen dâr-ı ‘adne basdı pây

5 Bâg-ı ‘âlemde du‘âdan gayri yokdur çâresi
Fürkatiyle olsa bülbüllerle diller hem-nevây

6 Cedd-i pâkiçün İlâhî eyle dûzahdan emîn
Eyleyüp dâr-ı bekâda gülşen-i firdevsi cây

7 Aglayup **Leylâ** dem-i fevtinde târîhin didim
"Huldı mesken eyleye göçdi silahdâr-zâde hây" (1243)

38- Târîh-i Vefât-ı Mîr-i ‘Alem Topuzlı-zâde

(Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün)

1 Cây-ı âsâyiş degildir bunda olmaz ‘ayş u nûş
Mey yerine sundugı sâkî-i dehriñ zehr-i gam

2 ‘Âkil iseñ köhne dünyâyı çalışma yapmaga
Âhiret menzil-gehiñ ta‘mîr kıl budur ehem

3 İşte bak Mîr-i ‘Alem dünyâda sâhib-re’y iken
Bulmadı derde yine çâre o zât-ı muhterem

4 Hak Ta‘âlâ kabr-i pâkin mahzen-i esrâr idüp
Dâr-ı ‘ukbâda na‘îm-i cenneti ide kerem

5 Söyledim menkût ile târîhini bî-ihtiyâr
"Gitdi ‘âlemden behişte pîr iken Mîr-i ‘Alem" (1244)

4b- dâr-ı / bâbı M4
6b- Eyleyüp / Eylesün M4
38. Târih M2'de yok.

39- Târîh-i Vefât-ı Câriye Sa‘âdet

(Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Fe‘ûlün)

1 Perestârım düşürdi hâke eyvâh
Vefâsı yokdur aldanma fenâya

2 Yazıldı hûn-ı çeşmimle bu târîh
"Sa‘âdet genc iken gitdi bekâya" (1240)

40- Târîh-i Vefât-ı Râbi‘a Hanım

(Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün)

1 Lâleli'niñ kâtibiniñ duhteri
Kıldı gülzâr-ı na‘îmi cây-gâh

2 Fevtine menkût ile târîhdir
"Râbi‘a Hanım fenâdan gitdi âh" (1242)

41- Târîh-i Vefât-ı Âhiretlik ‘Andelîb Hanım

(Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün)

1 Âhiretlik ‘Andelîb Hanım fenâdan gitdi âh
Eyleyüp gülzâr-ı firdevsi cüvânlıkda mekân

2 İtmedi derdine ‘âlemde tabîb ü h*â*ce kâr
Gülmedi gülzâr-ı ‘âlemde o nevreste cüvân

3 Serve beñzerken yigirmi iki yaşında dirîg
‘Âkıbet esdi bahâr-ı ‘ömrine bâd-ı hazân

4 Zulm ü gadrinden utansun çarh-ı gaddâr-ı denî
H*â*her-i şâh-ı cihân itdikçe feryâd u figân

5 Nûr-ı çeşminden ayırmazken veliyy-i ni‘meti
"İrci‘î" emrini gûş itdikde virdi Hakk'a cân

Başlık: **Târîh-i Vefât-ı Câriye Sa‘âdet** / Başlık M2'de yok.
2a- çeşmimle / çeşm ile M2
Başlık: **Târîh-i Vefât-ı Âhiretlik Hanım** M4
2a- İtmedi / İtmeyüp M4
2b- cüvân / fidan M2

6 Çarh-ı kec-rev hâke saldı ‘âkıbet ol cevheri
Çâre ne ehl-i semâvât u zemîn aglarsa kan

7 ‘Ömrini kılsun hibe sultân-ı ‘âlî-şâna Hak
Eylesün ol dürr-i pâkiñ kabrini kenz-i cinân

8 Harf-i menkût ile **Leylâ** fevtine târîhdir
"‘Andelîb Hanım kıla dâr-ı na‘îmi âşiyân" (1242)

42- Târîh-i Vefât-ı Mollacık-zâde Râ‘if Efendi Kâdî-i Yeñişehr-i Fenâr

(Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün)

1 Bir melek-haslet ma‘ârif ehline kıydı felek
Ya‘ni erbâb-ı hünerler ercemendi gitdi âh

2 Yazdı **Leylâ** sengine cevherle bir târîh-i tâm
"Dâhil-i me’vâ ola Râ’if efendi gitdi âh" (1240)

43- Târîh-i Vefât-ı Ahmed Efendi

(Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün)

1 Gitdi ‘ukbâya redâ‘an ‘ammim ‘âlemden bu sâl
İtmemişken müddet-i ‘ömrinde ekvâna nigâh

2 Mora cenginde şehîd oldı didim târîhini
"Pîr idi Ahmed Efendi Mora'da fevt oldı âh" (1238)

44- Târîh-i Vefât-ı Tevfîk Efendi

(Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün)

1 Şühedâ zümresine eyle İlâhî mülhak
Eyleyüp hûr ile gılmâna cinânda terfîk

2 Gûş idince acıyup ben de didim târîhin
"Sâkin-i dâr-ı na‘îm ola Muhammed Tevfîk" (1238)

7b- Eylesün / Eyleyüp M2
Başlık: **Târîh-i Vefât-ı Mollacık-zâde Râ’if Mollâ** M2
Başlık: **Târîh-i Vefât-ı Tevfîk Mollâ** M2

45- Târîh-i Vefât-ı Emîne Hanım

(Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün)

1 Gitdi ‘âlemden cüvânlıkda redâ‘an h*a*herim
Fürkati bî-çâreniñ âteş bırakdı cânıma

2 Kıldı hûn-ı çeşm ile târîhini **Leylâ** rakam
"‘Adni mesken eyledi Mevlâ Emîne Hanım'a" (1238)

46- Târîh-i Vefât-ı Gül-zâde

(Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün)

1 Bahâr-ı ‘ömrine Gül-zâde'niñ bâd-ı hazân esdi
Gülistân-ı Bekâya genc iken gitdi fenâdan hây

2 Didi harf-i mücevher ile **Leylâ** fevtine târîh
"Makâmın gülşen-i huld ide Hak Gül-zâde göçdi vây"

47- Târîh-i Vefât-ı Mehemmed Beg

(Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün)

1 Râh-ı hacda kethudâ-yı vâlide
Mülk-i ‘âlemden ‘azîmet itdi hayf

2 Ya‘ni hem-nâm-ı Muhammed'dir o zât
Anıñ akrânı cihânda bitdi hayf

3 Bir perestârı düşüp mânend-i serv
Kaddini bâd-ı ecel incitdi hayf

4 Reşk ider idi melek ahlâkına
Fevtini âhir felek işitdi hayf

5 Bir gice **Leylâ** didi târîhini
"Nev-Nihâl Usta cihândan gitdi hayf" (1239)

---

46. Târih M2'de yok
Başlık: **Târîh-i Vefât-ı Nev-Hilâl Usta** M2
2b- cihânda / cihândan M4

48- Târîh-i Vefât Berây-ı Duhter-i Rahmî Begefendi

(Fâʻilâtün Fâʻilâtün Fâʻilâtün Fâʻilün)

1 Mesken olmaz kimseye katʻâ bu mihmân-hâne âh
Her gelen gitmekdedir pîr ü cüvân ednâ vü bây

2 İşte Rahmî Beg Efendi olmuş iken sadr-ı Rûm
Duhter-i nâzendesi hayf eyledi ʻukbâyı cây

3 ʻÂkıbet câm-ı ecelden nûş idüp ol nev-cüvân
Genc iken gitdi cihândan toymadı dünyâya hây

4 Haşre dek yok çâre gülzâr-ı fenâda rûz u şeb
Olsa bülbül gibi diller fürkatiyle hem-nevây

5 Aglayup târîh-i fevtin eyledi **Leylâ** rakam
"Sâfiye Hanım cüvânlıkda cihândan göçdi vây" (1243)

49- Târîh-i Dîger Berây-ı Û

(Mefâʻîlün Mefâʻîlün Mefâʻîlün Mefâʻîlün)

1 Bükâ eylerdi Rahmî Beg bunuñla âh idüp her gâh
Cihândan duhterim ʻazm-i bekâ itdi yakup cânım

2 Kemâl-i hüzn ile **Leylâ** bu düşdi fevtine târîh
"Meded firdevsi cây ide şerîfe Sâfiye Hanım" (1243)

50- Târîh-i Rıhlet-i Râgıba Hanım

(Fâʻilâtün Fâʻilâtün Fâʻilâtün Fâʻilün)

1 Râgıba Hanım cüvânlıkda cihândan gitdi âh
Murg-ı rûhı eyleyüp dâr-ı naʻîmi âşiyân

Başlık: **Târîh-i Vefât-ı Sâfiye Hanım** M2
4a- fenâda / cihânda M4
Başlık: **Dîger** M2
1a- her gâh / eyvâh M4
Başlık: **Vefât-ı Râgıba Hanım** M2
1a- cihândan / fenâdan M2

2 Görmedi âsâyişi kimse bu mihmân-hânede
Bulmadı derdine ʻâlemde devâ pîr ü cüvân

3 Eyleyüp ser-dâde-i bâlîn-i eskâm ey felek
Âhir itdiñ gonca-i ruhsârını berg-i hazân

4 Hâzin-i çarh-ı denî hayf eyledi hâke defîn
Hakk ide ol dürr-i pâkiñ kabrini kenz-i cinân

5 Câm-ı mevti nûş idüp dâr-ı fenâdan çekdi el
"İrciʻî"ye imtisâlen eyledi teslîm-i cân

6 Hak Taʻâlâ kabrini gencîne-i envâr ide
Mâder ü h*a*herleri itdikçe feryâd u figân

7 Agladım **Leylâ** yazarken cevherî târîhini
"Râgıba yâ Rab kıla gülzâr-ı ʻadn içre mekân" (1244)

51- Târîh-i Vefât-ı ʻAlî Aga Ser-Bevvâbîn

(Müstefʻilün Müstefʻilün Müstefʻilün Müstefʻilün)

1 Devletde kapucıbaşı itmiş iken şâh-ı cihân
Şehr-i Burûsa'da hemân kılmışdı ʻuzlet bir zamân

2 Kıydı felek Aga'ya hayf ʻazm eyledi ʻukbâya hayf
Her bir gelen dünyâya hayf gitmekdedir pîr ü cüvân

3 Şimdi fenâdan çekdi el tutdı girîbânın ecel
Kabrin Hudâ-yı Lem-yezel kılsun gülistân-ı cinân

4 ʻUkbâda ol Rabb-i İlâh itmez mi ʻadni cilve-gâh
Eyyâm-ı mâh-ı rûzede oldı bu ʻâlemden revân

5 Menkût ile **Leylâ** didi târîh-i sâl-i rıhletin
"Yâ Rab naʻîm ola ʻAlî Aga'ya ʻukbâda mekân" (1244)

Başlık: **Der-Fevt-i ʻAlî Aga** M2
4a- itmez mi / kılmaz mı M2

52- Târîh-i Vefât-ı Refî‘a Hanım

(Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Fe‘ûlün)

1 Vefât-ı hem-seriyle Hâcı Mollâ
Cihânda bezmine virdi kesel hayf

2 Bu mihmân-hâne olmaz kimseye cây
Budur âyîn-i çarh-ı mübtezel hayf

3 Cihânda bulmayup derdine çâre
O mestûre fenâdan çekdi el hayf

4 İdüp ser-dâde-i bâlîn-i eskâm
Felek bahş eyledi renc ü ‘ilel hayf

5 Kazâya râzıyuz emr-i Hudâ'dır
Yeter çarh ile bîhûde cedel hayf

6 İlâhî kabr-i pâkin eyle pür-nûr
Ki gayri kalmadı dilde emel hayf

7 Didim **Leylâ** dem-i fevtinde târîh
"Refî‘a Hanım'ı aldı ecel hayf"

53- Târîh-i Rıhlet-i Câriye Seyyâre

(Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün)

1 Bî-vefâdır dehr-i dûna aldanup umma vefâ
Dem-be-dem şerbet yerine sundıgı zehr ü belâ

2 Hüzn ü fürkatde kodı şimdi Hadîce Hanım'ı
Bir perestârı idüp ‘azm-i reh-i dâr-ı bekâ

3 Vâlidem anı çerâg itmek ümîdindeydi âh
"İrci‘î" emrini gûş itdikde bulmadı rehâ

Başlık: **Göft Târîh Der-Fevt-i Refî‘a Hanım** M2
1a- Mollâ / Monlâ M4
2a- cây / câ M4
3a- bulmayup / bulmadı M4
Başlık: **Târîh-i Vefât-ı Câriye Seyyâre** M2
2a- Hüzn ü / Hüzn-i M4
3a- ümîdindeydi âh / ümîdinde idi M4

4 Gitdi ‘ukbâya cihândan toymadı dünyâya hiç
Çâre ne firdevsi mesken eyleye Bârî aña

5 Söyledim **Leylâ** kemâl-i hüzn ile târîhini
"Genc iken Seyyâre'ye kıydı bu dem tîr-i vebâ" (1240)

54- Târîh-i Vefât-ı Şefîka Hanım Zevce-i Defter-dâr-ı Esbak

(Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Fe‘ûlün)

1 Meded Es‘ad Efendî-i hüner-ver
Cihândan eylemişdi ‘azm-i ‘ukbâ

2 Bekâya zevcesi de gitdi işte
Bu mihmân-hâne olmaz kimseye câ

3 Safâ zann eyleyüp dehriñ cefâsın
Vücûd-ı nâzenînin itdi ifnâ

4 Cihânda kimseyi incitmemişken
Yine bî-çâreye hasm idi dünyâ

5 Bulunca sâye-i Monlâ'da rif‘at
Makâmın eyledi gülzâr-ı me’vâ

6 Be-‘aşk-ı Mevlevî kabrin idüp nûr
Günâhın ‘afv ide Barî Ta‘âlâ

7 Didim harf-i mücevher ile târîh
"Şefîka Hanım'a câ oldı ‘ukbâ"

55- Târîh-i Garîbe (Binâ Târîhi)

(Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün)

1 Ahâlîye bu dem ragbetle Subaşı ‘Ömer Aga
Bu nüzhet-gâha şimdi kahve-hâne eyledi bünyâd

2 Hisâr-ı Anatolı'da zihî cây-ı sürûr oldı
Göreydi şübhesiz hayrân olurdı nakşına Bihzâd

5b- Seyyâre'ye kıydı / Seyyâre'yi urdı M2
54. Târih M2 ve M4'te yok, matbu nüshalardan alındı.
55. Târih M2 ve M4'te yok, matbu nüshalardan alındı.

3 Derûnında garîbânı idince ‘izz ile iskân
İder elbet cenâb-ı Şâzelî bâ-‘avn-i Hak imdâd

4 Hisâr ehli bir iki beyt ile olmak içün memnûn
İdince vasfın ol câyıñ bizim Ahmed Aga ta‘dâd

5 Anıñçün ben de **Leylâ** yâdigâr itdim bu târîhi
"Zihî a‘lâ bu dükkân-ı behişt-âsâ mübârek-bâd"

GAZELLER

Harfü'l-Elif

1

(Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün)

1 Beni ser-mest ider çeşmiñle âh ebrûlarıñ cânâ
Cebîniñde nedir ol çifte çifte hûlarıñ cânâ

2 Baña dîvânelik eglencedir sevdâ-yı ‘aşkıñla
Perîşân itdi ‘aklım zülf-i ‘anber-bûlarıñ cânâ

3 Saña beñzer mi vardır ey gül-i ra‘nâ güzellikde
Nazîriñ yokdur ammâ olmasa bed-hûlarıñ cânâ

4 İder ey şâh-ı hûbânım hep ‘uşşâkı perâkende
Gazabla baksa bir kez dîde-i âhûlarıñ cânâ

5 İder **Leylâ**'yı küşte bir nigehde tîr-i müjgânıñ
Yeter kan itmesün ol gamze-i pür-gûlarıñ cânâ

2

(Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün)

1 Sirişkim söndürür mi âteş-i ‘aşkım benim cânâ
Dil-i pür-sûzımı teskîn ider mi hiç yedi deryâ

2 Rakîbiñ hânesinde her gice zevk eyler ol mâhım
Görinmez ‘âşık-ı bî-çâreye bir kez hilâl-âsâ

3 Yine agyâr ile hem-meclis olmuşsuñ işitdim ben
Neler var kalb-i ‘âşıkda saña ben söylemem ammâ

1a- Beni / Bizi M3; çeşmiñle âh / çeşmiñ ile M2, M3, M4
2b- itdi / eyler M3
4a- hep / çok M3
4b- bir kez / hergiz M4
5a- İder **Leylâ**'yı küşte bir nigehde / Efendim eyledi **Leylâ**'yı küşte M3
2a- Tulû‘ eyler o mâhım hâne-i agyâra her şeb âh / M3; ol mâhım / mâhım M1
2b- bir kez / ammâ M1

4 Bu rütbe ‘âşık-ı mecrûhıña cevr ü cefâ itme
Bulursuñ rûz-ı mahşerde baña itdükleriñ ferdâ

5 Saña ben hâlim ‘arz itdikçe zulmüñ eylediñ efzûn
Fütâdeñ pâyıña düşdükçe sen eylersiñ istignâ

6 Efendim zülfüñüñ zencîrine **Leylâ**'yı bend eyle
Kızıl dîvâne oldı lebleriñ yâd eyleyüp zîrâ

7 Nice ben olmayam ol dergehiñ memnûn-ı ihsânı
Bütün Fıtnat'daki feyzi baña bahş itdi Mevlânâ

3

(Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün)

1 Gâh ‘âşık merd-i bî-pervâ olur ‘âlem bu yâ
Gâh olur kim târik-i dünyâ olur ‘âlem bu yâ

2 Lutf u kahrı bir gelür çarhıñ ma‘ârif ehline
Zehr ise nûş itdigi sahbâ olur ‘âlem bu yâ

3 Dil çerâg olmuş iken bezmiñde sâkî hem-çü mûm
Şimdi kârıñ nâz u istignâ olur ‘âlem bu yâ

4 Vaz‘-ı küstâhânemi ‘ayb itme kûy-ı yârda
Vasla dâ’ir dilde bir hulyâ olur ‘âlem bu yâ

5 Şimdi göñlüm mürde olduysa rakîb-i şûmdan
Bir gün ‘avn-i yâr ile ihyâ olur ‘âlem bu yâ

6 Yoksa **Leylâ** Gâlib'i tanzîre şimdi kudretiñ
Hâme bir gün bülbül-i gûyâ olur ‘âlem bu yâ

4a- cevr ü / cevri M1, mecrûhuña / mehcûruña M4
5a- hâlim ‘arz itdikçe Zulmüñ eylediñ efzûn / hâlimi ‘arz eyledimse neyledim kâfir M2, M3, M4
5b- Fütâdeñ / Fütâde M1
6a- Efendim zülfüñüñ zencîrine / Siyeh zencîr-i zülfüñle kuluñ M2, M3, M4; bend / rab† M1, M2, M3
6b- yâd / vasf M2, M3, M4
7b- Bütün / Yine M2, M3, M4
3. Gazel M3 ve M4'te yok.
2a- Lutf u / Lutf M1
3a- Dil / Ben M2
3b- nâz u / nâz M1
5b- ‘avn-i / ‘avni M1
6a- Maksadım **Leylâ** cenâb-ı Gâlib'i tanzîrden M2
6b- Hâme bir gün / Hâmeñ elbet M2

7 Hânkâh-ı Mevlevî'de çekme gam gerdûndan
Dest-gîriñ Hazret-i Monlâ olur ‘âlem bu yâ

4
(Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün)

1 Dönmüyor göñlümce çarh-ı kîne-ver ‘âlem bu yâ
Bir gün elbette murâdımca döner ‘âlem bu yâ

2 Âh-ı dil-sûzum görüp ‘ayb itmeyiñ fasl-ı bahâr
Âdet olmuş bülbülâna nâleler ‘âlem bu yâ

3 Hayli müddet âh u feryâd eyledim ammâ çi-sûd
Yâre te’sîr itmedi âh-ı seher ‘âlem bu yâ

4 Çarhdan zann itmesün hâtırcıgım mugber rakîb
Ehl-i ‘aşka bir gelür şâd u keder ‘âlem bu yâ

5 Düşmenim şâd olsa da bu çekdigim bâr-ı gama
Ol dahi bir gün olur benden beter ‘âlem bu yâ

6 Vuslata elbette ‘aşk eyler mübeddel fürkati
Zevke bak ey dil bu gamlar da geçer ‘âlem bu yâ

7 İtme şekvâ devr-i Hân Mahmûd'dur **Leylâ** ne gam
Böyle kalmaz şâd olur ehl-i hüner ‘âlem bu yâ

8 Meclis-i ‘irfânda devrân itmesün mi Mevlevî
Rûz u şeb devr itmede şems ü kamer ‘âlem bu yâ

5
(Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün)

1 Gül ider nâz eyleyüp bülbül niyâz ‘âlem bu yâ
Ben dimem ey gonca eyle terk-i nâz ‘âlem bu yâ

---

4. Gazel M3 ve M4'te yok.
3b- seher / seher M1
4b- şâd u / şâd M1
5b- Ol dahi / Oldı M1
8b- Rûz u / Rûz M1
5. Gazel M3 ve M4'te yok.

2 Bülbül aglarsa ider pervâneler mahv-ı vücûd
Sakla derdiñ ister it ifşâ-yı râz ʻâlem bu yâ

3 Tıfl-ı nâzım yanıña kalur mı zann eylersiñ âh
İtdigiñ cevr ü cefâyı belle yaz ʻâlem bu yâ

4 Ehl-i zevke ʻâdet itmişdir bu nüzhet-gâhda
Aldadır her gün bu çarh-ı hokka-bâz ʻâlem bu yâ

5 Gâh fürkat gâh vuslatdır bu mihnet-hânede
Gâh şîven gâh ney tanbûr u sâz ʻâlem bu yâ

6 Bir gün erbâbı yine fehm eyler erbâb-ı dili
Toy görüp düşmen beni sandıysa kaz ʻâlem bu yâ

7 İş mi **Leylâ** âh ile aʻdâdan ahz-ı intikâm
Tur hele bak sevdigim geçsün bu yaz ʻâlem bu yâ

6

(Fâʻilâtün Fâʻilâtün Fâʻilâtün Fâʻilün)

1 Sevdigim derd ü gamıñdan gayri yâr olmaz baña
Hâk-i pâyıñ kuhl-i ʻaynımdır gubâr olmaz baña

2 Lebleriñ şevkiyle fark itmem nedir sayf u şitâ
Bir kızıl dîvâneyim zevk-i bahâr olmaz baña

3 Bir güli şemm eylemekde tîg-ı aʻdâdan ne gam
Cümleden âzâdeyim agyâr hâr olmaz baña

4 Zâhid-i huşk eylese bir günde biñ halt-ı kelâm
Bir mehi vasf eylemekden gayri kâr olmaz baña

5 Baña besdir bir cemâl-i yâr ile köhne ʻabâ
Sâkin-i mey-hâneyim ben kayd-ı ʻâr olmaz baña

6 Hazret-i Hasbî'yi tanzîr eyledi **Leylâ** yine
Beynimizde bundan özge iftihâr olmaz baña

3b- cevr ü / cevri M1
4b- her gün bu çarh-ı / bu çarh her gün M1
6. Gazel M1'de yok.
1a- derd ü / derd-i M4
5. Beyit M2'de yok.

7 Bende-i Monlâ Celâlü'd-dîn-i Rûmî'yim bugün
Münkirânın atdıgı ahcâr bâr olmaz baña

7

(Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilün)

1 Hasret-i rûyuñla kûyuñda seniñ ey bî-vefâ
ʿÂşık-ı dil-hasteler feryâd ider subh u mesâ

2 Dir idiñ şâyed seni vaslımla âbâd eylerim
Hây kâfir itmediñ bir kerre hiç vaʿd-i vefâ

3 Çeşm-i mahmûruñ beni bir rütbe mecrûh itdi kim
Ey tabîb-i cân u dil zahma yine sensiñ devâ

4 Göz ucıyla olsa da zencîr-i zülfüñ görseler
Haşre dek tâ baglanup dîvâneler bulmaz rehâ

5 Mekr-i agyâra uyup dilden ferâmûş itdiñ âh
Söyle ey şâhım ne ʿisyân eyledi **Leylâ** saña

8
İstimdâd Ez-Cenâb-ı Zevce-i ʿAliyyü'l-Murtazâ Binti Habîb-i Kibriyâ

(Mefʿûlü Mefâʿîlü Mefâʿîlü Feʿûlün)

1 Ey mâder-i şâh-ı şühedâ Hazret-i Zehrâ
Mahşerde muʿîn-i fukarâ Hazret-i Zehrâ

2 Her bir kulına Hazret-i Hak itdi bir ihsân
Sensin bize ihsân-ı Hudâ Hazret-i Zehrâ

3 ʿArz eyledim ahvâl-i perîşânımı rahm it
Biñ şerm ile rü'yâda saña Hazret-i Zehrâ

4 Hâşâ ki hilâf ola seniñ vaʿd-i kerîmiñ
Vaʿd itdiñ ʿinâyâtıñı yâ Hazret-i Zehrâ

---

7. Gazel M1, M2 ve M4'te yok.
8. Gazel M2, M3 ve M4'te yok.

5 Sultân-ı rüsul vâlid-i zî-şânıña ‘arz it
Bu zerreyi ey kân-ı ‘atâ Hazret-i Zehrâ

6 ‘Afv eyle suçum hûn-ı şehîdân içün olsun
Ey zevce-i Sultân-ı Bekâ Hazret-i Zehrâ

7 Redd eyleme turdum der-i lutfuñda dahîlek
Leylâ'yı kıl ihsâna sezâ Hazret-i Zehrâ

Harfü'l-Bâ

9

(Fe‘ilâtün Fe‘lâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün)

1 Tarayup zülfüñi meh-rûyıña gel itme nikâb
Şeb-i zulmetde kalur âdem eger çıksa sehâb

2 Seni gördükçe zebânım tutılur agzımda
Hâlimi ‘arz iderim olmasa ‘âşıkda hicâb

3 Nice dem âteş-i ruhsârıña dil yanmış iken
Sîh-i fürkatle yine bagrımı gel itme kebâb

4 Ser-i kûyuñda baña cevr ü cefâlar itme
Olmaz ey mâh-veşim cennet-i a‘lâda ‘azâb

5 Neyleyim sensiz olan ‘ayş u safâyı sâkî
Gûşuma girmez eger olsa da âheng-i rebâb

6 Bezm-i ‘işretde bulunsa o şehim bî-teklîf
Bir kadeh meyle ider ‘âşıkını mest ü harâb

7 İstemez sensiz olan ‘işreti üftâdeleriñ
Zerre nûş eyler ise zehr ola **Leylâ**'ya şarâb

1b- Zulmetde / fürkatde M1, M3/ ; çıksa / olsa M2
2a- Seni gördükçe / Vakt-i vuslatda M3
2b- olmasa ‘âşıkda / ‘âşıkda olmasa M1; ‘âşıkda / ‘âşıka M3
3a- Nice / Hayli M3
3b- fürkatle / mihnetle M4; yine / meded M2, M3
4a- Ser-i / Der-i M2, M3

10
(Fe‘ilâtün Fe‘lâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün)

1 Yâd-ı rûyuñla idüp meclisi âmâde bu şeb
Şevk-i la‘liñle sebûda kızarur bâde bu şeb

2 Seyr idiñ berg-i semen içre gül-i ra‘nâyı
Yâr meclisde geyinmişdi beyâz sâde bu şeb

3 Lebini sunmaga var göñli merâmı üzmek
Aradım agzını sordum yine tenhâda bu şeb

4 Bir nigâh itmeyüp üftâdeñe geçdiñ gitdiñ
Hâtırım kaldı saña togrısı rü’yâda bu şeb

5 Sanki ibrâm-ı visâl itmege yok mı çârem
Düşer elbette seniñ pâyıña **Leylâ** da bu şeb

6 Hazret-i ‘İzzet'e pey-revlik idince hâmem
Başladı ‘acz ile bülbül gibi feryâda bu şeb

7 Bezm-i ‘irfâna sezâ-vâr olur elbet bî-şek
İtse tahmîsine ragbet Keçeci-zâde bu şeb

11
(Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün)

1 Yâd-ı ruhsârıñla eşkim cûy-bâr itdim bu şeb
Dâglarla sînemi reşk-i bahâr itdim bu şeb

2 Vaslıñ itdikçe tahayyül gülşen-i endîşede
Tâ seher feryâd u zârım çün hezâr itdim bu şeb

3 Zîr-i fesden dün perîşân seyr idüp kâkülleri
‘Akl u fikri ben de yâ hû târ-mâr itdim bu şeb

4 Zâhidâ fürkat deminde bâde nûş itdiklerim
İtme ta‘yîb ârzû-yı la‘l-i yâr itdim bu şeb

---

10. Gazel M3'te yok.
1a- Yâd-ı rûyuñla / Dâd-ı lutfuñla M1, M2
3b- sordum / yâriñ M2, M4
6a- hâmem / hâme M1
11. Gazel M2, M3 ve M4'te yok.

5 Gevher-i ‘aşk aldım ammâ tuhfe ihdâ eyleyüp
Göñlümi ol şâh-ı hüsne yâdigâr itdim bu şeb

6 Sarf idüp gencîne-i dilden nukûd-ı eşkimi
Hâk-i pây-ı dilbere cevher nisâr itdim bu şeb

7 ‘Ârız-ı âliñle tîg-i gamzeñ itdikçe hayâl
Fürkatiñle cism-i zârım dâg-dâr itdim bu şeb

8 Zülf-i şeb-rengiñle bu baht-ı siyâhım yâd idüp
Dûd-ı âhımla yine dünyâyı târ itdim bu şeb

9 Dilde **Leylâ** dâg açup ser-tîz-i ebrûlarla âh
Dâglarla sînemi reşk-i bahâr itdim bu şeb

12

(Mef‘ûlü Mefâ‘îlü Mefâ‘îlü Fe‘ûlün)

1 Göz yaşım ile dilberimi her gören ahbâb
Dirlerdi bu deryâya şeref virdi o meh-tâb

2 Aglatma a zâlim düşürüp fikr-i visâle
Döndürme sirişkim ile mânende-i dûlâb

3 Bir bûse dirîg eyleme mestânelerinden
Sâkî kerem it sun bize bir katre-i vişnâb

4 Ben mescide zâhid gidemezsem günehimden
Sen git baña besdir o bütüñ kaşları mihrâb

5 Rûy-ı siyehin sürdi bu **Leylâ** der-i Hakk'a
Gam mı çekeriz açmasa sûfî bize bir bâb

13

(Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün)

1 Hâlime rahm eyle bak ey dilber-i ‘âlî-cenâb
Çeşmime zindân olur sensiz olursa âfitâb

3b- vişnâb / fişnâb M1, M2, M3

2 Sen de rahm itmezsiñ ey zâlim dil-i pür-sûzıma
Sîh-i fürkatle idersiñ bagrımı her dem kebâb

3 Sen safâ itdikçe ‘ömrüm rûz u şeb agyâr ile
Ben iderdim bezm-i gamda eşk-i pür-hûnum şarâb

4 Renc ü mihnet çekmeyeydik itmez idik şekvâ yine
Vasl-ı dilberle olaydım bir kez olsun neş’e-yâb

5 Kâfir olmazsıñ eger itseñ baña ‘arz-ı cemâl
Yâ nolur ‘uşşâkıñı vaslıñla itseñ kâm-yâb

6 ‘Âşık-ı dil-hastelerden vaslıñı itme dirîg
Bu dil-i mahzûnımı cevriñle gel itme harâb

14

(Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün)

1 Baña yâr oldıgını dilberiñ işitdi rakîb
Reşk ile dûzaha togrı yıkılup gitdi rakîb

2 Ruh-ı dildâra nigâh eylemiş oldum eyvâh
Safâ-yı hâtırımı neyleyim incitdi rakîb

3 Nice biñ dek ile redd olmuş iken bâbından
Görüp o şâhı yine hâlini ‘arz itdi rakîb

4 Bu gice vaslını ibrâm iderek dildârıñ
Yine ünsiyyet idüp va‘dini perkitdi rakîb

5 Bir gün o mâh ile zevk eyler iken mahfîce
Gûş idüp kâfir o dem bezmimize bitdi rakîb

6 H*á*b-ı râhatda idim yâr eşiginde **Leylâ**
Yüzüm üstine beni reşk iderek itdi rakîb

2b- bagrımı her dem / dem-be-dem bagrım M3, M4
3b- Ben iderdim bezm-i gamda / Bezm-i gamda beni M3
4a- Bu mısrada vezin bozuk.
4. Beyit M2'de yok.
5a- eger itseñ baña / baña itseñ eger M3, M4
5b- vaslıñla / vaslıñda M2
6b- mahzûnımı / mecrûhımı M3
14. Gazel M1, M2 ve M4'te yok.
2b- Bu mısrada vezin bozuk.

15
(Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün)

1 Tâ seher ez-gam-ı cânân im-şeb
Âh kerd 'âşık-ı nâlân im-şeb

2 Bâd hûn-âb-ı sirişk-i 'âşık
Hem-çü gül âh-ı tu handân im-şeb

3 Âh ber-bezm-i mey-i 'uşşâkeş
Âmed ân gerd-i gülistân im-şeb

4 Dâd ez-leb mey-i 'aşk ân sâkî
'Âşıkeş rahm-ı firâvân im-şeb

5 Ber-ruh-ı yâr dil eftid **Leylâ**
Tâ seher ez-gam-ı cânân im-şeb

Harfü't-Tâ

16
(Mef'ûlü Mefâ'îlü Mefâ'îlü Fe'ûlün)

1 Yakdı yine yandırdı beni âteş-i fürkat
Fikr eylese reftârıñı dil özge kıyâmet

2 Rahm itmediñ 'uşşâk-ı belâ-keşlere kat'â
Ey şûh-ı cefâ-pîşe yeter zulm ü felâket

3 Agyâra vefâ eyleyüp itdiñ beni mehcûr
Yetmez mi a zâlim çekilen derd ü meşakkat

4 Eşkim nola çaglarsa da cûlar gibi ey şûh
Sönmez yine sînemdeki bu nâr-ı harâret

5 Mahrem idüp agyârı bu dem bezmiñe zâlim
Leylâ'yı idersiñ yine vakf-ı gam-ı hasret

---

15. Gazel M1 ve M3'te yok.
1b- dil / ol M1
3b- derd ü / derd-i M1
4a- ey şûh / her bâr M1
4b- Sönmez yine / Söyünmez gine M1; sînemdeki / bu sînemdeki M2; bu / şol M3

Harfü's-Sâ

17
(Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'îlü Fâ'ilün)

1 İtme bu rütbe 'âşıka cevr ü cefâ 'abes
'Uşşâk-ı zâra itdigiñ ey bî-vefâ abes

2 Sâkî sunarsañ sun mey-i la'liñ baña müdâm
Zehr-i firâkı sunma yeter sen baña abes

3 Yetmez mi cânâ çekdigim işkence-i rakîb
Bunca cefâ vü derd ü gam u mâ-cerâ abes

4 Dâg-ı derûna hayli devâ eyledi tabîb
Yok gayri çâre eyleme sen de devâ abes

5 **Leylâ** o mâh-rû katı hercâyidir sakın
Olduñsa rahmı yokdur aña mübtelâ abes

Harfü'l-Cîm

18
(Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün)

1 Yâriñ 'âşıklar ile ülfeti pek güçdür güç
O perî vahşidir ünsiyyeti pek güçdür güç

2 Sakın aldanma göñül va'd-i visâl-i yâre
Soñra derd ü elem ü mihneti pek güçdür güç

3 Beni 'afv eyle eger meclise geldiyse rakîb
Çekemem öyle agır sıkleti pek güçdür güç

---

5. Beyit M3'te yok.
1b- İtme / Ey meh M3; cevr ü / cevr-i M1
2b- Zehr-i firâkı sunma yeter sen / İçmem o zehr-i fürkati sunma M3; yeter / yine M2
3a- Yetmez mi / Sâyeñde M2 / Râhıñ da M3
3b- derd ü / derd-i M1; gam u / gam-ı M1, M2
4a- Dâg-ı derûna hayli devâ / Yok çâre gayri hayli 'ilâc M3
4b- Yok gayri çâre / Dâg-ı derûna M3; gayri çâre / çâre gayri M2, M4
2b- derd ü elem ü / derdi elemi M1; Soñra derd ü elem ü / Soñra da bâr-ı gam u M2, M3, M4
3b- öyle agır / togrısı şu M1

4 Ne kadar ‘ilmi dahi var ise pek olma yakîn
Zâhidiñ bârid olur sohbeti pek güçdür güç

5 Sohbeti yâr ile de pekçe uzatma **Leylâ**
O perî vahşidir ünsiyyeti pek güçdür güç

19
(Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Fe‘ûlün)

1 ‘İlâca olmuş iken yâre muhtâc
Yine lâyık mıdır kim yâreler aç

2 Gül ü sünbülle farkı var mı cânâ
Hele ruhsârıña kâkülleri saç

3 Koyuldı bî-tekellüf vasl-ı yâre
Rakîb-i nâ-kesiñ gâyet gözi aç

4 Mey ü mahbûbı men‘ eylerse vâ‘iz
O yerden ey dil-i dîvâne sen kaç

5 Yine zahm açdı **Leylâ**'ya eliyle
‘İlâca olmuş iken yâre muhtâc

Harfü'l-Hâ

20
(Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün)

1 Hâlimi ‘arz ideyim ölmez isem yâre sabâh
Bulsun Allâh içün olsun buña bir çâre sabâh

2 Tîr-i müjgânını atmaga nişân isterse
Gereyin gögsümi ol gamze-i hûn-h*â*ra sabâh

4a- Ders-i ‘aşkı açalım dersini vâ‘iz kapasun M1
5a- pekçe / geçse M1
19. Gazel M3'te yok.
4a- Mey ü / Meyi M1
1a- ideyim / iderim M3
1b- buña / baña M3
2. Beyit M1 ve M2 ve M4'te yok.

3 Düşerim pâyına ol şâh-ı cihânıñ bu gice
Katlimi söyleseler hazret-i hünkâra sabâh

4 Çekdigim derdi felekden nice ta‘bîr ideyim
Yâ nice söyleyeyim çeşm-i siyeh-kâra sabâh

5 Hasret-i derd ü elem cânıma kâr itdi benim
Varayım yalvarayım vaslını dildâra sabâh

6 Hazret-i ‘İzzet'i tanzîre ne haddiñ **Leylâ**
Nazar eyler ise revnak virür eş‘âra sabâh

7 ‘Aşk-ı Monlâ ile yandım yine Mansûr-âsâ
Çekeyim kendimi hünkârım içün dâra sabâh

Harfü'l-Hâ

21

(Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Fe‘ûlün)

1 Nukûd-ı eşkim âha katdı ol şûh
Metâ‘-ı göñlüm aldı satdı ol şûh

2 Rakîbiñ yine nekbet-hânesinde
Bu şeb ‘uşşâka ragmen yatdı ol şûh

3 İnanmam va‘d ider ise visâlin
Benim gibi çogın aldatdı ol şûh

4 Biz oynatdık bu şeb ol şûhı ammâ
Bizi de haylice oynatdı ol şûh

5 Nice dek ile **Leylâ** sûk-ı gamda
Metâ‘-ı göñlüm aldı satdı ol şûh

3b- söyleseler / eyleseler M4
4a- derdi / derd-i M4
5a- derd ü / derd-i M1
4b- vaslını / vuslatı M2, M4
6a- ‘İzzet'i / ‘İzzet M1
7. Beyit M1 ve M2 ve M4'te yok.
3a- va‘d / va‘de M1
4b- haylice oynatdı / oynatdı haylice M3

Harfü'd-Dâl

22
(Mef'ûlü Mefâ'îlü Mefâ'îlü Fe'ûlün)

1 'Aklım yine yagmaladı ol şûh-ı perî-zâd
Gitdikçe baña itmededir zulmini müzdâd

2 Yandım yeter 'aşkıñ ile rahm eylemediñ vâh
Tâ haşre dek itsün mi göñül nâle vü feryâd

3 Efkâr-ı visâliñle helâk oldum efendim
Gel sîne-i mecrûhımı kıl vasl ile âbâd

4 Gûş itmediñ efsâne-i 'aşkım benim aslâ
Bir kerrecik ey rûh-ı revân eylemediñ yâd

5 **Leylâ** kulını eyler ise vaslına mahrem
Ben kâ'ilim öldürse de ol gamze-i cellâd

6 Biz gayrileriñ bâbına baş egdigimiz yok
Monlâ'dan olur olsa da bî-keslere imdâd

23
(Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün)

1 Dem-â-dem 'âşıka zulm eyledikçe ol sitem-mu'tâd
Yine dil tekye-i 'aşk içre kıldı ney gibi feryâd

2 Kenâr-ı cûyda dildâr ile hem-meclis olmuşduk
Görüp mahfîce ol dem eyledi kâfir rakîb ifsâd

3 Ben 'arz-ı hâcet itdim sen cefâyı eylediñ efzûn
Amân bilmezsiñ ey şûh-ı cefâ-cû dâd eliñden dâd

2a- Rahm eylemediñ 'aşkıña yandım yeter eyvâh M1
2b- nâle vü / nâle-i M1
3b- Gel / Şol M3
4b- Bir kerrecik / Lutfuñ ile M3, M4; revân / revânım M1
5a- **Leylâ** kulını eyler ise / **Leylâ**'yı eger eyler iseñ M3
5b- ol gamze-i / gamze-i M1; gamze-i / gamzesi M2
6a- bâbına / pâyına M3
6. Beyit M1'de yok.
23. Gazel M3'te yok.
1b- 'aşk içre / 'aşkında M2
3a- itdim sen / itdikçe M1

4 Hayâl-i ebruvânıñla bu sînem çâk çâk olsa
Yine ey bî-mürüvvet eylemezsiñ zerrece imdâd

5 Bu mezhebde ‘aceb lutf u mürüvvet yok mı ‘uşşâka
Virüp agyâra yüz **Leylâ**'yı itdiñ cevr ile nâ-şâd

Harfü'z-Zâl

24
(Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün)

1 Ders-i ‘aşkı eyledim Mecnûn ile Leylâ'dan ahz
Kûh-kenlik ‘ilmini Ferhâd-ı bî-pervâdan ahz

2 Yanmagı pervâneden kıldım ta‘allüm tâ-seher
Nâle vü efgânı ammâ bülbül-i şeydâdan ahz

3 Agladup bülbülleri hâr ile ülfet itmede
Eylemişdir var ise anı gül-i ra‘nâdan ahz

4 Bâde-i la‘liñle sîr-âb eyle sâkî ibtidâ
Soñra itsün neş’eyi dil bâde-i hamrâdan ahz

5 Ben de **Leylâ** Nûri-i merhûma pey-revlik idüp
Şübhesiz bu feyzi kıldım dergeh-i Monlâ'dan ahz

4a- ebruvânıñla bu / ebruvânıñ ile cânâ M4; bu sînem çâk çâk olsa / hele ben çâk çâk olsam M2
4b- zerrece / bendeñe M1
5a- mürüvvet / terahhum M1
2a- kıldım ta‘allüm tâ seher / ta‘lîm itdim subha dek M3
2b- Nâle vü efgânı / Nâle-i efgân M1; efgânı ammâ / efgânı da dem-i M3
3a- Hüsn ü ânı ceœb idüp her lahZada bir ‘âşıkı M3
3b- var ise / gâlibâ M3
4a- Neş’elendir bâde-i la‘liñle evvel sâkiyâ M3
5a- Şübhesiz / Gâlibâ M3

Harfü'r-Râ

25

(Mefâʻîlün Mefâʻîlün Mefâʻîlün Mefâʻîlün)

1 Cemâliñ göster ehl-i ʻaşka ʻömrüm nûr görsünler
Ûiyâsıyla harâb-âbâdı hep maʻmûr görsünler

2 Kudûm-ı nâzenîniñle safâ bahş eyle ʻuşşâka
Gelüp gitdikçe bâga ehl-i dünyâ hûr görsünler

3 Görenler nûr-ı vechiñ üzre ol zülf-i siyeh-kârı
Beyâza kaplu gûyâ ferve-i semmûr görsünler

4 Ölürsem gam degil sen bezm-i sıhhatde safâ-yâb ol
Hemân bu ʻâşık-ı âvâreñi rencûr görsünler

5 Kerem kıl destiñi sun sîne-i mecrûha bir kerre
Oñulmaz yâre üzre merhem-i kâfûr görsünler

6 Dem-â-dem h*â*ba varmış çeşm-i mestiñ gibi sultânım
Şarâb-ı ʻaşk ile **Leylâ'**yı da mahmûr görsünler

7 Gamım oldukça olsam rûy-mâl-i dergeh-i Monlâ
O şâhıñ hâk-i râhında beni mesrûr görsünler

26

(Mefâʻîlün Mefâʻîlün Mefâʻîlün Mefâʻîlün)

1 Şebâbetde göñül şimdi düçâr-ı hasret olmuşdur
Mekânım cây-ı gurbetde diyâr-ı hasret olmuşdur

2 Geçen demler seniñle beynimizde yâda geldikçe
Derûnum vâdi-i mihnetde nâr-ı hasret olmuşdur

3 Burûsâ'nıñ Pıñarbaşı'na itmem ser-fürû şimdi
Dü-çeşmim iftirâkıñla pıñar-ı hasret olmuşdur

---

25. Gazel M3 ve M4'te yok.
1b- harâb-âbâdı / harâb-âbâd M1
5a- Kerem kıl / Kerem M1; mecrûha bir kerre / mecrûhuma bir kez M2
7. beyit M1'de yok.
26. Gazel M3'te yok.

4 Yanımda hîç yok hem-râh u yârim âhdan gayri
Fakat sînemde yârem yâdigâr-ı hasret olmuşdur

5 Açılmışdı seniñ nevk-i müjeñle dilde yüz biñ dâg
Baña ol dâg şimdi lâle-zâr-ı hasret olmuşdur

6 Saña ben hem-dem iken bir zamân ey gonca-i ra‘nâ
Girîbânım gamıñla çâk-ı hâr-ı hasret olmuşdur

7 Seni ben kenz-i dilde gerçi pinhân eyledim ammâ
Hâyâl-i kâkülüñ göñlümde mâr-ı hasret olmuşdur

8 Esüp savurmadan gayri ferâgat eyledi **Leylâ**
Bu rütbe hüzne bâ‘is rûzgâr-ı hasret olmuşdur

27

(Mef‘ûlü Mefâ‘îlü Mefâ‘îlü Fe‘ûlün)

1 Bülbül gibi her şâm u seher nâlelerim var
Bîhûde degil sen gibi bir gonca-terim var

2 Bîgâne niçün mahrem ola bâg-ı visâle
Havf itme misiñ kim benim âh-ı seherim var

3 Tâ cânıma kâr itdi benim ta‘na-i agyâr
Söyletme beni dahi göñülde nelerim var

4 Zâlim benim ‘âşıklıgıma şâhid-i ‘âdil
Al kan ile memlû mı degil dîdelerim var

5 Agyâra yine ‘arz-ı cemâl itdiñ a kâfir
Ketm eyleme vallâhi o fenden haberim var

5a- müjeñle / müjeñden M1
5b- dâg / tag M1; şimdi / hâlâ M1, M2
6. beyit M1'de yok.
7a- ben kenz-i dilde gerçi pinhân / gencîne-i kalbimde sâkin M2; gencîne-i kalbimde mahzûn M4
7b- mâr-ı / nâr-ı M1
1a- şâm u / şâm M1
2b- seherim / seherim M1
3a- Tâ / Çâk M3
4a- şâhid-i / şâhid ü M1, M3
5b- vallâhi / billâhi M4

6 Ol şûh bizimle ideli ‘ahdi ferâmûş
Leylâ gibi eyvâh göñülde kederim var

28

(Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün)

1 Fenâ dünyâda sâkî maksadım hep ‘ayş u ‘işretdir
Amân bir bâde sun ‘ayyâşıña eyyâm-ı ruhsatdır

2 Harâbât ehlidir sûretde gerçi ‘âşık-ı bîmâr
Harîm-i ‘aşka dâhil olsa ammâ ehl-i sohbetdir

3 Ne gam yogise akça mey-fürûşa virmege şâhım
Virür rehn ile mey pîr-i mugân erbâb-ı himmetdir

4 Benim mey-hânede mey nûş idüp mahbûba meyyâlim
Görüp ta‘n eyleme zâhid ki ahvâl-i şebâbetdir

5 Münâsibdir behişti bey‘ iderse dâneye ‘âşık
Ne mâni‘dir bu mîrâs-ı pederdir eski ‘âdetdir

6 Ney olsa dilber olsa hem şarâb-ı nâb ise vâfir
O mehle bir gice hem-sohbet olmak başka hâletdir

7 Görinmez oldı hayli demdir ebr içre nihân olmuş
Varup hem-bezm-i agyâr oldı yâ Rab bu ne hikmetdir

8 Cenâb-ı Mîr Râ’if'den budur me’mûlümüz **Leylâ**
Bunı tanzîre himmet eyler ise özge devletdir

29

(Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün)

1 Beni ser-bâz iden ol şûh-ı gül-endâmımdır
Anı bîgâne iden hep tama‘-ı hâmımdır

6a- ‘ahdi / ‘ahdi M3
2a- bîmâr / nâ-çâr M4
4a- mahbûba meyyâlim / cânânıma meylim M4
5. Beyit M1 ve M2 ve M4'te yok.
6a- dilber olsa hem şarâb-ı nâb ise vâfir / hem mey olsa hem dahi bir mutrib-i hoş-dem M4
6b- bir gice hem-sohbet / böyle böyle hem-meclis M4
8b- Bunı / Bu M3
29. Gazel M1 ve M3'te yok.

2 Dilberân olmasa nûş eyleyemem bintü'l-‘ineb
Leb-i dilber yetişür bâde-i gül-fâmımdır

3 Dil-i dîvâne ki bir bütde karâr itdi anıñ
‘Ârız u zülfi benim subhum ile şâmımdır

4 Zülfi vasf eylememe bâ‘is-i tekfîrimdir
Çeşm-i mahmûrı hele düşmen-i islâmımdır

5 Bir nigâhıñla helâk eyle didim yâre didi
Nîm-nigâh eylemezim kim saña ikrâmımdır

6 Ben niyâz eylemesem zulmini az eyler idi
Bu kadar cevrine bâ‘is benim ibrâmımdır

7 Gûş idüp kıssa-i **Leylâ** kuluñı leyl ü nehâr
Dimediñ bir kez aña ‘âşık-ı nâ-kâmımdır

30

(Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün)

1 Giryeler itdikçe ben dildâr kendin gösterür
Bahr içinde mihr-i pür-envâr kendin gösterür

2 Sîne-i mecrûhıma açdıñ yine bir tâze dâg
Nev-bahâr eyyâmıdır ezhâr kendin gösterür

3 Çâre yokdur râz-ı ‘aşkı dilde pinhân itmege
Sâgarından bâde-i ser-şâr kendin gösterür

4 Bâ‘is-i derd-i derûnum ehl-i derd itse su’âl
Hem bakar dilden yaña hem yâr kendin gösterür

5 Yârdan evvel nola agyâr gelse meclise
Güller açılmazdan evvel hâr kendin gösterür

6 Hazret-i Pîr itmedi **Leylâ**'yı da mahrûm-ı feyz
Tab‘ımı mir’ât idüp eş‘âr kendin gösterür

2a- olmasa nûş eyleyemem / olmayıcak nûş idemem M4
5b- kim / ki M2
6a- eyler idi / eylerdi M2
1a- dildâr / dildâra M1, M4
2b- Nev-bahâr / Bu bahâr M1, M2

7 Fıtnat-ı merhûmeyi tanzîre yokdur kudretim
Hâme taksîrin bilüp nâ-çâr kendin gösterür

31

(Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün)

1 Hayâl-i 'ârızıñ bâg-ı göñülde gül-'izârımdır
Açıldı dâglar kim sînede evvel-bahârımdır

2 Gül-i ümmîdim açılmaz açıldı soldı hep güller
Bu gülşende figândan bî-haber ancak nigârımdır

3 Hikâyetdir saña şerh-i derûnumdan degil şekvâ
Seniñ 'aşkıñla yanmak tâ-be-mahşer iftihârımdır

4 Neden küsdüñ bilür hep cürmin inkâr eylemez 'âşık
Sebeb bu infi'âle nâle-i bî-ihtiyârımdır

5 Salın ey nahl-i nâzım gel nolur bir kerre serv-âsâ
Sarâyıñdır bu göñlüm anda eşkim cûy-bârımdır

6 Elinden geldigi cevr ile mükrem kılsun 'uşşâkı
O yâr-ı bî-vefânıñ cevri hep zîb-i vakârımdır

7 Emânet eyledim bir tuhfecik ol şâh-ı hûbâna
Göñül dirler anıñ adına **Leylâ** yâdigârımdır

32

(Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün)

1 Hançer-i müjgân ile ceng ü cidâl eylerdi yâr
'Âşıkı hışm u gazabla pây-mâl eylerdi yâr

2 Turmayup çeşmi ururdı 'âşıka tîr-i kazâ
Sîne-i mecrûha te'sîrin hayâl eylerdi yâr

---

31. Gazel M3 ve M4'te yok.
4a- cürmin / cürmüñ M1
5a- nahl-i nâzım / nev-cüvânım M2
6b- cevr ile / cevri M1
1b- hışm u / hışm M1

3 Merhamet kılmazdı kat‘â gûş idüp feryâdımı
‘Âşıkân efgân iderken infi‘âl eylerdi yâr

4 Sandım ebr içre nihân olmuş görüp agyâr ile
Tâ seher agyâra teklîf-i visâl eylerdi yâr

5 Eyledikçe ârzû **Leylâ** o şâhıñ vaslını
Bir tesellî itmeyüp biñ mekr ü âl eylerdi yâr

33

(Mef‘ûlü Mefâ‘îlü Mefâ‘îlü Fe‘ûlün)

1 Hışm eyleyüp ‘uşşâkıñı itdiñ yine tekdîr
Ey kaşları yâ eyleme gamzeñ ile tedmîr

2 Tîr-i müjeñe sînemi itdim hedef ammâ
Tâ cânıma kasd eyleme ey şâh-ı cihân-gîr

3 Ahvâlimi ‘arz eylesem ol şâh-ı cihâna
Eylerdim anı hâme-i müjgân ile tahrîr

4 Tâ subha kadar âhımı bîgâneye sorma
Çekdiklerimi eyleyeyim ben saña ta‘bîr

5 Zülfüñ gibi olmakda perâkende bu göñlüm
Derd ü gam ile itdi şebâbetde beni pîr

6 Mecnûn ile Ferhâd'ı sen ‘âşık mı sanursuñ
‘Âlemde sen andan beter itdiñ beni teşhîr

7 **Leylâ**'yı iderdi bir iki beyt ile ihyâ
Hasbî-i hüner-perver iderse bunı tanzîr

4b- Tâ seher / Subha dek M3, M4; seher / seher M1
5b- mekr ü / mekr-i M1
33. Gazel M1'de yok.
1a- ‘uşşâkıñı / ‘âşıkıñı M3
5b- itdi / kıldı M3, M4
6. Beyit M3'te yok.
7b- Hasbî / Hüsnî M4

34

(Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün)

1 Beni ser-mest iden ol gamze-i fettânıñdır
Nûş iden hûn-ı dili dîde-i mestânıñdır

2 Yoluña ‘âşık-ı bî-çâreñi kurbân eyle
Tekye-i ‘aşkıña bir baş açık ‘uryânıñdır

3 Didim âyâ nola bülbül gibi vâveylâlar
Didiler tâ-be-seher nâle vü efgânıñdır

4 Dâd eliñden seniñ ey şûh-ı perî-zâdım dâd
Sînemi yâreleyen nâvek-i müjgânıñdır

5 Her ne lâzım ise **Leylâ** kuluña emr eyle
Ser-i kûyuñda seniñ bende-i fermânıñdır

6 Yokdur eş‘âra benim zerrece isti‘dâdım
Söyleyen ben degilim Hazret-i Monlâ'nıñdır

35

(Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün)

1 Zi-zahm-ı gamze-i hûn-h*â*r
Nebâşed dil besî bîmâr

2 Biyâ ey şûh hak gûyem
Mekon her dem cefâ zinhâr

3 Zi-leb yek cur‘a kon ihsân
Bude yek bûse ez-ruhsâr

4 Turâ men ‘âşıkem ez-cân
Biyâ der-bezm-i ‘aşk ey yâr

5 Dil ez-mey çeşm-i yâr-âsâ
Nebâşed rûz şeb huşyâr

---

34. Gazel M3'te yok.
1b- hûn-ı dil-i dîde-i / dîde-i hûnî M1
2b- Tekye-i / Tekke-i M2
35. Gazel M1 ve M3'te yok.
4b- ‘aşk ey yâr / ‘aşk-ı yâr M2
5b- rûz / rûz M4

6 Çi çâre der-reh-i ‘aşkeş
Şeved dil ez-cihân bîzâr

7 Be-gam **Leylâ** şodem dil-rîş
Zi-zahm-ı gamze-i hûn-h*â*r

36

(Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün)

1 Verd-i ruhsârıñ añup kana sirişkim boyanur
Nev-bahâr olsa meseldür ki akar su bulanur

2 Bilmiyorsuñ ne belâ çekdigimi râhıñda
Gûş iden ‘aşkımı efsâne sanur kim inanur

3 ‘Aşk ile fülk-i dili salmaz iken ‘ummâna
Yine ol şûh beni ‘aklıma yelken mi sanur

4 Görürüz elbet anıñ ‘aşka düçâr oldıgını
Baña itdiklerin añdıkça o zâlim utanur

5 Hele sabr eyle göñül renc ü firâk-ı yâre
Sitem-i cevr ü cefâdan o da bir gün usanur

6 Meh cemâliñle safâ-yâb ise agyâr bugün
Tîr-i âhımdan anıñ gözleri ferdâ kapanur

7 Çekemez bâr-ı gam-ı ‘aşkıñı her bir ‘âşık
Yine **Leylâ** kuluñ ol bâr-ı cefâya tayanur

8 İntisâb eyle bugün Hazret-i Mevlânâ'ya
H*â*b-ı gafletden aña bende olanlar uyanur

---

36. Gazel M1'de yok.
2a- Hasretiñle ne belâ çekdigimi ben bilürüm M3
3b- ‘aklıma / ‘aklına M4
5a- Hele/ Yine M2, M4
6a- bugün / çi gam M3
7a- Ne kadar cevr ü cefâ eyler iseñ ‘uşşâka M2, M4
7b- ol bâr-ı / ancak bu M4
8. Beyit M2 ve M4'te yok.

37
(Mef'ûlü Mefâ'îlü Mefâ'îlü Fe'ûlün)

1 Kıl meclisi âmâde ne dirlerse disünler
İç dilber ile bâde ne dirlerse disünler

2 'Anber gibi kâküllerini bir gice 'âşık
Şemm eyledi rü'yâda ne dirlerse disünler

3 Bend itdi dili silsile-i zülfine dildâr
Hâlâ ben o sevdâda ne dirlerse disünler

4 Gam mı bugün eylerse ahibbâ beni ta'yîb
Bir bir çıkar 'ukbâda ne dirlerse disünler

5 Bu kara yüzüm ag ola da rûz-ı cezâda
Şimdi baña dünyâda ne dirlerse disünler

6 Farkı nedir 'âlemde baña medh ile zemmiñ
Sag olsun ahibbâ da ne dirlerse disünler

7 **Leylâ** o perî-rûya biraz 'arz-ı hulûs it
Düş pâyına tenhâda ne dirlerse disünler

38
(Mef'ûlü Mefâ'îlü Mefâ'îlü Fe'ûlün)

1 İç bâdeyi gülşende ne dirlerse disünler
'Âlemde sen eglen de ne dirlerse disünler

2 Şeb-nem mi sanur seyl-i sirişkim o cefâ-cû
Gül gibi ider hande ne dirlerse disünler

3 'Âşık kuluñam sâdıkıñam bendeñem ey şûh
Tâ haşre kadar bende ne dirlerse disünler

4 Gir koynuma yanıñda eger varsa da agyâr
Nesne nedir üf sen de ne dirlerse disünler

---

37. Gazel M3 ve M4'te yok.
6a- baña / 'aceb M2
38. Gazel M3 ve M4'te yok.

5 **Leylâ** o kamer-tal'at ile zevk u safâ it
'Âlemde sen eglen de ne dirlerse disünler

39- Gazel-i Sûz-nâk

(Mef'ûlü Mefâ'îlü Mefâ'îlü Fe'ûlün)

1 Bir kerre felek eylemedi göñlümi mesrûr
Sen eyle İlâhî dil-i vîrânemi ma'mûr

2 Çekdirme bu renc ü miheni rûz-ı cezâda
İtmezsiñ efendim bilürüm 'afvıñı mestûr

3 Yâ Rab buña tâkat mı gelür sîne pür-âteş
Kim bâr-ı elem çekmedeyim cism ise rencûr

4 Bir yâreyi kim sen açasıñ kudret eliñle
Ol yâreye merhem mi olur merhem-i kâfûr

5 Geydi pederim âh ki bir câme-i esfîd
'Aynımda degil şimdi benim ferve-i semmûr

6 Nûr-ı fer-i çeşmimden ayırdı felek eyvâh
Mahşer güni bârî beni sen eyleme mehcûr

7 Kıl Hâmid'iñi nûr-ı cemâliñle safâ-yâb
Vechinden anıñ eyleme **Leylâ** kuluñı dûr

40- Der-Vasf-ı Hazret-i İmâm 'Alî Radiyallâhu 'Anhu

(Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün)

1 İki 'âlemde bize râh-nümâ Haydar'dır
Rûz-ı mahşerde mu'în-i zu'âfâ Haydar'dır

5a- zevk u / zevk M1
Başlık: **Gazel-i Sûz-nâk** / M1 ve M4'te başlık yok.
1b- Sen eyle / Sen M3
2a- miheni / mihneti M1, M3
3b- elem / elemi M3; rencûr / mahmûr M4
5b- 'Aynımda degül şimdi benim / Şimdi benim 'aynımda degül M1
6b- beni sen / sen M1
40. Gazel M3'te yok. Başlık M1 ve M2'de yok.
1a- râh-nümâ / reh-nümâ M1

2 Nâr-ı ‘aşkıyla anıñ sînemizi çâk idelim
Merhamet itse nola Şâh-ı Bekâ Haydar'dır

3 Bu ne devlet ne şerefdir ola dâmâd-ı Resûl
Rehber-i ehl-i tarîk-i fukarâ Haydar'dır

4 Didi hem "lahmüke lahmî" o Resûlü's-Sekaleyn
Beden ü câna viren nûr-ı ziyâ Haydar'dır

5 Râfizîdir diseler de ne gerek **Leylâ**'ya
Yine evrâdı anıñ subh u mesâ Haydar'dır

41

(Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün)

1 Gamzesi Zü'l-fekâr-ı Haydar'dır
İki ebrûsı iki hançerdir

2 Gel gör âteş gibi ruhsârında
O siyeh zülfi ‘ûd u ‘anberdir

3 Bu letâfetle bu hâlet ile âh
İbni Ya‘kûb ile berâberdir

4 Nice tîrine gögüs germeyeyin
Beni ser-bâz iden ol dilberdir

Harfü'z-Zâ

42
(Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün)

1 Nola bilmezse eger zâhid-i har kıymetimiz
Çünki rindân iledir leyl ü nehâr ülfetimiz

2 Yâd-ı la‘liñle hemân nûş ideriz sahbâyı
Sâkiyâ câm-ı mahabbetle geçer sohbetimiz

5b- subh u / subh M1
41. Gazel M1, M2 ve M4'te yok. Aslında "Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün" kalıbıyla yazılmış olan bu gazelin bazı mısraları "Fe‘ilâtün Mefâ‘ilün Fe‘ilün" kalıbına uygun düşmektedir.
42. Gazel M1, M2, M3 ve M4'te yok, matbu nüshalardan alındı.

3 Rahm it ‘uşşâkıña ey kaşı kemânım bir kez
Çille-i ‘aşkıñı hiç çekmege yok tâkatimiz

4 Sûz-ı hecriñle olup nây u kemâna pey-rev
Güzer itmekdedir efgân ile her sâ‘atimiz

5 Biz dahi Şem‘i-i merhûma idüp pey-revlik
Yanarız her gice **Leylâ** gibidir şöhretimiz

6 Ne kadar mücrim isek Âl-i ‘Abâ'nıñ kuluyuz
Anlarıñ dergehidir bâ‘is-i emniyyetimiz

43

(Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün)

1 Nev-bahâr oldı diyü zevki o dildâr itmez
Rahm idüp ‘âşıkına seyr-i çemen-zâr itmez

2 Bende ol derd ü belâ var ki baña yetmiş iken
Baña itdigini ol kâfiriñ agyâr itmez

3 Ben ne hâcet ki diyem derdimi bilmez mi tabîb
Bilerek haste-i mecrûhına tîmâr itmez

4 Ben nigâh eyleyemem togrısı rüsvây rakîb
Her gice mahrem olur vaslına hîç ‘âr itmez

5 Nâvek-i âhım ise mermere itdi te’sîr
Ne kadar aglasam ol zâlime âh kâr itmez

6 ‘Aşk ile kendüzini gayb ideyazdı **Leylâ**
Yine bir nîm-nigeh çeşm-i siyeh-kâr itmez

1a- oldı / irdi M3
2a- derd ü / derd-i M1; yetmiş iken / yetmişken M2
2b- itdigini / itdiklerin M1
5a- ise mermere itdi te’sîr / eger mermere te’sîr itse M3
5b- Zâlime / kâfire M2; âh / söz M3
6b- nîm-nigeh / nîm-nigehi M1

44

(Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün)

1 Tâ seher bülbül gibi efgân idenler bizleriz
Giryemizle ol güli handân idenler bizleriz

2 Sırr-ı ‘aşkı ben bugün yâre su’âl itdim didi
‘Âşıkı bî-sabr u bî-sâmân idenler bizleriz

3 Mey yerine eşk-i çeşmi nûş idüp sâkî hemân
Murg-ı cânı ‘aşk ile biryân idenler bizleriz

4 ‘Aşk ile ölsek dahi biz itmeyiz agyâra fâş
Râz-ı ‘aşkı sînede pinhân idenler bizleriz

5 Cân fedâ itmekle ‘îd-i vasla itdik iftihâr
Cânı kurbân-ı reh-i cânân idenler bizleriz

6 Tekye-i ‘aşkında yâriñ baş açık abdâl olup
Râh-ı Hak'da cismimiz ‘uryân idenler bizleriz

7 Nûri-i merhûmuñ oldum ben de **Leylâ** pey-revi
Öyle zâtıñ şi‘rini iz‘ân idenler bizleriz

Harfü's-Sîn

45

(Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün)

1 Gel bu bâgıñ hârına gülzârına itme heves
Bir cemâl-i yâre bakmakdır cihânda mültemes

2 Merd iseñ ey dil Cenâb-ı Hakk'a eyle ilticâ
‘Âkil ol kendiñ gibi mahlûkdan ümmîdi kes

3 Türrehât-ı bed-zebân sâlûsı itme istimâ‘
Virdiñ olsun "cümle fânîdir hemân Allâh bes"

2b- bî-sabr u / bî-sabr M1
4a- ‘Aşk ile / Ketm idüp M2 / Saklarız M3, M4
5a- vasla / ‘aşka M1
6a- Tekke-i ‘aşkıñ yine bir baş açık abdâlıyız M3
7b- iœ‘ân / ‘irfân M3
2a- Cenâb-ı / cihânda M4
2b- ‘Âkil ol / Söz budur M1; ümmîdi / ümmîd M1, M2
3a- itme istimâ‘ / alma sem‘iñe M1

4 Var mıdır ‘âlemde hîç âzâdelik gibi safâ
Tûtiye sıklet degil midir cihânda zer-kafes

5 Her ne derdiñ varsa **Leylâ** dergeh-i Monlâ'ya gel
Haste-i ‘aşka bulunmaz ney gibi ehl-i nefes

Harfü'ş-Şın

46
(Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Fe‘ûlün)

1 Gam-ı ‘aşkıñla gezdim mest ü medhûş
Sirişkim mey yerine eyledim nûş

2 Gice tâ subh olunca bî-karârım
‘Aceb itmez misiñ efgânımı gûş

3 Baña itdükleriñ bir bir bulursuñ
Olup kendiñ gibi bir zâlime dûş

4 Tayandı kubbe-i eflâke âhım
İdüp bülbülleri gülşende bî-hûş

5 Nigâh-ı merhametle bir nazar kıl
Görüp bî-çâreñi bu rütbe hâmûş

6 Özin fark eylemez aslâ cihânda
Olan mey-hâne-i Monlâ'da ser-hoş

7 Soyundı hân-kâh-ı ‘aşka **Leylâ**
Koyup nâmûsı olmuşdur ‘abâ-pûş

1a- mest ü / mest-i M2, M3, M4
1b- mey yerine eyledim / eyledim mey yerine M3
2b- efgânımı / feryâdımı M1, M2
4b- bî-hûş / hâmûş M3
5b- bî-çâreñi / bî-çâreyi M3; hâmûş / bî-hûş M3
6b- Olan mey-hâne-i / Olanlar tekke-i M3

47

(Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün)

1 Dil-i 'uşşâkı sordum bâd-ı subha cümle saglarmış
Mekânı sâye-i zülfüñde gök sünbülli bâglarmış

2 Akar sular sanurdum anda ben hûn-ı dili ammâ
O gül-ruhsâra karşu 'âşıkânı kanlar aglarmış

3 Oñulmaz yâreyi pek çok bilenlerden su'âl itdim
Tabîb-i cân u dil rahm eyleyüp baglarsa baglarmış

4 Yanup âteş gibi dîdâr-ı yâre bir bölük 'uşşâk
Nice yıllardır anlar gam ocagından çerâglarmış

5 Gider dîvâne-i leylâ-yı zülfüñ deşt ü sahrâya
Meger kânûn imiş meskenleri bâglarla daglarmış

6 Meseldir bagrı yanıklar gezerler vâdi-i gamda
Sirişk-i dîdesi cûlar yerine anda çaglarmış

7 'Aceb haddiñ midir **Leylâ** cenâb-ı Vâsıf'ı tanzîr
Aña var ise beñzer işini 'âlemde saglarmış

48

(Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün)

1 Semt-i yâre çıkacak sehl ile râh olmaz imiş
Olsa da dilbere dikkatle nigâh olmaz imiş

2 Göremem dilberi bu nâr-ı harâretden vâh
Bî-duhân 'âşık-ı bî-çârede âh olmaz imiş

3 Baña sor mes'ele-i 'aşkı ne bilsün vâ'iz
Mey ü mahbûb ile 'âlemde günâh olmaz imiş

---

47. Gazel M3'te yok.
1a- bâd-ı subha / subha M1
4a- âteş gibi dîdâr-ı yâre / dîdâr-ı yâre âteş gibi M4; 'uşşâk / 'âşık M1
4b- anlar / añlar M2
5a- dîvâne-i leylâ-yı / dîvâne leylâ M1
5b- daglarmış / taglarmış M1
6. Beyit M1'de yok.
7. Beyit M1'de yok.
48. Gazel M1'de yok.
2a- bu nâr-ı harâretden vâh / âteşlice âhımdan âh M3

4 Def‘-i agyâra yine çâre nedir ey hᾶce
İki efsûn ile küffâr tebâh olmaz imiş

5 Sevdigi ‘arz-ı cemâl eyler ise **Leylâ**'ya
Bunı bil haşre kadar bahtı siyâh olmaz imiş

6 Feyz içün başıña gey sikke-i Mevlânâ'yı
Tâc-ı Monlâ gibi ‘âlemde külâh olmaz imiş

Harfü's-Sâd

49
(Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün)

1 ‘Âşıkân endîşe-i agyârdan olmaz halâs
Bülbül elbette cefâ-yı hârdan olmaz halâs

2 ‘Aşk ile Mansûr-veş kûy-ı "Ene'l-Hak"da turup
Dil kemend-i kâkül-i dildârdan olmaz halâs

3 Nâvek-i müjgân-ı yâre sînemiz itdik nişân
Olsa andan gamze-i hûn-hᾶrdan olmaz halâs

4 Yanmayam mı âteş-i dîdârıña gördükçe ben
Haşre dek pervâne zîrâ nârdan olmaz halâs

5 Gam mıdır nûş eylese **Leylâ** sirişk-i çeşmini
Mest-i ‘aşk olan mey-i ser-şârdan olmaz halâs

6 Nûri-i merhûmı tanzîre cesâret eyleyen
Meclis-i ‘irfânda âzârdan olmaz halâs

---

3. Beyit M3'te yok.
4b- küffâr / küffâra M3
5a- eyler ise **Leylâ**'ya / eylese **Leylâ** kulına M3
5b- Bunı bil haşre kadar bahtı siyâh / Haşre dek ol kişiniñ bahtı siyeh-kâr M3
49. Gazel M3'te yok.
1b- elbette / elbetde M1, M2
4a- dîdârına / dîdârını M4

Harfü'd-Dâd

50

(Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün)

1 ‘Ârız-ı âliñ degil midir seniñ gülden garaz
Nâlemi ta‘rîfdir feryâd-ı bülbülden garaz

2 Şemm iderken ben nola sünbülden alsam reng ü bû
Kâkülüñ yâd eylemekdir bûy-ı sünbülden garaz

3 Gülşen-i ‘âlemde tohm-ı cennet olsa istemem
Hâl-i rûyuñdur seniñ ey şûh fülfülden garaz

4 Añla bil sâkî baña bir bâde sun dirsem eger
Bezm-i ‘aşk içre lebiñdir baña ol mülden garaz

5 Tâ seher gûş eyle **Leylâ** bülbülüñ feryâdını
Nâlemi ta‘rîfdir feryâd-ı bülbülden garaz

Harfü't-Tâ

51

(Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün)

1 Göñlüme sâkî mey-i la‘liñle bahş eyle neşât
Olmasun mâ-beynimizde vasl içün ceng ü hiyât

2 Bâga ‘azm eyler miyim ol goncam olmazsa eger
Yâr ile olsun da olsun bezmimiz semm-i hıyât

3 Eşkime rahm eyleyüp teşrîf iderse hâneme
Eylerim murg-ı dili dildâra elbetde simât

4 Dün gice sevdâ-yı vaslıñla seniñ tâ subha dek
‘Âşıkân beyninde cânâ pek çok oldı ihtilât

1a- seniñ gülden / gülden seniñ M3
1b- feryâd-ı / feryâdı M1
2a- ben nola / nola M1; reng ü / reng M4
3b- rûyuñdur / rûyuñda M1
4b- ol / o M1
1b- hiyât / hibât M3
2a- ol goncam / dildârım M2, M3, M4
3b- dildâra elbetde / elbetde dildâra M3, M4
4b- ‘Âşıkân beyninde cânâ / Arasında ‘âşıkânıñ M3, ‘Âşıkanıñ arasında M4

5 Eyle **Leylâ**'ya terahhum itme agyâra vefâ
Olmasun mâ-beynimizde vasl içün ceng ü hiyât

Harfü'z-Zâ

52
(Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün)

1 Geldi dildârım baña hazz eyledim ammâ ne haz
'Ahdine kıldı vefâ hazz eyledim ammâ ne haz

2 Hâlimi 'arz eyleyüp düşdüm o serviñ pâyına
Vaslın eylerken recâ hazz eyledim ammâ ne haz

3 Niyyeti öldürmege beñzer rakîb-i kâfiri
Tîgına virdi cilâ hazz eyledim ammâ ne haz

4 Bir gidiş gitdi ki dûzahda karâr itdi rakîb
Gitdi başımdan belâ hazz eyledim ammâ ne haz

5 Dün yine **Leylâ**'ya bir söz söyledi mahfîce yâr
Bu sözi benden yaña hazz eyledim ammâ ne ha

53

(Mef'ûlü Mefâ'îlü Mefâ'îlü Fe'ûlün)

1 Ben âteş-i 'aşkı iderim sînede mahfûz
Cevherdir iderler anı gencînede mahfûz

2 Dün geldi yine meclise bir şâla bürünmüş
Gördüm o cefâ-pîşeyi peşmînede mahfûz

3 Âyâ nerede kaldı yine yâri yitürdüm
Pek çok aradım bulmadım anı nede mahfûz

5a- Lutf idüp 'arz-ı cemâl eyle bu **Leylâ** bendeñe M2, M3, M4
5b- hiyât / hibât M3
2a- eyleyüp / eyledim M3, M4
4a- gidiş / kaçup M1
5a- Vasla dâ'ir dün yine **Leylâ**'ya bir söz söyledi M2, M3, M4
53. Gazel M1 ve M2'de yok.
1b- Gûyâ güneşiñ şu'lesi âyînede mahfûz M3

4 Pinhân iderim ‘aşkını ol şâh-ı cihânıñ
Gûyâ güneşiñ şu‘lesi âyînede mahfûz

5 Fâş itme sakın râzıñı bîgâneye **Leylâ**
Cevherdir iderler anı gencînede mahfûz

Harfü'l- ‘Ayn

54
(Mef‘ûlü Mefâ‘îlü Mefâ‘îlü Fe‘ûlün)

1 Olduk yine zehr-âbe-i hicrânıña kâni‘
Sâkî de mey-i la‘lini sunmazsa ne mâni‘

2 Bilmem bu sene nahsına mıdır yine eyvâh
Nûş itdiriyor zehr-i gamı bizlere tâli‘

3 Agyâra vefâ baña cefâ itme günehdir
İtdiñ yeter ‘aşkıñla beni ‘âleme şâyi‘

4 Bir kerrecik ey şûh visâliñle kıl ihyâ
Lâyık mı hemân dilde firâkıñ ola lâmi‘

5 Deryâlara beñzerse dahi seyl-i sirişkim
Mümkin mi ide nâr-ı gam-ı ‘aşkıñı dâfi‘

6 Giryân olurum ‘âteş-i ‘aşkıñla yanarken
Ümmîd iderim seyl-i sirişkim ide dâfi‘

7 Yâriñ elemin çekmiş iken ben nice yıllar
Bir kerre safâ-yı keremi olmadı vâki‘

---

5. Beyit M3'te yok.
1a- hicrânına / hicrânıña M2
2a- nahsına mıdır yine eyvâh / kevkebimiz nahsına mı âh M3
3b- İtdiñ / İtme M3
4a- Bir kerre de kıl ey şûh visâliñle ihyâ M3; kerrecik / kerre de M2, M4
5a- Deryâlara beñzerse dahi / Deryâya nola beñzer ise M2; dahi / nola M4
5. Beyit M3'te yok.
6. Beyit M1, M2 ve M4'te yok.
7a- Yâriñ elemin / Her mihneti M2, M3, M4
7b- Bir kerre safâ-yı keremi / Câna kerem-i vaslı yine M2, M3; vâki‘ / dâfi‘ M4

8 Kandı yine **Leylâ** gam ile bâde-i ‘aşka
Sâkî de mey-i la‘lini sunmazsa ne mâni‘

Harfü'l-Gayn

55

(Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün)

1 Gözlerim nezzâre-i dîdârdan itmez ferâg
Bu meseldir zâhidâ olmaz bakan göze yasag

2 Taht-gâh-ı sîneme sultân-ı ‘aşk itdi cülûs
Leşker-i gamla dil-i mahzûnıma kurdı otag

3 Bezm-i gamda nûş idüp eşkim ciger kıldım kebâb
Matbah-ı dilde firâkıñla tutuşdurdum ocag

4 Rahm ider bir gün ola eski emek-dârım diyü
Eyler elbette yolumla ‘aşk ocagında çerâg

5 İnkisârım rûz u şeb budur rakîb-i kâfire
Dilberiñ firdevs-i kûyından ırag olsun ırag

6 Merhem-i vaslıñ umarken sîne-i mecrûhıma
Lutfı var olsun eliyle tâze tâze açdı dâg

7 Neydi teşrîfiñle ihyâ eylemişdiñ bir gice
Bu degil mi şimdi **Leylâ** bendeñe tag üsti bâg

56

(Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün)

1 Senden ey meh cevri erzân eyleseñ itmem ferâg
Nâr-ı hicrânıñla sûzân eyleseñ itmem ferâg

8a- yine / hele M3
1a- itmez / olmaz M1
1b- olmaz bakan göze / bakan göze olmaz M1
3a- Bezm-i gamda nûş idüp eşkim / Âteş-i ‘aşkıñla yandıkça M3
4b- elbette / elbetde M1
56. Gazel M1 ve M2'de yok.

2 Çâre yokdur redd iderseñ de yine sevdim seni
Başıma dünyâyı zindân eyleseñ itmem ferâg

3 Şöyle tursun bir yaña çekdiklerim senden benim
Eşk-i çeşmi reşk-i tûfân eyleseñ itmem ferâg

4 Râh-ı ‘aşkıñda beni sanma ecelden havf ider
Göz göre gamzeñle biñ kan eyleseñ itmem ferâg

5 Dil ferâgat eylemez senden bu **Leylâ** bendeñi
Tâ seher nâlân u giryân eyleseñ itmem ferâg

Harfü'l-Fâ

57
(Mef‘ûlü Fâ‘ilâtü Mefâ‘îlü Fâ‘ilün)

1 Erbâb-ı ‘aşk sürdigi zevk u safâya yuf
Ol zevk içinde çekdigi derd ü cefâya yuf

2 Dîvâne oldum olmadı gamdan özüm halâs
‘Âkilleriñ de yapdıgı dârü'ş-şifâya yuf

3 Tursun bu zahm-ı göñlüme ben merhem istemem
Dehriñ ‘alîle sundıgı derde devâya yuf

4 Âyâ nedir murâdı ki göñlümce dönmedi
Nâmı felek midir nedir ol bî-vefâya yuf

5 ‘İbretle bakdım ‘âleme ‘ömrüm gibi hemân
Derd ü elemle geçmede subh u mesâya yuf

6 **Leylâ** bu gamla nûş idiyor hûn-ı çeşmini
Erbâb-ı ‘aşk sürdigi zevk u safâya yuf

1a- ‘aşk / ‘aşkıñ M1, M2, M3
2a- gamdan özüm / özüm gamdan M4
3. Beyit M1, M2 ve M4'te yok.
6b- ‘aşk / ‘aşkıñ M1, M2, M3

58
(Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün)

1 Sînemi kıldımsa tîr-i gamzeñe cânâ hedef
Ben didim mi cism-i zârım yârelensün her taraf

2 ‘Âşık-ı nâ-şâdı öldürmek mi bilmem niyyeti
Bagladı ‘uşşâka togru leşker-i müjgânı saf

3 Cân ile mecbûr olan öyle cefâ-kâr âfete
‘Âkıbet derd ü gam-ı ‘aşkıyla olmaz mı telef

4 Ol sanemle neş’elenmez mi sanursuñ ehl-i ‘aşk
Bak kudûmüyle o şûhuñ meclise geldi şeref

5 Bir gice eylerse **Leylâ**'ya o mâh ‘arz-ı cemâl
Ehl-i ‘aşka bes degil midir kemân u nây u def

59
(Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün)

1 Âhımıñ te’sîri yok bilmem niçün dildâra hayf
Bunca feryâdım yetişmez mi ‘aceb gülzâra hayf

2 Küfr-i zülfiyle koyup ‘uşşâkı zulmetde hemân
Nûr-ı vechin ‘arz ider her rûz u şeb agyâra hayf

3 ‘Âlemi itsem devâ-yı derd içün geşt ü güzâr
Bir ‘ilâc olmaz mı âyâ bu dil-i bîmâra hayf

4 Kat‘-ı ümmîd eyleyüp nabzımdan el çekdi tabîb
Kalmadı dünyâda bu derd-i derûna çâre hayf

5 İtdügi zevk u safâ **Leylâ**'nıñ el’ân yâr ile
Yâda geldikçe girîbânın ider biñ pâre hayf

2a- nâ-şâdı / mecrûhı M2, M3, M4
3a- Öyle mecbûrı olan ol âfet-i cânıñ amân M1
4a- Yâr ile hem-bezm iken olmaz mı ‘âşık neş’e-yâb M1
4b- Kudûmüyle o şûhuñ / o serviñ makdemiyle M3
5a- eylerse **Leylâ**'ya / **Leylâ**'ya eylerse M4
59. Gazel M3'te yok.

Harfü'l-Kâf

60

(Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün)

1 Sâkiyâ gel açalım sohbet-i 'aşk
Mey-i gül-reng iledir lezzet-i 'aşk

2 Gel buyur hûn-ı dili nûş eyle
Bezm-i 'âlemde budur 'âdet-i 'aşk

3 Zehr olup bâdesi bezmi külhan
Bu kadarca bulınur râhat-ı 'aşk

4 Nice gencîneler oldı itlâf
Konalı başımıza devlet-i 'aşk

5 Deff olup sîne yine tabl âhım
Kapumuzda çalınur nevbet-i 'aşk

6 Cânı cânânına eyler kurbân
Her kim eyler ise ragbet-i 'aşk

7 İtmediñ derde tahammül **Leylâ**
Yok mıdır sende 'aceb gayret-i 'aşk

8 Hâli 'arz eyle cenâb-ı Pîr'e
Bulınur anda bize himmet-i 'aşk

61

(Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün)

1 Yakdı yandırdı yine dil hânedânın nâr-ı 'aşk
Nâr-ı 'aşkıñla açıldı sînede ezhâr-ı 'aşk

2 Bir çekilmez derd imiş Hak virmeye a'dâmıza
Bir belâ-yı ser degil midir hele bu bâr-ı 'aşk

2b- Bezm-i / İşte M3
5a- yine / hele M3
6. Beyit M1, M2 ve M4'te yok.
7. Beyit M3'te şu şekilde:
Görelim bâr-ı gamı çek **Leylâ**
Zerre deñlü var ise gayret-i 'aşk
61. Gazel M1, M2 ve M3'te yok.

3 Öyle hûn-rîze ne çâre ibtilâ pek güçdür âh
Çeşm-i mestiñ gibi oldum sevdigim bîmâr-ı ‘aşk

4 Vakt-i vuslatda dil-i dîvâne gel itme hicâb
Pâyına düş mezheb-i dilde olur mı ‘âr-ı ‘aşk

5 Sevdigiñ hâr ile hem-dem oldı **Leylâ** sen de bil
Solmasun mı âteş-i gayretle bu gülzâr-ı ‘aşk

62
(Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün)

1 Seniñ meh-rûyıña cânâ zemîn ü âsumân ‘âşık
Saña ey dilber-i ra‘nâ bütün ehl-i cihân ‘âşık

2 Seni añdıkça ey gül-ter bu cism-i nâ-tüvân ditrer
Cemâliñ eyleyüp ezber dehân ‘âşık zebân ‘âşık

3 Görünce çeşmim ol mâhı çıkardım göklere âhı
Kıyâmet kaddiñe billâhi her serv-i revân ‘âşık

4 Görüp ‘uşşâk-ı şeydâyı su’âl eylerse **Leylâ**'yı
İder bülbül gibi kûyında feryâd u figân ‘âşık

Harfü'l-Kâf

63
(Müstef‘ilâtün Müstef‘ilâtün)

1 Nâlânıñ olsam giryân idersiñ
Giryânıñ olsam nâlân idersiñ

2 Agyâr ile mey nûş eyledikçe
Bagrım a kâfir biryân idersiñ

3 Bîgâneye rûyuñ gösterüp âh
‘Âşıkdan ammâ pinhân idersiñ

4 Mir’ât-ı rûyuñ kim görse cânâ
Ol vech-i pâke hayrân idersiñ

5 Zâhid göreydiñ ruhsâr-ı yâri
Sen de dem-â-dem efgân idersiñ

6 Başdan ayaga nûr-ı mücessem
Bir kerre görseñ îmân idersiñ

7 Bîhûde kıyma ey dil bu câna
'Îd-i visâle kurbân idersiñ

8 **Leylâ** seniñçün âh eyledikçe
'Aşk âteşinde sûzân idersiñ

9 Monlâ'ya îmân it Mevlevî ol
Meydân-ı 'aşkda devrân idersiñ

64

(Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün)

1 Yâre göndermege feryâd gerek
Ceyş-i derd ü gama imdâd gerek

2 Germege sehm-i cefâyı yâre
'Âşıkıñ sînesi pûlâd gerek

3 Göñül açmaga bu şeb meclisde
Ney ü meyle o perî-zâd gerek

4 Vaslın ey dil sen ucuz mı sandıñ
Masraf-ı yâre çok îrâd gerek

5 Gâhi aglarsa dahi 'uşşâkıñ
Gâhice vasl ile dil-şâd gerek

6 Der-i hüsnüñde yed-i lutfuñla
Dil-i vîrâneler âbâd gerek

5a- göreydiñ / görürseñ M1
6a- nûr-ı / nûrı M1
7. Beyit M3'te yok.
1a- göndermege / göndermeye M3
1b- Ceyş-i derd ü gama / Leşker-i gama biñ M2, M4
2a- Germege / Germeye M3, M4; cefâyı / cefâya M1
4a- Vaslın / Vaslı M1
5a- Gâhi / Gehi M4, Geh M1, M2
5b- Gâhice / Giceler M1
6. Beyit M1 ve M2'de yok.

7 Gel yetiş başıñ içün **Leylâ**'ya
Ceyş-i derd ü gama imdâd gerek

65

(Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün)

1 Va‘de-i vaslı yalan söyleme söyle gerçek
Olmaya bu dahi evvelki gibi bendeñe dek

2 Niyyetiñ yogise emdirmege la‘liñ sâkî
Yetişür çekmeyelim biz dahi bîhûde emek

3 Mey ü mahbûba yasag eyleme sûfî zîrâ
Şâ‘ire lâzım olan gördügi şûhı sevmek

4 Hele bir bûse içün ‘îde kadar bekleyemem
Şimdi lutf eyle o dem herkes öperler el etek

5 Pek de nâz eyler ise ‘âşık-ı bî-çârelere
Sen de **Leylâ** o mehi turma hemân sîneye çek

66

(Fe‘ilâtün Mefâ‘ilün Fe‘ilün)

1 Kahramân-ı yamândır gamzeñ
Ne yamân kahramândır gamzeñ

2 Arayan var ise o sehhârı
Dil-i ‘âşıkda nihândır gamzeñ

3 ‘Âşıkıñ âhını ta‘yîb itme
Sebeb-i âh u figândır gamzeñ

7b- Ceyş-i derd ü gama / Leşker-i derde biñ M2
1a- söyle / cânâ M2
2a- emdirmege / emdirmeye M2
3a- Mey ü / Meyi M1
4a- Hele bir / Togrusı M3
66. Gazel M1, M2 ve M4'de yok. Aslında "Fe‘ilâtün Mefâ‘ilün Fe‘ilün" kalıbıyla yazılmış olan bu gazelin bazı mısraları "Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün" kalıbına uygun düşmektedir.

4 Var imiş kasdı cân-ı **Leylâ**'ya
Kâtil-i bî-amândır gamzeñ

5 Tuymuş idim cenâb-ı Râ'if'den
Rüstem-i dâstândır gamzeñ

67

Der-Hakk-ı Hânedân-ı Nübüvvet ve Çehâr-Yâr-ı Bâ-Safâ Radiyalâhu 'Anhüm

(Mefâ'îlün Mefâ'îlün Fe'ûlün)

1 Fedâ kıl ey göñül var ise cânıñ
Yolında hânedân-ı Mustafâ'nıñ

2 İdenler Hazret-i Bû-Bekr'i inkâr
Cemâlin görmesünler enbiyânıñ

3 Güneh-kârım egerçi bendesiyim
'Ömer 'Osmân 'Aliyyü'l-Murtazâ'nıñ

4 'Aceb münkirleriñ yok mı dü-çeşmi
Ki görmez cezbesin Âl-i 'Abâ'nıñ

5 Bu ednâ bendesin dûr itmeye Hak
Kapusı seglerinden evliyânıñ

6 Görüp inkâr iderler evliyâyı
Sen ânı sanma var îmânı ânıñ

7 Kuluñ **Leylâ**yı yâ Rab itme matrûd
Derinden Çâr-Yâr-ı Bâ-Safâ'nıñ

Başlık: **Der-Hakk-ı Hânedân-ı Nübüvvet ve Çehâr-Yâr-ı Bâ-Safâ Radiyalâhu 'Anhüm / Vasf-ı Çehâr-yâr-ı Bâ-Safâ Rıdvânullâhi 'Aleyhim** M2; **Der-Sitâyiş-i Çehâr-yâr-ı Güzîn Rıdvânullâhi 'Aleyhim** M4; **Na't-ı Şerîf** M3
1a- cânıñ / cânânıñ M3
2b- Cemâlin / Cemâliñ M2
7a- Yâ Rab itme / itme M3

Harfü'l-Lâm

68

(Fâʻilâtün Fâʻilâtün Fâʻilâtün Fâʻilün)

1 Vechiñe âlüfte vü hayrân kim göñlümdür ol
Zulmüñe her vechile şâyân kim göñlümdür ol

2 Gonca-i ruhsârıñı fikr eyleyüp subh u mesâ
Tâ seher bülbül gibi nâlân kim göñlümdür ol

3 Âh u feryâd eyleyüp her rûz u şeb hâmûnda
Çaglayan cûlar gibi giryân kim göñlümdür ol

4 Muntafî olmaz sirişkimle benim tâ haşre dek
Hem-çü dûzah âteş-i sûzân kim göñlümdür ol

5 Çeşm-i cellâdıñ bu gün eylerse **Leylâ**'dan su'âl
Ey perî-rû küşte-i müjgân kim göñlümdür ol

6 Segler ile dergeh-i Monlâ Celâlü'd-dîn'de
Mübtelâ-yı nâle vü efgân kim göñlümdür ol

69

(Fâʻilâtün Fâʻilâtün Fâʻilâtün Fâʻilün)

1 Çeşm-i mahmûruñ gibi bîmâr kim göñlümdür ol
Bir cerîh-i hançer-i âzâr kim göñlümdür ol

2 Bâg-ı ʻâlem cennet olsa dahi itmem iltifât
Hâr u hasdan ol kadar bîzâr kim göñlümdür ol

3 Dilde ʻaşkıñla açıldı tâze tâze dâglar
Bâg-ı dilde düşmen-i eşcâr kim göñlümdür ol

4 Kasdıñ öldürmekse emr it gamze-i hûn-h*â*rıña
Boynı baglu bende-i nâ-çâr kim göñlümdür ol

2a- Gonca-i / Ol gül-i M3; ruhsârıñı / ruhsârını M2
2b- Tâ seher / Subha dek M3
3a- hâmûnda / sahrâda M3
4a- sirişkimle benim tâ / sirişkim ile rûz-ı M3, M4
1b- Bir / Pür M4
4b- Boynı / Boynu M1, M2, M4

5 Soldı gülşen dahi hâlâ gülmedim ey gonca-fem
Tâ seher mânend-i bülbül zâr kim göñlümdür ol

6 Gerçi kûyında dil-i dîvâne sıklet virdi âh
Çâresi var mı efendim bâr kim göñlümdür ol

7 Sâkin-i kûy-ı dilârâ oldı tekdîr olsa da
Bilmiyor hiç ol kadar bî-‘âr kim göñlümdür ol

8 Sûz-ı ‘aşkı virdi zînet defter ü dîvânıma
Derd ü gamdan mâ’il-i eş‘âr kim göñlümdür ol

9 Yüz çevürdi şimdi **Leylâ**'dan karîn-i hâr olup
Gülşen-i ‘aşkında ammâ hâr kim göñlümdür ol

70

(Mef‘ûlü Fâ‘ilâtü Mefâ‘îlü Fâ‘ilün)

1 Kûyuñda gerçi âh u figânım edeb degil
Ammâ ne çâre nâlelerim bî-sebeb degil

2 Mülk-i hüsünde çünki o şehdir ki kulları
‘Arz eyler ise hâlini şâha ‘aceb degil

3 Ben yandım ‘aşkın âteşine gice gündüz âh
Pervâne dahi gice yanar rûz u şeb degil

4 Sen sâkin olduñ sen dil ü cânımda her zamân
Billâhi senden gayrisi ey gonca-leb degil

5 **Leylâ**'ya âh u nâleler itme didim didi
Ammâ ne çâre nâlelerim bî-sebeb degil

---

6. Beyit M1 ve M2'de yok.
7. Beyit M1 ve M2'de yok.
8a- defter ü / defter-i M4
1b- nâlelerim / nâleler M2
2a- hüsünde / hüsninde M1
2b- şâha / şâh M1
3b- rûz u / rûz M1
4a- dil ü / dil M1, M3
5a- âh u / âh M1

71
(Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün)

1 Göñlümi almış iken ey gül-i ra‘nâ evvel
Ne revâ çeşm-i füsûn-kârıñ ile ‘aklımı çel

2 Bu gice mûy-miyânıñ görüp oldum mecnûn
Tagıdup ‘aklımı cânâ bakınurdum bel bel

3 Zülf-i zencîriñe uslanmak içün baglandım
Beni ‘afv eyle ki mecnûnlıgıla kırdım tel

4 İdelim mushaf-ı hüsninde tefe’’ül yâriñ
Bakalım dûzaha mı gitdi rakîb-i echel

5 Dehri gör mey yerine zehr içürür **Leylâ**'ya
Seyr it ey şûh-ı kamer-çihre hele meclise gel

6 Bunı eyler ise tahmîs Nesîbâ Hanım
Feyz alup bu gazelim elden ele gezse mahal

72
(Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün)

1 Nûr-ı vechiñ görmegi subh u mesâ ister göñül
Cebhe-i pâkiñ gibi kıble-nümâ ister göñül

2 Gûşe gûşe bâg-ı cennet olsa da itmez nigâh
Öyle ‘âcizdir fenâdan kim bekâ ister göñül

3 Rûy-ı yâri görmek içün dîde-i giryânına
Hâk-i pây-ı ‘âşıkândan tûtiyâ ister göñül

4 Kıssa-i Mecnûn ile oldı göñül mülki harâb
Gûşe-i mey-hânede dârü'ş-şifâ ister göñül

5 Öyle bîmâr eyledi **Leylâ**'yı renc-i derd-i yâr
Zülf tiryâkıyla şimdi bir devâ ister göñül

3a- Yine pek silsile-i zülfüñe baglandım vâh M1; baglandım / bend oldum M2
3b- ki / ol M2, M3
6. Beyit M1'de yok.
1a- subh u / subh M1
2b- Sîne-i dilber gibi gülşen-serâ ister göñül M3
3b- pây-ı / râh-ı M2, M4

Harfü'l-Mîm

73

(Mef'ûlü Mefâ'îlü Mefâ'îlü Fe'ûlün)

1 'Âlemde müşâbih saña nâdirdir efendim
İnkâr idemem meh gibi Zâhirdir efendim

2 Bakdım saña ayırmam iki gözlerimi ben
Her kanda gidersem saña nâzırdır efendim

3 Zencîr-i siyeh-zülfüñe bend oldı bu göñlüm
Çeşmiñ hele 'akl almada sâhirdir efendim

4 Emriñ var ise 'âşık-ı bî-çâreñe söyle
Her hıdmetiñi görmege kâdirdir efendim

5 Redd eyleme bâbıñdan o bî-çâreyi zîra
Leylâ seni vasf itmede şâ'irdir efendim

6 Ben Hazret-i Monlâ'ya kulum rûz-ı elestde
İnkâr iden ol şâhımı kâfirdir efendim

74

(Mef'ûlü Mefâ'îlü Mefâ'îlü Fe'ûlün)

1 Dil âteş-i 'aşkıñ ile yanıkdır efendim
Çeşmim yine al kana boyanıkdır efendim

2 Şeb-tâ-be-seher âh iderim ey gül-i ra'nâ
Cân gözlerim 'aşkıñla uyanıkdır efendim

3 Elbetde bu 'âşık saña cânın virecekdir
Vallâhi inan kavline sâdıkdır efendim

5b- Zülf / Zülfi M4
3a- Kâkülleriñe bend idüp itdiñ beni mecnûn M1; bend / rab† M2, M3
4a- Emriñ / Emr M3; bî-çâreñe / bî-çâreye M3
5a- zîrâ / cânâ M3
6. Beyit M1, M2 ve M4'te yok.
2a- Bülbül gibi şeb-tâ-be-seher âh iderüm âh M1, M3
2b- gözlerim / gözleri M3
3b- Vallâhi / Tahkîk M4

4 ‘İrfânıña düşmez hele yüz virme rakîbe
Aldanma o gaddâra münâfıkdır efendim

5 İtmem dil-i dîvâneden ölsem de şikâyet
Cevriñ baña her vechile lâyıkdır efendim

6 Tâ rûz-ı elestden beridir bilme misiñ âh
Leylâ saña biñ cân ile ‘âşıkdır efendim

75
(Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün)

1 Her seherde Ka‘be-i kûyuñda esdikçe nesîm
‘Âşıka zülf-i siyâhıñdan gelür ‘anber-şemîm

2 Nâvek-i müjgânı gönder sîne-i mecrûhıma
Gûşe-i gamda dil-i mahzûnıma olsun nedîm

3 Râzıyım ‘aşkıñla yanmakdan ben ey meh rûz u şeb
Yok baña derd ü elemden başka bir yâr-i kadîm

4 Şiddet-i dûzahla korkutma beni gel zâhidâ
‘Aşkıma nisbet benim bir şey midir nâr-ı cahîm

5 Gûşe-i cennet dahi olsa ferah-nâk olmayız
‘Aşk ile olduk hele külhan bucagında mukîm

6 Zulmi çok itdiñ bu gün **Leylâ**'ya ey şâh-ı cihân
Rûz-ı mahşerde seniñle eylesün bahs-i ‘azîm

7 İktisâb-ı feyz içün varsam nola dergâhına
Şems ü Mevlânâ gibi yokdur dü-‘âlemde kerîm

6a- beridir bilme misiñ âh / beri ey gözleri mahmûr M2, M3
1b- siyâhıñdan / siyâhından M1, M2
3a- Râzıyım ‘aşkıñla yanmakdan ben / Kâ'ilim bu ‘aşk ile yanmakdan M1
4b- zâhidâ / zâhid M3
5a- ferah-nâk / safâ-yâb M1
6a- çok / çog M2, M4
7. Beyit M1'de yok.

76
(Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün)

1 Sirişk-i çeşmimi nûş eylerim ben mey nemîdânem
Soyundum hân-kâh-ı ‘aşka ammâ ney nemîdânem

2 Mekânım gülşen iken külhan-ı ‘aşk oldı âhir-kâr
Firâkıñ âteşinden gayri hiçbir şey nemîdânem

3 Egerçi mâ’il oldum mutribiñ reftârına ammâ
Yine bu bezm-i fânîde nedir hey hey nemîdânem

4 Degil Zâhirde rü’yâda hayâliñ almak olsaydı
Virirdim nakd-i cânı yâre ammâ pey nemîdânem

5 O rütbe nâle vü âhımla medhûş oldum ey **Leylâ**
Soyundum hân-kâh-ı ‘aşka ammâ ney nemîdânem

77
(Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün)

1 Semt-i agyâra seniñçün gidemem sultânım
Kendimi mashara-i nâs idemem sultânım

2 Reşk ider kûyuña vardıgıma her lahza rakîb
Ben o segden acı söz işidemem sultânım

3 Dil-i dîvânecigim sende emânet tursun
Köhnedir örseleyüp incidemem sultânım

4 Saña göñlüm vireli hayli zamân olmuşdur
Meyl idüp gayrilere perkidemem sultânım

5 Tâze güftârımı agyâra virüp de **Leylâ**
Kendimi mashara-i nâs idemem sultânım

78
(Mef‘ûlü Fâ‘ilâtü Mefâ‘îlü Fâ‘ilün)

1 Gülşende sâki nûş-ı şarâb itmek isterim
Ol bezme murg-ı cânı kebâb itmek isterim

---

76. Gazel M3'te yok.

2 Göstermez oldı ‘âşıka ol meh cemâlini
Bir âh ile cihânı harâb itmek isterim

3 Gördükde zîr-i fesde o gîsû-yı dilberi
Âyîne-i cemâle nikâb itmek isterim

4 Eyler isem de şevk ile dildâra iltifât
Agyâra hışm u kîn ü ‘itâb itmek isterim

5 **Leylâ** çıkarsam ol meh ile mâh-tâba ger
Tâ subh olunca âlem-i âb itmek isterim

79

(Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün)

1 Cânıma kasd eyledikçe ey gül-i ra‘nâ benim
Nâleme hayretde kaldı bülbül-i şeydâ benim

2 Baña ragmen dün gice agyâr ile zevk eyleyüp
Bâ‘is olduñ âhıma var mı suçum ammâ benim

3 Sevdigim bir derde düşdüm âteş-i ‘aşkıñla kim
Şimdi hiç ‘aynımda yok dünyâ vü mâ-fîhâ benim

4 Zulmüñ efzûn eyleyüp gamzeñle kıydıñ cânıma
Hıdmet-i ‘aşkıñda cürmüm yogiken kat‘â benim

5 İtmeden geçdiñ dil-i bîmâra bir kerre nigâh
Bilmiyorsuñ nâle vü efgânımı gûyâ benim

6 Sen tegâfül eyle zâlim turma ‘uşşâka hemân
Hâlimi bilmez mi sandıñ Hazret-i Mevlâ benim

7 Var ise ma‘zûr ola şi‘rimde bir iki sakat
Sîne-i mecrûhumuñ âsârıdır **Leylâ** benim

5a- mâh-tâba / meh-tâba M1
79. Gazel Gazel M3'te yok.
2a- Baña ragmen dün gice / Dün gice ragmen baña / M4
3a- Sevdigim bir derde / Şimdi bir girdâba M4
3b- Şimdi hiç / Sevdigim M4
5a- İtmeden / İtmediñ M1, M4

80
(Mef‛ûlü Mefâ‘îlü Mefâ‘îlü Fe‘ûlün)

1 Benden saña bir ‘arz-ı mahabbetdir efendim
Lâyık saña ihsân u mürüvvetdir efendim

2 Teşrîf idüp eyle bu gice bezmimi ihyâ
Üftâdeleriñ rûyuña hasretdir efendim

3 Agyâra sunup lebleriñi ‘âşık-ı zâra
Gösterdigiñ âlâm u küdûretdir efendim

4 ‘Âşıklarıñıñ sâye-i ‘aşkıñda dem-â-dem
Çekdikleri bâr-ı gam u mihnetdir efendim

5 Esrârımızı tuymasun agyâr-ı siyeh-rû
Leylâ'da olan işte bu gayretdir efendim

81- Nazîre Li-Cenâb-ı Nûrî Merhûm
(Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün)

1 Ziyâsından o vechi âfitâbı görmeden bildim
Siyeh kâkülden itmişdir nikâbı görmeden bildim

2 Füsûn-ı çeşmini ‘uşşâkına ta‘rîfe hâcet yok
Nasıl mahmûrdur ol mest-i şarâbı görmeden bildim

3 Yine kûyında bir meclis müheyyâ eyledi ‘uşşâk
Ciger-sûzumdur ol bezmiñ kebâbı görmeden bildim

4 Nola tâ subha dek feryâd iderse ‘âşık-ı bîmâr
Der-i dildâra vardır intisâbı görmeden bildim

5 Kevâkib sayma kâbil mi semâda ey meh-i rahşân
Seniñ ‘uşşâkıñıñ olmaz hisâbı görmeden bildim

---

80. Gazel M3'te yok.
1b- ihsân u / ihsân M1
2a- Teşrîf idüp eyle bu gice / Teşrîfiñ ile eyle bu şeb M4
3a- lebleriñi / la‘liñi bu M2; la‘liñi M4
3b- Gösterdigiñ / Bahş itdigiñ M2; âlâm u / âlâm M1
4a- Sâyeñde a zâlim seniñ âh bir bölük ‘uşşâk M2, M4
5b- işte / işde M1
Başlık: **Nazîre Li-Cenâb-ı Nûrî Merhûm /** Başlık M1 ve M4'te yok.
4. Beyit M1 ve M2'de yok.
5a- kâbil mi / mümkin mi M1, M4

6 ‘Aceb kimdir diyü dildârıma **Leylâ**'yı sormuşlar
Yatur ser-mest ü hayrân ol harâbı görmeden bildim

7 Hezârân âferîn eş‘ârına Nûrî-i merhûmuñ
İdermiş mürdeler ihyâ hitâbı görmeden bildim

82

(Mef‘ûlü Mefâ‘îlü Mefâ‘îlü Fe‘ûlün)

1 Dil-dâr ile Beykoz'da gezüp hayli yoruldum
Fıstıklı'da bir dîde-i bâdâma uruldum

2 Zabt eyleyemezken beni zencîr-i teselsül
Baglandım o gîsû-yı siyeh-kâra tutuldum

3 Bir vech ile mest itdi beni bâde-i la‘li
Ta‘rîf idemem kendimi bilmem yine noldum

4 Ünsiyyetimiz germ olıcak vakt-i şitâda
Ol şûh-ı cefâ-pîşeye istekle sokuldum

5 Ol gonca-femiñ neydi hevâ vü hevesiyle
Sular gibi cûş itdim idi şimdi turuldum

6 Dil-dâr ile beynimdeki esrâr-ı nihânı
Ketm eyledim ammâ yine agyâra tuyuldum

7 ‘Arz itmege yok tâkatim ahvâlimi **Leylâ**
Dil-dâr ile Beykoz'da gezüp hayli yoruldum

83

(Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün)

1 Dâg-ı hicrânıñ ile göz göz olup yârelerim
Dimediñ kanda olur ‘âşık-ı bî-çârelerim

---

7. Beyit M1'de yok.
82. Gazel M1'de yok.
1a- Dildâr ile Beykoz'da gezüp / Ben çille-i ‘aşkı çekerek M3
5a- neydi / yandı M4
7a- itmege / itmeye M3
7b- Dildâr ile Beykoz'da gezüp / Ben çille-i ‘aşkı çekerek M3
83. Gazel M1'de yok.

2 Katlimi eyler idim gamze-i cellâda helâl
Görmese kâfir eger kanlu ciger pârelerim

3 Fikr-i zencîr-i siyeh-zülfüñ ile rûz u şeb âh
'Aklı yagmâya virüp meşk-i cünûn karalarım

4 Rahm idüp hastesine gelmez ise ol kaşı yâ
Gûşe-i gamda yatup pîrehenim pârelerim

5 Renc-i hasretle neler çekdi bu bî-kes **Leylâ**
Dâg-ı hicrânıñ ile göz göz olup yârelerim

84

(Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün)

1 Görmeden silsile-i zülfüñi cânâ bilürüm
Dahi yâd eyler iken 'aklımı yagmâ bilürüm

2 Yüzime karşu yemîn eyleme bîhûde yeter
Kizb ile eyledigiñ va'deyi zîrâ bilürüm

3 Bilürüm bülbüline itdigiñ itmez güller
Kimseye sormam a zâlim seni ra'nâ bilürüm

4 Baña itdigiñi bilmez mi sanursuñ ey şûh
Hîle-kâr oldıgıñı söylemem ammâ bilürüm

5 Sîne-i sâfıña dikkatle nigâh itdikçe
Anı ben kendime mir'ât-ı mücellâ bilürüm

6 Didi dildâr görüp âh-ı derûnum bu gice
Yeter ahvâliñi 'arz eyleme **Leylâ** bilürüm

85

(Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün)

1 Bu şeb ol şûh-ı cefâ-pîşe ile mey çakalım
Reşk ile tâ-be-seher kalb-i rakîbi yakalım

---

84. Gazel M3'te yok.

2 Nâvek-i âhım ile eyleyüp agyârı helâk
Yine ölmezse eger başına çengel takalım

3 Gidelim semt-i rakîbe ki gazâ niyyetine
Kâfiriñ başına bârî iki eñser kakalım

4 Bizi de tîr-i sitemle yeter incitdi felek
Biraz ‘âşıklar ile biz dahi seyre bakalım

5 Semtine ugramayup nâz idiyor **Leylâ**'ya
Yine biz cür‘a-sıfat kûyına yâriñ akalım

86

(Fa‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün)

1 Bir dakîka kalmadı ‘aşkıñla h*â*b u râhatım
Gice gündüz fikr-i vaslıñla geçer her sâ‘atim

2 Âh u zâr itmekdeyim zencîr-i zülfüñ yâd idüp
Turfa Mecnûn'um yine dîvânelikle şöhretim

3 Öyle bend itdiñ ki köstekle dil-i dîvâneyi
Şimdi Yûsuf olsa yokdur gayre meyl ü ragbetim

4 İşlemekden tâ bu rütbe tîr-i müjgânıñ dile
Kurdıgım bu rûze-i hicrânı tutmak niyyetim

5 Bahtımıñ tezvîridir yâriñ cefâ-kâr oldıgı
Tâli‘im ‘akreb midir bilmem mükedder tıynetim

6 Yelkovan gibi gezer dildârıñ ardınca rakîb
Togrısı işte bu sâ‘at kalmadı emniyyetim

7 Vaktidir diñle figânım bezme gel ey mâh-rû
Bir uzun efsânedir **Leylâ** tükenmez sohbetim

8 Var iken zâhirde Mahmûd Hân gibi hünkârımız
Sâye-i Monlâ'da gayri çarha yokdur minnetim

2a- eyleyüp / eyleyem M3
2b- başına / boynına M3
86. Gazel M3 ve M4'te yok.
1a- h*â*b u / h*â*b-ı M2
6a- dildârıñ ardınca / ardınca dildârıñ M2
8. Beyit M1 ve M2'de yok.

87

(Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'îlü Fâ'ilün)

1 Agyâra karşu yârim ile işi sagladım
Ol şâh-ı hüsne hâlimi 'arz itdim agladım

2 'Âşıklarıyla tuydum anıñ seyre çıkdıgın
Vardım o bâga su yerine ben de çagladım

3 Gülşende lâle batdı firâkıñla kanlara
Ben aña ragmen sîne-i mecrûhı dâgladım

4 Daglar başında 'aşk ile bî-çâre Kûh-ken
Sanmış Husrev yolını taşlarla bagladım

5 **Leylâ** ne hâcet sırrıñı fâş itme epsem ol
Agyâra karşu yârim ile işi sagladım

88

(Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün)

1 Bu gice câm-ı mey-i vaslıña hayli kandım
Hele bir hâl ile derd-i dil-i zârı andım

2 Fürkatinden o şehiñ vuslatı pek güç imiş âh
Şevk ile âteş-i ruhsârına birden yandım

3 Nûr-ı vechiñde o hâl-i siyehi gördükde
Hacerü'l-esved ile Beyt-i Mükerrem sandım

4 Zülf-i zencîrine bend eyleyeli **Leylâ**'yı
Gerçi dîvâne idim şimdi hele uslandım

---

87. Gazel M1, M2 ve M4'te yok.
4b- Bu mısrada vezin ve anlam bozuk.
88. Gazel M1 ve M2'de yok.
2b- pek güç / ber-ter M3
4. Beyit M4'te yok.

Harfü'n-Nûn

89

(Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'îlü Fâ'ilün)

1 Bir rütbe cânâ hâlimi itdiñ yamân amân
Kâfirler agladı görüp ey müslimân amân

2 Agyâra karşu turralarıñ şânelendirüp
'Uşşâkı gayri itme perîşân amân amân

3 Mutrib çıkardım nâlemi ben de sipihre dek
Pey-revlik itdi âhıma gûyâ kemân amân

4 Cânâ çıkarma sîneden eshâm-ı gamzeñi
Kenz-i dilimde tursun o bârî nihân amân

5 Çarh-ı denî ko başına çalsun safâsını
Billâh degil gözümde sanursa cihân amân

6 Esrâr-ı 'aşkı fehm idemezsiñ ko sohbeti
Zâhid yeter yeter nice bir imtihân amân

7 Vâ'iz kaparsa rinde ne gam bâb-ı cenneti
Leylâ açıkdır dergeh-i pîr-i mugân amân

90

(Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün)

1 Yine kaçdı o şûh-ı verd-i nâzım mübtelâlardan
Usandı gâlibâ şeb-tâ-seher âh u nevâlardan

2 Ne yapsam neyle añlatsam 'aceb hâl-i dil-i zârı
O zâlim bî-vefâ pek bî-haberdir âşinâlardan

3 'Aceb mi beklesem yatsam o şâhıñ reh-güzârında
Fakîr ümmîd-i ihsân eyler elbet pâdişâlardan

---

89. Gazel M3 ve M4'te yok.
1b- ey / hey M1
5a- Çarh-ı denî / Gerdûn-ı dûn M2
5b- degül gözümde sanursa / 'aynımda degüldür M2
6a- fehm idemezsin / añlayamazsıñ M2
7a- rinde ne gam / ne gam rinde M1
90. Gazel M3 ve M4'te yok.
3a- 'Aceb mi beklesem yatsam / degüldür 'ayb beklersem M2

4 Eser eyler mi gözdagı rakîbiñ ‘âşık-ı zâra
Seniñ ‘aşkıñla göñlüm arta kaldı çok belâlardan

5 Bu mısrâ‘ı Vahîd'iñ nola mengûş olsa **Leylâ**'ya
"Cefâdan gayri nesne görmedim ben bî-vefâlardan"

91

(Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün)

1 Bahâr eyyâmıdır bir kerre cânâ ‘azm-i bâg olsun
Açılsun lâleler ‘aşkıñla sînem dâg dâg olsun

2 Müheyyâ oldı bir meclis ne meclisdir behişt-âsâ
Hep erbâb-ı safâ gelsün de agyâra yasag olsun

3 O şâh-ı kişver-i hüsnüñ olursa baña ihsânı
Gelüp dîvâne göñlüm yansun ammâ pür-çerâg olsun

4 Dimiş agyâr-ı bed-çihre o şûha bezme gel bir şeb
Bu nâ-hoş sözleri gûş eyleyenlerden ırag olsun

5 Haber-dâr eyleyiñ yâri mübârek rûz-ı ‘îd oldı
Elin ‘uşşâka öpdürmez ise bârî ayag olsun

6 Eger rahm eyleyüp bir kez su’âl eylerse **Leylâ**'yı
Telefdir râh-ı ‘aşkında anıñ koçbaşı sag olsun

92

(Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün)

1 İstemem dermânı şâhım dilde derdiñ var iken
Hasretiñle dîdeler şeb-tâ-seher bîdâr iken

1a- bir kerre cânâ / cânâ bir kerre M3
2b- gelsün de / gelsün M1
3a- ihsânı / in‘âmı M2, M3, M4
3b- pür / bir M4
4. Beyit M1, M2 ve M3'te yok.
92. Gazel M1'de yok.
1a- dermânı şâhım / dermân efendim M3
1b- dîdeler şeb-tâ-seher bîdâr / rûz u şeb cânâ bu dil bîmâr M3; tâ seher bu dîdeler M4

2 Bu dil-i mecrûha yok bir vech ile çâre şehâ
Kâbil-i dermân olur mı gamzeler sehhâr iken

3 Fikr-i zülfüñ ‘aklımı yagmâya virdi ey perî
Leyle-i zulmetdeyim çeşmiñ gibi bîmâr iken

4 Urmamışdı destini Mansûr'a cellâd-ı kazâ
Kâkülüñ zencîrine ‘âşıklarıñ ber-dâr iken

5 Var mıdır **Leylâ**'ya derdinden rehâ tâ haşre dek
Sînesi her dem cerîh-i hançer-i âzâr iken

93

(Mef‘ûlü Mefâ‘îlü Mefâ‘îlü Fe‘ûlün)

1 Görseydi benim sevdigimi bir gice Mecnûn
Leylâ içün olmaz idi ahvâli diger-gûn

2 Dil baglanalı silsile-i zülfine yâriñ
Dîvâneligim dem-be-dem olmakdadır efzûn

3 Ol zülfi perîşân göreniñ ‘aklı kalur mı
Yagmâya virür olsa dahi ‘akl-ı Felâtûn

4 Hasret olalı âyine-i rûyuña cânâ
Bir yerde karâr itmez efendim dil-i mahzûn

5 **Leylâ** kuluña başıñ içün rahm it efendim
Zîrâ ki iki gözi anıñ eşk ile pür-hûn

6 Gam mı bize Monlâ gibi bir şâha kul olduk
İtmez mi dü ‘âlemde bizi lutf ile memnûn

3b- Zulmetdeyim çeşmiñ gibi bîmâr / Zulmetde kaldım dîdeler bîdâr M3
4b- Kâkülüñ / Kâkül M3
1b- ahvâli / ahvâl-i M3
4b- Dîvâneligim dem-be-dem olmakdadır efzûn M1, M2
5b- ki iki gözi / iki gözleri M1, M2, M3
6. Beyit M1'de yok. 6b- dü ‘âlemde bizi / bizi dü ‘âlemde M3

94

(Mefâʻîlün Mefâʻîlün Mefâʻîlün Mefâʻîlün)

1 Nice bir ey dil-i dîvâne sende derd ü gam tursun
Biraz da bâde-nûş ol da yanıñda câm-ı Cem tursun

2 Mey ü mahbûb ile sen bâg-ı ʻişretde safâ-yâb ol
Bu tarz-ı hâs ile meclisde sâkî muhteşem tursun

3 Şarâb-ı laʻliñi sun câ-be-câ ʻuşşâka ey sâkî
Göñüller neş'e-yâb olsun da agyâra elem tursun

4 Bu keyfiyyetle bezmi cennet-âsâ pür-ziyâ eyle
Getür sâkî mey-i nâbı ki zîrâ ben dimem tursun

5 Yine açdırma agzım sevdigiñ başı içün **Leylâ**
Seniñle beynimizde mâ-cerâyı söylemem tursun

95

(Fâʻilâtün Fâʻilâtün Fâʻilâtün Fâʻilün)

1 Bakmayım gülzâra karşu yâr olsun olmasun
Neyleyim ol bezmi kim agyâr olsun olmasun

2 Lâle-âsâ çâk çâk itdim bu yanık sînemi
Dildeki dâgım yeter ezhâr olsun olmasun

3 Bir nigehle sad hezâr ʻuşşâka efsûn eyledi
Geçdim andan gamzesi sehhâr olsun olmasun

4 Şemʻi yandırdım alup fânûs-ı sînemden fetîl
Dîde-i mahmûrı hem bîdâr olsun olmasun

5 Vuslat-ı yâri bugünden soñra ümmîd eylemem
Zulmin efzûn eyleyüp gaddâr olsun olmasun

6 Şimdiden soñra olan oldı ne lâzımdır devâ
ʻÂşık-ı bî-çâreler bîmâr olsun olmasun

1b- yanıñda / yanında M1
2a- ile sen / ile M1
3a- laʻliñi / laʻli de M2, M4; sâkî / meh-rû M2, M3, M4
5b- beynimizde mâ-cerâyı / mâ-cerâyı beynimizde M4
95. Gazel M1, M2 ve M4'te yok.

7 Mey yerine kâse kâse zehr içürdi baña çarh
Hûn-ı dil besdir baña her bâr olsun olmasun

8 Eşkimi bârân idüp müjgânımı şâh eylediñ
Gülsitân içre hemân eşcâr olsun olmasun

9 Kayd-ı ‘âlemden hele **Leylâ** dahi âzâd idüp
Gûşe-i külhandadır gülzâr olsun olmasun

Harfü'l-Vâv

96
(Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün)

1 Hasret-i verd-i ruhuñla aglarım ey mâh-rû
Bülbül eylerse ‘aceb mi nev-bahâra ârzû

2 Çözme zülfüñ ey perî ‘aklım perîşân eylediñ
Üstüme lâyık mıdır gam leşkeri ide gulû

3 ‘Âşıkım ‘âşık bu yolda lâubâlî-meşrebim
Yâr içün ölsem dahi agyâra itmem ser-fürû

4 ‘Arz-ı dîdâr eyle de bîgâneye leyl ü nehâr
‘Âşık-ı bî-çâreler kan aglasun lâyık mı bu

5 Çok figân itdiñ der-i kûyında ammâ bilmedi
Rû-be-rû ‘arz eyle **Leylâ** hâliñi şimden girü

Harfü'l-Hâ

97
(Mef‘ûlü Mefâ‘îlü Mefâ‘îlü Fe‘ûlün)

1 Her lahzada bir dönderüp aldar beni dekle
Ben ugraşamam togrısı bu çarh-ı felekle

2 Al ‘âşıkıñı koynuña eyyâm-ı şitâda
Böyle yatılur mı yalıñuz sâde yelekle

---

96. Gazel M3'te yok.
5b- hâliñi / hâlini M2

3 Ahlâkı dahi hüsni gibi olsa idi âh
Ol şûhuñ ‘aceb farkı olur mıydı melekle

4 Çingâne midir aslı rakîbiñ nedir âyâ
Gördüm anı sûk içre bugün geçdi elekle

5 **Leylâ** idemem yâr içün agyâra müdârâ
Ben ugraşamam togrısı bu çarh-ı felekle

98
(Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün)

1 Bak o şûhuñ dîde-i mestânına
‘Âşıkıñ dil-teşne oldı kanına

2 Bir bakışda ‘âşıka biñ zulm ider
Âferîn ol nâvek-i müjgânına

3 Ol sanem mir’âta kılsaydı nazar
Meyl iderdi kendi hüsn ü ânına

4 Eylerim sultânıma ben de recâ
Kıymasun dil-hastegânın cânına

5 Ben didim mi cismim olsun dâg dâg
Sînem olduysa hedef peykânına

6 Kande olsa fehm ider dil yârini
Ben de hayrânım anıñ ‘irfânına

7 Dün görüp ol şûhı **Leylâ** ben didim
‘Âşık öldürmek düşer mi şânına

4b- bugün geçdi / geçdi M1
98. Gazel M1'de yok.
2a- Bir / Her M3
3a- kılsaydı / kılmışdır M3
5a- didim mi / didim mi M4
7a- **Leylâ** ben / **Leylâ**'ya M3

99
(Müfte‘ilün Fâ‘ilün Müfte‘ilün Fâ‘ilün)

1 Yâd ile ey bî-vefâ ‘âlem-i âb itdiñ âh
Zevk-i cihânı baña rûz-ı hisâb itdiñ âh

2 Pîr-i meye müjdeler çekmeye gayri keder
Kan döküyor dîdeler eşki şarâb itdiñ âh

3 Añmaz olup adımı bu dil-i nâ-şâdımı
Nâle vü feryâdımı nây u rebâb itdiñ âh

4 Rûy-ı rakîbe bakup bâdeyi bensiz çakup
Cânımı nâra yakup bezme kebâb itdiñ âh

5 Bâde-i bezm-i elest itdi bu **Leylâ**'yı mest
Hâtırın idüp şikest sen de harâb itdiñ âh

100
(Mef‘ûlü Mefâ‘îlü Mefâ‘îlü Fe‘ûlün)

1 Çeşmi gibi mestâne kıyâfet budur işte
Öz cânıma kasd eyleyen âfet budur işte

2 Dikkatle nigâh eyleyüp ol şem‘-i cemâle
Yandım yine ben sûz-ı harâret budur işte

3 Gel yanıma pervâne-i hüsnüm didi ol şûh
Bî-keslere eltâf u mürüvvet budur işte

4 Bîgânelere ‘arz-ı cemâl itse o meh-veş
Dünyâda o dem rûz-ı kıyâmet budur işte

5 Bir gün ben o meh-pâreyi agyâr ile gördüm
Hâlâ çekilen derd ü meşakkat budur işte

6 İncitme sen ahbâbıñı incinmeye senden
Bu ‘âlem-i fânîde zarâfet budur işte

---

99. Gazel M1, M3 ve M4'te yok.
3b- eltâf u / eltâf M1
4. Beyit M1 ve M2'de yok.
5a- ben o / o M3

7 Teşrîfini ibrâm iderim bezme o şûhuñ
Gördükçe o dildâr ile sohbet budur işte

8 **Leylâ** olup ehl-i hüneriñ ‘afvına magrûr
Vâsıf Beg'i tanzîre cesâret budur işte

9 Keyfî bilür almazsa bu mazmûnımı Vâsıf
Eş‘ârıma revnak viren ‘İzzet budur işte

101

(Mef‘ûlü Fâ‘ilâtü Mefâ‘îlü Fâ‘ilün)

1 Dün geldim o cüvân ile meclisde bir yere
Beñzetmiş ebruvânını keskîn hançere

2 Çeşm-i siyâhı katlime mecbûr olur hemân
‘Arz eyledikçe hâlimi biñ kerre dilbere

3 Bîhûde itme kan meded kıyma cânıma
Lutf eyle tîr-i gamzeñi sarf itme yok yere

4 Râhıñda ‘âşık itse deger mâ-melek fedâ
Lâyık degil mi vaslı hazîneyle cevhere

5 Yandım tutuşdum nâr-ı mahabbetle her şeb âh
Murg-ı dilim de oldı müşâbih semendere

6 ‘Arz eyler idim Hazret-i Allâh'a hâlimi
Ol mehle mâ-cerâmız eger kalsa mahşere

7 **Leylâ** o şahsa âteş-i dûzah ba‘îd olur
Kim ki tekarrub eyleye evlâd-ı Hayder'e

8 Devlet ararsañ dergeh-i Monlâ Celâl'e gel
Câvid ölür mi bende olan öyle servere

7a- iderim / idemem M1
8b- Beg'i / beni M3
9. Beyit M1'de yok.
1a- o / ol M3; ile meclisde / ile M1
2a- siyâhı / siyâh M1; olur hemân / her zamân M2, M4
4. Beyit M1, M2 ve M4'te yok.
5.- Beyit M1, M2 ve M4'te yok.
6a- eyler idim / eylerim ben M3; Allâh'a / Mevlâ'ya M4
8. Beyit M1, M2 ve M4'te yok.

102 - Na‘t

(Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün)

1 ‘Alîl-i derd-i ‘isyâna devâsıñ yâ Resûlallâh
Bize sûy-ı cinâna reh-nümâsıñ yâ Resûlallâh

2 Saña ‘âşık olanlar secde eyler hâk-i pâyıñda
Cemî‘-i ümmete kıble-nümâsıñ yâ Resûlallâh

3 Yaradılmazdan evvel pâdişâhım hep bu ‘âlemler
Cenâb-ı Hakk ile sen âşinâsıñ yâ Resûlallâh

4 Cihânda fâsık u fâcir kerem senden ümîd eyler
Şefâ‘at kıl Habîb-i Kibriyâsıñ yâ Resûlallâh

5 Ne yüzle varacak **Leylâ** huzûra rûz-ı mahşerde
Aña rahm eyle Şâh-ı Enbiyâsıñ yâ Resûlallâh

103- Na‘t

(Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün)

1 Garîbim bulmadım bir yâr u hem-dem yâ Resûlallâh
Günâhım çoklıgından sîne pür-hem yâ Resûlallâh

2 Kerem-kârâ ne rütbe mücrim olsam da ümîdim bu
Gubâr-ı pâyıñ ola zahma merhem yâ Resûlallâh

3 Beni bâb-ı şefâ‘atden ‘inâyet kıl ba‘îd itme
Bu ‘isyânımla mahşûr oldıgım dem yâ Resûlallâh

4 Günehden hâlimi ‘arz itmege yok zerre dermânım
Hicâbımdan zebânım dahi ebkem yâ Resûlallâh

5 Ne haddimdir seni ‘âlemde ben medh u senâ itmek
Seniñ meddâhıñ oldı Rabb-i Ekrem yâ Resûlallâh

6 Terahhum kıl soyundur hânkâh-ı ‘aşka **Leylâ**'yı
Ola tâ Hazret-i Monlâ'ya mahrem yâ Resûlallâh

---

102. Gazel M3'te yok.
4a- fâsık u / fâsık-ı M1
103. Gazel M3'te yok.
2a- rütbe / deñlü M4; olsam da / olmada M1
2b- ola / oldı M2
5a- medh u / medh-i M1

104- Na't
(Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün)

1 Devâdır hâk-i kûyuñ haste-gâna yâ Resûlallâh
Şifâ bahş itdi nutkuñ cism ü câna yâ Resûlallâh

2 Kevâkib saymadan 'isyânımıñ ta'dâdı müşkildir
Eger 'afv itmeseñ sıgmaz cihâna yâ Resûlallâh

3 Buyurduñ ümmetim 'isyân ider âhir zamân olsa
Meseldir 'afv olur hâl-i zamâne yâ Resûlallâh

4 Huzûra varmaga bâr-ı günehden yok mecâlim vâh
Şebâbetde dönüp kaddim kemâna yâ Resûlallâh

5 Be-hakk-ı Hazret-i Zehrâ terahhum eyle bir kerre
Yanup yakıldıgım dem 'âşıkâna yâ Resûlallâh

6 Ne rütbe aglasam 'isyânımıñ bir zerresi olmaz
Boyansa aglamakdan dîde kana yâ Resûlallâh

7 Bu kara yüzle dûzahdan dahi şerm eylerim billâh
Degil **Leylâ** kuluñ lâyık cinâna yâ Resûlallâh

105- Na't
(Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün)

1 Yanarsam nâr-ı 'aşkıñla yanayım yâ Resûlallâh
Ezelden bagrı yanık bir gedâyım yâ Resûlallâh

2 Hevâ-yı nefsime tâbi' olup pek çok günâh itdim
Huzûra kangı yüz ile varayım yâ Resûlallâh

6b- Ola tâ / Olayım M2, M4
104. Gazel M3'te yok.
1b- cism ü / cism-i M1
2b- itmeseñ / itmezseñ M1
4a- bâr-ı / bârı M1
4b- Şebâbetde / Şebâbında M4
5a- terahhum eyle bir kerre / 'inâyet eyle sul†ânım M2, M4
105. Gazel M3'te yok.
2a- pek çok günâh itdim / çok eyledim 'isyân M4
2b- kangı / ben ne M2, M4

3 Harîm-i ravzaña sürmüş iken rûy-ı siyâhım vâh
Yine cürm ü günâha mübtelâyım yâ Resûlallâh

4 Kapıñda boynı baglu bir esîrim dest-gîrim ol
Garîbim bî-kesim bî-dest ü pâyım yâ Resûlallâh

5 Kuluñ **Leylâ**'ya şâhım var iken dergâh-ı ihsânıñ
Varup ben kangı şâha yalvarayım yâ Resûlallâh

106- Na'‘t

(Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün)

1 Bu cismim âteş-i ‘aşkıñla yansun yâ Resûlallâh
Dü-çeşmim h*á*b-ı gafletden uyansun yâ Resûlallâh

2 Gidüp boynumda zencîrimle ben ol ravza-i pâke
Görenler hep beni dîvâne sansun yâ Resûlallâh

3 O rütbe aglayam çöllerde feryâd eyleyem ben kim
Sirişk-i dîdem al kana boyansun yâ Resûlallâh

4 Şu kâfir nefs elinden bu dil-i bî-çâreyi kurtar
Yeter cürm ü kabâhatdan usansun yâ Resûlallâh

5 Kuluñ **Leylâ**'yı mahşer ehline sen eyleme rüsvây
Günâhından bu dünyâda utansun yâ Resûlallâh

3a- Ulu dergâha ferş itmiş iken rûy-ı siyâhım ben M2, M4
3b- cürm ü / cürm-i M1
4a- dest-gîrim ol / sen mu‘înim ol M4
5a- şâhım var iken / var iken M1
5b- Varup / Gidüp M2, ‘Aceb M4
1a- âteş-i / nâr-ı M3
2a- Müyesser kıl bu kara yüzlüye ol ravΩa-i pâki M3
4a- bî-çâreyi / bî-çâremi M2, M3; dîvânemi M4
4b- cürm / fısk M1, M2, M3

107- İstimdâd Ez-Cenâb-ı ‘İsyânî Baba

(Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün)

1 Hasteyim ahvâlimi ‘arz eyleyim üstâda âh
Takatim yok varmaga pâyına istimdâda âh

2 Bir ‘inâyet eylemez mi hazret-i İsyân Baba
Çünki me’mûr oldı hep ‘âsîlere irşâda âh

3 Yandı cânım bir bilür yok ‘aşk-ı ehlullâh ile
Bir tesellî eylesünler bu dil-i berbâda âh

4 Subha dek bülbül gibi zârım yetiş imdâdıma
Hîç kes tâkat getürmez nâle vü feryâda âh

5 Pîr-i Gîlân eylesün himmet bu **Leylâ** bî-kese
‘Arz-ı hâcet eyleyim bârî şeh-i Bagdâd'a âh

108

(Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün)

1 Nedendir itmez oldı âteşim te’sîr cânâna
Yanup yakıldıgım gördükçe hayrân oldı pervâne

---

107. Gazel M1, M2 ve M4'te yok. Leylâ Hanım'ın bu istimdâd gazeline İsyânî Baba duâ mahiyetinde bir gazelle cevâb vermiştir. Sadece M3 nüshasında bulunan bu gazel şu şekildedir:

Cevâb-ı Şeyh ‘İsyânî Kuddise Sırruh

(Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün)

1 İlâhî ‘izzetiñ hakkı benim Leylâma sıhhat vir
Süründürme hakîm sensin sen ol derdine tâkat vir

2 Güşâd it bâb-ı fethiñden kerem bir katre-i rahmet
Sen anıñ cürm-i bî-pâyânını ‘afv eyle kudret vir

3 Koma ol bî-kesi dâ’im meœelletde kerem kânı
İçür câm-ı visâliñden aña her dem selâmet vir

4 Göñül fethin müyesser kıl be-hakk-ı Seyyidü'l-Kevneyn
Be-hakk-ı hazret-i Monlâ sen ol bîmâra gayret vir

5 Cihân içre gezer âvâre **‘İsyânî** kuluñ dâ‘im
Du‘âsın müstecâb eyle benim Leylâma sıhhat vir

108. Gazel M1, M2 ve M4'te yok.

2 Tutuşdı kalmadı cânâ tenimde mûlarım bir bir
Fetîl-efrûz olunca şem‘-i ‘aşkıñ sîne-i câna

3 Der-i kûyuñda feryâd eylesem de eyleme ta‘yîb
Gedâlar hâlini ‘arz eyler elbet şâh-ı devrâna

4 Görünce çeşmini Allâh Allâh oldı feryâdım
O kâfir merhamet itmez mi âyâ ehl-i îmâna

5 Düşünce sîne-i ‘uryânıma şol tîr-i müjgânı
Yine ben nûş iderdim kanımı peymâne peymâne

6 Görenler ‘âşık-ı dil-hastegâna zulmi az itsün
Dil-i bîmârımız tâkat getürmez cevr-i hûbâna

7 Bugün katl eyle hayr işi sakın sen eyleme te’hîr
Seniñ ‘aşkıñ ile **Leylâ** komuşdur başı meydâna

8 Kapusı segleriyle eylesün Mevlâ bizi mahşûr
Kul olduk hazret-i Monlâ gibi bir ulu sultâna

Harfü'l-Yâ

109
(Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün)

1 O şâh-ı hüsnüñ ebrû-yı siyeh-kârı kemân oldı
Dil-i mecrûhımız da tîr-i müjgâna nişân oldı

2 Seni evvel görüşde birbirine girdiler ‘uşşâk
Baña sor anı müjgânıñ ucından nice kan oldı

3 Nice demlerdir ol meh-rû olup hem-meclis-i agyâr
Ferâmûş eyledi ‘uşşâkını gözden nihân oldı

4 Beni teşhîr iden ‘âlemde tab‘-ı şâ‘irî ancak
Ne yüzden sandılar bu dâg-ı pinhânım ‘ayân oldı

5 O gül-rûyuñ tuyup teşrîfini tarf-ı çemen-zâra
Sirişk-i çeşmimiz ol sûya âb-âsâ revân oldı

---

109. Gazel M3'te yok.
1a- şâh-ı hüsnüñ / şâhuñ hüsn-i M1
3a- hem-meclis-i / meclis-i M1

6 Yeter **Leylâ** yeter ahvâliñi ‘arz itme dildâra
Güzellerde vefâ yok gâlibâ âhir zamân oldı

7 Der-i Monlâ Celâlü'd-dîn'e sen de intisâb eyle
Aña bende olan çok kimseler şâh-ı cihân oldı

110
(Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün)

1 Ben sehâb içre ararken gice meh-pâreleri
O siyeh zülfi gelüp aşdı yine karaları

2 Yanup ‘aşkıñ ile şeb-tâ-be-seher âh itdim
Fikr-i hâliñle sayup encüm-i seyyâreleri

3 Gice tâ subha kadar mahrem-i vaslıñ agyâr
Yok yere sarf iderim ben yoluña pâreleri

4 Bakma noksânıma bir ben degilim üftâdeñ
Görmediñ mi ‘acebâ dün gice âvâreleri

5 Bak ne hâle kodı **Leylâ**'yı o çeşm-i fettân
Tîr-i müjgânı açup sînemize yâreleri

6 Hele biz her ne ise bende-i Mevlânâ'yız
Redd ider mi ya kapusındaki bî-çâreleri

111
(Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün)

1 Şem‘-i dîdârıña pervâne gibi yandım idi
Çekdigim derd ü belâyı o zamân andım idi

---

7. Beyit M1'de yok.
110. Gazel M3'te yok.
1a- meh-pâreleri / mâh-pâreleri M1
1b- aşdı yine / yine aşdı M1
2a- ‘aşkıñ ile şeb-tâ-be-seher / ‘aşkıñla gice tâ-be-seher M1, M2
2b- Fikr-i hâliñle sayup / Saydım efkârıñ ile M2, M4
3a- Gice tâ / Giceler M1
3b- iderim / ide M1
4a- Hâl-i zârım işidüp sevdigim itme ta‘yîb M1
6. Beyit M1'de yok.
111. Gazel M1 ve M3'te yok.

2 Çeşm-i mestiñ ne ‘aceb fitne füsûn-kâr imiş âh
Bilmedim hîlesini va‘dine aldandım idi

3 Ben o demlerde firâkıñla olup dîvâne
Baglanup silsile-i zülfüñe uslandım idi

4 Kanı gök kandil o Kandilli'deki cünbişler
Bâde-i ‘aşka seniñ ‘aşkıñ ile kandım idi

5 Taraf-ı hazret-i ‘aşka güzer itdim **Leylâ**
‘Aşkı ben vakt-i sabâvetde kolay sandım idi

112

(Mef‘ûlü Fâ‘ilâtü Mefâ‘îlü Fâ‘ilün)

1 Dâg-ı derûnı açmayayım yâre bir dahi
Fâş itmeye bu sırrımı agyâra bir dahi

2 Sad-pâre pâre sîneme bak ey tabîb-i cân
Ölmekden özge var mı buña çâre bir dahi

3 Dün seyre çıkdı gördi o serviñ hırâmını
Dil meyl ider mi seyr-i çemen-zâra bir dahi

4 Cûlardır eşkim andaki müjgânım oldı şâh
Tâ haşr olunca bakmayam eşcâra bir dahi

5 Nâlemden ol şeh eyler ise kîn ü infi‘âl
Ol sûya varmaz ‘âşık-ı bî-çâre bir dahi

6 Hayli zamândır almadım ol goncadan peyâm
Baş egmez oldum çarh-ı sitem-kâra bir dahi

7 Ey dil ma‘ârif ehli Nesîbâ-yı şâ‘iri
Görse bakar mı sendeki eş‘âra bir dahi

8 **Leylâ** safâdır cân u dile bu nazîremiz
Olmazsa gam mı zahm-ı dile çâre bir dahi

5b- sabâvet / sabâbet M2
112. Gazel M1'de yok.
3b- Dil / Ol M3
5a- kîn ü / kîn-i M1
6. Beyit M1, M2 ve M4'te yok. 6b- Bu mısrada vezin bozuk.

113
(Mef'ûlü Mefâ'îlün Mef'ûlü Mefâ'îlün)

1 Şem'-i ruh-ı cânâna pervâne benim şimdi
Bak içdigim al kana mestâne benim şimdi

2 Feryâdımı gûş eyle 'uşşâkı hamûş eyle
Gel bâdeyi nûş eyle hum-hâne benim şimdi

3 Ol zülf-i semen-bûya meyl itdi dil ebrûya
Baglandım o gîsûya dîvâne benim şimdi

4 'Âlem bilür esrârım yokdur benim agyârım
Bilmez mi o dildârım efsâne benim şimdi

5 'Aşkıñla harâb oldum dünyâda seni buldum
Biñ kez boşanup toldum peymâne benim şimdi

6 Âsâr-ı Nesîbâ'yı **Leylâ'**ya idüp tahrîr
İtdim anı ben tanzîr bir dâne benim şimdi

7 Olduñ ise üftâde mey virme sakın yâda
Hum-hâne-i Monlâ'da mey-hâne benim şimdi

114
(Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün)

1 Felek derd ü mihenle dâne-i 'ömrüm çürütdürdi
Tenim mecrûh idüp gam âsiyâbında ögütdürdi

2 Bu meydân-ı mahabbet içre bak ey saçları leylâ
Seniñle mâ-cerâmız Kays u Ferhâd'ı unutdurdı

3 Leyâl-i gamda kayd-ı kâkülüñle tâ-seher ey mâh
Nice demdir fesânem rûh-ı Mecnûn'ı uyutdurdı

---

113. Gazel M3'te yok.
1b- içdigim al kana / al kan içdigim M1
3a- meyl itdi dil / söz var mıdır M2, M4
6a- Leylâ'ya / Leylâ M1
7a- yâda / bâde M4
7. Beyit M1'de yok.
114. Gazel M3'te yok.
1a- mihenle / mihnetle M1
3a- ey mâh / cânâ M4

4 Nic'oldı ey perî evvel yanup yakıldıgım demler
Hevâ-yı ‘aşkıñ ammâ tatlı cânımdan sogutdurdı

5 Bu dem mâ’ü'l-hayât olsa dahi nûş eylemem sâkî
Baña hecr ü firâkıñ acı acı zehr yutdurdı

6 İşitdim hem-dem-i hâr oldıgın ol gonca-i ra‘nâ
Sabâ geldi bu sözle tende hep kanım kurutdurdı

7 Ezelden rûhı şâd olsun bize üstâdımız **Leylâ**
Elif-bâ'dan çok evvel nüsha-i ‘aşkı okutdurdı

115
(Mef‘ûlü Mefâ‘îlü Mefâ‘îlü Fe‘ûlün)

1 Bir sencileyin dilber-i ra‘nâ bulunur mı
Bir bencileyin ‘âşık-ı şeydâ bulunur mı

2 ‘Uşşâk-ı belâ-keşlere âyîne ne hâcet
Sîneñ gibi mir’ât-ı mücellâ bulunur mı

3 Bir ben gibi tâ haşre kadar ‘âşık-ı sâdık
Sultânıma ben söylemem ammâ bulunur mı

4 Bir iki üç ahbâb olup âh olmasa agyâr
Âyâ o perî bir gice tenhâ bulunur mı

5 Bilmezseñ eger kendiñi **Leylâ**'ya su’âl it
Bir sencileyin dilber-i ra‘nâ bulunur mı

116
(Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün)

1 Vasl ümmîdiyle o meh-rû oyalandırdı beni
Gice tâ subha kadar nâfile yandırdı beni

6a- oldıgın ol / oldıgıñ ey M4
6b- geldi bu sözle tende hep / bu sözle geldi tendeki M2, M4
7a- Ezelden / Dem-â-dem M1
115. Gazel M3'te yok.
3a- tâ haşre kadar / râhıñda seniñ M2, M4
1a- Vasl ümmîdiyle / vasl-ı ümmîdle M1, M2; meh-rû / şâhım M3

2 ‘Acebâ cevr ü sitemlerden usanmaz mı o şûh
Yine agyâra tekâpûdan usandırdı beni

3 Rûze-i hecrini tutdurmaga ol mâh-veşim
Şem‘a-i âh ile imsâka uyandırdı beni

4 Nâz ile zulmini itmiş idi evvel efzûn
Şimdi teklîf-i visâl itdi utandırdı beni

5 Ben yanup aglarım ol handeler eyler turmaz
Eşk-i çeşmimle kızıl kana boyandırdı beni

6 Yine dek ile ümîde düşürüp **Leylâ**'yı
O yalan sözlerine kâfir inandırdı beni

117

(Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün)

1 Haste-i zâr u nizârım seni sevdim seveli
Kalmadı sabr u karârım seni sevdim seveli

2 Gice tâ subha kadar Ka‘be-i kûyuñda seniñ
Nâleler eyleme kârım seni sevdim seveli

3 Cigerim pârelediñ nâvek-i müjgânıñla
Derdime çâre ararım seni sevdim seveli

4 Sen rakîb-i sege eltâfıñı müzdâd itdiñ
Benim ey lâle-‘izârım seni sevdim seveli

5 Gam-ı agyâr ile şimdi usanup cânımdan
Târik-i şehr ü diyârım seni sevdim seveli

2a- cevr ü / cevr-i M1
2b- Yine / Hele M1, M3
3a- hecrini tutdurmaga ol mâh-veşim / ‘aşkı nedir bilmez idim ben eyvâh M3
3b- Şem‘a-i âh / Şem‘-i dîdâr M3
4. Beyit M1, M2 ve M4'te yok.
5b- çeşmimle kızıl / çeşmim ile al M3
6a- dek ile / biñ dürlü M3
117. Gazel M3'te yok.
3a- müjgânıñla / müjgânıñ ile M4
4a- müzdâd itdiñ / itdiñ efzûn M4
4. Beyit M1'de yok.
5a- şimdi / ey şûh M1

6 Sen gülüm mahrem-i agyâr-ı siyeh-rû olduñ
Mübtelâ-yı gam-ı hârım seni sevdim seveli

7 Mâh-rûyuñla şeb-i zülfüñi yâd itdikçe
Bilemem leyl ü nehârım seni sevdim seveli

8 Ey perî hâlime rahm eylemediñ bir kerre
Togrısı bu ki yanarım seni sevdim seveli

9 Komadıñ zerre kadar tâb ü tüvân **Leylâ**'da
Kalmadı sabr u karârım seni sevdim seveli

118
(Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'îlü Fâ'ilün)

1 Seyr eyle çarhı nitdi bu âvâre göñlümi
Kıldı şikeste eyledi biñ pâre göñlümi

2 Yüz maglatayla silsile-i 'aşka dûş idüp
Bend itdi hayf zülf-i siyeh-kâra göñlümi

3 Gönderdim anı yâre ümîd-i peyâm ile
Aldı ne çâre virmedi bî-çâre göñlümi

4 Kimdir bu râz-ı göñlümi benden su'âl iden
Yok bende şimdi virdim o dildâra göñlümi

5 **Leylâ**'yı böyle söyleden 'aşkıñ durur şehâ
Fikriñle mâ'il eyledi eş'âra göñlümi

119
(Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün)

1 'Aklımı top gibi tıfl-ı hayâliñ çalalı
Nâmımız 'âkil iken oldı bu 'âlemde deli

2 Mutribiñ şîve-i reftârına meyl eyleyeli
Söylerim şimdi o sevdâ ile yellâ yeleli

---

7. Beyit M1'de yok.
118. Gazel M3'te yok.
2a- idüp / olup M4
118. Gazel M3'te yok.
2a- Mutribiñ / Mutribin M2

3 Bir zamân nây u kemân diñlemez idiñ gûyâ
Şimdi tanbûruñ olup ‘aşk ile âh orta teli

4 Bahr-i ‘aşk içre o mâhı ararım bunca zamân
Kalmadı tâb ü tüvânım ben anıñçün yeleli

5 Yâr ile bezmimi **Leylâ** saña ta‘rîf idemem
Görmedim öyle safâ bezm-i cihâna geleli

120

(Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün)

1 Giceler itdigim âh itmedi âgâh seni
Âh u feryâddan âgâh ide Allâh seni

2 Kıymetim bildiririm ben saña bir gün elbet
Hâlime vâkıf ider âh-ı seher-gâh seni

3 Eylediñ âyine-veş rûyuña hayrân ammâ
Yâd idüp âh iderim göñlüme her gâh seni

4 Çekdigim söylemeyim bir de sen insâf eyle
Yakmasun sûz-ı dilim nâle-i cân-kâh seni

5 İtdigiñ cevre peşîmân olacaksıñ âhir
İderim Hakk'a havâle seni billâh seni

6 Bu kadar âhına rahm eylemediñ **Leylâ**'nıñ
Âh u feryâddan âgâh ide Allâh seni

121- Münâcât

(Mef‘ûlü Mefâ‘îlü Mefâ‘îlü Fe‘ûlün)

1 Rahm eyle bu dil-haste-i nâ-çâra İlâhî
Zahm-ı dilime senden olur çâre İlâhî

3b- ‘aşk ile âh / ‘aşkıñ ile M2, M4
5b- öyle / böyle M4
120. Gazel M3'te yok.
121. Gazel M3'te yok.

2 Bir mücrim ü ‘âsî kuluñum rûyı siyâhım
‘Afvıñla nazar kıl bu güneh-kâra İlâhî

3 Bakma yüzimiñ karasına rûz-ı cezâda
Bagışla beni Ahmed-i Muhtâr'a İlâhî

4 Ol günde bırakma kerem it hâ’ib ü hâsir
‘İsyânım ile eyleme âvâre İlâhî

5 Nefsim hevesiyle beni sen der-be-der itme
‘Aşkıñdan eser vir bu dil-i zâra İlâhî

6 Al benligimi kayd-ı sivâdan beni kurtar
Tâ vâsıl olam rü’yet-i dîdâra İlâhî

7 **Leylâ** kuluñı âteş-i ‘aşkıñla kebâb it
Dûzahda koyup yakma anı nâra İlâhî

122

(Mef‘ûlü Mefâ‘ilün Fe‘ûlün)

1 Sâkî getür ol şarâb-ı nâbı
Besdir bize de ciger kebâbı

2 Sâkî dil-i mürdeyi kıl ihyâ
Oldum mey-i ‘aşkıñıñ harâbı

3 Yokdur mey-i la‘liñiñ günâhı
Fetvâsına benden al cevâbı

4 Vîrâne-i kalbim eyle ma‘mûr
Gel bâri sen eyle bu sevâbı

2a- mücrim ü / mücrim-i M1; rûyı / rûy-ı M1, M2
2b- kıl / it M4
4a- hâ’ib ü / hâ’ib-i M1
122. Gazel M1, M2 ve M4'te yok.

MÜSTEZÂDLAR

1- Müstezâd Târîh-i Müşîr-i Sivâs

(Mef'ûlü Mefâ'îlü Mefâ'îlü Fe'ûlün)
(Mef'ûlü Fe'ûlün)

1 Destûr-ı felek-pâye ki fahrü'l-vüzerâdır
Ferhunde-likâdır
Ehl-i hünere pîşesi ihsân u 'atâdır
Bu lutf-ı Hudâ'dır

2 Tedbîrine itmekdedir ol âsaf-ı devrân
Ristûları hayrân
Var ise eger münkir-i 'aklı budalâdır
Birkaç cühelâdır

3 İncinmedi bir mûr o Süleymân-ı haşemden
Deryâ-yı keremden
Endîşesi hep celb-i kulûb-ı zu'âfâdır
Dirlerse becâdır

4 Ol sadr-ı güzîniñ der-i ihsânına Ca'fer
Bir bende-i kem-ter
Erbâb-ı kerem her ne kadar varsa salâdır
Zâtı gibi nâdir

5 Evkâtını sarf itmededir hıdmet-i dîne
Hem şer'-i mübîne
Dergâhı anıñ kehf-i emân-ı 'ulemâdır
Cây-ı 'urafâdır

6 Maksûd budur mansıbını Hazret-i Yezdân
Es'ad ide her ân
Evrâdımız ancak aña masrûf-ı senâdır
Hep hayr-du'âdır

7 Tebrîkine mühmelle bu câriyesi **Leylâ**
Târîh ider imlâ
"İclâlle Sîvâs'a müşîr oldı sezâdır
Destûr-ı bahâdır"

---

1. Müstezâd M1, M3 ve M4'te yok.

2- Müstezâd

(Mef'ûlü Mefâ'îlü Mefâ'îlü Fe'ûlün)
(Mef'ûlü Fe'ûlün)

1 Feryâdımı gördükçe benim ey gül-i ra'nâ
Gûş itmediñ aslâ
Hâk-i rehiñe düşse nola 'âşık-ı şeydâ
Ey kâmeti bâlâ

2 Mahfîce efendim bu gice eylesek 'işret
Pek cânıma minnet
Kâdir degilim hâlimi 'arz itmege ammâ
Yakdıñ beni cânâ

3 Cürmüm nedir âh oldum ise 'aşka giriftâr
Ey Zâlim-i gaddâr
Gül rûyıñı her ân ider agyâr temâşâ
Ben sâkin-i sahrâ

4 Rahm eyle baña âteş-i 'aşkıñla kebâbım
Ser-mest ü harâbım
Teskîn idemez âteş-i 'aşkım yedi deryâ
Yok fâ'ide zîrâ

5 Kâr eyledi cevriñ dile ey gamzesi hûn-hâr
Gel olma cefâ-kâr
Gel meclise zevk eyleyelim bir gice tenhâ
Bir sen biri **Leylâ**

3b- Zâlim-i gaddâr / Zâlim ü hûn-hâr M2; Zâlim-i / Zâlim ü M3, M4
3b- rûyuñı / yüziñi M1
4a- Ser-mest ü / Ser-mest-i M1
5a- Kâr eyledi cevriñ dile / Cevr eyleme yazık baña M3; cevriñ dile / cevriñ M1
5b- Gel olma cefâ-kâr / Mehcûr ola agyâr M3
5c- meclise / meclis-i M1

3- Müstezâd

(Mef'ûlü Mefâ'îlü Mefâ'îlü Fe'ûlün)
(Mef'ûlü Fe'ûlün)

1 Gel meclise ey gonca-i gülzâr-ı letâfet
Vir bezme tarâvet
Öldürmeden 'uşşâkıñı bu nâr-ı harâret
Gel eyle 'inâyet

2 Bülbül gibi feryâd ideyim ey gül-i ra'nâ
Ben haşre kadar tâ
Lâyık mı idersiñ yine agyâr ile ülfet
Hiç yok mı mürüvvet

3 Pervâne gibi şem'-i ruh-ı dilbere yandım
Gafletden uyandım
İtmez mi ola 'âşıkını mahrem-i vuslat
Ol kadd-i kıyâmet

4 Agyâr ile yâr oldıgıñ içün saña kînim
Ey mâh-cebînim
'Uşşâkı perâkende iden işte bu gayret
Ey şâh-ı melâhat

5 Yok kudretim ahvâlimi 'arz itmeye her bâr
Ey gamzesi hûn-hâr
Vechimde mukayyeddir o ifrât-ı mahabbet
Takrîre ne hâcet

6 İtmez mi ferâgat 'aceb agyâra vefâdan
Leylâ'ya cefâdan
Bir nîm-nigâh eylemez 'uşşâka o âfet
Âyâ bu ne hikmet

2a- ideyim / iderim M2, M3, M4
3d- kadd-i / kaddi M1
4a- Bîgâneye yüz virdiñ efendim kanı insâf M2, M3, M4
4b- iden işte / ider M1
5. Beyit M1, M2 ve M4'te yok.
6a- **Leylâ**'ya cefâ itmeden âh olmadı fârig M2, M3, M4
6b- **Leylâ**'ya cefâdan / Ol gözleri mahmûr M2, M3, M4

4- Müstezâd

(Mef‘ûlü Mefâ‘îlü Mefâ‘îlü Fe‘ûlün)
(Mef‘ûlü Fe‘ûlün)

1 Biz ‘âşık-ı şûrîdeleriz halka nihânız
Ehline ‘ayânız
Rindân iledir ülfetimiz rind-i cihânız
Biz ‘âşık-ı cânız

2 Ta‘n itse harâbâta nola cehl ile zühhâd
Hiç olmamış âbâd
Biz mey-kedede hâk-i reh-i pîr-i mugânız
Peymâne-keşânız

3 Sırr-ı dil-i vîrâneme ancak ola vâkıf
Erbâb-ı ma‘ârif
Vâ‘iz bizi sen fehm idemezsiñ ki ne cânız
Sûretde beyânız

4 Ey zâhid-i har her sözümüz saña virür gam
Zann itme cehennem
Bezm-i zurefâda yine mânend-i cinânız
Bî-şekk ü gümânız

5 Eyyâm-ı şebâb itdi güzer bâdeyi **Leylâ**
Terk itmedi hâlâ
Rindân iledir ülfetimiz rind-i cihânız
Biz ‘âşık-ı cânız

5- Müstezâd

(Mef‘ûlü Mefâ‘îlü Mefâ‘îlü Fe‘ûlün)
(Mef‘ûlü Fe‘ûlün)

1 Dünyâyı tutuşdurmada eflâke çıkup âh
Yâr olmadı âgâh
Hâl-i dil-i zâra yine rahm itmedi ol şâh
Yandım buña billâh

---

4. Müstezâd M3 ve M4'te yok.
5. Müstezâd M3'te yok.

2 Kâkülleri sevdâsı beni eyledi mecnûn
Çeşmi idüp efsûn
Düşdi yeñiden deşte yine bu dil-i güm-râh
İmdâd ide Allâh

3 Kan aglıyorum yâd-ı lebiñle yine cânâ
Sen tuymadıñ ammâ
Yok râh-ı mahabbetde baña hîç meded-h*â*h
Ne yâr u ne hem-râh

4 İtsem o mehi külbe-i ahzânıma da‘vet
Eylerdi icâbet
Bir olmayacak yerde mi ahşamladı ol mâh
Subh olmada eyvâh

5 **Leylâ**'yı helâk eyledi bir gözleri âhû
Bir zülfi semen-bû
Eglence baña şimdi hemân âh-ı seher-gâh
Tâ subha kadar vâh

5b- zülfi / zülf-i M4
5c- hemân / yeter M4

ŞARKILAR

Şarkiyyât Berây-ı Hazret-i Şehriyârî

1- Şarkı Der-Hakk-ı Hudâvendigâr

(Mef'ûlü Mefâ'îlü Mefâ'îlü Fe'ûlün)

1 Ey şâh-ı cihân eyleye Hak 'ömriñi efzûn
Hem düşmen-i bed-hᵃhıñ ide reşk ile mahzûn
İtmekdesin erbâb-ı dili lutf ile memnûn
Mes'ûd ola şâhım saña bu sûr-ı hümâyûn

2 Cânın bu tonanmaya nola virse cihân pey
Âfâka sadâ virmede tanbûr u kemân ney
Bu şevk ile gelmekde benim 'aklıma hey hey
Mes'ûd ola şâhım saña bu sûr-ı hümâyûn

3 Hayretde kalur bezmiñi görseydi eger Cem
Da'vâ-yı kerem haddi midir eyleye Hâtem
Sâyeñde seniñ bây u gedâ olmada hurrem
Mes'ûd ola şâhım saña bu sûr-ı hümâyûn

4 Bezmiñde nedîm olsa sezâ togrısı Cem-şîd
Hep kullarıñıñ gicesi kadr oldı güni 'îd
Tâ magribe cân atdı hemân reşk ile hurşîd
Mes'ûd ola şâhım saña bu sûr-ı hümâyûn

5 İtdikçe münevver bu cihânı şeh-i devrân
Leylâ gibi bir mûyına biñ cân ola kurbân
Bu mısra'ı hep bendeleriñ söylese şâyân
Mes'ûd ola şâhım saña bu sûr-ı hümâyûn

Şarkılar M3'te yok. Başlık: **Şarkiyyât Berây-ı Hazret-i Şehriyârî** / M1'de başlık yok.
1. Şarkı M1'de yok. Başlık: **Şarkı Der-Hakk-ı Hudâvendigâr** / **Şarkı Berây-ı Sûr-ı Hümâyûn** M2; **Sitâyiş-i sûr-ı Hümâyûn** M4
1b- ide / ola M4
2c- İtmekdesin / İtmekdesiñ M2
2a- Cânın / Cânım M4
2b- †anbûr u / †anbûr M4
5b- mûyına / mûyuña M2

2- Şarkı

(Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün)

1 Kalmadı gam sâye-i lutfuñda ey zıll-i Hudâ
Reşk-i me’vâ oldı dünyâ her mahal cây-ı safâ
Makdem-i pâkiñ virüp kasr-ı Küçüksu'ya ziyâ
Bendegânıñla hemân zevk eyle şâhım dâ’imâ

2 Mülk-i ‘âlemde safâ itdikçe ey sâhib-kırân
Nevk-i tîriñ sîne-i a‘dâya saplansun hemân
Tâ-be-mahşer düşmen-i bed-kîşiñe virme amân
Bendegânıñla hemân zevk eyle şâhım dâ’imâ

3 Tal‘atıñ virdikçe heft iklîme şâhım zîb ü fer
Şâ‘irân evsâf-ı zâtıñda neler söyler neler
Tâze şarkılarla hep âfâkı tutsun nagmeler
Bendegânıñla hemân zevk eyle şâhım dâ’imâ

4 Mihr ile mâhı hacîl itmez mi nûr-ı tal‘atıñ
Rûy-ı dünyâyı münevver itdi mihr-i şevketiñ
Kullarıñ oldukça sâyeñde garîk-i ni‘metiñ
Bendegânıñla hemân zevk eyle şâhım dâ’imâ

5 Tâze şarkı söyleyüp **Leylâ** kuluñ leyl ü nehâr
Turmayup vasf-ı hümâyûnuñla eyler iftihâr
Reşk ile yansun ‘adû oldukça lutfuñ âşikâr
Bendegânıñla hemân zevk eyle şâhım dâ’imâ

3- Şarkı Berây-ı Dâmen-bûs-ı Hudâvendigâr

(Mef‘ûlü Mefâ‘îlü Mefâ‘îlü Fe‘ûlün)

1 Şimden girü cevr eyle felek var ise cânıñ
Dergâhına sürdüm yüzimi şâh-ı cihânıñ
Açıldıgı dem goncaları bâg-ı cihânıñ
Dergâhına sürdüm yüzimi şâh-ı cihânıñ

2 Geşt eyleyüp itdikçe bu yaz seyr-i çemen-zâr
Hâmûş ideyim bülbüli gülşende olup zâr
Fahr eylesem akrânıma ben de nola her bâr
Dergâhına sürdüm yüzimi şâh-ı cihânıñ

---

2. Şarkı M1 ve M4'te yok.
3. Şarkı M4'te yok. Başlık: **Şarkı Berây-ı Dâmen-bûs-ı Hudâvendigâr** / Başlık m1'de yok.

3 Çarhıñ gözi görmüş degil emsâlini kat'â
Cân virsem eger eyleyemem şükrini îfâ
Ben nâ'ilim eltâf-ı hümâyûnına zîrâ
Dergâhına sürdüm yüzimi şâh-ı cihânıñ

4 Teşrîf-i kudûmiyle açıldı gül-i hoş-bû
Bülbül gibi itdi kulı **Leylâ**'yı sühan-gû
Şimdi baña gülzâr-ı cinân olmada her sû
Dergâhına sürdüm yüzimi şâh-ı cihânıñ

4- Şarkı

(Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün)

1 Lutfuñ ey pâdişeh-i 'adl-ârâ
Eyledi ehl-i cihânı ihyâ
Hedef-i tîr ola dâ'im a'dâ
Zâtıñ ehl-i dile râhat-bahşâ

2 Kullarıñ itmedesiñ hep mesrûr
Köhne dünyâyı sen itdiñ ma'mûr
Dâ'imâ sensiñ efendim mansûr
Zâtıñ ehl-i dile râhat-bahşâ

3 Keremiñ ey şeh-i burc-ı şevket
Halka hep bâ'is-i emn ü râhat
Saña mahsûs bu taht-ı devlet
Zâtıñ ehl-i dile râhat-bahşâ

4 Görse tedbîriñ eger İskender
Saña elbetde olurdı 'asker
Nûr-ı vechiñle münevver her yer
Zâtıñ ehl-i dile râhat-bahşâ

5 Şâhımıñ devleti ma'mûr olsun
Kec bakan devletiñe kûr olsun
Düşmeniñ reşk ile makhûr olsun
Zâtıñ ehl-i dile râhat-bahşâ

4. Şarkı M1 ve M4'te yok.

5- Şarkı

(Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün)

1 El-amân üftâdegâna eyle lutfuñ râygân
Kıl meded bî-çâreyim yâ Hazret-i Sünbül Sinân
Dergehiñden kesb-i feyz itsün gürûh-ı ‘âşıkân
Kıl meded bî-çâreyim yâ Hazret-i Sünbül Sinân

2 Pek perîşân oldı ahvâlim dil-i güm-râh ile
Geçmesün bîhûde ‘ömrüm bu figân u âh ile
Halka-i tevhîde ilhâk eyle zikrullâh ile
Kıl meded bî-çâreyim yâ Hazret-i Sünbül Sinân

3 Dergehiñde hâlini züvvâr takrîr eylesün
Himmetiñ şâhâ dil-i vîrânı ta‘mîr eylesün
Bûy-ı enfâsıñ dimâg-ı cânı ta‘tîr eylesün
Kıl meded bî-çâreyim yâ Hazret-i Sünbül Sinân

4 Hâk-i pây-ı Mevlevî'yim gelmişim dergâhıña
Eylerim Monlâ Celâl'iñ ‘aşkına lutfuñ recâ
İltimâsım itme redd ey sünbül-i bâg-ı vefâ
Kıl meded bî-çâreyim yâ Hazret-i Sünbül Sinân

5 Mazhar itmek lutfuña bir iş mi ‘abd-i ahkarı
Himmetiñ ihyâ ider **Leylâ** gibi biñ kem-teri
Sünbül-i bâg-ı hakîkat Halvetîler serveri
Kıl meded bî-çâreyim yâ Hazret-i Sünbül Sinân

6- Şarkı

(Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün)

1 Nicoldı bendeñi la‘liñle hâmûş itdigiñ demler
Gice tâ subha dek feryâdımı gûş itdigiñ demler
Sunup gâhîce sahbâ-yı lebiñ ‘uşşâka bî-teklîf
Gelür mi hâtıra her lahza mey nûş itdigiñ demler

2 Bu rütbe ‘âşık-ı bîmâra yüz virmiş iken cânâ
Rakîb-i har-menişle ülfet itdiñ ‘âkıbet tenhâ
Bu mı resm-i mahabbet sevdigim ben söylemem ammâ
Uyup agyâra ‘uşşâkı ferâmûş itdigiñ demler

---

5. Şarkı M2 ve M4'te yok.
6. Şarkı M1'de yok.

3 Yemîn itmiş iken biñ kerre evvel ‘âşık-ı zâra
Ferâmûş eyleyüp ol va‘deyi yüz virdiñ agyâra
Çıkup kâfir rakîb-i kelb ile sahn-ı çemen-zâra
Cihânı dûd-ı âhımla siyeh-pûş itdigiñ demler

4 Seniñ ‘aşkıñla yıkdı tîşe-i âhım bu dünyâyı
Bıraksun tâ-be-mahşer Kûh-ken bîhûde da‘vâyı
Gelince hâtıra yâd eylesünler anda **Leylâ**'yı
Mey-i ‘aşkıñla zâlim mest-i medhûş itdigiñ demler

7- Şarkı

(Müstef‘ilün Müstef‘ilün)

1 Sâkî terahhum kıl baña
Toldur yine peymâneyi
Nûş eylesün ehl-i safâ
Gör ‘âşık-ı mestâneyi

2 Gel bezme ey şâh-ı cihân
Mey yogise yok bende cân
Lutf eyleyüp pîr-i mugân
Açsun bize mey-hâneyi

3 Hecriñle ey çeşmi siyâh
Yakdıñ beni biñ kerre âh
Kıl şem‘a dikkatle nigâh
Bir kez yakar pervâneyi

4 Rahm eyle ey ‘âlî-cenâb
Leylâ'dan itme ictinâb
Vir aña bir şâfî cevâb
Şerh eylesün efsâneyi

---

7. Şarkı M1 ve M4'te yok.

8- Şarkı

(Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün)

1 Gamze-i cellâdı yârïñ hançer-i 'uryânıdır
Cânıma kasd eyleyen hep nâvek-i müjgânıdır
'Âşıkân ol meh-cemâlïñ vâlih ü hayrânıdır
Gülşen-i hüsnüñ bu göñlüm bülbül-i nâlânıdır

2 'Âşık-ı ser-mest ile nûş eyle câm-ı mülleri
Tagıdup gül rûyuña sünbül gibi kâkülleri
Şevk-i rûyuñla nola tard eylesem bülbülleri
Gülşen-i hüsnüñ bu göñlüm bülbül-i nâlânıdır

3 Ben gedâ-yı kûyuña rahm eyle ey şâh-ı cihân
'Âşık-ı bî-çârelerden eyleme rûyuñ nihân
Gülsitân-ı rûyuña elbetde lâzım bâg-bân
Gülşen-i hüsnüñ bu göñlüm bülbül-i nâlânıdır

4 Bezmimiz bîgâneden hâlî olup gitse rakîb
Yâreme bahş itse bir dem merhem-i vaslın tabîb
Şimdi tuydum rûyuña **Leylâ** da olmuş 'andelîb
Gülşen-i hüsnüñ bu göñlüm bülbül-i nâlânıdır

9- Şarkı

(Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün)

1 Var ise rahmıñ efendim bu dil-i bîmâra
Kayıgı çekdirelim iskele-i hünkâra
Açmadan tîr-i kazâ dilde cigerde yâre
Kayıgı çekdirelim iskele-i hünkâra

2 Gidelim Göksu'ya Kandilli'de mey nûş idelim
Geçüp İstinye'ye bülbülleri hâmûş idelim
Gam-ı dünyâyı Kalender'de ferâmûş idelim
Kayıgı çekdirelim iskele-i hünkâra

3 Tâkatım kalmadı ben 'azm-i Beşiktâş idemem
Togrısı haste-i hicrânıyım ammâ gidemem
Hele mâderden efendim acı söz işidemem
Kayıgı çekdirelim iskele-i hünkâra

---

8. Şarkı M1'de yok
9. Şarkı M1'de yok.

4 İtme **Leylâ**'ya cefâ yakma amân cânımızı
İşidüp yâr acısun nâle vü efgânımızı
Görelim belki gelür anda o sultânımızı
Kayıgı çekdirelim iskele-i hünkâra

10- Şarkı

(Mef'ûlü Mefâ'îlü Mefâ'îlü Fe'ûlün)

1 Lutf eyle bu şeb bezmime çeşmiñ süzerek gel
Yek-reng olup 'uşşâk ile mey nûş iderek gel
Üftâdeleri silsile-i zülfüñe çek gel
Öldür beni isterseñ eger meclise tek gel

2 Rahm eyle baña başıñ içün zülf-i kemendim
Gördüm seniñ etvârıñı gâyetle begendim
Yüz virme o agyâr-ı siyeh-rûya efendim
Öldür beni isterseñ eger meclise tek gel

3 Dikkatle nigâh itmege dildâra utandım
Billâhi o âteş gibi ruhsârına yandım
Cevr itmek ile sanma ki ben senden usandım
Öldür beni isterseñ eger meclise tek gel

4 Zâlim seni gördükçe idersem nola efgân
Lâyık mı idersiñ beni hicrân ile giryân
Matlûbuñ ise bagrı yanık bülbül-i nâlân
Öldür beni isterseñ eger meclise tek gel

11- Şarkı

(Mef'ûlü Mefâ'îlü Mefâ'îlü Fe'ûlün)

1 Çeşmiñ gibi itdiñ yine cân u dili bîmâr
Bîhûde mi sandıñ benim âhım a cefâ-kâr
Feryâdım ider tâ-be-seher 'âlemi bîdâr
Bîhûde mi sandıñ benim âhım a cefâ-kâr

---

10. Şarkı M1'de yok.
2a- eyle / it M4
11. Şarkı M1'de yok.
1c- bîdâr / bîzâr M2

2 Sen nâle vü efgânımı bîhûde mi sandıñ
Yüz virmiş iken ‘âşıkıña şimdi usandıñ
Agyâra uyup kizbine ey kâfir inandıñ
Bîhûde mi sandıñ benim âhım a cefâ-kâr

3 İtdikleriñi başıña gelmez mi sanursuñ
Yanmaz mıyım ey şûh rakîbe inanursuñ
Kendiñ gibi bir zâlime dûş ol uyanursuñ
Bîhûde mi sandıñ benim âhım a cefâ-kâr

4 Bir kerre vefâ eylemediñ ‘ahdiñe şâhım
Nitdim saña bâr oldı garîbâne nigâhım
Havfım bu ki bir gün yakacakdır seni âhım
Bîhûde mi sandıñ benim âhım a cefâ-kâr

5 Agyâr-ı siyeh-rûlar ile bâdeyi çakdıñ
Leylâ kuluñı âteş-i gayret ile yakdıñ
Lâyık mı a hercâyi beni böyle bırakdıñ
Bîhûde mi sandıñ benim âhım a cefâ-kâr

12- Şarkı

(Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün)

1 Saña biñ cân ile ben ‘âşıkım ey şâh-ı hûbânım
Nolur bir kerre de gûş eyleseñ olmaz mı efgânım
Cefâ vü cevriñe sabr itmege yok zerre dermânım
Yine memnûnum ‘aşkıñla helâk olsam da sultânım

2 Yine ey bî-mürüvvet sen rakîbi yanıña aldıñ
Baña nisbetle nekbet-hânesinde bir gice kaldıñ
Beni dilden ferâmûş eyleyüp ferdâlara saldıñ
Yine memnûnum ‘aşkıñla helâk olsam da sultânım

3 Nolur gel hânemi bir gice reşk-i mâh-tâb eyle
Seniñ itdikleriñ ben çekdigim senden hisâb eyle
Eger zevkiñ ise ‘uşşâkıña turma ‘itâb eyle
Yine memnûnum ‘aşkıñla helâk olsam da sultânım

---

3. Bend M2'de yok.
4c- bir gün / ancak M4
12. Şarkı M1'de yok.
2c- eyleyüp / eylediñ M4

4 Ne gûnâ derd ü mihnetler çeker de sabr ider **Leylâ**
Seniñçün çekdigi gamdan şikâyet eylemez aslâ
Yoluñda cân fedâlıkdır murâdı ey gül-i ra'nâ
Yine memnûnum 'aşkıñla helâk olsam da sultânım

13- Şarkı

(Mefâ'îlün Mefâ'îlün)

1 Buyur her neyse fermânıñ
Cihân ser-mest ü hayrânıñ
Görünce şöhret ü şânıñ
Cihân ser-mest ü hayrânıñ

2 Bu demde sû-be-sû dünyâ
Behişt olduysa da farzâ
İderler nûş-ı mey ammâ
Cihân ser-mest ü hayrânıñ

3 Cihânı eyleyen tâbân
Fürûg-ı tal'atıñ her ân
Dem-â-dem olsa da şâyân
Cihân ser-mest ü hayrânıñ

4 Nedir keyf-i 'arak bâde
Mey-i lutfuñ yeter sâde
Bilür elbetde **Leylâ** da
Cihân ser-mest ü hayrânıñ

14- Şarkı

(Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün)

1 Hasretiñle tâ seher bîdârıñım
Çeşm-i mahmûruñ gibi bîmârıñım
Gayri insâf it baña nâ-çârıñım
Çeşm-i mahmûruñ gibi bîmârıñım

---

13. Şarkı M1 ve M4'te yok.
14. Şarkı M1 ve M4'te yok.

2 Bu tegâfüllerle gördükçe seni
Nâr-ı gayret mahv ider cân u teni
Gayriye cânâ kıyâs itme beni
Çeşm-i mahmûruñ gibi bîmârıñım

3 İtmedi gitdi saña âhım eser
Ey perî zevkiñ mi âh u nâleler
Fürkatiñle künc-i gamda tâ seher
Çeşm-i mahmûruñ gibi bîmârıñım

4 Hasret-i rûyuñla ey nev-res nihâl
Çekdigim derd ü gamı itme su'âl
Kalmadı **Leylâ** gibi dilde mecâl
Çeşm-i mahmûruñ gibi bîmârıñım

15- Şarkı Berây-ı Nakl-i Hümâyûn Ber-Sahn-ı Kâgıd-hâne

(Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün)

1 Vaktidir ey pâdişâh-ı meh-likâ
Kasr-ı Kâgıd-hâne'de eyle safâ
Gül açıl bülbüller itdikçe nevâ
Kasr-ı Kâgıd-hâne'de eyle safâ

2 Dehre fer virdikçe şânıñ sû-be-sû
Kalmasun dünyâda gam şimden girü
Bî-karâr oldukça dil mânend-i cû
Kasr-ı Kâgıd-hâne'de eyle safâ

3 Sürdügiçün pâyıña rûy-ı niyâz
Reşk-i me'vâdır bahâriyye bu yaz
Diñle bülbül çaldırup ney ince sâz
Kasr-ı Kâgıd-hâne'de eyle safâ

4 Gâh gâh itdikçe seyr-i mâh-tâb
Mâh ide mihr-i cemâliñden hicâb
Biñ yaşa ey pâdişâh-ı Cem-cenâb
Kasr-ı Kâgıd-hâne'de eyle safâ

5 Virdi mihr-i tal'atıñ gülzâra fer
Hep açıldı gonca-i nevresteler
Söylesün **Leylâ** kuluñ da güfteler
Kasr-ı Kâgıd-hâne'de eyle safâ

---

15. Şarkı M1 ve M4'te yok.

16- Şarkı

(Mef‘ûlü Mefâ‘îlü Mefâ‘îlü Fe‘ûlün)

1 Pür-âteşim açdırma benim agzımı zinhâr
Zâlim beni söyletme derûnumda neler var
Bilmez miyim itdikleriñi eyleme inkâr
Zâlim beni söyletme derûnumda neler var

2 ‘Aşkıñla yürek yârelerim işler oñulmaz
Meydân-ı mahabbetde bu hicrân unudulmaz
‘Âşık saña çoksa baña dilber mi bulunmaz
Zâlim beni söyletme derûnumda neler var

3 Bed-çihre rakîbi ‘aceb âdem mi sanursuñ
Bir gün olur andan dahi ey şûh usanursuñ
İtdükleriñe nâdim olursuñ utanursuñ
Zâlim beni söyletme derûnumda neler var

4 Her derdiñe ben sabr ideyim şûh-ı cihânım
Leylâ'ya cefâ ‘âdetiñ olsun yine cânım
Te’sîr ider elbet saña bu âh u figânım
Zâlim beni söyletme derûnumda neler var

17- Şarkı

(Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Fe‘ûlün)

1 O rütbe yâre açdıñ kim cigerde
Bulunmaz mutribâ çâre bu derde
Hevâ-yı kâkül-i dildâr serde
Çıkar âhım semâya perde perde

2 Buyur bezm-i safâya bâde nûş it
Çalup ney bülbüli gülde hamûş it
Bu dem gel nagme-i ‘uşşâkı gûş it
Çıkar âhım semâya perde perde

1a- benim / sakın M1, M2; zinhâr / deyyâr M1, M2
2c- çoksa / çok M1; dilber / yâr M4
4c- elbet / elbetde M1
17. Şarkı M4'te yok.
1c- dildâr / dildârı M1

3 Müşâbih olsa da kûyuñ Hicâz'a
Tahammül olmaz ey meh-rû bu nâza
Ne hâcet bezm-i meyde söz ü sâza
Çıkar âhım semâya perde perde

4 Dile biñ zahm ururken çeşm-i hûn-hâr
'Aceb **Leylâ** ider mi cevriñ inkâr
Seniñ her tavrıñ oldukça 'arazbâr
Çıkar âhım semâya perde perde

18- Şarkı

(Mef'ûlü Mefâ'îlü Mefâ'îlü Fe'ûlün)

1 Agyâr ile âlüfte-i zevk-i tarab olma
Hem-meclis olursañ dahi her rûz u şeb olma
Nisbetle baña sâgar ile leb-be-leb olma
Sâkî gel ayagıñ öpeyim pür-gazab olma

2 Geldiñ bu gice meclise mestâne-kıyâfet
Yok bunda suçum sen de bilürsüñ behey âfet
Nûş eyler iken bâde bu tekdîre ne hâcet
Sâkî gel ayagıñ öpeyim pür-gazab olma

3 Cürmüm nedir 'âşıklık adın sen baña takdıñ
Kapdıñ yeñiden göñlümi âteşlere yakdıñ
Bîgâne-edâ ey gül-i ter bâdeyi çakdıñ
Sâkî gel ayagıñ öpeyim pür-gazab olma

4 Gel meclisi germ eyle bu eyyâm-ı şitâda
Sensiz turamaz togrısı **Leylâ** bu hevâda
'Uşşâkıñı incitme ne lâzım bu fenâda
Sâkî gel ayagıñ öpeyim pür-gazab olma

---

18. Şarkı M4'te yok.
1a- œevk-i / œevk ü M2
3a- adın / adıñ M2
4a- meclisi germ eyle bu / meclise gir koynuma M2
4b- †uramaz / yatamaz M2

19- Şarkı

(Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün)

1 Bu tegâfülle amân ey pâdişâh-ı mülk-i nâz
'Âşık-ı bîmârı vakf-ı ıztırâb itdiñ yeter
Bî-tekellüf eyleyüp agyâr ile 'işret bu yaz
Murg-ı cânım sîh-i fürkatle kebâb itdiñ yeter

2 Nâr-ı gamla ben seniñçün sînemi dâglarken âh
Zerre insâf itmediñ sular gibi çaglarken âh
Hasretiñle deşt-i gamda rûz u şeb aglarken âh
Sen yine agyâr ile nûş-ı şarâb itdiñ yeter

3 Zulmüñ efzûn eylediñ tutdukça ben pîrâmeniñ
'Âşıka cevr ü cefâ zevkiñ midir bilmem seniñ
Tâ-be-mahşer cevr iderseñ de bırakmam dâmeniñ
Sen de 'uşşâka cefâyı bî-hisâb itdiñ yeter

4 Dil seni ister efendim mâ'il-i gülşen degil
Nüh-felek ey mâh-rû sensiz baña rûşen degil
Tâkatim yok cism-i zârım kal'a-i âhen degil
Gayri seyf-i ebruvânıñla harâb itdiñ yeter

5 Vaslına dâ'ir yine hîç açmaz oldı sohbeti
Bî-vefâ kâfir unutmuş gibi eski ülfeti
Dil ferâmûş eyledi hayretle h*â*b-ı râhatı
Giceler **Leylâ** bu gamla terk-i h*â*b itdiñ yeter

20- Şarkı

(Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün)

1 Germ iden bezmi 'aceb bu âh-ı sûzânım mıdır
Mey midir her lahza sâkî dökdügüñ kanım mıdır
Aldıgıñ sâgar mı yâhud çeşm-i giryânım mıdır
Ney midir feryâd iden bu âh u efgânım mıdır

2a- dâglarken / †aglarken M1
3b- zevkiñ / zevkin M2
5c- h*â*b-ı / h*â*b u M4
20. Şarkı M4'te yok.
1b- dökdigüñ / dökdigim M1

2 Lerze-nâk oldukça mihr-i ‘ârızıñdan âfitâb
Reng-i rûyuñ gonca-i sad-berge virdi ıztırâb
Ey hilâl-ebrû yine deryâya düşdi mâh-tâb
‘Aks-i ruhsârıñla bu eşk-i firâvânım mıdır

3 Fikr-i zülf ü ‘ârızıñla rûz u şeb eylerken âh
Rûşen oldı bezme teşrîfiñle bu baht-ı siyâh
Eylediñ vîrâne-i göñlüm hümâ-veş lâne-gâh
Ey perî-rû âşiyânıñ kalb-i vîrânım mıdır

4 İtse **Leylâ** ‘aşk ile ta‘yîb olunmaz terk-i cân
Neyleyim feryâd u âhım oldı reşk-i bülbülân
İñledi feryâd u âhımdan zemîn ü âsumân
Tâ bu rütbe âhıma bâ‘is o cânânım mıdır

21- (Şarkı) Nazîre Li-H*â*ce Neş’et

(Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün)

1 Ey kemân-ebrûları kavs-i belâ küsdüm saña
Gamzesi tîr-i kazâ çeşmi elâ küsdüm saña
Ben karışmam hem-dem ol her gördügüñle ba‘d-ez-în
Eyleme gayri baña cevr ü cefâ küsdüm saña

2 Sen rakîb ile safâda baña düşmez gayreti
Gördügüñ nâdân ile itmekdesiñ ünsiyyeti
Añladım maksûdıñı gayri uzatma sohbeti
Var hemân agyâr ile ol âşinâ küsdüm saña

3 İltifâtıñla gehî eylersiñ istihzâ beni
Ben unutdum sen ferâmûş itmediñ ammâ beni
Sorma yâd u âşinâya ey gül-i ra‘nâ beni
Gördügüñ meclisde itme merhabâ küsdüm saña

4 Cânıma kasd eylediñ cürmüm ‘aceb neydi benim
Ey cefâ-cû hâlime güldürdüñ âhir düşmenim
Tîr-i ‘aşkıñla ser-â-pâ dâg-dâr olsa tenim
Eyleme zahm-ı derûna bir devâ küsdüm saña

3a- zülf ü / zülfi M1
Başlık: **Nazîre Li-H*â*ce Neş’et** / Başlık M2'de yok.
1b- tîr-i / tîr ü M1
1d- cevr ü / cevri M1

5 Eylemem şimden girü ben senden ümmîd-i visâl
Sen de her yerde niçün **Leylâ**'yı eylersiñ su’âl
Ben seniñle üns ü ülfet eylemek emr-i muhâl
Hâsıl ey hercâyi-meşreb bî-vefâ küsdüm saña

LUGAZLAR

1- Lugaz

(Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün)

1 Ol nedir kim çâh-ı kalbe âşinâ
Oldı erbâb-ı safâya reh-nümâ

2 Her kim ile ülfet eylerse o şâh
Dehre şâh eyler anı bî-iştibâh

3 Nâmı dünyâda anıñ sâhib-kırân
Sâhibiyle ceng ider bir pehlevân

4 Nice erbâb-ı 'ukûl ehl-i fünûn
Pençe-i kahrında olmuşlar zebûn

5 Sûretâ baksañ aña bir zerredir
Kulzüm-i Nîl aña nisbet katredir

6 Zerresi var ise âdemde eger
Cümle esrâr-ı nihânı fâş ider

7 İsmi vardır cismini kıldı nihân
Kendini üç harf ile eyler beyân

8 Kadri anıñ çarhdan bâlâ iken
Sıgdı bir küçük yere deryâ iken

9 Ayagı yüz başı yetmişdir anıñ
Der-cihân kaygusı bitmişdir anıñ

10 Cây-gâh itmişdir ammâ her yeri
Anı ben gördüm 'Arab'da ekserî

11 H*â*ce Hâfız'dan olunca rû-nümâ
Dahi çok dirler 'Acem'de gâlibâ

Lugazlar M3'te yok.
2a- kim ile / kimiñle M2, M4
4b- olmuşlar / olmuşdur M4
6a- âdemde / bir âdemde M1
7b- Kendini / Kendüyi M1, M2

12 Keyfini izhâr ider ihfâdadır
Neş'e bahş itmekde gûyâ bâdedir

13 Katresin nûş eyleyen insân olur
Anı her kim bilmese hayvân olur

14 Bu lugaz fehm olmaz ise remz ile
Anı **Leylâ** söyle bir ehl-i dile

2- Lugaz

(Mefâ'îlün Mefâ'îlün Fe'ûlün)

1 Nedir 'aşk-ı İlâhî ile yanık
Hele erbâb-ı 'ilme pek muvâfık

2 Degildir yalıñuz mescidde 'âbid
Kenîsâlarda da mevcûd o zâhid

3 Gümüşden kiminiñ serde külâhı
Çıkar dâ'im hevâya dûd-ı âhı

4 Külâhı olmasa başında meftûh
Yüzi göz göz olurdı sanki mecrûh

5 Getürseñ bezme ol merd-i zarîfi
Cihânı mest ider bûy-ı latîfi

6 Yerinde kimseye itmez tekâpû
Olur 'anberle her dem agzı memlû

7 Yüri gel tekyeye 'arz-ı cemâl it
Anı var şeyh efendîye su'âl it

8 Yakışdı rûz-ı 'îde bu mu'ammâ
Etek öpse nola anıñla **Leylâ**

13b- bilmese / bilmeye M4
4a- Külâhı / Eger tâc M2, M4
5b- ider / iderdi M1
6b- 'anberle / 'anber M1; her dem / gûyâ M2, M4

3- Lugaz

(Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Fe‘ûlün)

1 Nedir ol nerm nâzük bir gül-endâm
Safâ bahş itdi câna subh ile şâm

2 Yeşil destârını seyr eyle serde
Şekerler çignemişdir ba‘zı yerde

3 Gülerse handesi câna safâdır
Sirişki renc-i hummâya devâdır

4 Anı vakt-i şitâda baña sorma
Yüri vakti gelürse bâga turma

5 Bahâr eyyâmı eyler halkı şâdân
Olur başında ‘uşşâkı hezârân

6 O ‘uşşâkıñ da çokdur mübtelâsı
Hele gûş eyle hoşdur pek nevâsı

7 Ne çâre vasl ile olmazlar âbâd
İderler subh olunca âh u feryâd

8 Tokunma sen de ‘aşkıñ var ise pek
Rakîbiñ hançeri var destiñi çek

9 İderdi tab‘ına **Leylâ**'yı hayrân
Bunı hall eyleyen erbâb-ı ‘irfân

4- Lugaz

(Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün)

1 Ol nedir kim hem-‘inân olmuş gezer iki refîk
Görmedim bunlar gibi ‘âlemde bir yâr-ı sadîk

2b- çignemişdir / çignemişdi M4
3b- renc-i hummâya / ba‘z-ı rencûra M1
5b- başında ‘uşşâkı / ‘uşşâkı başında M1, M2
6. Beyit M1'de yok. 6b- pek hoşdur / hoşdur pek M2
7. Beyit M1 ve M2'de yok.
8a- var ise / varsa da M4
1b- bunlar / anlar M1

2 Cânı yokdur gerçi cânlı gibi dünyâyı gezer
Birisi kanda giderse dîgeri bile gider

3 Bây u ednâya hele lâzım iken bu iki yâr
İkisi de hâke yüz sürmekle eyler iftihâr

4 Lâzım iken mîr ile pâşâya bunlar bî-ta‘ab
Gâhi ammâ çengiyânıñ hıdmetin eyler taleb

5 Ârzû idüp kim isterse bu iki dilberi
Arpalıgı oldı anıñ Konya yâhud Kayseri

6 Kimi asfer kiminiñ rengi kızıl kimi siyâh
İkisi yek-reng olan itdi berâber ‘azm-i râh

7 Bu mu‘ammâyı baña kim feth ider ise eger
Usturayla çizmeli kulagını eyle hazer

5- Lugaz

(Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün)

1 Ol nedir kim yılda üç beş beldede eyler zuhûr
Lîk anıñ a‘dâsı olmuşdur cihânda mâr u mûr

2 Bunlar aslâ eylemez nâ-cins ile ünsiyyeti
Eylese Mevlâ ‘inâyet çok olur mâhiyyeti

3 Bir ‘acâ'ib nesnedir cansız togarlar ibtidâ
Canlanurlar soñradan zîrâ bu da sun‘-ı Hudâ

4 Bunlarıñ bî-rûh iken yokdur ayagı serleri
Bunlar ekvâna gelince mürd olur mâderleri

5 Gerçi su içmezler ammâ bunlara yetmez ta‘âm
Bir yeşil kaftanları var ekl iderler subh u şâm

4a- Lâzım iken / Lâzım M1
4b- Gâhi ammâ çengiyânıñ / Kolbaşı kadınıñ ammâ M2, M4
6b- olan / olanlar M1
7a- Her kim ister ise bilmek bu mu‘ammâyı eger M1, M2
5. Lugaz M1 ve M2'de yok.

6 Nev'-i âdemden anıñ bir nice hıdmet-kârı var
Hıdmetinde bî-karâr olmuş gibi leyl ü nehâr

7 Hıdmetiyle bunlarıñ hâdimlere geldi fütûr
Soñra bahşîşânı bir bir cümleye itdi zuhûr

8 San'atı budur ki tâ bezl itmeyince cânını
Sagligında görmedim ol nâkesiñ ihsânını

9 Bunlar aslâ itmemişken rûy-ı 'âlemde günâh
Ehl-i nâr oldı yine nısfı anıñ bî-iştibâh

10 Kim ki hall eylerse **Leylâ** bu mu'ammâyı baña
Mâlikâne eylerim şehr-i Burûsâ'yı aña

RUBÂ‘ÎLER

1
(Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün)

Yine hayretde dil-i güm-râhım
Tutdı âfâkı figân u âhım
Zenb-i **Leylâ**'yı da eyler magfûr
Çün günâh ‘afv idici Allâh'ım

2
(Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün)

Böyle ser-mest gezüp bî-çâre
Hem-dem olduñ yetişür agyâra
Gidelim hâliñi ‘arz it **Leylâ**
Der-i vâlâ-yı Çehâr-ı yâr'a

3
(Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün)

Sâkiyâ rahma sezâyım billâh
Düşgünüm bî-ser ü pâyım billâh
Kesmem ümmîdi Resûlullâh'dan
Bende-i âl-i ‘abâyım billâh

4
(Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün)

İtdi gam kaddimi ol rütbe dü-tâ
Degil ‘aynımda ne dünyâ ‘ukbâ
Cism ü cânım da eb ü ecdâdım
Ola "İsnâ ‘Aşer"e cümle fedâ

Rubâ‘îler M3'te yok.
1. Rubâ‘î M2 ve M4'te yok.
2. Rubâ‘î M2 ve M4'te yok.
3. Rubâ‘î M2 ve M4'te yok.
4. Rubâ‘î M2'de yok.
4c- eb ü / eb M1

5
(Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün)

Münkiriñ ta‘nı kuru da‘vâdır
Vâkıf-ı sırr-ı Nebî Monlâ'dır
İki ‘âlemde de Allâh bilür
Melce’im Hazret-i Mevlânâ'dır

6
(Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün)

Baña rahm eyle veliyy-i Ma‘bûd
Olayım bendeleriñden ma‘dûd
Eyle Şems ‘aşkına pîrim himmet
İtme **Leylâ'**yı kapıñda merdûd

7
(Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün)

Olup al kan ile dîdem memlû
Yine göñlüm gibi sad-pâre sebû
Diyelim cân u göñülden **Leylâ**
Devr-i Sultân Veled'e hû yâ hû

8
(Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün)

Ey göñül râzını kâşif Çelebi
Her bir ahvâlime vâkıf Çelebi
Kalmışam mey-kede-i zilletde
Yetiş ey Hazret-i ‘Ârif Çelebi

---

5. Rubâ‘î M2 ve M4'te yok.
6. Rubâ‘î M2 ve M4'te yok.
6a- eyle / eyleye M1
7. Rubâ‘î M2 ve M4'te yok.
7a- kan ile / kanlara M1
8. Rubâ‘î M2 ve M4'te yok.

9
(Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün)

Sâkiyâ dilde biñ efkârım var
Kalmadı şîşede mey yârim var
Keyfiñe hâlime rahm itmez iseñ
Baña bes Hazret-i Hünkâr'ım var

10
(Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün)

Nîm sun itme harâb ey sâkî
Cigerim oldı kebâb ey sâkî
Öyle ser-mest ü cünûn itdiñ kim
Kalmadı humda şarâb ey sâkî

11
(Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün)

Mültecâ eyleyerek Monlâ'yı
Bulur elbet arayan Mevlâ'yı
Ney gibi yârelerim var dilde
Meded ey Hazret-i Kutb-ı Nâyî

12
(Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün)

Sürmedir dîde-i nâ-bînâya
Hâk-i dergâh-ı mu'allâ-pâye
Dildeki yâreleriñ şerh eyle
Şârih-i Mesnevi-i Monlâ'ya

13
(Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün)

Bendeñe süfre-i in'âmıñı aç
Eyleme gayri kapuya muhtâc
Sâ'ilim matbah-ı ihsânıñda
Aman Aşçı Dede koyma beni aç

---

9. Rubâ'î M2 ve M4'te yok.
10. Rubâ'î M2 ve M4'te yok.
11. Rubâ'î M2 ve M4'te yok.
11b- elbet / elbetde M1
12. Rubâ'î M2 ve M4'te yok.
13. Rubâ'î M2 ve M4'te yok.

14
(Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün)

Gül-i ârâyiş-i bâg-ı vahdet
Vâkıf-ı râz-ı rumûz-ı hikmet
Şimdi irşâda cihânı kâdir
Hazret-i Şeyh Muhammed Kudret

15
(1,2,4: Mef‘ûlü Mefâ‘îlü Mefâ‘îlün Fa‘)
(3: Mef‘ûlü Mefâ‘îlü Mefâ‘îlü Fa‘ûl)

Bir şem‘-i fürûzânım uyandım senden
Yakdıñ beni âteşlere yandım senden
Biñ küşte görüp gûşe-i çeşmiñde nihân
Cân virmege vallâhi utandım senden

16
(Mef‘ûlü Mefâ‘îlü Mefâ‘îlü Fe‘ûlün)

Göñlüm gibi dünyâyı harâb eyle İlâhî
Huşyârını da mest-i şarâb eyle İlâhî
Bir meclise **Leylâ** ile gelsün de o sâkî
Murg-ı dili ol bezme kebâb eyle İlâhî

17
(Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün)

Men ne-mîdânem safâ-yı gül-‘izâr
Ez-gam-ı dildâr sîne hem-çü nâr
Şâd şod **Leylâ** zi-gam giryân bûd
Âmed imrûzem peyâm ez sûy-ı yâr

---

14. Rubâ‘î M2 ve M4'te yok.
14b- rumûz-ı / rumûzı M1
15. Rubâ‘î M2 ve M4'te yok.
16. Rubâ‘î M4'te Kıt‘a başlığıyladır.
17. Rubâ‘î M4'te Kıt‘a başlığıyladır.

18
(Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün)

Dil nebâşed ez-sitem âzâde âh
Gamze-i yâr ‘âşıkeş dâred ziyân
Men nemîdânem dîger ez çeşm-i yâr
Şod harâb-ı bâde **Leylâ** der-cihân

19
(Mef‘ûlü Mefâ‘îlü Mefâ‘îlü Fe‘ûlün)

Rahm eyle baña başıñ içün ey yüzi mâhım
Bîhûde cefâ itme yeter alma günâhım
Leylâ kuluña zulmi ferâgat kıl efendim
Gûş itme misiñ tâ-be-seher nâle vü âhım

20
(Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün)

Nâvek-i gamzeñ degil mi bagrımı hûn eyleyen
Zülfüñüñ zencîridir ‘uşşâkı mecnûn eyleyen
Var mıdır dârü'ş-şifâda ‘âşıkıñ **Leylâ** gibi
Sînesin deff eyleyüp hâlin diger-gûn eyleyen

21
(Mef‘ûlü Fâ‘ilâtü Mefâ‘îlü Fâ‘ilün)

Meclisde sâki sunma mısıñ tâze tâze rûh
Zîrâ toyulmaz neş’esine olsa ‘ömr-i Nûh
Vâ‘iz idince tevbeyi kürsîde ben didim
Olsun güzeller sevmemege tevbe-i nasûh

---

18. Rubâ‘î M1'de yok, M4'te Kıt‘a başlığıyladır.
18c- Şâd şod **Leylâ** zi-gam giryân bûd M2
18d- Âmed imrûzem peyâm ez-sûy-ı yâr M2
19. Rubâ‘î M1'de yok, M4'te Kıt‘a başlığıyladır.
19c- kıl / it M4
20. Rubâ‘î M1'de yok, M4'te Kıt‘a başlığıyladır.
21. Rubâ‘î M4'te Kıt‘a başlığıyladır. Bu Rubâ‘î'nin 2. ve 4. mısrasında vezin bozuk.
21a- sunma mısıñ / sunmaz mısıñ M1
21c- idince tevbeyi / idince M1

22
(Mef'ûlü Mefâ'îlü Mefâ'îlü Fe'ûlün)

Yok zerre kadar mihr ü vefâ dilberimizde
Sevdâ-yı mahabbet eseri var serimizde
Leylâ'ya su'âl itmiş idim yârelerinden
Sorma didi bî-çâre anı her yerimizde

23
(Mef'ûlü Mefâ'îlü Mefâ'îlü Fe'ûlün)

Bir lahza bugün ol gül-i handânımı gördüm
Yandım yine ben şem'-i fürûzânımı gördüm
Leylâ'yı fedâ itse de sag olsun o mâhım
Yetmez mi bu devlet baña sultânımı gördüm

---

22. Rubâ'î M4'te Kıt'a başlığıyladır.
22c- itmiş idim / itdim idi M2, M4
22d- bî-çâre anı / ol yâreleri M2, M4
23. Rubâ'î M1'de yok, M4'te Kıt'a başlığıyladır.

KIT‘ALAR

1- Kıt‘a
(Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün)

1 Der-i ihsânıñadır ümmîdim
İdüp eltâfıñı istek yâ şeyh

2 Hasteyim derdime dermân eyle
Eyle ihsân dahîlek yâ şeyh

2- Kıt‘a
(Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün)

1 Kuluña itse şefâ‘at yarın
‘Afv idersiñ anı bî-şek yâ Rab

2 Ola mahbûbuña cânım kurbân
Vâli-i âl-i habîbek yâ Rab

3- Kıt‘a
(Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün)

1 Dâmen-i ‘afv ile **Leylâ** zenbiñ
İki ‘âlemde nihân olmaz mı

2 Nola eylerse derûnum tenvîr
Şems her yerde ‘ayân olmaz mı

4- Kıt‘a
(Mef‘ûlü Mefâ‘îlü Mefâ‘îlün Fa‘)

1 Elfâz-ı perîşânını cem‘ itmek içün
Tevfîkiñ umar ‘abd-i siyeh-rû yâ Rab

2 Dîvânına da rehber idüp tevfîkiñ
Kıl na‘t-ı Habîbiñde sühan-gû yâ Rab

Kıt‘alar M3'te yok.
1. Kıt‘a M2 ve M4'te yok.
2. Kıt‘a M2 ve M4'te yok.
3. Kıt‘a M2 ve M4'te yok.
4. Kıt‘a M4'te yok.
2a- Dîvânına / Dîvânıña M2

5- Kıt‘a
(Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün)

1 Cemâliñ şevki ile yanageldim yâ Resûlallâh
Ezelden şem‘ine pervâne geldim yâ Resûlallâh

2 Dil-i sûzân-ı **Leylâ**'yı söyündür âb-ı lutfuñla
Civâr-ı hırka-i ihsâna geldim yâ Resûlallâh

6- İstimdâd Ez-Cenâb-ı Seyyid Nâsır
(Mef‘ûlü Mefâ‘îlü Mefâ‘îlün Fa‘)

1 Evsâfıñı tahrîre ne hâcet şâ‘ir
Gün gibi kerâmât-ı ‘aliyyeñ zâhir

2 Dünyâda vü ‘ukbâda kuluñ **Leylâ**'ya
Eyle kerem ey Hazret-i Seyyid Nâsır

7- Kıt‘a
(Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün)

1 O bir kân-ı keremdir bende-gânın eylemez mahzûn
‘Aceb işden mi bir sözle iderse bendesin memnûn

2 Şehen-şâh-ı cihâna ‘arz ider âsârını **Leylâ**
Silah-dârî Aga'nıñ eyleye Hak ‘ömrini efzûn

1b- şem‘ine / şem‘ ile M4
2a- lu†fuñla / påk ile M1, M2
6. Kıt‘a M1'de yok.
1b- Gün / Meh M2
7. Kıt‘a M1 ve M2'de yok.

MÜFREDLER

1
(Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'îlü Fâ'ilün)

Ol bî-vefâyı aglayup andım bu nâm ile
Yâd itmez oldı 'âşıkını bir selâm ile

2
(Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün)

Ne müşîr ü ne sudûr u ne şehen-şâh yapar
Sen elem çekme aña Hazret-i Allâh yapar

3
(Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün)

Çünki hem-râhım benim bir âhdır
Dest-gîrim Hazret-i Allâh'dır

4
(Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün)

Zülfiñi çözdüm elimle taradım
Dil-i dîvâneme zencîr aradım

Müfredler M2, M3 ve M4'te yok.